

PLAYBOY

IZD. 00412

INTERVJU

DIMITRIJE POPOVIĆ

Erotika biblijskih žena

Ljepotica iz Osijeka

Mateja

Naoružana i opasna!

20 PITANJA

PAUL KRUGMAN

EKSKLUZIVNO: nobelovac i
vodeći ekonomski autoritet

15 NAJRUŽNIJIH FILMSKIH LIKOVA

BRIAN RASIC

Kako je biti službeni fotic Rolling Stonesa

LET'S GO BOWLING

JÉSSICA MAIA

Gola kraljica karnevala

VIVIEN SÁSDI

Sanjiva Mađarica

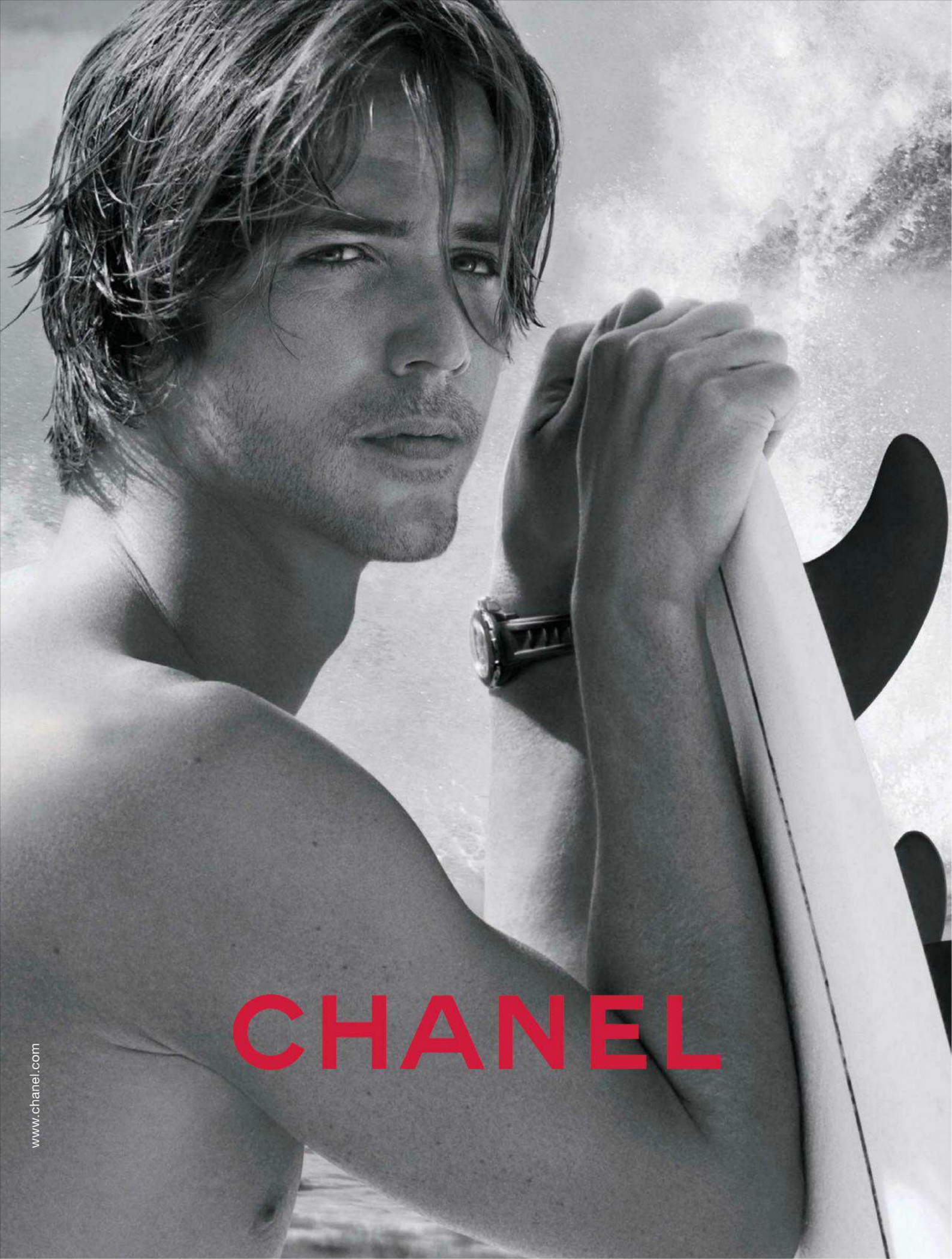
PRINTED IN CROATIA

ISSN 1331-2065

0 0 4 1 2

9 771331 206003

SLOVENIJA 4,70 € • BH 8,90 KM

CHANEL

NOVI CHANEL MIRIS

**Za prvi dojam
ne postoji druga prilika.**

Novi Volkswagen CC.

Odjeća čini čovjeka. Automobil također. Upravo kao novi Volkswagen CC, koji predstavlja simbiozu elegantnog i sportskog dizajna, limuzine i coupea. Neće vas iznenaditi što su njegove performanse potpuno u skladu s izgledom. No ispod njegovog dinamičnog dizajna krije se pravo iznenađenje: punokrvna limuzina, prostrana, funkcionalna i oboružana brojnim sustavima potpore. Kako biste u svakoj prilici ostavili dobar prvi dojam.

Volkswagen - ponosni
partner hrvatskih olimpijaca.

Das Auto.

ROMEOVE OLUPINE

Otprilike se znamo trideset godina, možda tek koju manje. Upoznali smo se u redakciji tad respektabilnog Vjesnika, ja mladi novinar honorarac, on moj vršnjak fotoreporter. Bio je oduvijek silno užurban, poput pajčolanke u akvariju, energičan, frenetičan, k'o na speedu, često ga čovjek nije mogao uhvatiti ni za glavu ni za rep. Ali bio je (i ostao!) i majstor svog posla.

Nekako u isto vrijeme, početkom devedesetih, napustili smo Vjesnikovu redakciju: Mimica i ja krenuli smo u neizvjesne poduzetničke vode, a ubrzo je i Romeo Ibrišević pokupio iz tajništva svoju radnu knjižicu smiono odlučivši zarađivati kao *freelancer*.

Prošlo je tako puno godina, Romeo i ja cijelo smo to vrijeme surađivali; snimio je od 1992. do danas stotine i stotine fotografija za naš Jet-set magazin, a otkako smo lani u ožujku preuzeli i Playboy, bez njegovog se objektivnika nikako nije moglo.

Zadnjih sedam-osam godina, Romeo uporno i srčano radi i jednu vrlo lijepu stvar s kojom me je osvojio. Osmislio je akciju „Očistimo Hrvatsku od auto-olupina“, malo-pomalo uključio u nju i vojsku i policiju i Gorskou službu spašavanja i komunalne redare, sve iz čistog entuzijazma i želje da se hrvatska priroda i okoliš nekako upristoje, da mu fotografije ne kvare odbačeni bojlari, šparheti i veš mašine, a posebice zahrđale karoserije odbačenih automobila. Sve on to detektivski traži i pronalazi, organizira uklanjanje, kuca pritom na stotine vrata, trudi se i muči stotruko više od onih kojima bi u ovoj zemlji to trebao biti posao i koji su, za razliku od Romea, za to i plaćeni.

Jedva da sam mu povjerio kad mi je neki dan rekao da je iz prirode dosad uklonio ni više ni manje nego 14 tisuća tih olupina! I to odasvud: iz morskih dubina, s velebitskih planinarskih staza, iz svih nacionalnih parkova i parkova prirode širom Hrvatske.

Primila ga je i saslušala nedavno nova ministrica zaštite okoliša i prirode Mirela Holy, pa onda i predsjednik Josipović; možda se napokon nekome otvore oči i shvate kako je Romeo jedan od onih ljudi koji se zaista drži one Kennedyjeve: „Ne pitaj što domovina može učiniti za tebe, već što ti možeš učiniti za nju“. Pa da mu daju konkretnu pomoć i podršku.

Naslovnica i duplerica ovog Playboya, Romeoovog su fotoaparata djelo. Snimio je zgodnu i simpatičnu Osječanku Mateju, a jedva smo ga odgovorili od namjere da je fotka na nekom rezalištu auto-olupina. Da nam se Mateja ne razreže... No, morali smo mu čvrsto obećati da našu sljedeću plejmejticu može snimiti negdje u prirodi: ili na hrpi od više stotina odbačenih auto-guma kod Obrovca ili pokraj poštanskog vagona koji u dnu ponora ispod Meje stoji od željezničke nesreće 5. kolovoza 1965. godine...

Mihovil Šviger

GLAVNI UREDNIK

SADRŽAJ / PLAYBOY 177 / TRAVANJ 2012.

8 DRAGI PLAYBOY...

10 ŠPICA

12 RADAR

Brojke

14 **Muške stvari**

15 BAD GIRL

Brittney Palmer

16 **Glazba**

18 PROFIL

Brian Rasic

SANJA MUZAFERIJA

24 **Humor**

25 **Film**

26 **Savjetnik**

28 **Knjige**

TOMICA BAJSIĆ

29 **Gadgeti**

30 GASTRO

Chefova preporuka

LANA ASODI

33 KOLUMNA: HOMO ZAGREBIENSIS

Hakl u Draganiću

IVAN BLAŽIČKO

34 GLEČERI

Ski užitek na 8 ledenjaka

DAN FIGENWALD

38 PICTORIAL

Jéssica Maia

SNIMIO: MARLOS BAKKER

46 ZABAVA

Let's go bowling!

RONALD RADOJEVIĆ

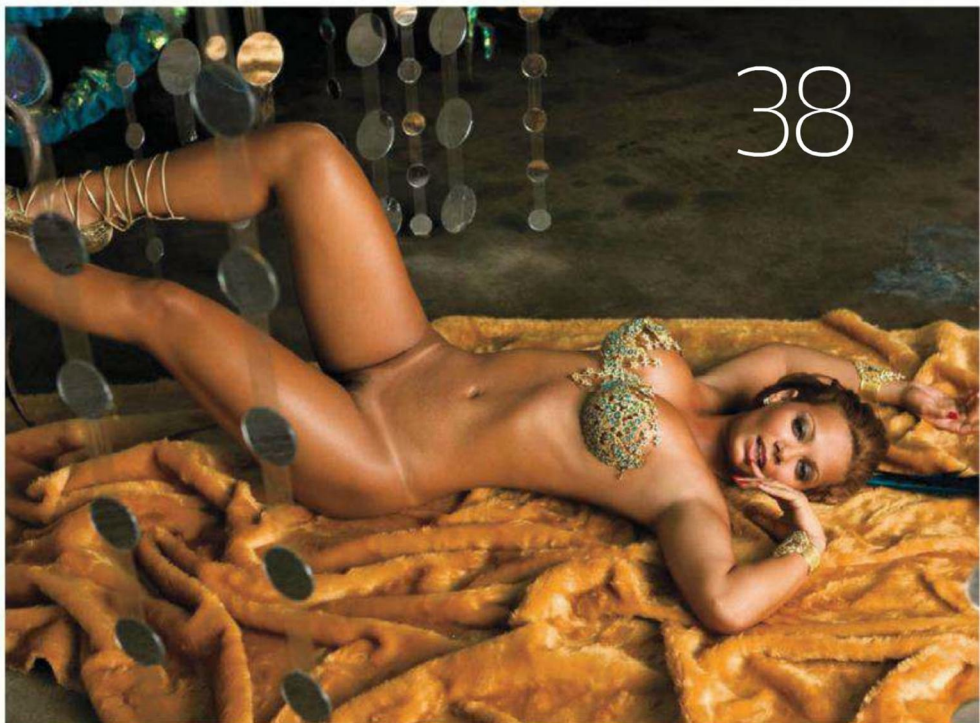
51 INTERVJU

Dimitrije Popović

MIA MITROVIĆ

NAŠA MLADA SURADNICA RAZGOVARALA JE S JEDNIM OD ONIH MALOBROJNIH, GENIJALNIH UMJETNIKA KOJE SVI PREPOZNAJU VEĆ SAMO PO IMENU. DIMITRIJE POPOVIĆ, GLAVOM I BRADOM...

38

112

58 PICTORIAL Mateja Gašpar

SNIMIO: ROMEO IBRIŠEVIĆ

SRČANI ROMEO
GODINAMA PROVODI
AKCIJE ZA ČIŠĆU
HRVATSKU, A SLIKAMA
LJEPJE MATEJE IZ
OSIJEKA ZAPOČEO JE,
ČINI SE, I AKCIJU - ZA
LJEPŠU HRVATSKU.
OD NAS UVIJEK
MOŽE RAČUNATI NA
POTPORU. U OBJE
AKCIJE!

74 EKLAN 15 najružnijih filmskih likova

IVICA PROFACA

80 ZANIMANJA Privatni detektiv

NINA SKORUP

84 SPACEPARTY Playboy Club u svemiru

A.J. BAIME I JASON HARPER

88 20 PITANJA Paul Krugman

JONATHAN TASINI

94 GASTRO Peter Gilmore

VELIMIR CINDRIĆ

98 IZ LONDONA Design Museum

IVANA KOVAČIĆ

102 NINA I... Rakan Rushaidat

NINA SKORUP

108 VISKI, VOTKA, DŽIN Slavni cugeri

RONALD RADOJEVIĆ

112 PICTORIAL Vivien Sásdi

SNIMIO: PÁL NÁNÁSI

120 MODA: MURA Tajna savršenog kroja

BLANKA JURAK

122 NJEGA Čist, njegovan, mirisan

SANJA MUZAFERIJA

125 KOLUMNA: ORDINACIJA Na partyju kod Dana

ALEKSANDAR MILENOVIĆ

127 KOLUMNA: SA ZRNOU SOLI Opijum za mase

SLAVEN LETICA

130 PARTY Playboy odsad i na webu

NEVEN ROGINIĆ

134 PLANET PLAYBOY

136 FLASHBACK

PLAYBOY

HRVATSKA

Mihovil Švigir

GLAVNI UREDNIK

Jadran Mimica

IZVRŠNI UREDNIK

Ivica Profaca

UREDNIK (RADAR)

Sanja Muzaferija

UREDNIČA (MODA)

Neven Roginić

UREDNIK (WEB)

Igor Vranješ

ART DIREKTOR

Silvija Kanaet

ASISTENTICA GL. UREDNIKA

Kristijan Zorjan

VODITELJ MARKETINGA

Elizabeta Švigir

VODITELJICA PRETPLATE

Godišnja pretplata: 349,00 kn

Adresa redakcijePreradovićeva 23, 10000 Zagreb
tel. +385 1 481 1644; faks: +385 1 455 2367e-mail: info@playboy.hr

Rukopise i fotografije ne vraćamo

NakladnikM14 d.o.o., Preradovićeva 23, 10000 Zagreb
tel. +385 1 455 2366; faks: +385 1 455 2367e-mail: m14@zg.htnet.hr**Tisak:** Vjesnik d.d., Zagreb,
Slavonska avenija 4**Distribucija za inozemstvo:**
Inter-press, Široki Brijeg (BiH)**HUGH M. HEFNER**
EDITOR-IN-CHIEF**PLAYBOY ENTERPRISES****Alex Vaickus**

PRESIDENT

Jimmy Jellinek

CHIEF CONTENT OFFICER

Markus GrindelMANAGING DIRECTOR,
INTERNATIONAL PRINT/DIGITAL**INTERNATIONAL PUBLISHING****David Walker**

PUBLISHING & EDITORIAL DIRECTOR

Mary Nastos

MANAGER / PUBLISHING SERVICES

Gabriela CifuentesINTERNATIONAL PUBLISHING
ADMINISTRATOR**William Ansell**

EDITORIAL COORDINATOR

Sarah Erdelyan

EDITORIAL ADMINISTRATOR

PLAYBOY, PLAYMATE, PLAYMATE OF THE MONTH,
PLAYMATE OF THE YEAR, RABBIT HEAD DESIGN and
FEMLIN DESIGN are trademarks of and used under license
from Playboy Enterprises International, Inc.© 2012 PLAYBOY as to material published
in the April 2012 U.S. Edition of Playboy

Toliko da se zna...

U prošlom, 176.-om broju Playboya pisali ste dosta o hokeju na ledu. I vaš glavni urednik u uvodniku, i Ivan Blažičko u kolumni, a onda je i novinar Poljak razgovarao s kapetanom Letangom.

Jedan sam od onih kojeg je uhvatila zagrebačka groznica hokeja na ledu i koji sam već godinama stalan posjetitelj Medveščakovih utakmica. Veliki sam navijač i žao mi je da se Medveščak ove godine nije plasirao u finale, ako ne i osvojio EBEL ligu.

Htio bih da objavite ovaj mail stoga što nitko od novinara, komentatora, trenera i člana rukovodstva kluba, nije nigdje rekao da je za sve zapravo kriv Frank Banham (zbog onog brutalnog prekršaja koji je bio i uzrokom opće tučnjave), pa potom i goropadni Joel Prpić. Obojica su kažnjena drastičnim kaznama, a Medveščak bez te dvojice stožernih igrača nije imao šanse protiv KAC-a.

Toliko da se zna, a u Playboyu kojega sam već šest godina odani čitatelj želio bih, ako je moguće, pročitati više tekstova sportske tematike.

nedjeljko.zapaltic@gmail.com

Kontakt za Evu A.

Prije nekoliko brojeva uveli ste meni jako zanimljivu rubriku Savjetnik. Imam jednu želju i veliku molbu: možete li mi poslati kontakt Eve A. iz Osijeka koja vam je u zadnjem broju postavila jedno vrlo zanimljivo pitanje...

D.Š., Đakovo

Nažalost, ne možemo vam ispuniti želju; no ako gospod(ic)a Eva to želi, može se slobodno javiti u našu redakciju, pa ćemo joj rado dati vaš kontakt.

Prijedlog za web

Čestitam na uvođenju web stranica! Bilo mi je nejasno da ih jedan takav magazin dosad nije imao. Nisu loše, pregledne su i nude dovoljno sadržaja, no predlažem vam da ispod tekstova iz starih brojeva (a ima i onih starih više godina) napišite otkad su, jer u suprotnom stvarate zabunu kod čitatelja.

Dakle, na dnu, na kraju teksta, samo stavite npr. Playboy br.162, lipanj 2011.

Isto vrijedi i za plejmejtice. Čovjek naiđe na fotografije neke djevojke koja je svojedobno izašla na duplerici, pa bi bilo normalno da se dolje napiše kada je to objavljeno.

Svoja mudra pisma, želje, tlapnje, zaključke i primjedbe šaljite na pisma@playboy.hr ili na facebook profil [Playboy Hrvatska](#)

Andressa, javljam se!

Ajoj, kakav lijepi dar u zadnjem Playboju! Brazilka Andressa Rocha Ribeiro pravi je melem za oči, jedna od najboljih duplerica u posljednje vrijeme. Kaže da su joj ambicije upoznati muškarca koji će moći pratiti njezin ritam; ako imate kontakt - ja se odmah javljam. Avanturist sam, i ja poput nje volim spavanje na otvorenom, a ne bojim se ni divljih životinja, baš kao ni ona. Na svom velikom imanju imam i jednog bika, pa mi je to dodatni plus jer vidim da voli pozirati u društvu takvih velikih životinja...

Branko Lukovec, Virovitica

Nadam se da ćete prihvatiti moj prijedlog.
Krešimir F., Pazin

Vaš mail prosljedili smo uredniku naših web stranica, vjerujemo da će vaš sasvim logičan prijedlog uskoro biti i realiziran.

Cure, tutto completo, molim!

Jako su dobre, dapače odlične fotografije pjevačice Žanamari u Playboju broj 176 (ožujak 2012.). Žao mi je jedino da Žanamari nije bar malo više toga pokazala. Ja u biti ne razumijem zašto se mlade, zgodne i atraktivne djevojke poput nje srame pokazati svoje tijelo „tutto completo“.

Ajmo cure, u Americi je čast kad Playboy nekome ponudi svoje *pictoriale*. Ne treba biti toliko konzervativan!

Luka Markić, Gospić

Hvala na ski-kuponu

Samo bih kratko želio zahvaliti na daru za čitatelje: iskoristio sam vaš kupon i s prijateljima boravio početkom ožujka četiri dana u Innerkremsu, u hotelu Nockalm. Dobio sam lijep popust na polupansion, bonus butelju vina, a hotel i sve u njemu zbiljski me je oduševilo. Nadam se da ćete nas tako razveseliti i sljedeće skijaške sezone!

Vedran Jušić, Zagreb

Želiš li postati djevojka s duplerice? Pošalji nam svoje fotografije na playmate@playboy.hr ili poštom na adresu redakcije.

mura

TRGOVINE

SPLIT - Trogirska 7-9
 RIJEKA - Užarska 17 a
 VARAŽDIN - Gajeva 7
 DUBROVNIK - RK MINČETA N. Tesle 2
 KARLOVAC - Radićeva 11
 OSIJEK - Županijska 1
 SPLIT - PC Koteks, Matice hrvatske 1
 ZAGREB - Gundulićeva 15

OUTLET TRGOVINE

EFD MURA FOTO SAMOBOR -
 F. Tuđmana 4, Sv. Nedjelja
 MURA MALOPRODAJA -
 Zagrebačka 205, Zagreb

1 GOLDEN STAR ZA MALVAZIJU FESTIGIA

Vino **Malvazija Festigia 2010.**

(proizvođača porečke Agrolagune u vlasništvu Agrokor) ostvarilo je značajan uspjeh osvojivši nagradu Golden Star u talijanskom vinskom vodiču Vinibuoni d'Italia 2012. Vinibuoni d'Italia je jedinstveni međunarodni vinski vodič koji prezentira samo proizvođače vina autohtonih sorti, odnosno onih koje se na nekom području neprekidno uzgajaju najmanje 300 godina.

U ovogodišnjem vodiču i ocjenjivanju testirano je ukupno 32 uzorka istarske malvazije od raznih proizvođača. Malvazija Festigia 2010. dobilo je nagradu Golden Star koja se dodjeljuje vinima koje odlikuje elegancija, finoća, harmoničnost, kvaliteta i poseban izražaj sorte i teritorija. U prilog izvrsnosti ovog vina ide i činjenica da je je pored osvajanja ove nagrade, nominirano i za najprestižniju nagradu vodiča Vinibuoni d'Italia pod nazivom Corona (kruna).

Malvazija Festigia 2010. iz linije Vina Laguna je vrhunsko suho vino koje krase svijetla žućkasta boja sa zelenkastim odsjajem, intenzivnog mirisa, voćno-cvjetnog karaktera s notom mineralnosti. Vino je svježije, elegantno, okruglo, harmonično i vrlo skladno.

VULVA ORIGINAL

Nedavno je u našu redakciju stigao promotivni paket. A u njemu bočica s mirisom vagine - **Vulva Original**. Njemački proizvođač Vivaeros Special Products u popratnom dopisu naglašava kako nije riječ o parfemu, već o organskoj supstanci koja se stavlja na zglobove iznad šake, a aroma koja se udiše stimulira i pojačava erotska iskustva. Bizarno ili ne, svoje kupce miris je već pronašao širom svijeta, a djelatnici i suradnici hrvatskog Playboya, na štih probi na slijepo, imali su ne baš osobit učinak: niti polovica nije uspjela detektirati na što ih to ovaj miris zapravo podsjeća...

2

3 DESET GODINA MAŠKLINA I LATA

U poplavi zagrebačkih restorana malo je onih koji se mogu pohvaliti da ni u doba najžešćeg "stiskanja novčanika" nisu gotovo nimalo izgubili na povjerenju, pa onda i na prometu. **Restoran-konoba "Mašklin i Lata"** ide u red takvih koji su čvrsto zauzeli svoju poziciju na zagrebačkoj gastro karti. Svježim namirnicama, poglavito ribom i školjkama, dobrom ekipom u kuhinji, cijenama koje prate realne novčane mogućnosti gostiju, atmosferom koja je od prvog dana ugodna i

razdragana (čemu je velikim dijelom zaslužan konobarski trio Hrvoje-Roman-Toni), ovaj je lokal postigao ono što je cilj svakog restoratera - sačuvati starog gosta.

Vlasnik Žarko Ivanković, popularni Žaki, tako je, eto, u dobrom raspoloženju dočekao desetu obljetnicu svoga restorana što je u današnje doba iznimni uspjeh (koliko se samo restorana u tom razdoblju našalost do grla zadužilo, otvorilo i ubrzo zatvorilo ili pak promijenilo vlasnika).

KAMUI
KOBAYASHI

4 ZAJEDNO I U NOVOJ SEZONI

Švicarska urarska tvrtka **CERTINA** nastavlja sponzorirati Team Sauber F1 pod palicom Petera Saubera i u 2012. Zadnjih sedam godina športski je partner ove švicarske momčadi Formule 1, sa sjedištem u Zürichu. CERTINA logo krasi bolide kao i kacige dva vozača, Kamui Kobayashija i Sergea Péreza. Kao premium partner, CERTINA ne sponzorira samo ta dva vozača, nego i cijelu momčad sa svojim športskim satovima. Vjernost i kontinuitet su važna načela za obje tvrtke - što je razlog zašto je CERTINA Premium Partner u momčadi za nadolazeću sezonu. Sauber, sa svoje strane, polaže sve svoje nade na svoja dva vozača, Kamui Kobayashija i Sergeja Péreza, koji je završio prošlu sezonu s respektabilnih 44 bodova u poretku momčadi. Osim toga, vozači i čitav tim ove će godine, još jednom, dobiti nove športske satove ove prestižne švicarske tvrtke.

Zagreb Wine Gourmet WEEKEND

6 ZAGREB WINE GOURMET WEEKEND

Zagreb Wine Gourmet Weekend novi je festival vina i hrane koji će se od 13. do 15. travnja 2012. održati u prostorima Gliptoteke HAZU u Zagrebu. Nastavlja tradiciju Zagreb Wine Gourmet Festivala koji je tijekom protekle 4 godine postao jedno od najvažnijih događanja na području vina i visoke kuhinje ne samo u Hrvatskoj, već i u ovom dijelu Europe.

Od ove godine festival nudi novi prostor, novi koncept, edukativni program, svjetske i domaće stručnjake, projekcije filmova, izložbe, koncerte i naravno puno vina, hrane i dobre zabave.

U smotru vinske i gastro scene od ove se godine uključila zagrebačka Digitel grupa, koja je preuzela većinsko vlasništvo u projektu, a time i brigu oko organizacije. Osni-

vačica festivala, Ingrid Badurina Danielsson, od sada se pojavljuje u ulozi suorganizatora, odnosno direktorice međunarodnih odnosa ZWGW-a.

Novi direktor Dražen Lazić, najavio je da će ovogodišnji festival biti najveći dosad. I ovaj će put, uz niz domaćih i stranih vinara, u kulinarskom dijelu programa gostovati poznati svjetski kuhari, a svoj će prostor dobiti i proizvođači vrhunskog maslinovog ulja, jakih alkoholnih pića, cigara, vrhunskog piva i kave.

Novost je i što se vina neće samo izlagati i degustirati nego i prodavati, i to po prigodnim cijenama, a najavljen je i filmski festival, na kojem će se premijerno prikazati nekoliko dokumentarnih filmova o vinima, hrani i cigarama. (z.p.)

because we ♥ our health

POSH FANTASY BAR | TESLINA 7

5 SOKOVI U POSH BARU

Posh Fantasy Bar, kafić i noćni klub u zagrebačkoj Teslinovoj ulici, odnedavno je svom imenu dodao i oznaku Health&Detox. Vlasnica Snježana Mehun odlučila je ponudu obogatiti zdravim prirodnim sokovima, kako sama kaže - za detoksikaciju organizma.

Pa tako nakon ludog noćnog provoda (poznati inozemni DJ-i, plesačice, modne revije...), u lokalu kojega je zaštitno lice Nikolina Pišek, drugoga vas jutro u istom prostoru čekaju posebno pripremljeni napitci od svježeg voća i povrća.

10

PUTA

povećao se od 2005. broj liječničkih intervencija izazvanih ispijanjem energetskih pića.

33.000 GODINA
STARE SU LUBANJE PRVIH
"KUĆNIH" PASA OTKRIVENE
U SIBIRU I BELGIJI

14%

SMANJIT ĆE
SE OPASNOST
OD MOŽDANOG
UDARA KOD
ŽENA KOJE
POJEDU
50 GRAMA
ČOKOLADE
TJEDNO.

72

posto
muškaraca
u Hrvatskoj
misli da
intelektualni
poslovi slabije
leže ženama.

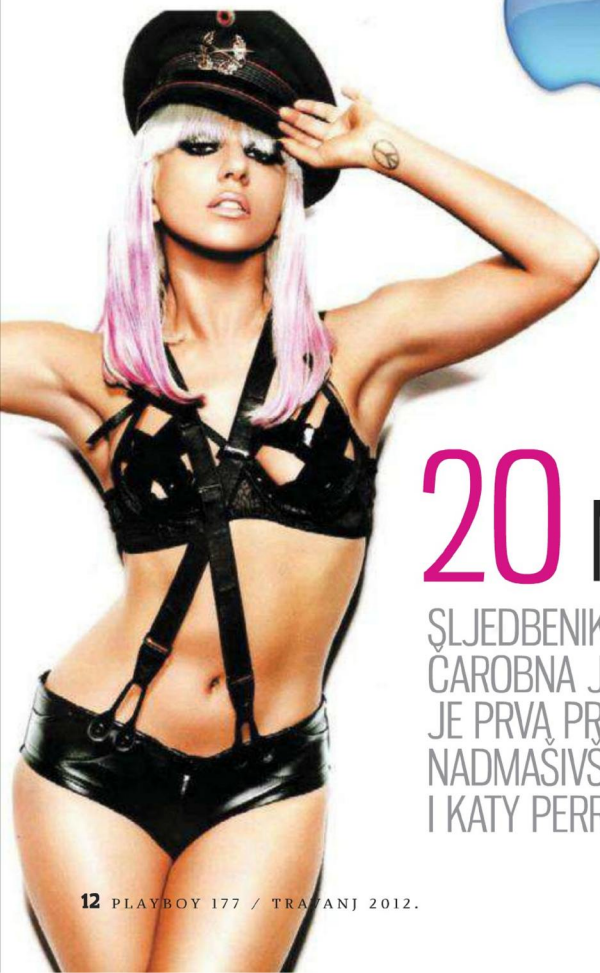
**MILIJUN
DOLARA** OBEĆAO
JE IZDAVAČ
HUSTLERA
LARRY FLYNT ZA
INFORMACIJE
KOJE BI
RAZOTKRILE
POLITIČARSKJE
SEKSUALNE ILI
KORUPCIJSKE
SKANDALE.

10.590

kilometara (što je 32
puta dalje od visine na
kojoj leti Međunarodna
svemirska stanica) bio
bi visok snop novčanica
od jednog dolara da bi
se dobilo 97 milijardi
dolara novčanih rezervi
kompanije Apple.

DOLARSKIH
MILIJARDERA
ŽIVI U MOSKVI,
GRADU S
NAJVIŠE
BOGATAŠA NA
SVIJETU.

20

MILIJUNA

SLJEDBENIKA NA TWITTERU
ČAROBNA JE GRANICA KOJU
JE PRVA PROBILA LADY GAGA,
NADMAŠIVŠI JUSTINA BIEBERA
I KATY PERRY.

6.000.000

šibica upotrijebio je Bugarin Plamen
Ignatov da bi nakon 16 godina rada
dovršio maketu manastira Svetog
Ivana u Rili.

KENZO

Tomićeva

Radićeva

Ilica

Trg
Bana
Jelačića

Preobraženska

Margaretska

Petrićeva

Trg
Petra
Preradovića

Bogovićeva

Varšavska

Gajeve

Teslina

Gundulićeva

Miškec
prolaz

Masarykova

Preradovićeva

Berislavićeva

Varšavska 4
10000 Zagreb
www.kenzo.com

ZRAČNA LUKA ZAGREB - TRGOVINA
Zagreb airport - Trade

PRIMJERAK IZ OVE OGRANIČENE SERIJE STAJAT ĆE NEŠTO VIŠE OD SEDAM TISUĆA DOLARA

CRNA MOĆ

Prije ravno 40 godina Porsche Design je proizveo prvi potpuno crni kronograf na svijetu, da bi sad oživio jedan od svojih najslavnijih proizvoda, **6510 Black Chronograph**. Proizveli su ga u samo 911 numeriranih primjeraka, odajući tako počast jednom od remek-djela urarske industrije. U vrijeme kad je izvorno nastao, bio je to prvi proizvod danas legendarne dizajnerske kuće, a te 1972. je izazvao vrlo vruće diskusije, neki su ga smatrali izrazito neprivlačnim. No, tadašnji Chronograph I ipak je izazvao revoluciju. Crna boja nastala je po uzoru na instrument ploče u automobilima čijoj vidljivosti ne smeta sunčeva svjetlost. Zato su na crnoj podlozi stajale kazaljke i brojevi premazani fluorescentnom tvari kako bi i noću bili vidljivi. Jedina druga boja je crvena kazaljka štoperice. U obnovljenoj verziji 6510 Black Chronograph je "narastao" u promjeru za šest milimetara, sad je širok 44 milimetra, a bit će posljednji u cijeloj nostalgичnoj P'6500 Heritage kolekciji koju je u posljednje vrijeme Porsche Design ponudio.

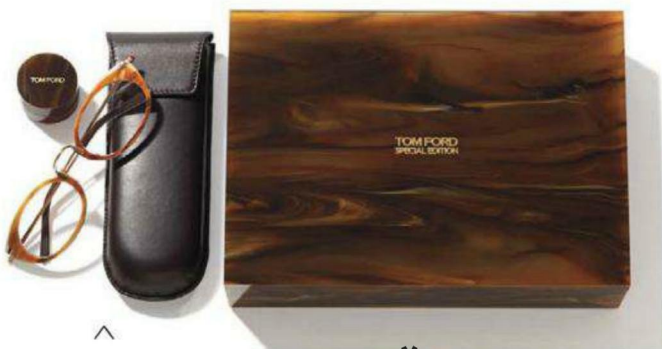

^ DONKEY 6PACK

Rekreacija s pivom

APSOLUTNO SU NETOČNE tvrdnje da se pivo od svih športova može povezati samo s nogometom. Može, eto, i s rekreativnim biciklizmom. Na vjerojatni užas istinskih ljubitelja vrtnje pedala, dizajnerska kuća **Donkey Creative Lab** stvorila je pomalo neobično pomagalo - torbicu za šest

polilitarskih boca koja se lako prikvači na kostur bicikla. Naravno, uz ovakav teret teško može ostati mjesta za neki zdravi napitak. No, zato ste u svakom trenutku spremni za piknik, ako netko tko se vozi s vama u društvu, na svom biciklu ima nosač za recimo roštilj i frižider s mesom. donkey-products.com

KLASIKA NA OČIMA

Već samo ime **Tom Ford** budi asocijacije na neke od najbolje dizajniranih modnih "komada" na tržištu, makar i remen ponekad košta više od nečije rate kredita. Novi doprinos ugledu tog dizajnera i njegove kuće, bit će i nova kolekcija naočala koja uskoro izlazi na tržište, koja će dodati još poneki vjenčić slave kod svih ljubitelja retro-izloda. U ograničenoj seriji bit će ponuđene naočale od kombinacije pozlaćenog metala i rogova vodenih bivola, i to u crnoj i smeđoj boji. Kako ovakve naočale ne mogu doći u kombinaciji s običnom futrolom, Tom Ford je napravio i kožnu torbicu u kojoj su krpica i krema za čišćenje stakala, a sve je dodatno posloženo u posebnu kutiju od bakelita. Cijena kakva i priliči Tomu Fordu - blizu tri tisuće dolara. tomford.com

< HO, HO, HO, I BOCU RUMA...

Bacardi je ionako sinonim za rum - makar nije i jedini - a kad je lijepo odležan osam godina, onda je svakako riječ o poslastici. Baš to razdoblje zrenja i starenja, kaže se u opisu u deklaraciji, donosi bogat, nježan i puni okus tog prvorazrednog ruma. Stručnjaci kažu da se dodatni užitek postigne dodavanjem malo cimeta u čašu, koji će ublažiti snagu alkohola.

Brittney Palmer

snimio **Steve Shaw**

LJUBITELJI BORILAČKIH

športova zasigurno prepoznaju Brittney, kao djevojku koja u oktagonu UFC borbi nosi ploče s brojevima rundi. No, sigurno ne znate da je i strastvena *snowboarderica* i *surferica*, da na leđima ima istetovirane stihove, ni manje ni više, već Williama Shakespearea. Ni to da je uspješna studentica umjetnosti čiji se portreti poznatih glazbenika (Johnny Cash, Jimi Hendrix, Sammy Hagar, Tupac...) prilično dobro prodaju na njevoj web stranici. Upravo zahvaljujući studiju odlučila se na snimanje za Playboy jer, na satovima crtanja, stalno je okružena golim tijelima. "Žensko tijelo je predivno! Svome tijelu posvećujem puno pažnje pa sam ga poželjela i pokazati. Snimanje za Playboy je kao da si vrhunski model na satu crtanja za najtalentiranije crtače, nije li?" Dobro pitanje. Ajmo svi, olovke u ruke! 🍷

Legendarni Nino

GLAZBA NINA ROTE je veličanstvena, i bez nje ni filmovi za koje je pisao možda ne bi bili toliko veliki. A pisao je doista za najveće, poput Fellinnija ili Coppole. Kad se to "upari" s genijalnim francuskim jazz harmonikašem Richardom Gallianom, rezultat je sjajan. Oni koji budu od ovog albuma očekivali puku interpretaciju Rotine glazbe za Kuma, Amarcord, Ulicu, 8 1/2 i druga

remek-djela filmske umjetnosti, morat će se pripremiti da je riječ o jazz reinterpretacijama. Ali kakvim! Galliano - i sam Mediteranac - odlično miriše Rotine skladbe, i njegovim čitanjem one samo dobijaju. Rota ni sam nije daleko od jazz, njegov pomalo cirkuski zvuk trebao je samo malo poticaja da se pretvori u ovo što smo dobili Gallianovim albumom.

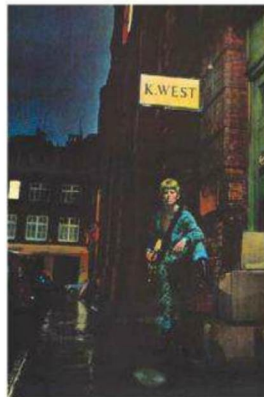
THIS MAY BE
MY LAST TIME
SINGING RAW
AFRICAN-
AMERICAN GOS-
PEL ON 45RPM
1957-1982

RAZNI
IZVOĐAČI
THIS MAY
BE MY
LAST TIME
SINGING;
RAW
AFRICAN-
AMERICAN
GOSPEL
ON 45 RPM
1957-1982

TOMPKINS
SQUARE

SPOMENIK GOSPELU

Diskografska kuća Tompkins Square najvažniji je čuvar gospel glazbe, a i njihov najnoviji izdavački pot-hvat - trodijelni album sa snimcima od 1957. do 1982. istinski je spomenik duhovnoj glazbi Afroamerikanaca kao temelju praktički cjelokupne popularne glazbe. Baš zbog toga je i razdoblje koje je uzeto za kompilaciju zanimljivo, jer pokazuje koliko gospelu duguju svi oni izvođači koji su radili u tih 25 godina - od Sama Cookea i Raya Charlesa, pa do Muddyja Watersa i Johna Lee Hookera. Svi oni su sigurno na svojim gramofonima puštali neke od singlica okupljenih u ovom boxu. Zato je ovo izdanje koje treba preslušavati i ako nemate veze s kršćanstvom, i ako nikad niste čuli ni za jednog od predstavljanih izvođača. Jednostavno, riječ je o prvorazrednom komadu glazbene arheologije.

SPOMEN PLOČA ZA ZIGGYJA

Točno 40 godina nakon pojave na omotu albuma Davida Bowieja, u londonskoj ulici Heddon gdje se prvi put fotografirao, **Ziggy Stardust** će dobiti spomen ploču u britanskom glavnom gradu. Bowie se prerušen u svoj alter ego slikao na tome mjestu u plavom kombinezonu, naslonjen na zgradu i s gitarom pod rukom. Legenda kaže da je Bowieja na fotografiranje nagovorio fotograf Brian Ward koji je u ulici Heddon imao svoj studio, a kako ostatak benda nije želio na hladnoću Ziggy je ostao sam. Nema vjerojatno boljeg načina da se oda počast i Bowieju i njegovom liku oživljenom na jednom od najvećih rock albuma ikad snimljenih, "The Rise And Fall of Ziggy Stardust And The Spiders From Mars".

STATUS QUO NA OKUPU

Dokumentarac **Hello Quo** Alana Parkera bit će poticaj za privremeno okupljanje originalne postave boogie legendi Status Quo. Francis Rossi, Rick Parfitt, Alan Lancaster i John Coghlan već su odradili zajedničke probe snimljene za film, što je prvi put nakon 25 godina da su zajedno zasvirali. Film se u kinima očekuje u listopadu ove godine.

GORIBOR EVO JE BANJA

DANCING BEAR

Punih je pet godina trebalo da Goribor, grupa iz rudarskog srpskog gradića Bora, ponudi svoj novi studijski proizvod. U međuvremenu su brojnim nastupima stvorili neupitni ugled možda i najvažnijeg benda u cijelom "regionu", s koncertima koji publiku doslovce valovima emocija ruše kao bagerom. Kad su napokon predstavili ono što su godinu i pol radili u studiju Edija Cukerića u Puli, dobili smo jedan od najboljih albuma u posljednjih dvadesetak godina. Čekanje se isplatilo.

Goribor je svojim bluesom i na "Evo je banja" potvrdio sve što se o toj grupi općenito misli - svijet kojega stvara pjevač i tekstopisac Aleksandar Stojković ST natopljen je duboko proživljenom boli, koju je i on sam (pre)često utapao u ilegalnim i legalnim supstancama, odakle potječe i solidan dio njegove estetike. To je estetika koja Goribor odvodi u vode Velvet Undergrounda, Joy Division ili Massive Attack.

Tu se negdje kriju i glazbeni uzori Goribora, koji šeta iz žanra u žanr nevjerovatnom lakoćom. Ta lakoća - uz vrhunsku sviračku kompetenciju i inovativnost - pomaže i lakšem "probavljanju" depresivnih, sumornih Stojkovićevih tekstova, koji se valjaju preko sporih trip-hop ritmova, ili pak zvukova kakve mogu isporučiti samo bluzeri, kad su u najboljoj formi.

TINDERSTICKS THE SOMETHING RAIN

CONSTELLATION

Deveti album Tindersticksa - koji uskoro treći put dolaze u Zagreb - tvrdoglavo se drži svega onoga što je tu grupu obilježilo u dosadašnjoj karijeri. Nastavlja se dominacija njihovog melanoličnog popa, uz "začine" poput jazza ili šansona. Bariton Stuarta Staplesa progoni slušatelja kao uvijek, lebdeći nad zvučnom slikom sastavljenom od klavijatura, gitara i gudača. The Something Rain nije vrh karijere Tindersticksa, ponegdje je album proglašen i relativnim razočarenjem i igranjem na sigurno. No, ne može mu se odreći elegancija i ljepota.

☆☆½

SNOW PATROL FALLEN EMPIRES

UNIVERSAL

Šesti album škotsko-irske grupe koju je hrvatska publika imala prilike vidjeti i čuti kao predgrupu U2 na Maksimiru, donosi ponešto izmijenjeni zvuk u odnosu na ono što se moglo čuti na najboljim radovima poput "A Hundred Millions Suns" iz 2008. Sada je mješavini stadionskog popa i alternativnijih zvukova Snow Patrol dodao dašak elektronike, s jednostavnim melodijama nalik brit-popu. Nije to naročito zahtjevno, nije ni najbolje što ćete ove godine staviti u svoj CD player, ali ima potencijala za slušljivost povremenim "uletima" prepoznatljivijih utjecaja U2 ili Coldplay. Uz malo truda mogli bi im se približiti i količinom publike koju će privući na koncerte.

☆☆½

I DALJE U FORMI

Boss za proletere

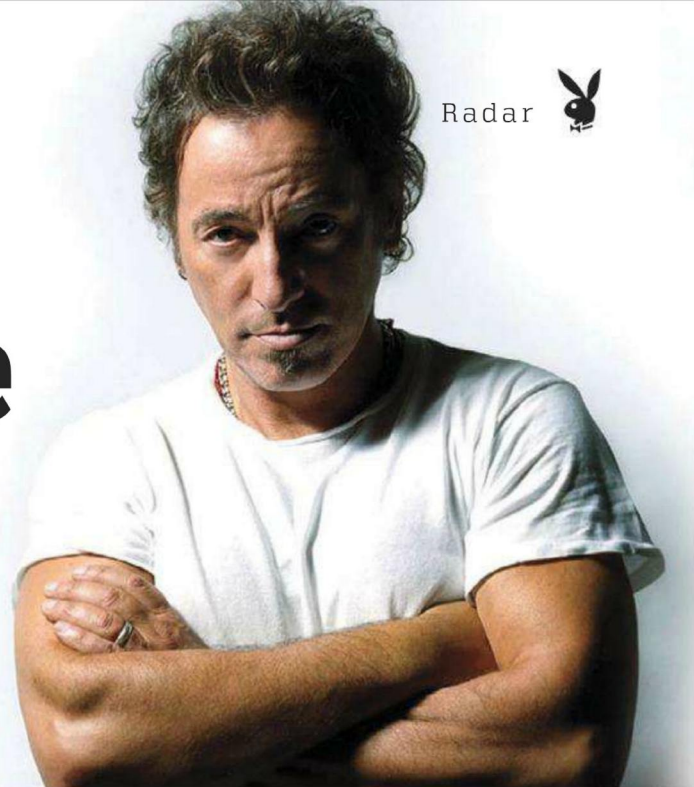
NIJEDAN ALBUM ove 2012. nije željnije iščekivan nego je to slučaj s Wrecking Ball jednog i jedinog Brucea Springsteena. I, kakav je rezultat? Uobičajeno odličan, a opet... Društveno svjesni umjetnik kakav je Springsteen jednostavno nije mogao ostati gluh na ekonomski i moralni raspad koji doživljava zemlja u kojoj je rođen, ali se u tom svom opjevavanju krize suočio s velikim problemom. A on se zove Ry Cooder i njegovo nedavno remek-djelo "Pull Up Some Dust And Sit Down". Novi Springsteen je i hrabar, i moćan, ali ipak ne spada u istu kategoriju kao Cooderov glazbeni pandan pokretu Okupirajmo Wall Street. Springsteen ovim albumom nije dosegao ni prošli vlastiti sličan projekt, album Rising kojim je želio dati impuls preporodu nakon traume izazvane napadom na WTC i Bushovom vladavinom.

Wrecking Ball se dobrim dijelom baš i oslanja na Rising, ne toliko glazbeno koliko idejno, a onda je Springsteen sve odlučio upakirati u zvučni paket koji povremeno jako podsjeća na projekt Seeger Sessions. Razumljivo, jer Amerika se ionako suočila s istom vrstom krize koja ih je gotovo razo-

čila u vrijeme kad su nastajale radničke folk himne Woodyja Guthriea i kasnije Petea Seegera. I opet usporedba s Cooderom koji je to napravio na sličan, ali inovativniji način. Za Seeger Sessions ovaj album zaostaje i zbog toga što je Springsteen tada iskoristio veličanstvene ode radništvu, a sada je to isto morao sam napisati.

Wrecking Ball je, naravno, relativno slabiji samo u usporedbi s najboljim radovima samoga Springsteena. U konkurenciji drugih izvođača, to je još uvijek odličan album. A ne treba sumnjati da će i ovoljetni koncerti biti novo - kako ih je netko nazvao - religiozno iskustvo. Kao podsjetnik, ove nam godine dolazi bliže nego ikad, u Trst. **3**

Radar

BRUCE SPRINGSTEEN WRECKING BALL

COLUMBIA/MENART

☆☆

POČAST VELIKOM BOŠKU

Pokojni hrvatski jazz velikan Boško Petrović dobio je dva velika spomenika. Jazz pjevačica Lela Kaplowitz i prijatelj izdali su album "Little Boy With A Big Heart - The Music of Boško Petrović", a potom je izašla i autobiografija koju je Petrović pisao s Davorom Hrvojem "Život

kao jam session". Na albumu se uz Lelu Kaplowitz pojavljuju Zdenka Kovačiček, tenor saksofonist Saša Nestorović, orguljaš Joe Kaplowitz i bubnjar Marko Lazarić, uz suradnju još dvadesetak Petrovićevih prijatelja i suradnika. Album se sastoji od Petrovićevih

skladbi za koje je Kaplowitz napisala tekstove inspirirane pričama koje su se krile iza skladbi. A te priče su podjednako sadržane i u spomenutoj autobiografiji u izdanju diskografske kuće Menart, sve aktivnije i u publicističkom nakladništvu. Hrvoj i Petrović su godinama pripremali knjigu, a po izričitoj želji

samog velikog vibrafonista u njoj se govori samo o glazbenom dijelu njegovog života. Rezultat su sati i sati intervjua, koje je Hrvoj nakon Petrovićeve smrti nadopunio ranijim razgovorima. Knjiga je ilustrirana fotografijama Damila Kalogijere iz arhiva Davora Hrvoja i Boška Petrovića.

FAST FORWARD

- 14.** HGM Jazzorkestar Zagreb feat. Wolfgang Muthspiel K.D. Vatroslava Lisinskog - mala dvorana, Zagreb;
- 3.4.** Zagrebački kvartet Hrvatski glazbeni zavod, Zagreb;
- 5.4.** Primal Fear + Brainstorm + Palace + Lene kosti Boogaloo Club - velika dvorana, Zagreb;
- 8.4.** Massimo Arsenal, Zadar;
- 13.4.** Dječaci Medium, Osijek;

KINO ŠIŠKA, 17.4. FISHBONE -
PREPORUČAMO!

- St!lness** Tvornica kulture - Mali pogon, Zagreb;
- 14.4.** Atheist Rap Močvara, Zagreb; **Dječaci** Tvornica kulture - Mali pogon, Zagreb;
- 17.4.** Fishbone Kino Šiška, Ljubljana; **Balkan Beat Box** Aquarius klub, Zagreb;
- 18.4.** Chucho Valdés & The Afro-Cuban Messengers Konzerthaus, Beč;

- 19.4.** The Stranglers Szene, Beč; **Nina Romić + Felon + Olovni ples** Močvara, Zagreb;
- 21.4.** Let3 Močvara, Zagreb; **Elemental** Tvornica kulture, Zagreb; **Zabranjeno pušenje** Stereo Dvorana, Rijeka; **Sound Designers** Aquarius klub, Zagreb;
- 27.4.** Edin Karamazov K.D. Vatroslava Lisinskog, Zagreb

ROLLING STONESI U BRIANOVOM OBJEKTIVU

BRIAN RASIC, poznati srpski fotograf s londonskom adresom, službeni fotić Rolling Stonesa, nedavno je u Zagrebu predstavio izložbu fotografija Keitha Richardsa

PIŠE SANJA MUZAFERIJA
SNIMIO DRAŽEN PAJTLAR

Brian Rasic rođen je kao Brani-slav Rašić 1954. u Beogradu, a već tridesetak godina jedan je od najcjenjenijih i najzaposlenijih svjetskih rock fotografa. Njegovo je ime svojevrstni sinonim za vrhunsku koncertnu i studijsku rock fotografiju.

“Bez obzira fotografirao Frank Sinatru ili Lady Gagu, Rihannu ili The Rolling Stone s kojima redovito surađuje, Rasicove fotografije vrhunski su primjeri dokumentarističke i studijske fotografije koje, pored čitatelja, najviše vole i cijene upravo glazbenici s kojima radi” - kaže glazbeni kritičar Hrvoje Horvat.

I posve je u pravu. Nije nimalo nevažno ni da je neposredni Rasic s mnogima od glazbenika postao i dobar prijatelj što je sasvim sigurno dodana vrijednost za kvalitetu njegovog glazbeno-fotografskog opusa. Ako je objektiv fotografskog aparata „objektivan“,

"KEITH JE UISTINU FENOMENALAN LIK. DRUČIJI JE U SVAKOM POGLEDU: OD IZGLEDA DO PONAŠANJA, NAČINA GOVORA I KORIŠTENJA RIJEČI I IZRAZA. ON KAO DA JE S DRUGOG PLANETA, ALI U NAJLJEPŠEM SMISLU", KAŽE BRIAN

Rasiceva najveća prednost je što u susretu s glazbenicima, od kojih su neki među najvećim ikonama pop kulture, kao recimo Keith Richards, uspijeva dobiti subjektivan, privatan odgovor, a to njegovim fotografijama daje za druge neuhvatljivu otkrivačku i prijateljsku dimenziju.

- U mladosti sam se, još dok sam živio u Beogradu, fotografijom bavio amaterski, zapravo najviše da bih za sebe i društvo imao uspomenu. Kupio bih kartu za parter, a kad bi se svjetla ugasila, odjurio bih do bine. Fotkao sam, nitko me ništa nije pitao i tako su nastale fotke Deep Purplea, Jethro Tulla, Ikea i Tine Turner... - prisjeća se Branislav Rašić Raša koji je veći dio svoga života proveo u Londonu i ondje postao Brian Rasic. I proslavio se kao jedan od najcjenjenijih, najtraženijih i najvećih rock i pop fotografa.

UZ POSAO ZA NOVINE I MAGAZINE, od NME-a (New Musical Express) do Voguea, bohem Raša je bio i službeni fotograf Rolling Stonesa, Keitha Richardsa, Davida Bowieja i Davida Gilmoura (ex Pink Floyd). Iznimno važno priznanje Rasic je dobio nedavno od uglednog engleskog dnevnika Guardian, koji je upravo njegovu fotografiju Amy Winehouse proglasio jednom od 15 najboljih fotografija prošle godine (a bila je jedina iz glazbenog žanra, dok su ostale, kao i obično zadnjih godina, reportažne i ratne fotografije, te fotografije raznih nesreća u svijetu)!

Na ovim prostorima Rašinih se fotografija dobro sjećaju oni koji su odrastali 70-ih i 80-ih godina uz domaći rock magazin Džuboks i kasnije Rock.

- Obožavao sam glazbu, a ljubav prema fotografiji razvila se zbog glazbe i uz glazbu. S vremenom sam razvio i specijalni filing i intuiciju za dobar kadar, dobru rock i pop fotku. Obožavao sam sve i sva, ali ipak najviše bendove poput Rolling Stonesa, Led Zepelina, Deep Purplea, Black Sabbath... što se tada zvalo *hard rock*. U Zagreb sam često dolazio, najčešće na koncerte, a pamtim Joan Armatrading i, naravno, nezaboravne Rolling Stonese 1976. godine - pripovijeda Raša.

Tada, dok se bjesomučno gurao što bliže bini i čak uspio snimiti poneku fotografiju za uspomenu, uistinu nije mogao ni sanjati da će jednoga dana postati njihov službeni fotograf.

Potpuno bez plana i bez namjere da tamo

ostane, kasnih sedamdesetih godina otišao je u London.

- Pitate me zašto sam otišao?! Razlog je bio vrlo jednostavan - tamo se događalo sve: koncerti, glazba, ma sve ono što je meni bilo važno... Radio sam u tadašnjem Yugotoursu i usput studirao turizam, iako nikad nisam bio tip „od škole“. Sjećam se da je avionska karta do Londona tad koštala oko 400.000 dinara, a plaća je bila, recimo, milijun i petsto tisuća, što znači da si za avion trebao izdvojiti gotovo trećinu plaće. Za mene je pak karta s popustom bila samo 150.000; bila je to prilika koju je bilo nemoguće odbiti! - smije se Raša i kaže kako se u njegovom životu sve uvijek događalo zbog glazbe i zbog - žena.

U Londonu je upoznao Nicky. Sprijateljio se s mamom, tatom, dvije sestre, bratom, djedom i psom, uživao u obiteljskoj atmosferi posve nesvjestan da se od njega zapravo očekivalo da se - oženi. Brinuli su se za njega i upozoravali ga da bi nakon Titove smrti u Jugoslaviji moglo postati vrlo „vruće“. Odgovarali ga od povratka kući...

- Boravak kod Nicky se oduljio... A kad mi je moja teta Soka, očeva sestrina koja je živjela u Londonu, otvorila oči rekavši da ako Nickynu majku zovem *mom*, slobodno mogu početi tražiti vjenčani prsten, pobjegao sam glavom bez obzira jer mi, ljubavi usprkos, ženidba ipak još nije bila ni nakraj pameti. Preselio sam se kod Soke, koja je bila legenda, upoznali su je svi moji prijatelji glazbenici i novinari koji su dolazili u London: Vlada Divljan, koncertni promotor Marijan Crnarić,

Gile iz Električnog orgazma, pokojni zagrebački rock kritičar Dražen Vrdoljak... A ja sam Englesku upoznao na najbolji mogući način: kroz ljubav i glazbu, pa se moj povratak kući sve više odgađao.

Tih osamdesetih godina Raša je živio kao bubreg u loju. Zараđивao je dovoljno da si priušti mali stan, imao je, kaže, sve što je trebao, a nije mu ni trebalo mnogo. Živjelo se ludo i dinamično...

- Bio je to dinamičan život; mnogo djevojaka, tulum, pića, droge, ali i posla... Pravo zlatno doba, posljednji vlak tog ludog glazbenog svijeta u kojem je sve bilo moguće. Mislim da je za mene i moj rad prijeloman bio susret s Kate Bush. Taj susret me pomalo slučajno izbacio u rock i pop fotografsku elitu - iskreno priznaje Rasic.

JEDAN OD TAKVIH SRETNIH SLUČAJEVA bilo je i fotografiranje grupe A-ha koju kao debitantsku grupu iz Norveške nitko od slavni britanskih fotografa nije htio snimati, a Raša je to učinio da nekome uzvрати uslugu. Nakon cjelodnevno studijskog snimanja isporučio je fotke i drugi dan, s ruksakom na leđima, otišao na Tajland. I ondje je imao prijateljicu. Kaže da je bogat jer posvuda u svijetu ima prijatelje i mnogo više voli prespavati kod njih, nego u hotelima. Uvjeran je da je s prijateljima mnogo ljepše otkrivati neku zemlju, neki grad. Nakon šestomjesečnog izbjivanja iz Londona nemalo se iznenadio kad je, vrativši se, otkrio da je nepoznata norveška grupa postala nevidena svjetska senzacija i da je s

①

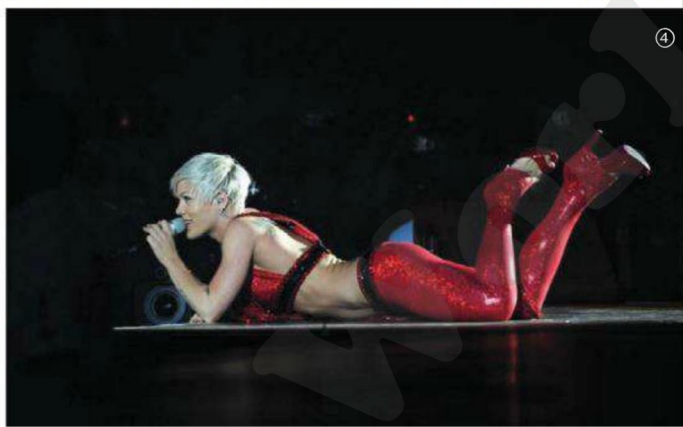

②

③

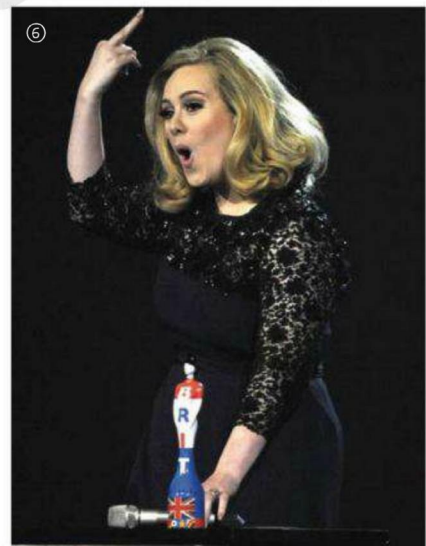
RASIC JE U DUGOGODIŠNJOJ KARIJERI SNIMIO I BROJNE GLAZBENE DIVE: NJEGOVU FOTKU **AMY WINEHOUSE** ① ENGLISKI JE "GUARDIAN" PROGLASIO JEDNOM OD 15 NAJBOLJIH FOTOGRAFIJA PROŠLE GODINE. SEKSI **RIHANNU** ② IMAO JE PRILIKU SNIMATI IZ PRVOG REDA, BAŠ KAO I AUSTRALSKU DŽEPNU BOŽICU **KYLIE MINOGUE** ③. **PINK** ④ I **LADY GAGU** ⑤ A NIJE MU PROMAKLA NI SCENA SA OVOGODIŠNJE DODJELE BRIT AWARDS KADA JE **ADELE** ⑥ POKAZALA SREDNJI PRST

④

⑤

⑥

pjesmom „Take On Me“ posvuda broj 1. Njegove fotke odjednom su vrijedile poput zlata jer grupu nitko drugi nije ni slikao. Fotografije mu je kupio tada najznačajniji glazbeni časopis na svijetu Bravo, s tiražom od nevjerovatnih dva milijuna primjeraka. Brian kaže kako mu je spoznaja da poster s njegovom fotografijom benda na zidu drži možda pola milijuna tinejdžerki, bila i važnija od novaca koji je zaradio.

- Kasnije sam počeo mnogo više zaradivati, ali nikad se nisam obogatio. Ali je zato moj život ostvarenje svih mojih dječaćkih snova – odrješit je Rašić. Premda je snimao sve važne glazbenike, od Duran Durana, Kaja Goo Goo, Whama, odreda sve zvijezde osamdesetih (ali i Genesis i Princea, Boba Marleya, Milesa Davisa, The Clash, U2, Michaela Jacksona, Boba Dylana, sve i svakog tko je bio važan na glazbenoj sceni), najveće ostvarenje snova stiglo je u obliku ponude da bude službeni fotograf Rolling Stonesa.

- To zvuči, a za mene je i bio jedan od najboljih poslova na svijetu. Prvi put sam ih gledao 1973. godine u Švicarskoj i zarazio se za cijeli život. U Londonu sam ih godinama fotkao kao i drugi fotiči, iako i u tu grupu spadaju samo privilegirani, da bih na kraju došao i do „krune“, i to na njihov poziv. Kad sam s njima bio u Rio de Janeiru pred milijun i pol ljudi, činilo mi se da nisam u stanju ni upiti sve što mi se događa, osobito kad sam dobio dozvolu da zajedno s njima budem na bini za vrijeme pjesme „Start Me Up“. To je uistinu bila potvrda da sam dio „planeta Rolling Stonesa“.

Trenutke pokraj Charlieja Wattsa koji mu se smiješio iznad bubnjeva, nikad neće zaboraviti:

- Bio je to najveći koncert u povijesti Rolling Stonesa, a ujedno i moja najljepša priča.

KADA JE KEITH RICHARDS u studenom 2010. radio europsku promociju svoje knjige „Život“, Rasicu je stigao poziv da za tu priliku, na jednoj od dvije promocije u svijetu, radi s njim kao njegov ekskluzivni fotograf. Londonska je promocija s potpisivanjem bila u knjižari Waterstones na Piccadillyju.

- To je bilo nešto uistinu posebno. Sretao sam Keitha i prije, ali sada smo bili samo on i ja, jedan na jedan, što je nevjerovatan privilegij i priznanje, o sreći da ne govorim. Keith je uistinu fenomenalan lik. Drukčiji je u svakom pogledu: od izgleda do ponašanja, načina govora i korištenja riječi i izraza. On kao da je s drugog planeta, ali u najljepšem smislu. Vedar je, otvoren, srdačan, izravan, neposredan, iskren... Uvijek je spreman na

šalu, ali jako je osjetljiv na neko glupo pitanje. Na njega će bez pardona reagirati ljutnjom. On je mačak s devet života, a kad si pokraj njega čini ti se da si se života samo marginalno dotakao, jer on je uistinu proživio i preživio sve i svašta. Osjećao sam kao da smo obitelji, da smo „naši“ - govori Rasic u dahu, kratko zastane, pa nastavlja:

- Pogreške se u takvom poslu ne toleriraju. Keith Richards je strahovito dobro čuvan, i premda obožavam cijeli band i premda je jasno da je Mick Jagger šef, frontman i vođa, za mene su Keith i Charlie Watts osovina Stonesa i mislim da se sve zapravo vrti oko njih. Naravno, samo zajedno su najveći R'n'R band svih vremena. Znam da nisam originalan kad to kažem, ali Keith je moj *ultimate hero* - jasan je Rasic.

Fotografije koje su tada nastale spadaju među najsugestivnije Richardsove portrete na kojima je bliskost dvojice suradnika opipljiva, kao da su se, uz vrhunski profesionalni odnos, ipak sreća dvojica prijatelja. Osim „rolića“, Brian je kao službeni fotograf radio i s Davidom Gilmourom, pjevačem grupe Pink Floyd koji je nakon raspada grupe nastavio samostalnu karijeru.

- Kad je Gilmour radio promo koncerte svog albuma „On The Island“, preko njegovog PR-a mi je stigla ponuda da radim za njega. Vjerojatno nema čovjeka moje generacije koji ne voli Pink Floyd i njihov „Dark Side of the Moon“, jedan od najljepših i najprodavanijih albuma svih vremena. Prepoznatljiv zvuk gitare, tzv. *black strat*, koji David i danas svira, trasirao je mnoge živote, pa tako i moj. Zadatak je bio da prisustvujem probama u Bray Studios blizu Londona i sve fotografiram, kao i tri koncerta zakazana za čuveni Royal Albert Hall. Na probama su Gilmour i bend „samo za

NA OVIM PROSTORIMA RASICEVIH SE FOTOGRAFIJA DOBRO SJEĆAJU ONI KOJI SU ODRASTALI 70-IH I 80-IH GODINA UZ DOMAĆI ROCK I MAGAZIN DŽUBOKS

mene“ odsvirali tri cijela koncerta, jer su tada pristup imali isključivo tehničari i ja. Radio sam zajedno s njegovom suprugom Polly Samson koja voli fotografiju, i moje fotke sa ta tri koncerta u RAH-u, zajedno s njezinima, izašle su na na Blue-ray izdanju „Remember The Night“. Prve večeri gost mu je bio još jedan moj klijent, David Bowie, a posljednju večer gostovao je bubnjar Pink Floyda, Nick Mason. A dogodilo se da je igrom slučaja u Bray Studios za svoju The Wall turneju tad vježbao Roger Waters i s njim Nick Mason, dok je s Gilmourom bio pokojni Rick Wright... Tako smo se jedan dan za ručkom u kantini našli svi pink floydovci i - ja. Nezaboravno!

DAVID BOWIE MU JE OSTAO u predivnoj uspomeni.

- Normalan i neposredan, s njim sam se osjećao kao da ga poznajem cijeli život, što je na neki način i točno...

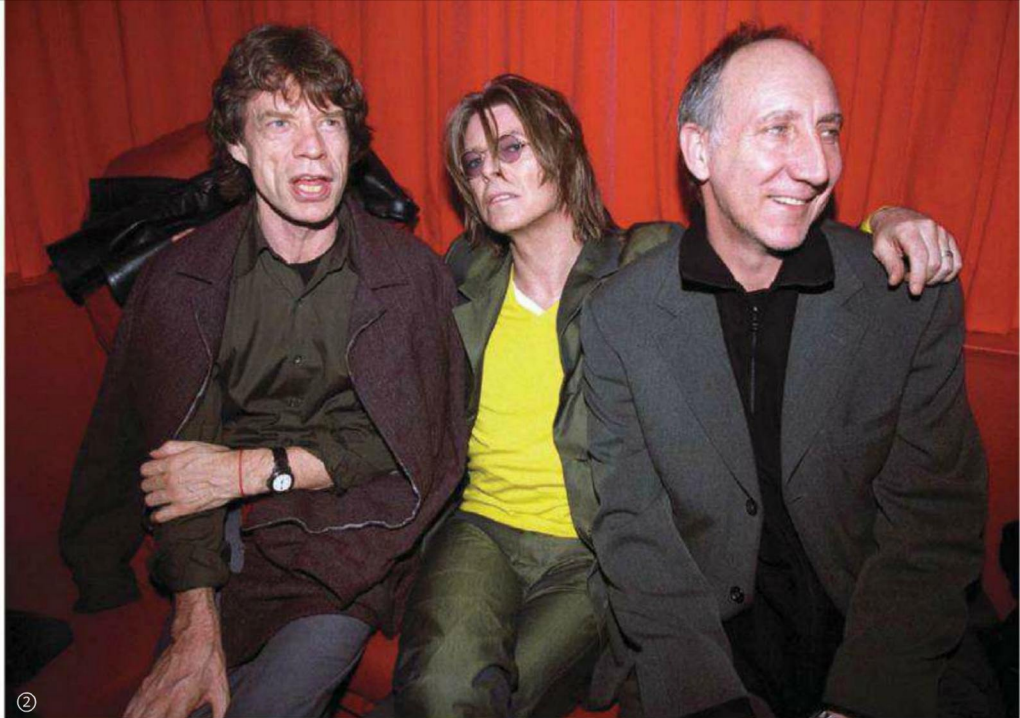
Suradnju s Bowiejem, Rašić je počeo 2000. kad je Bowie održao mali koncert samo za odabrane u londonskom BBC Radio Theatreu. U *backstageu* su bili i Russell Crowe i Meg Ryan koji su se u to vrijeme skrivali od javnosti, a već su bili u vezi. Snimio sam ih zajedno s Bowiejem i fotka je obišla svijet. Ispao sam slučajni paparazzo - smije se Rašić.

Poslije ga je fotografirao u Bostonu, na američkoj turneji Heathen, a pokrio je i njegov nastup na Meltdown festivalu.

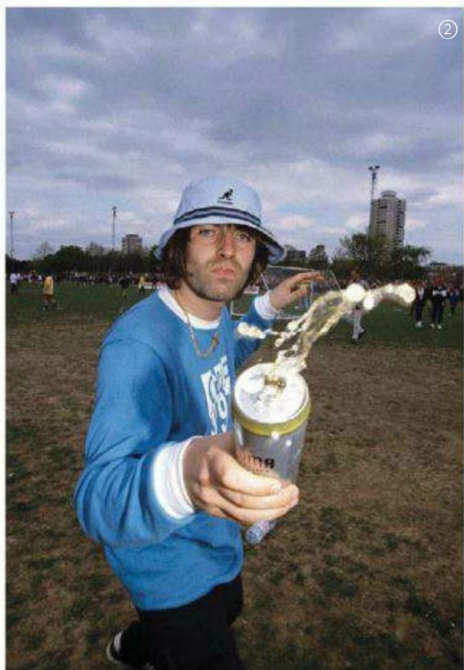
- Radio sam s njim dosta i izvan pozornice, i to sve dok se nakon posljednje turneje, Reality Tour, koja je 2003. počela u Kopenhagenu, nije povukao s javnih nastupa. Slikao sam ga na nastupima u Londonu i na Isle of Wight festivalu, kao i njegov posljednji nastup s Gilmourom 2006. godine. Bowie je poseban tip. Iznimno ga poštujem kao umjetnika, pa mi je suradnja s njim uistinu mnogo značila, osobito zato što je njegova PR-ica, Coco Schwab, jedna od najtežih u biznisu. Kad sam počeo suradnju dobio sam na potpis ugovor na punih devet stranica o tome što točno smijem, a što ne. Iako je David super i opušten, ne smije se protiv PR-a. Mnogo puta mi nije dopustila da koristim neke fotke, a onda bi me naknadno zvao čovjek koji radi njegov službeni *website* i molio da na Bowiev *site* stavi link na moj... Kasnije su na njegovom forumu brojni fanovi jako lijepo komentirali baš te moje fotografije. Uglavnom, veseli me da sam stekao i njihovo poštovanje, baš kao i fanova Rolling Stonesa. Uostalom, ja jesam fotograf, ali ipak sam i veliki fan!

①

②

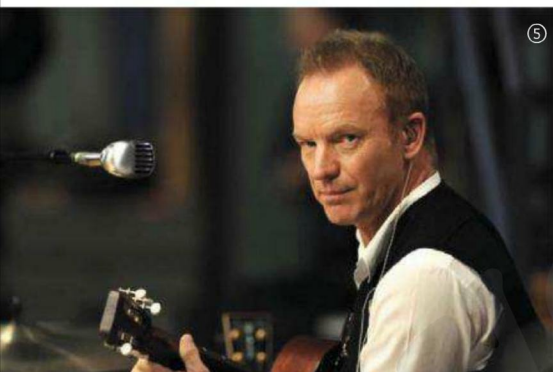

③

④

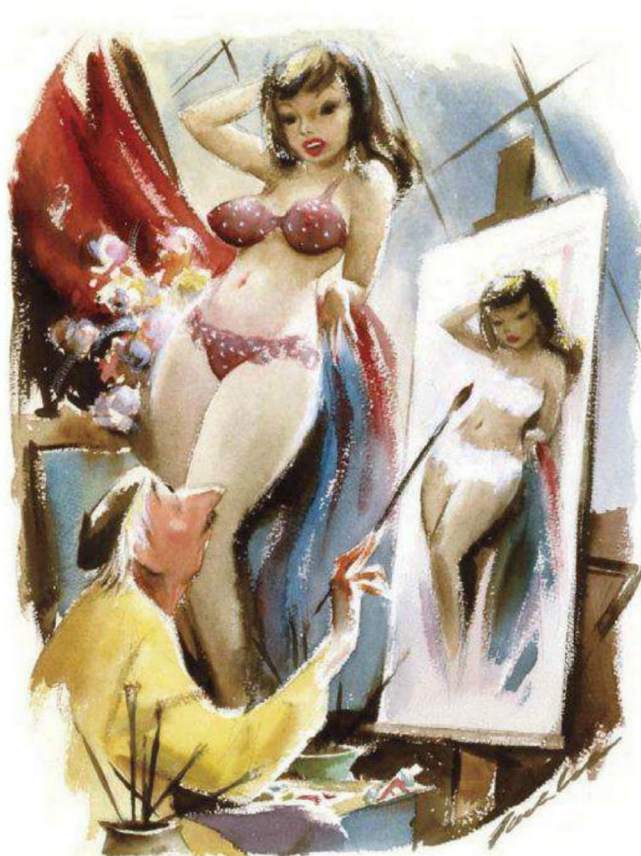
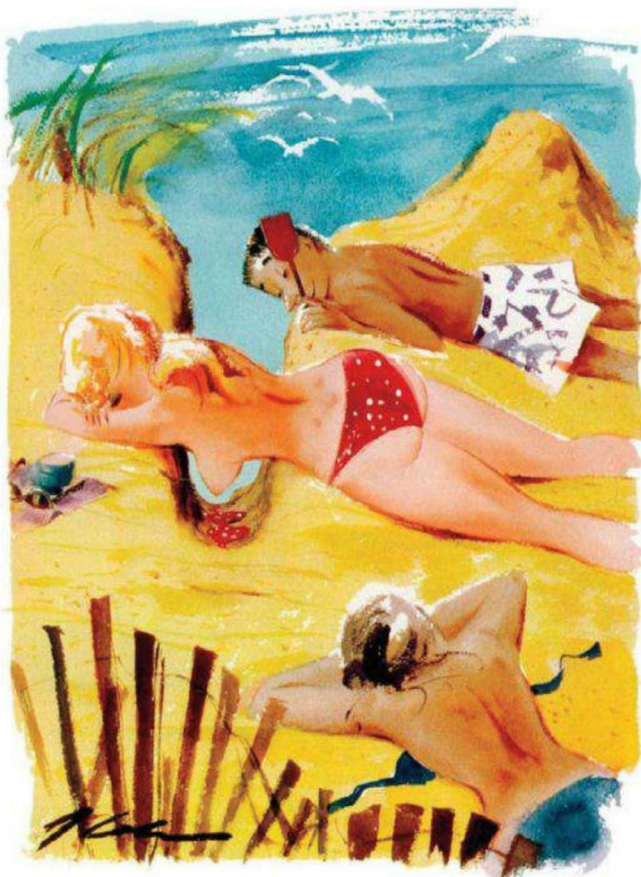
NEPOSREDNI RASIC S BROJNIM JE ZVIJEZDAMA POSTAO I PRIJATELJ ŠTO NJECOVIM FOTKAMA DAJE ZA DRUGE FOTOGRAFE NEUHVATLJIVU DIMENZIJU. JEDAN I JEDINI **TOM WAITS** ① **MICK JAGGER**, **DAVID BOWIE** I **PETE TOWNSHEND** ② U OPUŠTENJOJ ATMOSFERI. "ZLOČESTI" FRONTMAN OASISA **LIAM GALLAGHER** ③ POKUŠAO JE RASICA ZALITI PIVOM. POKOJNI KRALJ POPA **MICHAEL JACKSON** ④. **STING** NA PROBI ⑤ MANJE ZLOČESTI GALLAGHER - **NOEL**, U DRUŠTVU DVA **PAULA - McCARTNEYA** I **WELLERA** ⑥

⑤

⑥

"Upotrijebi maštu!"

JACK RALPH COLE (1914.-1958.) prvu karikaturu u Playboyu objavio je 1954., u petom broju Hefnerovog magazina. Njegove zanosne crtane "božice" čitatelji su odmah zavoljeli, pa su postale svojevrсни prototip u kojeg su se ugledali kasniji crtači. Nažalost, vrlo mlad oduzeo si je život. Poslao je dva oprostajna pisma, nikad objavljena - jedno supruzi Dorothy, a drugo poslodavcu i prijatelju Hugh Hefneru.

JAMES CAMERON **TITANIC 3D**

Katastrofa u tri dimenzije

Titanic 3D, 2011. (originalna premijera 1997.), SAD **REŽIJA** James Cameron **ULOGE** Leonardo DiCaprio, Kate Winslet, Billy Zane **ŽANR** pustolovno-povijesna drama **TRAJANJE** 194 minuta **U KINIMA** 5. travnja 2012.

HOLLYWOODU NIKAD NIJE BILA strana ponovna eksploatacija njegovih najuspješnijih proizvoda, a to u novije vrijeme obično znači "prepravljjanje" na 3D tehnologiju. Gotovo da više i nema spektakla koji se snima "običnom" tehnikom, a nakon što je prva epizoda Ratova zvijezda nedavno pokrenula trend, uskoro nam u kina stiže i Titanic kojeg ćemo morati gledati kroz 3D naočale.

O tehnički vjerojatno najambicioznijem filmu svih vremena, surekorderu po broju osvojenih Oscara (po 11 su ih osvojili Titanic i Ben Hur), te megahitu sa zaradom koja se vjerojatno mjeri u milijardama dolara, zna se vjerojatno sve što se treba znati. Kad se pojavio 1997., film **Jamesa Camerona** odmah je poosvajao sve što se osvojiti moglo - od velikih nagrada do blagajna kino dvorana. Publiku u slučaju Titanica nije ni za sekundu zasmetalo što o tom filmu misli kritika, jednostavno su pohrlili vidjeti ovu kombinaciju Posejdonove avanture i Romea i Julije. Problemi s uvjerljivosti ljubavne priče između **Leonarda DiCaprija** i **Kate Winslet** koji se u strogoj razdvojenosti putnika prve i četvrte klase vjerojatno nikad ne bi upoznali, a pritom povremeno izgledaju kao dječak i žena brzo su zaboravljeni, osim što od svih onih silnih

Oscara baš nijedan nije otišao u glumačke ruke. Čudesni dizajn filma i specijalni efekti su bili dovoljni.

Sada će to, povodom 100. obljetnice najpoznatije pomorske katastrofe u povijesti, otići za još jednu stepenicu više, bit će zanimljivo vidjeti kako će ionako impresivni proizvod - a Titanic je baš to, proizvod - izgledati kad gledatelj skoro doslovno "uđe" u film. James Cameron je specijalist za velike projekte, što god je napravio pretvorilo se u zlato, pri čemu je najčešće bila riječ o doista odličnim filmovima - Terminator ili Bezdan su kreativni vrhovi njegove impresivne karijere. No, voljeli ga ili ne, jedno mu se mora priznati, pionirska uloga u rušenju svih barijera u što uvjerljivijem pričanju potpuno fantastičnih priča. Uvijek je tragao za novim rješenjima, sjetimo se vodene zmije u Bezdanu ili zloknobnog negativca koji se sam obnavlja u Terminatoru 2 - u to vrijeme takvi su efekti doista bili revolucionarni. Prigrlo je brzo i 3D i kompjutorsku animaciju, napravivši s Avatarom mnogo toga što drugi nisu u stanju ni smisliti. I mnogi su ga imitirali, pa i takvi mega-igrači kakvi su Steven Spielberg ili Peter Jackson.

Malo se toga - kad su u pitanju očekivanja od trodimenzionalnog Titanica - moglo dešifrirati iz for-

špana koji su se dosad pojavili, osim ako ste među sretnicima koji kod kuće imaju 3D ekrane. Stoga je mnogo toga prepušteno mašti, ali može se razabrati da će neke od najpoznatijih scena doista oduzimati dah. Podmorske snimke sigurno će izgledati veličanstveno, a gledatelji će se od toga vjerojatno oporavljati prateći radnju - ako uopće ima nekoga tko je nije odgledao prvi put - po kabinama i hodnicima velikog nesretnog broda. Baš tu činjenicu, da su Titanica već svi gledali, pa se ne zna kome se obraća, ističu mnogi autori najavljujući film. Oslanjati se na ono nešto novih generacija koje su stasale od 1997. do danas ne čini se previše unosnim. No, treba li uopće brinuti da će kina biti puna svih koji budu željeli gledati nove čarolije iz radionice Jamesa Camerona.

A bit će zanimljivo vidjeti što je sljedeće. Možda E.T.? Indiana Jones? Alien? Ili, da se prepustimo još ljudim maštarijama, Zameo ih vjetar ili Čarobnjak iz Oza?

KATE WINSLET I LEONARDO DI CAPRIO - HOĆE LI NJIHOVA LJUBAVNA PRIČA BOLJE IZGLEDATI U 3D? SCENE MORA I PODMORJA ZNAMO DA ĆE OSTAVIJATI BEZ DAHA

> Uvijek me zanimalo što moj muž radi kad masturbira, o čemu razmišlja, što gleda, često zamišljam kako ga špijuniram. Kad ga pitam o tome, obično se posrami i počne se braniti i povlačiti. Predložila sam mu i zajedničku masturbaciju, ali nije zainteresiran. Zašto mi ne dopušta da ga gledam?

Arsen, Zagreb

Zvuči otrcano, ali to bi moglo imati veze s njegovom majkom. Većina muškaraca počne masturbirati u pubertetu i brzo nauči da je riječ o "grešnoj" aktivnosti koju treba držati tajnom. To se mijenja, ali nije puno prošlo od vremena kad su i liječnici tvrdili da masturbacija izaziva mentalna oboljenja, bez obzira što će do njih prije doći ako se ne masturbira kad je tome vrijeme. Muškarci s vremenom razvijaju cijeli niz načina skrivanja, ali ponekad ipak budu uhvaćeni, što nije ni ugodno ni lako zaboravljivo iskustvo. Iskreno, malo je neobično dodirivati se u prisustvu gole žene - cijela svrha toga da je natjeraš da se skine je u tome da ne moraš masturbirati. Možda bi tvoj muž bio opušteniji ako mu cijelu priču prodaš kao tvoju želju da ga gledaš kako se uzbuđuje, a ne kako masturbira, ili nešto slično. Možeš i masturbirati pred njim da ga ohrabriš na suradnju. Kad jednom postigne erekciju, obećaj mu da ćeš ga liznuti za svaki pokret rukom. Ili stavi svoju ruku oko njegovog penisa, a onda ga navedi da stavi svoju ruku preko tvoje i da je miče onako kako bi je micao kad se samozadovoljava.

> Kad zagrlim neku prijateljicu, ne mogu ne primijetiti (i uživam u tome) kako im se grudi naslanjaju na mene. Usmjeravati zagrljaj prema ramenima ili struku je malo nezgodno, ponekad i nemoguće kod onih koje imaju veće grudi. Ne želim da itko pomisli kako "kradem" trenutke uživanja, ali žene moraju očekivati malo kontakta grudima. Smeta li ženama kad im se grudi pritisnu o muško tijelo u zagrljaju, i postoji li neki bonton za muškarce kad se grle s prijateljicama?

"Kradljivac", Zaprešić

Jesu li zagrljaji jedina akcija koju doživljavaš u posljednje vrijeme? Naime, malo previše

ILUSTRACIJA TOMER HANUKA

> Je li normalno doživjeti erekciju prilikom uzlijetanja ili slijetanja aviona? To mi se dogodi svaki put kad negdje letim.

Frano, Dubrovnik

Gdje obično sjediš? Mi volimo redove iznad kotača. To nije neuobičajeno. Svaka dobra vibracija koja ti dira testise, bilo u avionu, vlaku ili automobilu, može izazvati uzbuđenost, a od to troje avion je nekako najbliži seksualnoj igrački. Da bi izbjegao neugodnu, stavi preko sebe kaput ili prekrij krilo novinama, i pusti druge putnike da izađu prije tebe. Neki tvrde da adrenalin može pojačati takvu uzbuđenost, što se događa i kod muškaraca i kod žena, ali čini nam se da važnu ulogu igra i iščekivanje da se konačno dotakne zemlja. Kao kod seksa, iščekivanje i vibracije mogu nalikovati predigri.

razmišljaš o tome. Žene imaju grudi, tu je činjenicu teško izbjeći. Tvoje prijateljice (i tvoja mama, kad smo već kod toga) će same odlučiti kako jako i tijesno se žele zagrliti. Ako im ne odgovara stiskanje, same će se vjerojatno samo nasloniti.

> Moja supruga i ja se seksualno "družimo" s jednim parom. Sve je potpuno u redu, osim što je drugi muškarac obdareniji od mene, ne duljinom nego obujmom. Moja supruga kaže da joj se to baš i ne sviđa, ali priznaje da su joj orgazmi s njim drugačiji, možda i snažniji, kao da je njegova debljina bolje uzbuđuje. Je li to moguće?

T.K., Rijeka

Da, i zapravo vrlo vjerojatno. No, ako tvoja žena nije zabrinuta zbog prirodnih različitosti kod tvoje druge partnerice, moraš i ti tako razmišljati ako želiš da ti vaša eksperiment doista bude zabavan. Bez obzira koje užitke doživljava swingajući, ipak se na kraju vraća s tobom domu svome. To je jedino važno.

> Kao redovita čitateljica ovih savjeta, znam da je prije seksa utroje nužno postaviti neka pravila. No, je li nepošteno kad žena traži od svog partnera da se s drugom ženom u "triju" ne upušta u vaginalni seks? Je li to uništavanje svrhe takvog seksa

iz muške perspektive?

Goga, Vinkovci

Svrha seksa utroje je da biste mogli reći da ste imali seks utroje. Tvoj muž će možda biti razočaran, ali ako je pametan učinit će sve što može da bi te učinio centrom pažnje. Kad shvatiš da će on, bez obzira što se dogodilo, na kraju ipak otići s tobom kući, pravila se mogu i promijeniti.

> Nedavno sam pročitao članak o ženi koja bi prasnula u smijeh svaki put kad bi njezin muž za vrijeme seksa krenuo "dolje". Događa mi se ista stvar, jedva se suzdržavam od smijanja zbog škakljanja kad me žene diraju oko genitalija. Obično se snalazim tako što rukom pokrijem dijelove koji su najosjetljiviji. Ponekad isti efekt izaziva i ženska kosa za vrijeme oralnog seksa. Što da radim?

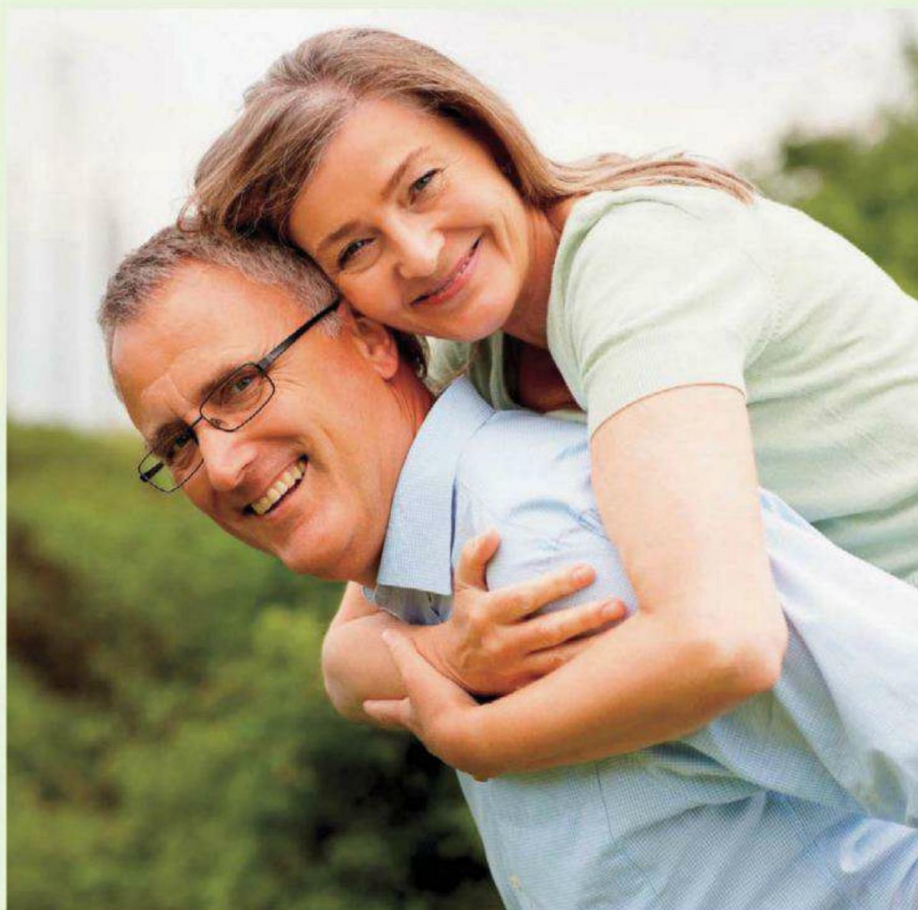
J.G., Čakovec

Stvarno mi nije jasno nešto: ovo su žene ili žena kojima ili kojoj je dovoljno stalo do tebe da bi s tobom vodile ljubav. Pa zašto joj jednostavno ne kažeš da si zbog nekog razloga preosjetljiv na nekim dijelovima tijela? "Oprosti, ali tu sam škakljiv". Istina, uvijek postoji rizik da imaš posla sa sadisticom koja će sa sobom u krevet ponijeti lisice. 🍌

EPIMEN

Tajna icaritina

U TRADICIONALNOJ ISTOČNJAČKOJ medicini važno mjesto zauzima *Epimedium herba*, ukrasna biljka koju nalazimo na prostoru Mediterana i Azije (*Epimedium sagittatum*, *Epimedium brevicornum*, *Epimedium grandiflorum* i *Epimedium koreanum*) i koja se već stoljećima koristi u ljekovite svrhe.

Od njene varijacije *Epimedium sagittatum* proizvodi se važan kineski biljni lijek, tonik koji se odavno tradicionalno upotrebljava u Kini, Japanu i Koreji, a dokazano je učinkovit protiv impotencije, problema s prostatom, osteoporoze, kardiovaskularnih problema i malignih oboljenja. U Hrvatskoj je taj tonik zastupljen kao glavna komponenta **Epimen kapsula** koje se mogu nabaviti u većini ljekarni.

Impotencija kod muškaraca, ako nije posljedica psihičkog stanja, onda je isključivo vezana uz stanje organizma i krvnih žila. Ako postoje problemi odgovarajućih tjelesnih sustava, dolazi do problema s erekcijom i mokrenjem (učestalo, otežano). Svjesni povezanosti generalnog tjelesnog stanja i potencije, istočnjački tradicionalni liječnici su stoljećima s manje ili više uspjeha rješavali taj problem. Tako u 20. stoljeću dolazi do poplave raznoraznih pripravaka u obliku prirodnih kapsula. Svi ti proizvodi uzimali su za bazu biljku *Epimedium sagittatum*, to jest aktivnu supstancu te biljke – **icarin** – za kojeg se pouzdano zna da djeluje protuupalno i prokrvљуje značajna područja. Postignuti rezultati bili su odlični.

OSNOVA EPIMEN KAPSULA JE ICARITIN KOJI SE DOBIVA IZ BILJKE *EPIMEDIUM SAGITTATUM*, ODNOSNO IZ NJEGOVE AKTIVNE SUPSTANCE – ICARINA, ZA KOJEG SE POUZDANO ZNA DA DJELUJE PROTUUPALNO I PROKRVLJUJE ZNAČAJNA PODRUČJA

Pojavom proizvoda na kemijskoj osnovi, biljni pripravci padaju u drugi plan, što je i logično s obzirom na agresivnost i učinkovitost kemije (bez obzira na nuspojave). *Tadalafil*, *Sildenafil* i slični preparati također opuštaju krvne žile i omogućavaju snažnu erekciju, no zbog svojih su nuspojava inferiorni u odnosu na icarin.

Početkom devedesetih godina prošloga stoljeća dvojica znanstvenika s Cambridga (SAD), **Stuart Calderwood** i **Zhang Nan**, proučavali su antikancerogeno djelovanje icarina. Nakana im je bila kroz svoja istraživanja poboljšati učinak icarina. To im je i uspjelo tako što su postupkom hidrolize dobili derivat pod imenom **icarin**. Eksperimentalni podaci pokazali su da icarin inhibira rast malignih stanica te sprječava rast novih, ali s obzirom na to da su ti nalazi ipak još u eksperimentalnoj fazi, zasad neće moći ulaziti u njihovu dublju analizu.

Osnova Epimen kapsula je upravo icarin, uz još tri biljna ekstrakta (*Ginseng radix*, *Lepidii tuber* i *Schisandrae fructus*). Za razliku od sličnih proizvoda, omogućava snažne erekcije, isključivo na erotski stimulans i bez negativnih nuspojava. Svi korisnici izjasnili su se da je superioran u odnosu na sve slične proizvode. Kapsula Epimena od 450 mg drži muškarca u stanju latentne potencije tri dana, a na erotski stimulans postiže se snažna erekcija. Još jedno pozitivno djelovanje je odgađanje prijevremene ejakulacije, što ovaj proizvod čini dodatno atraktivnim za sve spolno aktivne muškarce.

KNJIGE KOJE MORATE PROČITATI AKO JOŠ NISTE (A MOŽETE I OPET!)

Peter Høeg Smilla osjeća snijeg

Iz osobnih razloga, zbog prešutnog sporazuma da ga nikada neće ostaviti na cjedilu, i zato što joj snijeg na krovu govori da se dječak nije igrao nego je bježao u pokušaju da sačuva vlastiti život, Smilla je spremna na sve kako bi razotkrila istinu. **piše Tomica Bajić**

KADA SAM SREDINOM devedesetih pročitao englesko izdanje knjige *Smilla osjeća snijeg* danskog autora Petera Høega - na hrvatskom objavljene u izdanju Algoritma 1997. - odmah me, poput zapuha iz dalekih snježnih kapa polarnog kruga, privukla upečatljiva atmosfera ovog neobičnog trilera.

Glavna junakinja već u prvih nekoliko koraka ostavi neizbrisive dojmove na čitatelja, tako da još i danas jasno vidim tada 37-godišnju Smillu Qaaviqaaq Jaspersen, kći Grenlanda, otpadnicu od društva i buntovnu znanstvenicu, stručnjakinju za prirodu leda i snježne pojave, kako pomoću tragova u snijegu na krovu sumornog stambenog kompleksa u Kopenhagenu dekodira sudbinu jednog dječaka iz susjedstva, Esajasa Christensena, samotnjaka poput nje, isto porijeklom s Grenlanda, zapostavljenog sina majke alkoholičarke, koji je, po navodima policije, igrajući se pao s krova. Po njezinom osobnom osjećaju za snijeg, Smilla je uvjeren da ga je nepoznat netko pogurao u smrt.

Roman se tako otvara scenom na Grenlandskom groblju u Kopenhagenu:

„Strahovito je hladno, minus 18°C, i sniježi. Na jeziku koji više nije moj, snijeg se naziva qanik; veliki su to, gotovo bestežinski kristali i padaju u gomilama prekrivajući i tlo slojem prašnjava, bijela mraza. Prosinački se mrak uzdiže iz groba i čini se bezgraničnim baš kao i nebo ponad nas. U toj tami naša lica nalikuju bjelosvjetlećim pločama ...”

Smilla je kći siromašne inuitkinje, eskimske žene lovca i danskog fizičara iz visokog društva. Njeni opisi Grenlanda koji uključuju inuitske riječi za raznovrsne vrste leda i snijega jasno pokazuju kuda je vuče srce. Iz sretnog djetinjstva u Thuleu bila je otposlana brodom u danske internate, pa od tada svijet izvan Grenlanda doživljava kao lanac prisila. Preživjela je razne opasne od sistema i bila izbacivana iz škola i s posla. U njoj zato nije cvjetala ljubav za ljude i klonila se bilo kakve povezanosti sve dok nije razvila prijateljstvo

s dječakom iz stana ispod nje.

Iz osobnih razloga, zbog prešutnog sporazuma da ga nikada neće ostaviti na cjedilu, i zato što joj snijeg na krovu govori da se dječak nije igrao nego je bježao u pokušaju da sačuva vlastiti život, ona je spremna na sve kako bi razotkrila istinu. Povezujući niz naoko nevažnih pojedinosti, Smilla pronalazi sponu između moćnog poduzeća Kriolit, odvjetničke tvrtke Hammer & Ving, profesora eskimskih jezika dr. Lichta i uvaženoga državnoga sudskog patologa Johannes Loyena.

Tragovi u snijegu uvode nas u kompleksno istraživačko putovanje gdje će Smilla saznati da je dječakov otac nestao u misterioznim okolnostima prilikom jedne ekspedicije na Grenland, i gdje će njen život visjeti o niti više puta, ali ona će nas ustrajno provesti kroz pustolovinu od koje zastaje dah, sve do konačnog raspleta na izdajničkim ledom okovanoj goloj obali Grenlanda, u samom srcu tajne.

IAKO ĆE SE PREPUSTITI ljubavnoj vezi s mehaničarem iz susjedstva, Smilla je stvarno zaljubljena jedino u Euklida, grčkog matematičara i autora knjige *Elementi*, napisane u Aleksandriji 300 godina prije Krista, koja se smatra najstarijim poznatim zbirom matematičkih i geometrijskih definicija i dokaza i jednim od najutjecajnijih udžbenika svih vremena. Osim što je šestogodišnjem Esajasu u svom stanu umjesto bajki čitali zapise iz *Elementa*, u istrazi se oslonila na njegovu definiciju - aksiom - teorem - dokaz.

Smilla ovako opisuje svoj doživljaj Euklidovih *Elementa*: „Osjećaj uzvišenosti. Spoznaja da je ta knjiga temelj, da predstavlja

ZA RAZLIKU OD LIKOVA KOJI ZNAJU ZAVRŠITI KAO LUTKE NA KONCU POLITIČKIH I DRUŠTVENIH PREOKUPACIJA NEKOG ROMANOPISCA, KOD PETERA HØEGA LIKOVI ŽIVE SLOBODNO, PUNIM PLUĆIMA

granicu. Jer ako se vraćamo u prošlost, kraj Lobačevskog i Newtona, i onda još dalje unatrag dokle se može doprijeti, završit ćemo na Euklidu. Na većoj od dviju zadanih, nejednako velikih ravnih crta ...”

Smillin karakter, utemeljen u Euklidovim čvrsto definiranim okvirima, blizak je i Gudridur, junakinji nordijskih saga s prijeloma 10. u 11. stoljeće, koja je plovila u ekspediciji Erika crvenog, otkrivača Grenlanda, pa se udala za njegovog sina Leifa Ericsona, s kojim je stupila na sjevernoameričko tlo 500 godina prije dolaska Kolumba i sudjelovala u stvaranju vikinških naseobina na obalama New Foundlanda.

Poput Le Carréa i Grahama Greena prije njega, Peter Høeg u triler unosi moralnu, političku i filozofsku rezonancu, bavi se pojedincem u odnosu na društvo kojem je dužan prilagoditi se. Ispod površine naziru se podzemni oblaci bizarne danske postkolonijalne povijesti i žrvanj bešćutne administracije s kojom je suočena domorodačka populacija Grenlanda. No prije svega, u ovoj je knjizi snažno izraženo pitanje ljubavi, gubitka i otuđenosti. Za razliku od likova koji znaju završiti kao lutke na koncu političkih i društvenih preokupacija nekog romanopisca, kod Petera Høega likovi žive slobodno, punim plućima, i do kraja su nepredvidivi, ali kako se roman primiče kraju, raspliće se i priroda njihovih postupaka.

PO ROMANU *Smilla osjeća snijeg* - izvorno objavljenom na danskom 1992. - snimljen je 1997. i film s Juliom Ormond. Sasvim lišen ledene magije i magnetske privlačnosti knjiške Smille Jaspersen, film nije ni sjena Høegove razigrane i fino ispletene zakučaste misterije inteligentnih obrata, dok se sa Smillinom mladom sestrom iz proslavljene skandinavске škole krimića, 24-godišnjom švedskom *cyber-punk* heroinom 2000.-ih, Lisbeth Salander, dogodilo upravo suprotno. Izvrsni švedski filmovi s Noomi Rapace, a i nedavna, holivudska izvedba Davida Finchera s Rooney Mara, puno su vještije složeni od samih knjiga iz Milenijum trilogije Stiega Larssona, koje su, za mene osobno, pisane nekako bez duha, i šturo i nezgrapno, pa više služe kao pomoćna literatura svojim uspješnijim filmskim interpretacijama.

Peter Høeg rođen je u Kopenhagenu 1957. godine. U mladosti mornar, profesionalni baletni plesač, glumac, mačevalac i planinar. Od kada se sasvim posvetio pisanju, on u gradiću Nørre Snede na Jutlandu provodi miran obiteljski život sa suprugom i troje djece. U svojim knjigama često zna prelaziti krhke granice između stvarnog, bajkovitog i natprirodnog, a *Smilla osjeća snijeg* u Americi je 1994. godine proglašena knjigom godine.

KAMERA S WIRELESSOM

Canon je izašao u susret ovisnicima o društvenim mrežama i beskrajnom uploadanju fotografija - novi model iz serije Powershot nazvan **ELPH 530 HS** imać će ugrađene Wi-Fi mogućnosti. Na taj način korisnici će moći bežično postavljati svoje snimke na internet, ili ih pak prebacivati izravno na svoje mobilne uređaje. Kamera koja umnogome nalikuje superpopularnom Ixusu "diže" fotografije na Canon Image Gateway, Canonov online servis odakle je moguće lako organizirati snimke i podijeliti ih s prijateljima na Facebooku, YouTubeu

ili Twitteru. Na tablete ili *smartphone*, slike će se prebacivati uz pomoć aplikacije za iOS CameraWindow, koja izlazi već tijekom ožujka, a u svibnju se očekuje i verzija za Android. Po svemu ostalom, Canon Powershot ELPH 530 HS je identičan modelu ELPH 520 HS koji je izašao nedavno. U sebi ima novi procesor Digic 5, koji ubrzava rad kamere i poboljšava mogućnost snimanja pri slabijem svjetlu. Kamera ima optički zoom s dvanaesterostrukim povećanjem, i ima senzor razlučivosti 10 megapiksela.

ZVUK IZ SILIKONA

Imati tablet i željeti slušati glazbu na njemu zna biti audiofiška muka, jer zvučnici rijetko dozvoljavaju iole podnošljivo iskustvo. S druge strane, priključivanje dodatnih zvučnika ubija sami koncept takvog prijenosnog uređaja, čemu služi tablet kad uz njega vučete unaokolo zvučnike.

Jedno od rješenje možda je **Zooka Wireless Speaker**, zvučnik koji "komunicira" s tabletom preko *bluetootha*, ima i punjivu bateriju, te je obložen silikonom. Vrlo se lako poput štikaljke namjesti na bilo koji tablet ili laptop, a baš zahvaljujući spomenutom silikonu praktički je neuništiv. Proizvodi sasvim zadovoljavajući zvuk, a ispunjava i estetske kriterije, jer se proizvodi u šest boja kojima se može uklopiti uz bilo koji uređaj.

APPLEOVCI
TVRDE DA LJUDSKO
OKO PRI NORMALNOJ
UDALJENOSTI NE MOŽE
RAZLIKOVATI POJEDINAČNE
PIKSELE NA NOVOM
RETINA EKRANU

www.apple.com

NOVI APPLE iPad

Stigla je trica!

TOČNO KAKO JE I PLANIRANO, Apple je uspio izbaciti na tržište treću generaciju svog tableta **iPad**, koji je već odavno postao "must have" za svakog ovisnika o gadgetima. Uređaj koji je potpuno dominantan na tržištu tableta, kao najveći novitet donosi gotovo savršenu rezoluciju slike, ekran 2048 x 1536 donosi 3,1 milijuna piksela - najviše što je ikad netko "ukrcao" u neki mobilni uređaj, a kvaliteta boje poboljšana je za 40 posto.

Ostale promjene u odnosu na "dvi-cu" su jedva zamjetne, "trica" je milimetar deblja i teška je oko pola kilograma, ali će vlasnici i dalje moći koristiti dosad kupljene dodatke poput futrola. Unutrašnje promjene su nešto značajnije. Novi čip A5X sa četverojezgrenom grafikom je

poboljšana verzija "duše" iPhonea 4s i iPad-a 2. Udvostručena je i radna memorija, sada je dosegla 1 GB, a nova kamera - ako ste među rijetkima koji iPad koriste za fotografiranje - je ista koja se ugrađuje u iPhone 4S: novi uređaj raspolaže na leđima kamerom od 5 megapiksela, zajedno s opcijom video snimanja od 1080p, te ugrađenim stabilizatorom slike, a nešto je poboljšana i prednja kamera. Novi iPad i dalje ima impresivnu bateriju, koja može potrajati do devet sati, te 3G vezu. Hard disk je ostao isti, postoje verzije sa 16, 32 i 64 GB.

Prve ocjene su vrlo dobre, ako ništa drugo opća je ocjena da će Apple trećom generacijom iPada zadržati svoju neprikosnovenu poziciju na tržištu.

MOBITEL S PROJEKTOROM

Svakim se danom pojavljuju sve čudnovatiji oblici korištenja mobitela. Projektori na običnim kamerama su se već mogli vidjeti, a Samsungu je palo na pamet sljedeće: ako pametni mobiteli ionako gotovo već sasvim zamjenjuju ono što smo nekad zvali "idiot kamerama", zašto ne bi u njih ugradili i napravu za projiciranje slike i filmova? Premda još uvijek nije poznato koliko će ova igračka koštati, neki detalji se ipak znaju, i po mnogo čemu su vrlo uobičajeni: procesor s dvije jezgre od 1GHz, četveroinčni ekran rezolucije 480x800, Android 2.3, 8GB memorije i kamera razlučivosti od pet megapiksela. Ono čime se **Samsung Galaxy Beam** izdvaja je projektorčić ugrađen u gornji brid telefona, kojim se slike i filmovi mogu projicirati na platno širine do 50 inča. Ekipo iz Applea: može li iPhone ovako nešto napraviti?

www.samsung.com

Lana Asodi

Passion
(Ibiza,
Španjolska)

Sirove strasti by Lana Love

OD MALIH SAM NOGU bila vezana za kuhinju. Mislim da sam baki počela asistirati s pravljenjem kolača (ah, bakini kolači, još uvijek ništa kao oni!) čim sam progovorila "šećer i jaja"! Sjećam se kako sam kao djevojčica, sva zamišljena u svom svijetu dok bi radila kolačiće, razmišljala kako bih ja to jednog dana mogla naplaćivati. Oduvijek sam imala *business woman* način razmišljanja...

Poslije završene osnovne škole, znala sam da ću, čim završim srednju, otići živjeti u London. Već sam tada osjetila da su mi Vukovar, grad u kojem sam odrastala i cijela tadašnja država, jednostavno - tijesni.

Nakog proživljenog rata u Vukovaru, bilo je još većeg razloga za novi početak negdje daleko od teških uspomena. I tako je počela moja priča sa životom izvan Hrvatske...

U Londonu sam sveukupno provela 15 godina. Uz studij (prvo u *London College of Fashion*, pa onda i studij drame te posao modela), radila sam u restoranu gdje sam stekla prvo iskustvo u ugostiteljstvu i gdje mi se rodila ljubav prema kulinariji.

Život me potom odnio na Ibizu, prelijepi španjolski otok koji je moj dom već nekoliko godina.

Na Ibizi vodim svoj lokal gdje sva moja strast prema dobroj, zdravoj i ukusnoj hrani dolazi do izražaja.

Domaći kolači i torte nešto su po čemu je moj restorančić prilično poznat (ostvario se dječji san!). Isti recept za tortu od mrkve koristim od prvog dana, a gosti kažu da je zaslužila naslov - "*the best carrot cake in the world!*"

Volim kreirati nova jela, a posebno zanimljive kombinacije salata koristeći cjelovite i prirodne namirnice. Veliki sam pobornik organski uzgojene hrane, volim zdravu hranu, a interesi su mi se tijekom godina kretali od makrobiotike, preko ayurvede, vegetarijanstva i veganstva, pa sve do novog trenda sirove hrane koja mi je danas velika strast.

Najmilije mi je raditi sa svježim šarolikim namirnicama kao što su voće, povrće, orašasti plodovi, sjemenke, svježe začinsko bilje, visoko kvalitetna ulja, prirodni zaslađivači... Što prirodnije, što neobrađeno, što više "po starinski" - to bolje!

Na Ibizi me zovu Lana Love, zbog velike ljubavi koju "isporučujem" u hranu koju služim svojim gostima. Ime mog lokala je *Passion* i obožavam sirove strasti (*raw food*)...

Kuhari.com
MJESTO GDJE SE GURMANI DRUŽE

Ove i mnoge druge recepte profesionalnih kuhara (ali i kuhara-amatera), možete pronaći na stranici www.kuhari.com

CHILL OUT SMOOTHIE

- 1 šalica nasjeckanog svježeg ananasa
- 1 jabuka, nasjeckana na četiri dijela i očišćena iznutra, (nije je potrebno guliti)
- nekoliko listića svježe metvice
- mali komadić svježeg đumbira
- sok od pola limuna
- 1 šalica vode

Staviti sve sastojke u blender i miksati na najvećoj brzini dok se svi sastojci izmiksaju.

Ukoliko ste u party raspoloženju i želite "začiniti" ovaj smoothie - super ide s votkom!

LJETNA SALATA

Sastojci (za 12 kuglica):

- 1 butternut tikvica
- 1 veća brokula
- pakiranje rikole
- 500 g zelene mahune
- sjemenke suncokreta i bundeve
- 1 feta sir
- lišće peršina

Tikvicu očistiti iznutra, ali ne oguliti. Nasjeckati na veće ploškice. U zdjeli pomiješati tikvice s maslinovim uljem, soli i svježe smljevenim paprom. Položiti tikvice u protvan s neoguljenim dijelom (koricom) dolje. Peći u pećnici na 200 stupnjeva oko 30-ak minuta, dok tikvica ne bude pečena. Dok se tikvica peče, pripremiti drugo povrće: u prokuhanu i posoljenu vodu ubaciti brokulu i kuhati

samo oko 5 minuta. Izvaditi je van i staviti u ledenu vodu. U ostatak kipuće vode ubaciti zelene mahune i ponoviti postupak kao s brokulom. Važno je ne prekuhati povrće, tako da ostane prilično svježe i hrskavo, ali ne skroz prijesno. Povrće dobro procijediti i položiti na ubrusni papir kako ne bi bilo vodenasto. Feta sir narezati na manje kockice. Nasjeckati peršin.

Dressing za salatu:

- 200 ml maslinovog ulja
- 3 žlice meda
- 1 žlica limunovog soka
- 50 ml vinskog octa
- 1 žličica soli
- 2 žlice Dijon senfa
- 1 mali bijeli luk, protisnut

Sve izmiksati u multipracticu ili dobro izmiješati u zdjelici. U veliku zdjelu staviti skuhanu brokulu, zeleni grah, svježu rikolu, nasjeckani peršin. Tikvicu narezati na veće kockice, feta sir na manje, te preliti dressingom za salatu. Sve lagano izmiješati. Podijeliti u porcije i posuti sjemenkama suncokreta i bundeve te svježe smljevenim paprom.

DA JE SVIJET PO NAŠEM

SVAKO BI PIVO

Bilo prirodno

KA STAROČEŠKO

*...i pripremljeno bi se s puno
pažnje, ljubavi i strasti
po tradicionalnoj recepturi
iz 1840.*

PRIRODNO
100%
HRVATSKO

staročeško

PRIRODA I DRUŠTVO

pivovara
Daruvar

piše
**Ivan
Blažičko**

O konobarima, prijateljima i haklu u Draganiću

Tomo vjerojatno neće dobiti stan za desetu godišnjicu vjernosti. Izglednije mu se smiješi Rolex iz Konjščinske, ali, eto, neka barem ostane ovaj mali memento za njega i sve ostale konobare, prijatelje, koji su nam živote činili lakšima i barem na trenutke bezbrižnijima

Kako je samo opasno pisati o prijateljima! Spomeneš ih deset, propustiš jednog i već si u problemima. Priznajem grijeh iz teksta o zimskom nogometu na Klinčeku. Bez loše namjere, preskočio sam Tomeka. Konobara. Ali ne bilo kakvog. Tomo je legenda, konobar starog kova...

Nekada smo u kvartu rado odlazili kod Mirkeca u Harambašićevu - pomalo opskurnu birtijicu s domaćim vinom i sendvičima u žemlji s kuhanom šunkom. Već su se otvarali mnogo ljepši i moderniji kafići, ali kod Mirka su radili Marija i Ivo. Cijeli radni vijek. Poseban je osjećaj kada uđeš u gostionicu, a konobar već s vrata, prema izrazu tvog lica, znade što ćeš popiti. Ivo nas je znao u dušu, Mariji smo i pijano zaplakali, zbog ljubavi ili Dinama. Radili su do osam navečer, gazda Lac zatvarao je na sve katoličke blagdane, a na odmor se išlo kolektivno, ljeti, po mjesec dana.

Mariju i Iveka imali smo i u drugoj kvartovskoj legendarnoj birtiji, u „Pešči“ u Zvonimirovoj. Tu se već ozbiljnije cugalo, a tempo bi, s one strane šanka, pratila i Mare. Zverka je naručivao za nas, amaro i kiselu, a u svakoj rundi našla bi se i Mare. I, pomalo staklenog pogleda, ispraćala nas teturave doma. Ivek je posebna priča. Kada bi bacio „đapicu“ s dečkima iz kvarta, gosti su padali u drugi plan. Nikad neću zaboraviti izraz lica jednog mladog gospodina u društvu dame, kada im je Ivo donio miješano meso, a narudžba je bila sasvim drukčija. Oprostite, pa nismo to naručili, zaustio je kavalir, a Ivek ga je samo pogledao i lakonski odgovorio: „Pa dobro, kaj sad dramiš, vidiš da sam u gužvi, buš to pojel, fino ti je.“ I mrtav hladan nastavio na terasi, pred zgranutim gostima, s Kokom, Klemom i sa mnom igrati đapaneze...

U PEŠČU NISAM UŠAO GODINAMA, a umjesto ploče „Kod Mirka“, sada tamo stoji ušminkani „Cookie“ (to je stari pešenički izraz za kolač). Nema više naših Marija i Iveka i mogu se samo nadati da su živi, da su dobro i da odmaraju noge natečene od šihiti za šankom.

Sad je baza Klinček, koji je također prolazio mijene i transformacije. Od Đodija, preko Strica Šljape, sve do Mlade. Od lokalne postaje kartaša remija, do ozbiljnog kafića. Od zapuštenih teniskih terena, do fantastičnog nogometnog igrališta. I tu je konstanta Tomek iz uvoda ove priče. Već deset godina posluhuje, osluškuje, živi s lokalnim junacima. O športu zna sve, o kladionici još i više. Nekom razaznom energijom eskivira loša raspoloženja, čak i kada mu očito nije lako. Zna kako komunicirati sa Suhim, riješi i Badija, šarmira gimnazijalke. Dijeli šihite s

dobrim, velikim Edom, te sa šutljivim i ozbiljnim Vladom. Marinko drži šank i svatko od njih na svoj način čini kavice ili pive u Klinčeku posebnima.

Tomo vjerojatno neće dobiti stan za desetu godišnjicu vjernosti. Izglednije mu se smiješi Rolex iz Konjščinske, ali, eto, neka barem ostane ovaj mali memento za njega i sve ostale konobare, prijatelje, koji su nam živote činili lakšima i barem na trenutke, bezbrižnijima.

A PRIJATELJE NA SVOJEM BREGU, na hacijendi u Draganiću, okuplja i Velimir Zajec. Osamdesetih je bio naš apsolutni idol, iako smo zbog prijateljskih odnosa s ekipom iz Trnja obožavali i Snješka Cerina. Kasnije, kroz posao, kovao se posebni odnos. Zajedničke ljubavi, nogomet i dobra klop, nadogradile su temelj postavljen činjenicom purgerskog odrastanja. Kunić, kako će ga nazvati Pavo Kremenić, još jedan legendarni zagrebački ugostitelj i hakler, nikada nije previše mario za pozu i etiketu. I ovog nas je petka Zajec dočekao na bregu u staroj trenirci, upravo završavajući prvo proljetno košenje trave. I onda nogomet. Ostavite svaku nadu vi koji dolazite. Zeko složi sebi sjajnu ekipu veterana Karlovca, dobro držećih dečki u odličnoj formi, uzme si Mlinku, Pikiju i Pavu, pa onda masakrira novinarske ovce, opterećene godinama, kilogramima i poslom u kojem se gibanja događaju nekom drugom, uglavnom samo na ekranu. I još nam, velikodušno, gurne Halu kao pojačanje.

Osjeća meniskus, boji se da će morati na operaciju, ali kada krene s loptom još se uvijek osjeća i vidi ono majstorstvo kojim je plijenio prije trideset godina. Kao posebnu podlost smislio je teren smješten na sredini strme padine. Uspon do stola i hladne pive, nakon što ste fasovali porciju, nerijetko je teži i od muka koje proživljavate na terenu. Zato se Židak nije ni spustio do igrališta, baciti pogled na utakmicu čiji se ishod znao unaprijed...

Ali, kada krene treće poluvrijeme, uz gulaš i janjetinu, Hala se pretvara u kralja i gospodara zabebancije. Sjećanja na školu Hitrec-Kacijan, na tekme i zaboravljene purgerske španere, miješaju se s tajnim i skrivenim uspomnama iz Karake. Priče iz Maksimira, stare i friške, iz Engleske i Grčke, rasprave starog Sušeca i Židaka, Vele, Baloga i Krušelja - nema tih novaca kojima se može platiti vrijednost takvih iskustava. Tko zna hoćemo li Zajeca ikada više vidjeti na klupi, ili u aktivnoj, velikoj nogometnoj ulozi? Bojim se da mu je dosta i da će s brijega promatrati i osluškivati, ali da se više neće miješati.

Srećom, još uvijek zaslužujemo poziv na hakl kod prijatelja...

Playboyev skijaški ekspert **Dan Figenwald** odradio je inspekciju najkvalitetnijih europskih ledenjaka i čitateljima naveo osam jakih razloga zbog kojih skijaška oprema ne bi smjela već sad čamiti u podrumu

SKI UŽITAK NA 8 LEDENJAKA

Vrući početak ožujka, „kašasti“ finale Svjetskoga kupa u Schladmingu, najave o sjajnom bukingu jadranskih hotela za predstojeće ljeto - sve to nekako gura skijanje u

zaborav barem do jeseni tekuće godine. No, ne bi trebalo biti tako, jer je travanj uvijek bio - a globalnom zatopljenju unatoč i dalje jest - mjesec odličnog skijanja u višim planinskim centrima. Uostalom, dobar dio ozbiljnih skijališta nastavlja sezonu i nakon Uskrsa, zatvaraju se samo ona koja već godinama kronično pate od nedostatka snijega.

Ipak, takvo skijanje zna biti mokrije nego mi to želimo, uvjeti na stazama teški (iza podneva gotovo nemogući), a ako kvadri-cepsi nisu na visini zadatka - sve skupa postaje muka. Skupo plaćena muka.

Ova priča međutim nikako ne vrijedi za mjesta poput švicarskog Saas Feea, francuskog Tignesa ili nepobjedivog Val Thorensa (iz kojeg autor ovog mini ledenjačkog vodiča, uživajući u snijegu siječanske kvalitete šalje krajem ožujka tekst uredništvu). Ali nije uvijek jednostavno putovati više od 1000 kilometara ne bi li se ulovilo ponešto pravog, kvalitetnog snijega i usred toplog proljeća.

Gdje, dakle, krenuti u lov na Celzijusov minus, a da ne bude

„divljački“ skupo i da ne bude u „dru-goj vremenskoj zoni“? Vodimo vas na glečere...

Hintertux - Olperer / Gefrorene Wand (AUSTRIJA)

Najbolji austrijski ledenjak. U travnju nudi gotovo 100 kilometara staza; topljenjem snijega na nižim dijelovima izbor se smanjuje, ali čak i tijekom lipnja tamo se odlično skija na tridesetak kilometara uglavnom crvenih staza. U kasno proljeće teško se može pro-mašiti obitelj Kostelić, ali i još poneki *celebrity* svjetskog skijanja. Noćenje može koštati 150 eura po osobi (hotel Neuhintertux, ispod gondole), ali i 25 eura, u nekom od sela doline Tux.

VOŽNJA: nešto više od 4 sata od tunela Karavanke

BROJKE: skijanje od 2100 do 3250 m (ledenjaci Olperer i G. Wand)

OCJENA: 1/2

TREBA ZNATI: rastopi se tijekom srpnja, ponovo stisne tek sredinom rujna.

S PROLJETNOG SKIJANJA MNOGI SE VRATE SA ZAVIDNOM BOJOM, DODUŠE, SAMO NA LICU, I UZ PONEKAD KOMIČNE OBRISE SKIJAŠKIH NAOČALA

LES DEUX ALPES ZABAVNO JE MJESTO U KOJEM JE LJETNO SKIJANJE TEK JEDNO OD MNOGIH ŠPORTSKIH AKTIVNOSTI

Mölltaler Gletscher (AUSTRIJA)

Hrvatima najbliži ledenjak. Ima svojih dobrih trenutaka, a kada je tako, nema nikakvog razloga putovati dalje. Ako skijanje funkcionira sve do donje stanice gondole (ili gornje stanice podzemnog vlaka), onda je to - to. Sunčani Mölltal, ako i nije skijaški ludo uzbudljiv, za dva, tri dana može biti sasvim dovoljan. Kada je vrijeme loše, onda ga treba izbjegavati u širokom luku. Jer, takvu magluštinu i difuzno svjetlo rijetko se gdje može naći...

VOŽNJA: sat vremena od Karavanki
BROJKE: skijanje od 2500 do 3150 m

OCJENA: $\frac{1}{2}$

TREBA ZNATI: dvotjedna pauza (godišnji remont) tijekom svibnja, onda kada je skijanje najbolje.

Kaprun/Kitzsteinhorn (AUSTRIJA)

Nekada neizostavan, danas manje popularan među Hrvatima. Jer, ako se već poteže u te krajeve, mudrije je produžiti sat vremena do Hintertuxa. Pa ipak, Kaprun, odnosno Kitzsteinhorn, nisu zaslužili ignoriranje. Krajem travnja i tijekom svibnja ovdje se skija odlično, u stvari ništa lošije nego iznad Hintertuxa. Problem je samo što su neke staze okrenute direktno suncu, pa se prerano pretvore u „juhu“.

VOŽNJA: tri sata od Karavanki
BROJKE: skijanje od 2400 do 3029 m

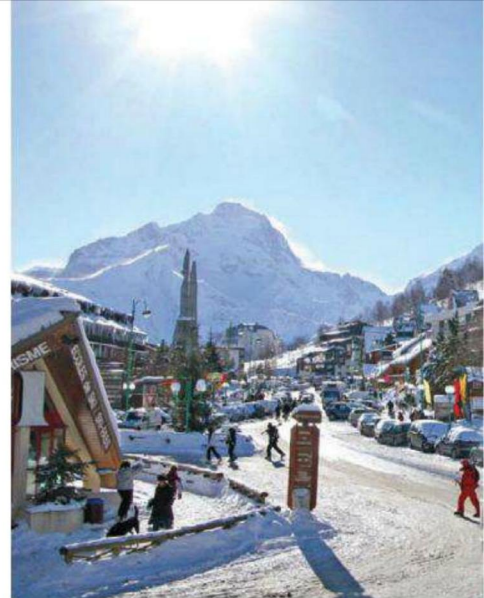
OCJENA: $\frac{1}{2}$

TREBA ZNATI: Nakon tragedije 11. studenog 2000. (preko 150 poginulih u požaru u podzemnom vlaku) nikad nije vratio staru slavu.

SUNČANI MÖELLTAL, AKO I NIJE SKIJAŠKI LUDO UZBUDLJIV, ZA DVA, TRI DANA MOŽE BITI SASVIM DOVOLJAN. ALI, KADA JE VRIJEME LOŠE, ONDA GA TREBA IZBJEGAVATI U ŠIROKOM LUKU. JER, TAKVU MAGLUŠTINU I DIFUZNO SVJETLO RIJETKO SE GDJE MOŽE NAĆI

KAPRUN JE NEKAD BIO OMILJENA DESTINACIJA HRVATA, NO KAO DA JE IZGUBIO BITKU SA SVE POPULARNIJIM HINTERTUXOM

U SÖLDENU TREBA PRIPAZITI DA ZBOG NAPORNOG NOĆNOG ŽIVOTA SKIJANJE NE PADNE U DRUGI PLAN

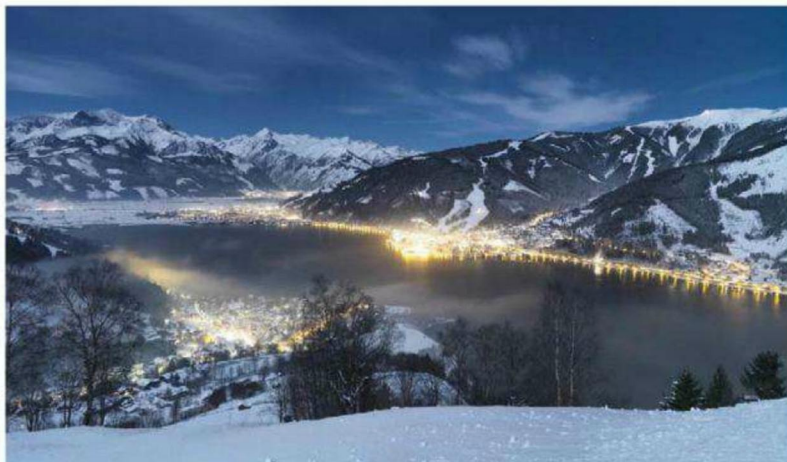
Les Deux Alpes (FRANCUSKA)

Iako posjeduje najprostraniji ledenjak u Europi, skijanje isključivo na njemu, zbog laganih staza, nije baš izazov. No, Les Deux Alpes je odlično, zabavno mjesto u kojem se njeguju sve moguće športske aktivnosti, pa je ljetno skijanje tek jedno od mnogih. Dobra stvar je što osim skijanja na 3500 metara visine, Les Deux Alpes sve do svibnja nudi nekoliko izvrsnih staza podno ledenjaka, na kojima je snijeg i u to vruće doba godine - prvoklasan. Tko ne vjeruje, neka kontaktira Danijela Prelogovića (putnička agencija ITC) koji je Hrvatima otkrio ovaj „snježni raj za malo novca“.

VOŽNJA: sedam sati od Trsta
BROJKE: skijanje od 2800 do 3500 metara

OCJENA: $\frac{1}{2}$ (ledenjaku), $\frac{1}{2}$ Les Deux Alpes

TREBA ZNATI: daleko, a skijanje isključivo na ledenjaku podsjeća na *langlauf*.

Sölden (AUSTRIJA)

U lipnju, srpnju, kolovozu i rujnu ovdje radi skijanja ne treba ići (tada su bolja opcija susjedni Pitztal i Kautenthal). U travnju i svibnju, međutim, ledenjaci Rettenbach i Tieffenbach u punoj su formi. Bijeli, često osunčani, rijetko prenapučeni. Skijanje odlično, provod u Söldenu, kojem Austrijanci tepaju „zimski Ibiza“ je zajamčen. Možda je malo naporno voziti svaki dan 25 minuta od Söldena do ledenjaka, ali druge nema.

VOŽNJA: pet sati od Karavanki

BROJKE: skijanje od 2600 do 3300 metara

OCJENA: (do kasnog proljeća): $\frac{4}{5}$

TREBA ZNATI: prejak noćni život može vas sutradan udaljiti od staze, a došli ste u Sölden ipak skijati...

Zermatt (ŠVICARSKA)

Najbolji europski ledenjak, najljepši grad u ovoj konkurenciji. A i šire. Da, daleko je, put traje beskrajno, ali - isplati se. Čak ne mora biti ni skupo, u Zermattu (7000 stanovnika) postoje vrlo jeftini i prostrani apartmani (npr. Haus Allegra, odmah do kabinske žičare). Prednost Zermatta odnosno ogromnog komada leda podno Klein Matterhorna je što je bijel, hladan i spreman za vrhunsko skijanje onda kada ostali spavaju. Dakle, i u srpnju i u kolovozu!

VOŽNJA: 9 sati od Trsta

BROJKE: (cjelogodišnje) skijanje od 2900 do 3700 metara

OCJENA: $\frac{4}{5}$ (skijanje), $\frac{5}{5}$ (snježna sigurnost)

TREBA ZNATI: dugo, dugo, predugo se putuje, taman kad mislite da ste stigli, slijedi vožnja vlakom (auto ostaje u dolini), potom i elektromobilom, jer u Zermattu nema smrdljivih ispuha.

ZERMATT JE DALEKO, ALI ISPLATI SE - U PITANJU JE NAJBOLJI EUROPSKI LEDENJAK

Passo Stelvio (ITALIJA)

Nekad je talijanska uzdanica bio Val Senales, no od tog je ledenjačkog raja ostalo premalo. Tako je obrana časti talijanskog skijanja u vruće dane pripala Passo Stelviju. Koji nije poznat samo po najuzbudljivijoj planinskoj cesti, već i po vrlo kvalitetnom skijanju. Iznad poznatijeg Bormija, Stelvio je početkom ljeta uglavnom u boljoj kondiciji od Hintertuxa, Kapruna, Moelltalera... Na 2700 metara postoji nekoliko hotela osrednje kvalitete, a tko traži i zabavu, morat će izabrati pola sata vožnje udaljeni Bormio, na 1200 metara.

VOŽNJA: 5,5 sati od Trsta

BROJKE: skijanje od 2800 do 3400 metara

OCJENA: $\frac{4}{5}$

TREBA ZNATI: može biti nakrcan ski-jaškim klubovima i reprezentacijama, pa turistima ostaje malo prostora za uživanje na snijegu.

Stubai Gletscher (AUSTRIJA)

Najveći i nama najudaljeniji austrijski ledenjak, mnogima je i najbolji. Meni nije, jer je prevelik broj nježnih, plavih staza. One su, istina, zgodne za vježbanje dugih carving zavoja, ali brzo dosade. Bez obzira na to „plavetnilo“, Stubai Gletscher je odličan izbor: carstvo širine, bjeline i garancija odličnog kasnoproljetnog i jesenskog skijanja. Ljetnog ipak - ne. Nepraktično je što nema opcije smještaja na skijalištu ili barem u

neposrednoj blizini kabinske žičare. Uglavnom se sve nalazi u Neustiftu. Dakle, svaki dan auto ili ski bus...

BROJKE: skijanje od 2300 do 3200 m

VOŽNJA: više od 5 sati od Karavanki

OCJENA: $\frac{4}{5}$

TREBA ZNATI: Stubai je unatoč lakšim stazama sjajan u travnju i svibnju, no, u pravilu je za nekoliko Celzijusvih stupnjeva topliji od Hintertuxer Gletschera, pa je snijeg u lipnju i vrlo često u rujnu, mekan i mokar.

STUBAIER GLETSCHER NUDI MNOŠTVO STAZA

PASSO STELVIO TALIJANSKI JE ADUT ZA KASNOPROLJETNO SKIJANJE

JÉSSICA MAIA

Dani karnevala su iza nas, no neke slike još vrtimo pred očima. Poput ovih. Prije ravno deset godina, sedamnaestogodišnja Jéssica Maia prozvana je Kraljicom karnevala u Riju. Vrsna plesačica sambe i ove je godine bila jedna od zvijezda tog spektakularnog brazilskog tuluma.

SNIMIO **Marlos Bakker**

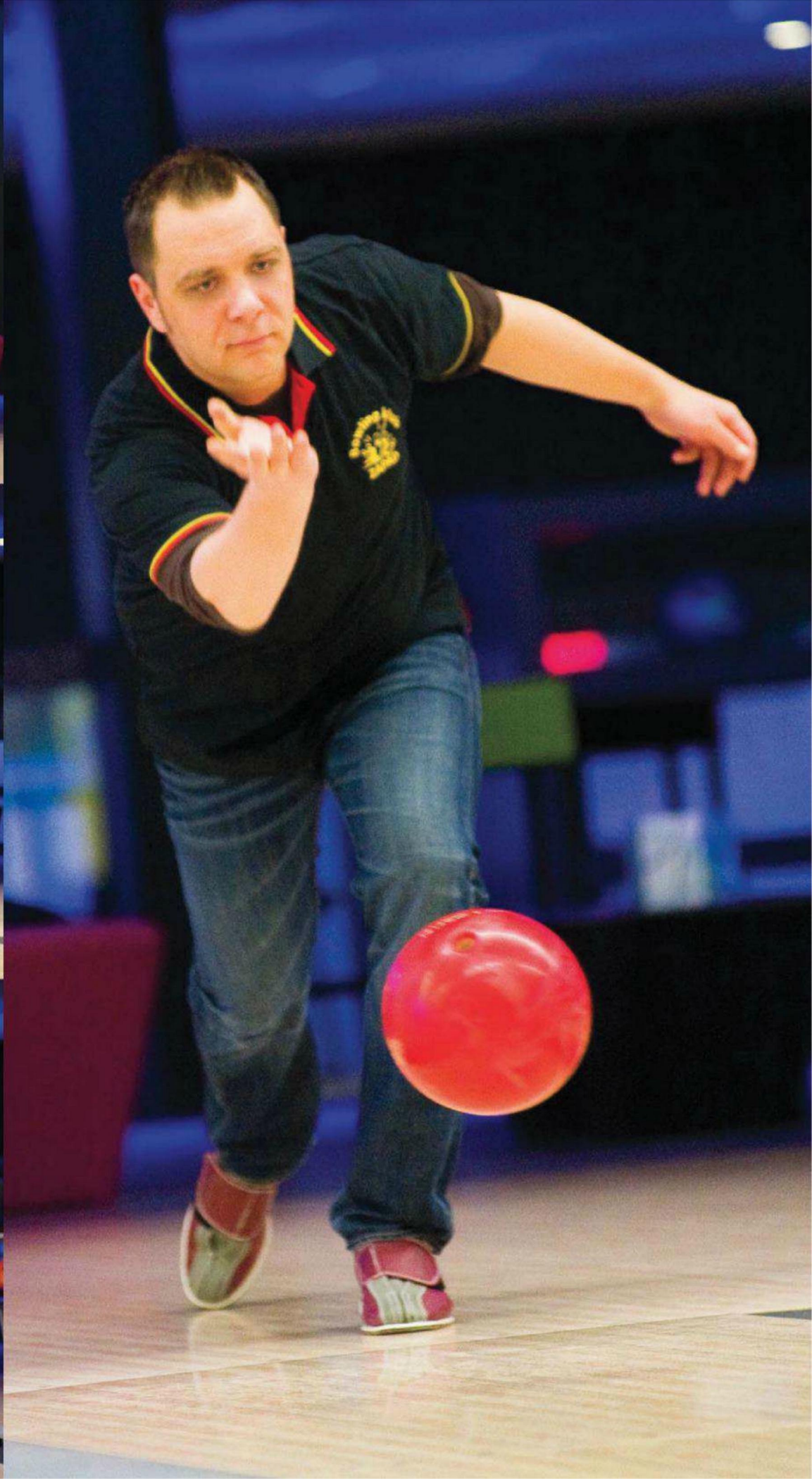

FUCK IT, DUDE, LET'S GO BOWLING

Ronald Radojević posjetio je bowling centar u Areni, najmoderniji u ovom dijelu Europe. Pod paskom hrvatskog prvaka okušao se u bacanju kugli s tri rupe; nije mu baš išlo, ali unatoč tomu tvrdi - bowling je odlična zabava!

SNIMIO
DRAŽEN
PAJTLAR

Početkom novog tisućljeća često sam rukavima brisao šankove tek tren prije fajerunta i ganjao neke krasne komade, koje su, kao uostalom i ja njima, ujutro bile nešto manje privlačne. Drobio sam kompletnu minornu plaću mlađeg referenta na džin-tonike, viski-cole ili što je već bilo u modi u određenoj epohi, nosio one proklete neudobne Diesel golf cipele, no nije mi bilo problem otići bar tri puta tjedno van. Pa što košta da košta i kol'ko žulja da žulja!

Proporcionalno širenju mog obujma i rastu podočnjaka, smanjivala se i motivacija za ordinarnu ružionu. Postao sam užasno slab igrač za subotnje gužve, te iako neki tvrde da je to samo faza, trenutno sam deklarirani penzioner sa sklonošću k ukusnom zalagaju, finom kapljicom, dobrom cigarom i šmekerskim cipelama-brodaricama.

Shodno tome, nije me bilo baš nimalo teško nagovoriti da posjetim Skybowling u zagrebačkoj Areni. Kombinacija se činila idealnom: jedeš, piješ i baviš se športom. Pa što još jedan umirovljeni hedonist može poželjeti?

Nije da sam prvi put uzeo kuglu u ruke, bio je to drugi susret. Prvi put sam na bowlingu popušio od svoje upola lakše i manje djevojke, no sad su mi obećali da će me trenirati dvostruki prvak Hrvatske u bowlingu, Imoćanin Miše Mrkonjić, pa mi je to pobudilo nadu u razvijanje mojih bowlinganskih vještina. Unatoč uvijek ohrabrujućoj i toploj riječi te standardno optimističnoj prognozi glavnog urednika da ću biti

...NISU MI
POMOGLE NI UPUTE
DVOSTRUKOG
PRVAKA U BOWLINGU
- MIŠE MRKONJIĆA.
NO, TO NIJE
UMANJILO ODLIČAN
PROVOD

POKAZALO SE DA I
NISAM NEKI TALENT,
JER ME NAŠ FOTOGRAF
DUGI SOLIDNO
PORAZIO, NA SVEOPĆU
RADOST GLAVNOG
UREDNIKA, ZA KOJEG
SAM UVJEREN DA MU
JE KRIOMICE PLATIO
DODATNE SATE
OBUKE SAMO DA MI
NAPAKOSTI...

GORE: IMPRESIVNI BOWLING CENTAR U ARENI
NAJMODERNIJI JE U OVOM DIJELU EUROPE

DESNO: TAKO TO RADE MAJSTORI -
MIŠE MRKONJIĆ U SVOM "ELEMENTU"

najgori kao i obično, hrabro sam se uputio pokretnim stepenicama i ušao u prostranstvo Skybowlinga...

Bowling centar u Areni najmoderniji je u ovom dijelu Europe, a uz 24 profesionalne Brunswick staze, tu su i profesionalni biljari i razne igre za zabavu, te šank na kojem možete naručiti hranu i piće. Zdanje je ogromno, glazba fino svira i sve skupa više djeluje kao nekakav klub, nego kao športsko igralište. Uglavnom, svidjelo mi se na prvu kuglu.

Pristojno osoblje najprije mi je poklonilo majicu Bowling kluba Zapad, jednog od najboljih domaćih klubova, a zatim su mi posudili i sterilizirane cipele za bowling. Tako sam, ako ništa drugo, kameleonski prikrrio svoj amaterizam i smiono krenuo prema stazi gdje me čekao šampion glavom i bradom.

Upoznali smo se i krenuli na posao. Odmah mi je objasnio da bowling ne treba miješati s kuglanjem. Temeljna razlika između bowlinga i kuglanja je u broju čunjeva koji

se ruše kuglom, a koja je također drukčija od one koja se koristi za kuglanje. U bowlingu dakle natjecatelj kuglom ruši 10 slobodnih čunjeva, dok u kuglanju ruši 9 čunjeva koji

POZNATI O BOWLINGU

„Nisam nikad bila pobornik tulumarenja po klubovima u sitne noćne sate, tako da su mi uvijek bile draže varijante druženja sa prijateljima bez gužve i dima. Bowling je zabavan i dinamičan, a pritom se uz pivo i grickalice mogu družiti s prijateljima.“

LANA KLINGOR

„Volim bowling zbog odlične atmosfere i mogućnosti druženja uz trening. S obzirom na moje nespretnosti početke mislila sam da imam dvije lijeve ruke, no bowling se brzo uči, a još brže postaje uživancija.“

RENATA SOPEK

Prvi put sam na bowlingu popušio od svoje upola lakše i manje djevojke, no sad su mi obećali da će me trenirati dvostruki prvak Hrvatske, Imoćanin Miše Mrkonjić, pa mi je to pobudilo nadu u razvijanje mojih bowliganških vještina

više na užetu. Bowling kugle su veće i imaju u sebi tri rupe za prste, različitih su težina i samim time su prilagodljive fizičkoj snazi natjecatelja. U kuglanju se koriste manje kugle i sve su, uglavnom, iste boje i težine.

Zanimalo me i kada se bowling pojavio u Hrvatskoj i moram priznati da me iznenadila činjenica da je 1953. u Borovu izgrađena prva bowling staza u tadašnjoj Jugoslaviji, a samo nekoliko mjeseci kasnije otvorena je i prva jednostazna bowling kuglana u Zagrebu, u podrumu restauracije „Istra“. No to nije dugo trajalo, pa se nakon nekoliko godina kuglana zatvara i pretvara u skladište, pa bowling pada u zaborav sve do izgradnje dvostazne kuglane na objektu „Grmošćica“ 1962. godine. Tri godine kasnije na Zagrebačkom velesajmu bila je postavljena privremena, montažna Brunswick kuglana. Zanimljiv je i podatak da je u Titovoj vili na Plitvičkim jezerima, svojedobno također ugrađena jednostazna bowling kuglana...

Danas je u Hrvatskoj bowling registrirani šport i pod ingerencijom je Hrvatskog kuglačkog saveza. Za sada postoji samo seniorska liga u kojoj nastupa sedam klubova, a kojom dominiraju klubovi 300 i Zapad, no planira se i juniorska liga.

No dosta teorije, krenimo na praksu.

- U bowlingu ti je najbitnija opuštenost - tumači mi Miše i uzima kuglu.

Objasnio mi je držanje kugle u ravni tijela, pozicioniranje nogu pomoću točkica na podu i četiri koraka koja prethode bacanju kugle, pa sam počeo *bowlati*. Princip je vrlo jednostavan i nakon nekoliko bacanja preciznost se drastično popravila. U principu je potrebna koordinacija koraka i otpuštanja kugle, dok ravno postavljena ruka i zglobovi šake garantiraju i ravnu putanju. No, interesantno je da profesionalci ne bacaju ravne nego felš hitce.

Dobar dio staze za bowling namazan je uljem koje ujedno i štiti stazu od oštećenja, pa kugle putuju skoro ravno po ulju, te kad dođu na suhu podlogu gdje više nema ulja ili ga ima u znatno manjim količinama, skreću prema čunjevima i ruše ih. Stoga ravan hitac zahtjeva iznimnu preciznost kako bi igrač

srušio sve čunjeve, dok hitac s lukom (felš) može varirati u preciznosti i opet srušiti sve čunjeve.

Ipak, pokazalo se da ja nisam neki talent, jer me naš fotograf Dugi solidno porazio, na sveopću radost glavnog urednika, za kojeg sam uvjeren da mu je kriomice platio dodatne sate obuke samo da mi napakosti. Bodovanje uz najbolju namjeru i nismo baš sasvim shvatili, no staze su digitalizirane, pa bodove ionako zbraja računalno.

Makar mi je rezultat bio daleko slabiji od onog Velikog Lebowskog u istoimenom filmu, dobro sam se proveo. Bowling je zabava za šire društvo, pa može poslužiti kao uvertira uoči noćnog izlaska ili osvježanje od standardne subotnje gužve. Možda jednostavno vrijedi probati neku novu zabavu koju inače prakticira 120 milijuna ljudi u svijetu.

Za kraj, skratit ću priču citatom iz gore spomenutog filma: „*Fuck it, Dude, let's go bowling.*“

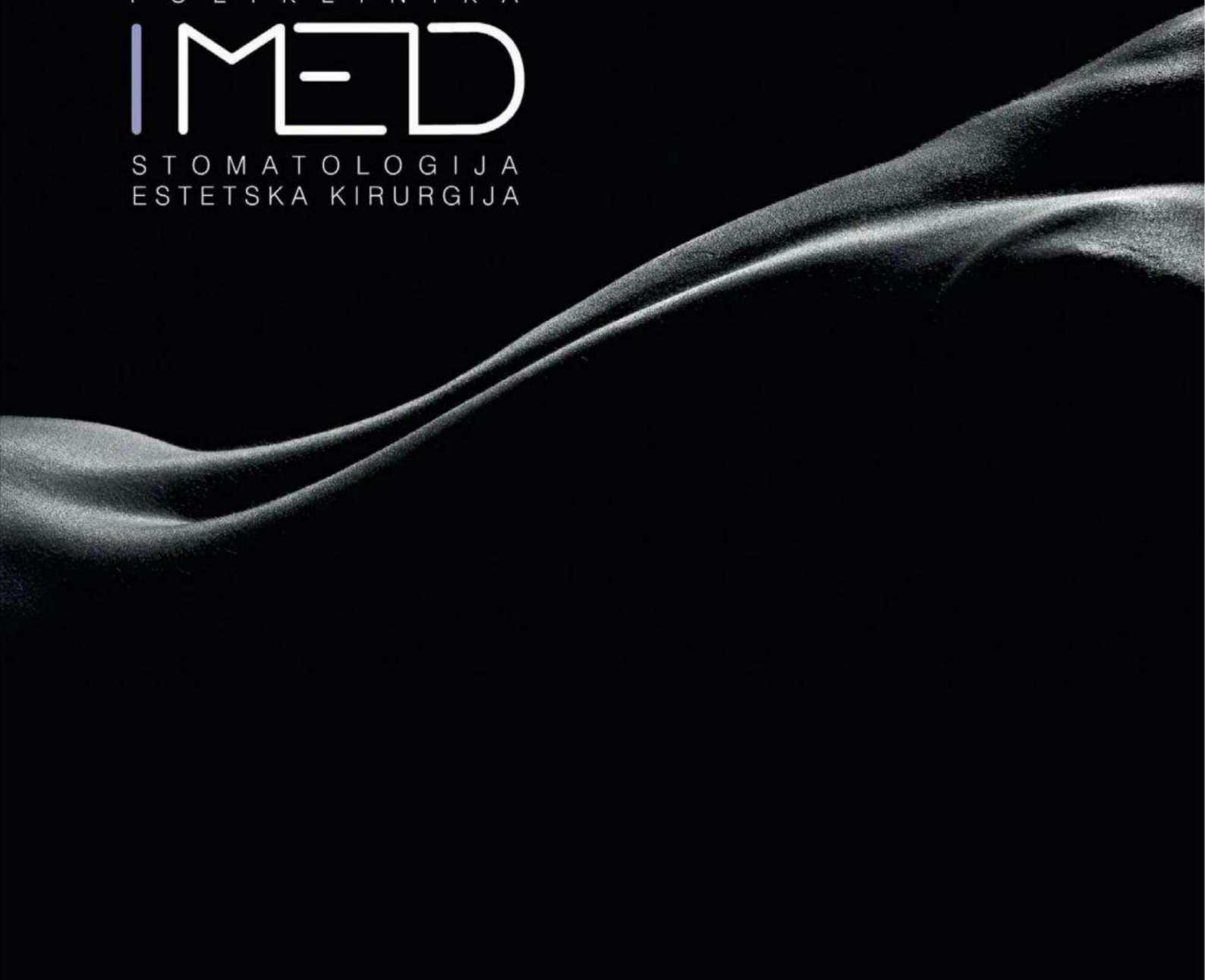
BOWLING CENTRI U HRVATSKOJ

Bowling centar	Adresa	Tip staze	Broj staza
300	Savska Opatovina 36, Zagreb	AMF	32
City Bowling	Zaprešićka 2, Jablanovec (West Gate)	Funk	14
G Bowling	Svilajska 31a, Osijek	Brunswick	16
SkyBowling	Lanište 32, Zagreb (Arena Centar)	Brunswick	24
Stadium Action Place Bowling	Ulica grada Lipika 15 (Lumini centar), Varaždin	Brunswick	8
Octopus	Biskupa Jurja Dobrile 1, Split	-	5

POLIKLINIKA

IMED

STOMATOLOGIJA
ESTETSKA KIRURGIJA

Poliklinika IMED nudi lepezu metoda iz područja estetske kirurgije koje se primjenjuju u različitim kombinacijama, individualno, s naglaskom na prirodnom izgledu pacijenta!

Doc. dr. sc.
Aleksandar Milenović
specijalist maksilofacijalne,
estetske, plastične
i rekonstruktivne kirurgije

Dogovorite svoj termin na: **01/ 366 8936**

POLIKLINIKA IMED, Selska cesta 90a, Zagreb

PLAYBOY INTERVJU

Dimitrije Popović

*Njegovi radovi vise u galerijama od Pariza, Beča i Rima, sve do Pekinga, Tokija, New Delhija, New Yorka i Buenos Airesa. Mnogim europskim državicima poklanjani su njegovi portreti. Bivši James Bond, Pierce Brosnan, Dimitrije je veliki fan, a priča se da i Johnny Deep u svom domu ima jedan njegov triptih. S velikim umjetnikom razgovarala je **Mia Mitrović***

U povijesti umjetnosti malen je broj slikara zaslužio čast da ih se oslovljava samo vlastitim imenom. Može ih se na prste nabrojiti; među domaćim umjetnicima takav ne postoji. Osim Dimitrija. Dovoljno je samo reći ili napisati Dimitrije, a da upućeni znaju o kome se radi. Dimitrije. Zvuči moćno, bezvremenski, biblijski. *Nomen est omen*, rekli bi stari Latini. Pri tome su mislili da svako ime sadrži u sebi magički i simbolički kod koji na neki način predodređuje životni put pojedinca.

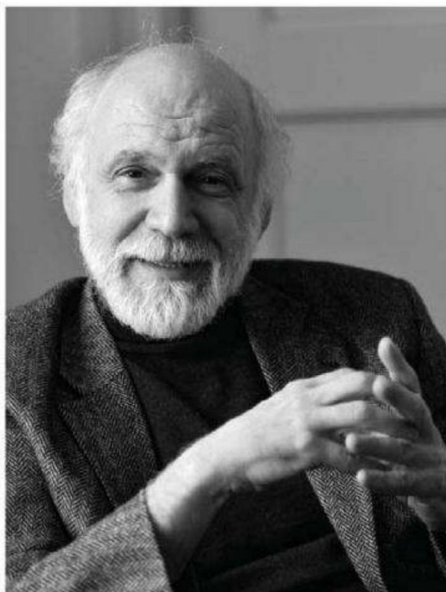
Dimitrije je dokaz da su bili u pravu. Samim svojim imenom, on je predodređen da bude velik. Sva slova u imenu simbolički su moćna. Slovo *d* pradačni je znak trokuta, harmonije i božanske ravnoteže, *delta* znači vrata u onostrano. Slovo *i*, u starohebrejskom kao i staroegipatskom hijeroglifskom pismu, predstavlja ruku koja stvara. Slovo *m*

označava vodu, majčinu utrobu, izvor života, *m* po nekim tumačenjima ima numeričku vrijednost broja 40, svetog biblijskog broja. *T, tau*, dijeli Dimitrija na dva jednaka dijela. *Tau* je grčko slovo smrti, predstavlja Athropos, treću od grčkih Moira, vila Suđenica, božica ljudske sudbine. Athropos škarama sječe nit života i šalje duše ljudi na put bez povratka. Kršćanska simbologija *tau* je pretvorila u križ, simbol muke Isusove, ali i nade u spasenje i život vječni. Osim toga, etimologija imena Dimitrije dolazi od grčkog *demetrius*, što znači rod Zemljin, sin Demetre, grčke majke zemlje za koju se vežu mistični Eleuzinski misteriji posvećeni stvaranju i razaranju.

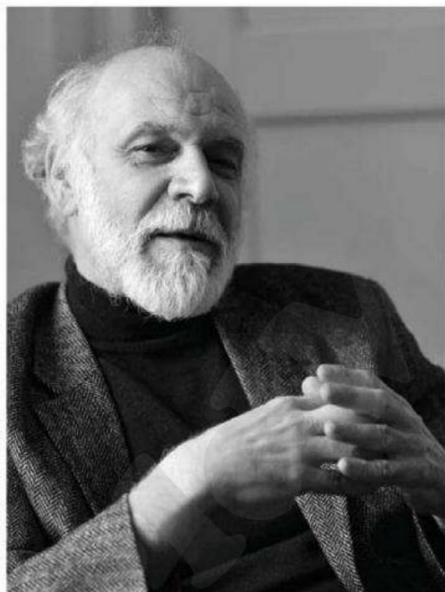
Upravo ovakav je i opus Dimitrija Popovića, protkan jakom simbolikom i naizgled nespojivim suprotnostima. Ružno i lijepo, *eros* i *thanatos*, realno i metafizičko, sveto i grešno,

hereza i dogma isprepliću se u Dimitrijevim slikama, skulpturama, fotografijama, kolažima i asemblažima a u novije vrijeme i u knjigama eseja, u pričama i romanima. Iza njega je 60 velikih samostalnih izložbi i 80 skupnih. Njegovi radovi vise u galerijama od Pariza, Beča i Rima, sve do Pekinga, Tokija, New Delhija, New Yorka i Buenos Airesa. Mnogim europskim državicima poklanjani su Dimitrijevi portreti. Bivši James Bond, Pierce Brosnan, Dimitrije je veliki fan, a priča se da i Johnny Deep u svom domu ima jedan njegov triptih. Dimitrije je dobitnik brojnih nagrada i priznanja, a o njemu je snimljeno i petnaestak dokumentarnih filmova.

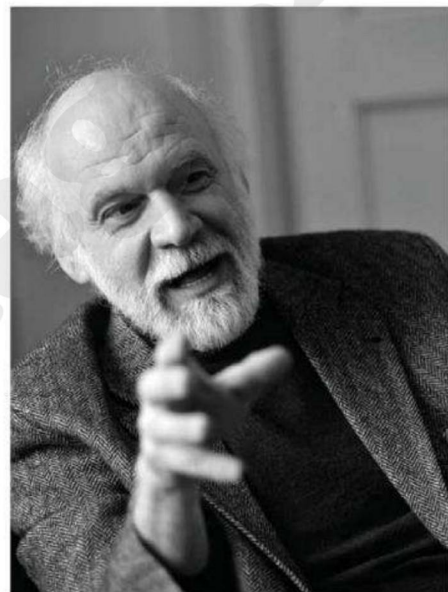
Poigrajmo se malo internetskom statistikom. Kada se u Google upiše Dimitrije Popović, tražilica izbacuje nešto manje od 400.000 rezultata. Usporedbe radi, Edo

JOŠ I DANAS JASNO SE SJEĆAM MARKANTNE FIGURE MOJE UČITELJICE KOJA JE SJEDINJAVALA STROGOST I ELEGANCIJU. VOLIO SAM JE JER JE PREPOZNALA MOJU SKLONOST ZA LIKOVNU UMJETNOST I ISTICALA JU. OD TADA PA SVE DO ZAVRŠETKA GIMNAZIJE, UPRAVO ME SMISAO ZA UMJETNOST SPAŠAVALA OD PADANJA RAZREDA I LOŠEG ŠKOLSKOG USPJEHA.

JEDAN OD NAJVEĆIH I NAJDRAŽIH KOMPLIMENTA KOJE SAM DOBIO ZA SVOJE DJELO BIO JE ONAJ PAPE IVANA PAVLA II. KADA MU JE NA AUDIJENCIJI U VATIKANU JEDNA VISOKA HRVATSKA DELEGACIJA 1994. POKLONILA MOJU SLIKU „RASPEĆE“ IZ CIKLUSA CORPUS MYSTICUM, PAPA JE IZJAVIO: „IMPRESSIONANTE, IMPRESSIONANTE“...

MOJ PORTRET DRAŽENA PETROVIĆA DANAS VISI U OLIMPIJSKOM MUZEJU U LAUSANNI. KOMPOZICIJA JE KONCIPIRANA NA TEMELJU TRI DRAŽENOVA PORTRETA KOJI SE STAPAJU U JEDAN. TAKO NA PLATNU NASLIKANI KRIK POBJEDE POSTAJE I KRIK SMRTI S ELEMENTIMA RAZBIJENOG KOŠA, ŠTO SLICI DAJE DINAMIKU, TRAGIKU I SNAŽNU SIMBOLIKU.

SNIMIO DRAŽEN PAJTLAR

Murtić, Dušan Džamonja i Aleksandar Srnec zajedno zbrojeni ne dolaze ni blizu tolikom broju pretraga. Dimitrije je prisutniji na internetu od Janice Kostelić i Gorana Ivaniševića, popularnih pisaca Zoran Ferića, Gorana Tribusona i Ante Tomića, čak i od glumačkih zvijezda Šerbedžije, Višnjića ili Tarika Filipović.

Ime, ogroman opus, nagrade, pa čak i internet statistike, dokazuju da se radi o velikom umjetniku. Kako uopće portretirati onog koji portretira? Koje boje i tehnike koristiti? Koja pitanja postaviti?

Zadnji puta sam Dimitrija uživo sreća kao desetogodišnja djevojčica i sjećam se da me obuzeo osjećaj strahopoštovanja. Kao mala, kod kuće sam pronašla njegovu tešku i veliku monografiju. Slike unutra istodobno su me plašile i uzbudivale. Posebno pamtim ciklus Corpus mysticum; jedan prikaz raspeća urezao mi se u pamćenje. Muka Isusova prikazana je iz čudnog kuta, iz žablje perspektive. Ne vidi se cijelo raspelo nego samo beživotne noge prikucane na križ i hladna plava podloga. Uz Kristova stopala nalazila se mrtva riba, a na podu do nogu cerila se ljudska lubanja okrunjena trnovom krunom. Pred tom slikom osjećala sam veću jezu nego kad bi čitala najstrašnije epizode Dylana Doga. Istim intenziteom slika djeluje na mene i dan danas...

O Dimitriju sam, iz njegovih radova i knjiga, stekla dojam kao mrkom, hermetičnom i nepristupačnom čovjeku; nekoj vrsti darkera stare škole. I dok šecam Šalomom prema njegovom ateljeu pere me trema, nesigurnost i nelagoda. Mirisi netom procvalog drveća najavljuju skori dolazak proljeća. Dvije lijepe mlade voćke cvatu i bujaju u dvorištu kuće gdje se nalazi atelje. Ulazim u hladan, polumračan hodnik i penjem se stubištem. Sa zidova vise Dimitrijevi plakati opera i Shakespearovih tragedija. U međukatu, iznad ulaznih vrata ateljea, primjećujem reprodukciju Dalijeve „Goruće žirafe“.

Zvonim na vrata i Dimitrije mi otvara sa srdačnim proljetnim smajlom. Ulazim u atelje, sjedam za stol u predsoblju i promatram slike. U oko mi upada platno na kojem je mrtvoj ribi suprotstavljena ženska grud savršenih proporcija. Na ormaru pored platna počiva odrubljena glava Ivana Krstitelja, ista ona korištena u Severininioj inkarnaciji fatalne Salome. Pokraj Krstiteljeve glave Dimitrije je odložio svoje ljubičaste sunčane naočale, oblikom i dizajnom slične onima kakve ja nosim. Naočale i Krstiteljeva glava djeluju na tom ormariću nekako komično, groteskno i opušajuće.

Prevarila sam se u procjeni slikareva karaktera. Uživo uopće nije mrk i strašan kako sam ga zamišljala. Dimitrije ima auru i sijedu bradu starozavjetnog proroka, šarm

i karizmu omiljenog profesora na fakultetu, a susretljivost i jednostavnost dobrog pastira crnogorskih vrleti. Moja trema odmah je nestala. Bila mi je velika čast i užitek razgovarati s njim.

Za Playboy Dimitrije govori o bježanju iz škole i vojske, o Salvadoru Daliju, Ivanu Pavlu, Draženu Petroviću, erotizmu biblijskih žena, Marilyn Monroe i Severini te zašto ga smrt zaokuplja kroz cijeli opus.

PLAYBOY: Ovo je prvi razgovor koji vodite i kao novopečeni član Društva hrvatskih književnika. Što vam je draže? Linija ili riječ?

POPOVIĆ: Da, postao sam članom u veljači ove godine i time mi je ukazana velika čast. Pisanje shvaćam podjednako važnim kao i slikanje, jer nije problem u mediju samom po sebi, slici ili riječi, već u načinu kako da artikuliram motiv koji me zaokuplja. To je slično

*Djetinjstvo je za mene
značilo otkrivanje
čudesnog svijeta prirode,
njezine istodobno lijepe i
divlje privlačnosti. Neke
motive koje sam otkrio
u djetinjstvu, rabim u
svojim slikama dandanas.
Ciklus "Flora" posebno
je inspiriran biljnim
bogatstvom okolice Cetinja
i biljem koje sam kao mali
skupljao u svom herbariju*

onome što Sartre naziva „unutarnjom nužnošću“, to je potreba za uobličjenjem onoga što me okupira u emotivnom i intelektualnom smislu; ono što istovremeno promišljam i osjećam. Na često postavljano pitanje što je bilo prije, linija ili riječ, u mom slučaju rekao bih da su postojale istovremeno. Riječ izaziva sliku, kao što slika provocira riječi. Moje knjige nastale su upravo iz potrebe da se neki motiv, neka tema zbog svoje zanimljivosti sa slikarskog, likovnog jezika prenese u literarni iskaz. Zdravko Zima je u prikazu moje knjige „Smrt Danila Kiša“ duhovito napisao da jedino moja majka zna jesam li prvo bio slikar ili pisac, odnosno pisac ili slikar.

PLAYBOY: Iza vas je šest knjiga, tri esejističke i tri beletrističke. Zbog čega vaša posljednja knjiga nosi naziv „Smrt Danila Kiša“?

POPOVIĆ: U početku je radni naslov zbirke bio „Divlja loza“, po istoimenoj priči. Da promjenim ime u „Smrt Danila Kiša“ sugerirao mi je Tomislav Sabljak. Bio je u pravu i jako

sam mu zahvalan. Puno mi je pisaca i ljubitelja umjetnosti reklo da je to bolji naslov, pa sam ih poslušao. Knjigu čini petnaest kratkih priča od kojih gotovo sve imaju realistički nukleus, opisani su stvarni događaji na kojima gradim literarnu normu. Priča o Kišu zapravo je moj intimni portret pisca. Ona govori o posljednje tri godine njegova života i o našim susretima na Cetinju i u Parizu. Stvarnost naših susreta i razgovora, kombinirao sam s fragmentima iz Kiševe literature u kojima govori o smrti. Iako u zbirci dominira tema smrti, posljednja priča je naslovljena „Porodaj“ i završava riječju život. Tema smrti, u stvari, uvijek afirmira svijest o životu.

PLAYBOY: Vaš prvi roman „Raspeće strasti“ bavi se Marijom Magdalenom. Zbog čega vas njen lik toliko zaokuplja?

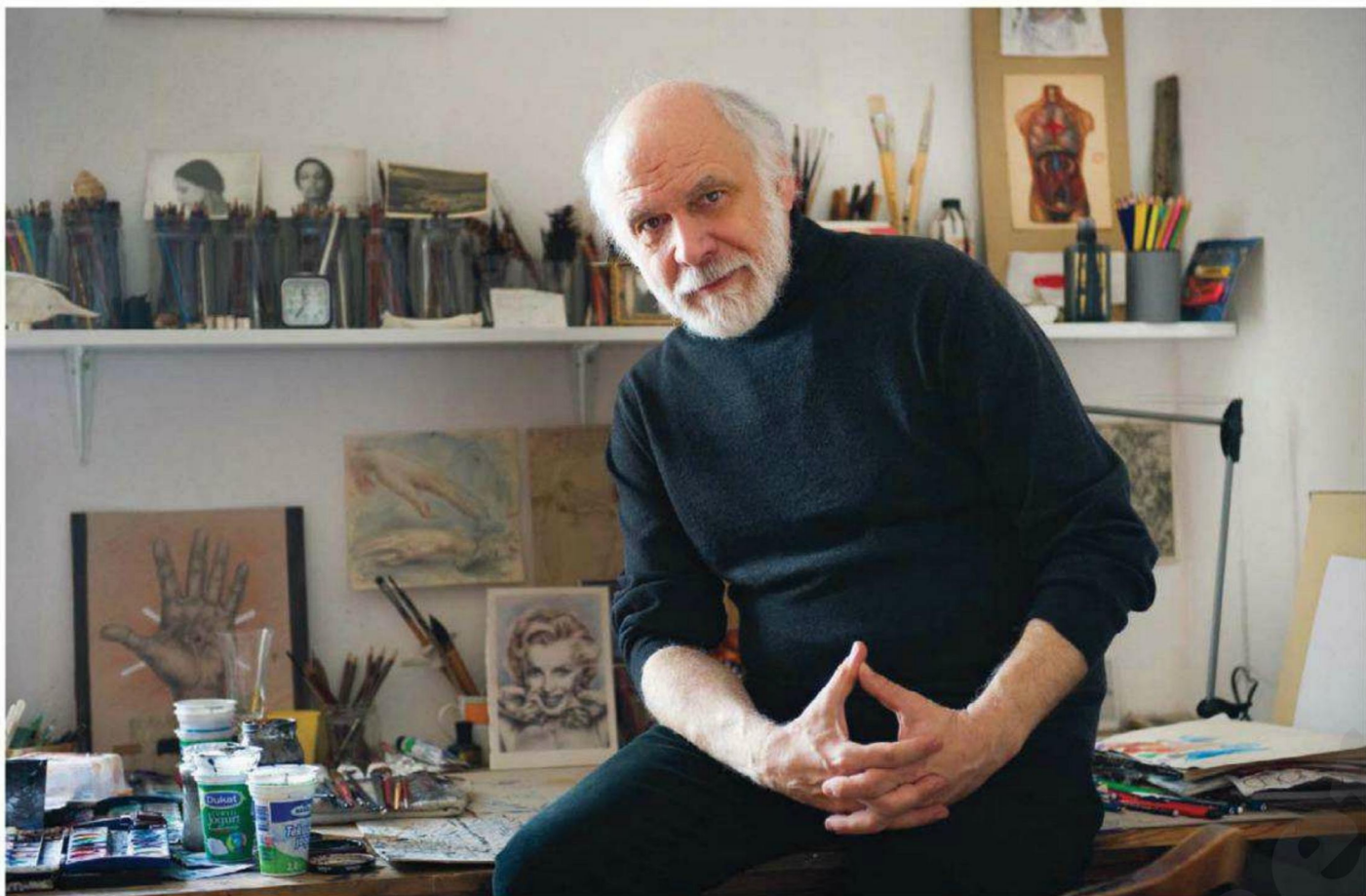
POPOVIĆ: Radeći na ciklusu slika inspiriranih lijepom ženom iz Magdale došao sam na ideju da napišem roman „Raspeće strasti“. U njemu se pretapaju biblijski događaji sa suvremenim zbivanjima kroz lik moderne Magdalene, jedne lijepe, atraktivne mlade Cetinjanke koju sam poznavao. Tu su mladu ženu zbog svoje privlačnosti i slobodnih nazora nepravedno etiketirali kao prostitutku. Nosila je haljine s dubokim dekolteom da bi istaknula lijepe grudi i zlatnu ogrlicu s velikim zlatnim križem. Konzervativna cetinska sredina govorila je o njoj kao o lijepoj kurvi. Tema Marije Magdalene nosi u sebi poruku pokajanja, transformaciju tijela iz putenog i fizičkog u duhovno, i zbog toga me zaokuplja. Osim romana, Mariji Magdaleni posvetio sam i knjigu eseja „Blud i svetost“.

PLAYBOY: U prvoj zbirci pripovjedaka „Priče iz Arkadije“ prisjećate se djetinjstva provedenog u staroj crnogorskoj prijestolnici, Cetinju. Kako je izgledalo vaše odrastanje?

POPOVIĆ: Djetinjstvo je za mene značilo otkrivanje čudesnog svijeta prirode, njene istovremeno lijepe i divlje privlačnosti. Ispred moje rodne kuće u Cetinju prostire se veliki vrt, nedaleko od njega je gradski park, a iznad kuće uzdižu se glavice, kamena brda cetinjske kotline. To je bio prostor u kojem smo se kao djeca igrali. Tamo sam otkrivao svu ljepotu bilja, antropomorfne i zoomorfne oblike kamenja, razne vrste insekata, kosture sitnih životinja. Sve je to činilo jedan svijet mitologije djetinjstva koji je podsticao moju radoznalost i maštu. Neke motive koje sam otkrio u djetinjstvu, rabim u svojim slikama dandanas. Ciklus „Flora“ posebno je inspiriran biljnim bogatstvom okolice Cetinja i biljem koje sam kao mali skupljao u svom herbariju.

PLAYBOY: Napisali ste i da ste kao dijete mrzili ići u školu. Zbog čega?

POPOVIĆ: Još i danas, nakon tolikih godina, dođe mi muka kada vidim odbojno pročelje zgrade osnovne škole „Petar II Petrović

Njegoš“. Odmah mi probudi ružne uspomenne. Danima sam plačući odlazio u tu sivu, sumornu zgradu. Znao sam da je bilo svršeno s bezbrižnim igrama i djetinjstvom, slijedile su učeničke obveze. Odbojnost prema đaćkom kolektivu već tada je naznačila individualističku crtu moje prirode. Škola mi je uistinu predstavljala mučenje i mrzio sam je iz dna duše.

PLAYBOY: Je li vam išta iz osnovne škole ostalo u lijepom sjećanju?

POPOVIĆ: Učiteljica. Još i danas jasno se sjećam njene markantne figure koja je sjedinjavala strogost i eleganciju. Volio sam je jer je prepoznala moju sklonost za likovnu umjetnost i isticala ju. Od tada pa sve do završetka gimnazije, upravo me smisao za umjetnost doslovno rečeno spašavala od padanja razreda i lošeg školskog uspjeha.

PLAYBOY: Sjećate li se trenutka kada je vaš likovni dar prepoznat?

POPOVIĆ: Da. Dobro pamtim taj dan. Za zadatac smo dobili ilustrirati jednu priču po vlastitom izboru. Izabrao sam horor priču o duhovima opsjednutom zamku pored jezera. Umjesto da crtam ambijent dvorca, ja sam nacrtao građevinu izvana, kako se ogleda na površini obližnjeg jezera. Odras dvorca u vodi transformirao se u iskešene likove duhova. Taj mi je mali crtež donio i prvu malu slavu.

Bio je izložen na đaćkoj izložbi u hodniku škole. Umjetnost mi je osigurala povoljniji status. Počeli su mi kroz prste gledati druge predmete, posebno matematiku.

PLAYBOY: Je li se taj vaš animozitet prema školi promijenio u gimnaziji?

POPOVIĆ: S gimnazijom je bilo nešto drukčije. Bio sam zreliji i jasno se opredjeljivao za ono što me je zanimalo. Naravno, to se odrazilo na moj školski uspjeh odnosno neuspjeh. Umjesto da učim o privredi Poljske ili hidrografiji Čehoslovačke, čitao sam knjige koje su me zanimalo. To je u prvom redu bila Lautreamontova knjiga „Maldororov pjev“, zatim Rimbaudova „Sezona u paklu“ i Kafkin „Preobražaj“.

PLAYBOY: Znači, imali ste loše ocjene?

POPOVIĆ: Prilično loše. Na polugodištu trećeg razreda gimnazije imao sam same jedinice iz svih predmeta, iz usmenih i pismenih ispita. Tu harmoniju grafički ujednačenih brojeva remetila je jedino odlična ocjena iz likovnog. Zato sam u šali tražio od profesora da mi i on umjesto petice upiše jedinicu. Iako sam imao jedinice, nisam bio đak koji je nedoličnim vladanjem kršio forme đaćke pristojnosti.

PLAYBOY: Ipak, izostajanje iz škole, markiranje, bilo vam je omiljen hobi...

POPOVIĆ: Istina. Jednom sam čak zbog nago-milanih neopravdanih sati zamalo izbačen

iz škole... Često sam bježao sa satova koji me nisu zanimali. Iza zgrade cetinske gimnazije nalazilo se groblje. Ono je bilo idealno mjesto za bijeg i skrivanje, posebno za vrijeme lijepih proljetnih dana. Bilo je nas nekolicina koji smo redovito bježali s nastave. Na groblju smo sjedili, pričali, lješkarili. Svatko je imao svoj grob. Moj je bio jedna lijepa nova obiteljska grobnica od sivog mramora. Legao bih na suncem ugrišanu ploču, stavio knjigu (iz filozofije) pod glavu, gledao u nebo i nisam mislio ni na šta.

PLAYBOY: Nakon mature željeli ste studirati arhitekturu. Zbog čega ste se predomislili?

POPOVIĆ: Arhitektura me oduvijek privlačila. Čak je i moj maturalni rad bio na temu moderne arhitekture. Zanimalo me kako oblikovati prostor u kojem se ljudi rađaju, žive i umiru. Arhitektura je jedina grana umjetnosti koja je izravno uključena u ljudski život, čak ga na određeni način i određuje. Nažalost, odbojnost prema matematici učinila je da taj mogući profesionalni put odacim zauvijek. Odlučio sam upisati likovnu akademiju.

PLAYBOY: U bivšoj državi, osim u Zagrebu, likovnu akademiju imali su i Beograd, Sarajevo i Ljubljana. Zašto ste se odlučili baš za Zagreb?

POPOVIĆ: Želio sam upisati fakultet odmah

nakon mature zato da izbjegnem odsluženje vojnog roka. Poslao sam radove na sve četiri akademije, a u Zagrebu sam na prijemnom odmah upao, tako da nisam ni išao na ostale.

PLAYBOY: Kako su izgledali vaši studentski dani?

POPOVIĆ: U Zagreb sam došao u jesen 1971. Razdoblje studiranja bilo je lijepo i zanimljivo te vrlo važno za mene kao osobu i umjetnika. Imao sam odlične profesore, ugledne umjetnike i pedagoge. Moja umjetnička karijera nije išla uobičajenim putem. Naime, upisao sam se na akademiju s jednom važnom nagradom za slikarstvo koju sam dobio u proljeće '71, na izložbi mladih umjetnika u Bariju. Kao student druge i treće godine dobio sam dvije prestižne nagrade na u ono vrijeme najvažnijim likovnim manifestacijama u zemlji - „Zagrebački salon“ i „Salon 13. novembar“ na Cetinju.

PLAYBOY: Druga godina akademije za vas je bila važna i na privatnom planu...

POPOVIĆ: Točno. Na drugoj godini upoznao sam svoju buduću suprugu Jagodu. Još sad se jasno sjećam dana kada sam je sreo na stubištu u hodniku zgrade. Ona je žurila u svoju klasu, ja u svoju. Zastali smo i dugo se gledali... Zanimljivo, godinu dana prije no što sam je sreo, uradio sam jedan crtež ženskog lika čiji je profil nevjerojatno odgovarao Jagodinom. Kao da mi je bila predodređena. Prije sam je sreo u umjetnosti nego u životu, rekli bi oni skloni vjerovanju u sudbinski determinizam.

PLAYBOY: Već ste više od 30 godina u sretnome braku. Postoji li formula za dobar brak?

POPOVIĆ: Ljubav i razumijevanje. Jagoda i ja vjenčali smo se u Gornjoj Stubici 1975. točno u podne, po kulturnom vesternu Točno u podne. Imao sam 24 godine a ona 22. Jagoda je prekrasna osoba, idealna supruga i majka. Talentirana je slikarica i nagovaram ju da napravi samostalnu izložbu. Posebno dobro radi portrete. Bila je također i izvrstan restaurator u Mimari, a poslije u Restauratorskom zavodu pri HAZU. Nažalost, taj je poziv morala prekinuti zbog jakih i opasnih alergijskih reakcija na kemikalije s kojima rade restauratori.

PLAYBOY: Kako ste se udvarali Jagodi kao mlađić? Je li Jagoda vaša muza?

POPOVIĆ: Je. Jedna i jedina. U vrijeme udvaranja Jagodi često sam poklanjao razne predmete, kolaže i asemblaže koje sam radio za vrijeme studija. Kada sam je tek upoznao, poklonio sam joj ogrlicu od dugačkog crnog žniranca, kupljenog u Borovu. Umjesto medaljona za privjesak imala je kost, kralježak neke životinje koji sam slučajno pronašao u šetnji na Sljemenu. Svojom formom kost me asociirala na slovo Z, a Jagodino djevojačko prezime bilo je Zdunić. Bojao sam se kako će taj moj dar prihvatiti. No, kad sam joj ga

predao, nasmijevala se, zahvalila i isti ga čas stavila oko vrata. Bio sam ushićen...

Kao student neprestano sam mijenjao mjesta stanovanja, pa sam puno ranih radova napravljenih u tom razdoblju pogubio ili uništio. Ali, zahvaljujući Jagodi, sve one radove što sam joj ih poklanjao, ona je sačuvala i danas su nezaobilazan dio moga opusa. Kad sam ih darovao govorio sam joj: Ovo cvijeće ne miriše, ali ti garantiram da nikada neće uvenuti.

PLAYBOY: Nakon završetka studija morali ste odslužiti godinu dana vojnog roka. Neskloni ste disciplini i autoritetima još od ranog djetinjstva. Kako ste onda preživjeli JNA?

POPOVIĆ: Teško. Mislio sam da ću kao oženjeni umjetnik izbjeći odsluženje vojnog roka. Prevario sam se. Pokušao sam dobiti Zagreb, no nije mi uspjelo. Poslali su me u Beograd.

*Bilo je nas nekoliko koji
smo redovito bježali s
nastave. Na groblju smo
sjedili, pričali, lješkarili.
Svatko je imao svoj grob.
Moj je bio jedna lijepa
nova obiteljska grobnica
od sivog mramora. Legao
bih na suncem ugrijanu
ploču, stavio knjigu (iz
filozofije) pod glavu,
gledao u nebo i nisam
mislio ni na što*

Iz vojske sam često bježao i nisam se mogao navići na vojnički dril. Jednom prilikom pobjegao sam Jagodi u Zagreb. Sjedili smo kod njezinih roditelja u dnevnom boravku i moja punica je baš prelistavala novine, kad je odjednom digla glavu i rekla: „Dimitrije, pa ti si u novinama!“. Pisalo je da sam osvojio nagradu Sedam sekretara SKOJ-a. Poveselio se kako ću sada sigurno dobiti desetak dana slobodno... Moje veselje prestalo je kada sam shvatio da će brzopav o nagradi u beogradsku kasarnu stići prije mene. Punac me istog trena poslao na avion te sam u kasarnu stigao filmski, u zadnjoj sekundi. Prijatelj iz vojske rekao mi je da se požurim, jer me oficir traži zbog nekakvog brzopjava. Sljedeći dan bio sam na dodjeli nagrada...

Osim mene, te su godine Zlatne jabuke dobili Mate Parlov i Ivo Pogorelić. Nagrade nam je dodijelio tadašnji ministar prosvjete,

pokojni Stipe Šušar. I da, dobio sam 7 dana slobodno, što mi je tada puno više značilo nego formalna nagrada.

PLAYBOY: Imali ste sreću da vas još na studiju otkriju pariški galeristi...

POPOVIĆ: Slikar Dado Đurić preporučio me pariškoj galeriji Alexander Braumüller. Kolekcionar Jean Davre, vlasnik iznimno bogate zbirke nadrealističkog slikarstva, zainteresirao se za moj rad i uspostavio sa mnom kontakt i suradnju. Odlasci i boravci u Parizu također su puno značili za formiranje moje umjetničke ličnosti. U spomenutoj galeriji izlagao sam s velikim umjetnicima - Dalijem, Ernstom Fuchsom, Viktorom Braunerom i drugima.

PLAYBOY: Jeste li upoznali Daliju?

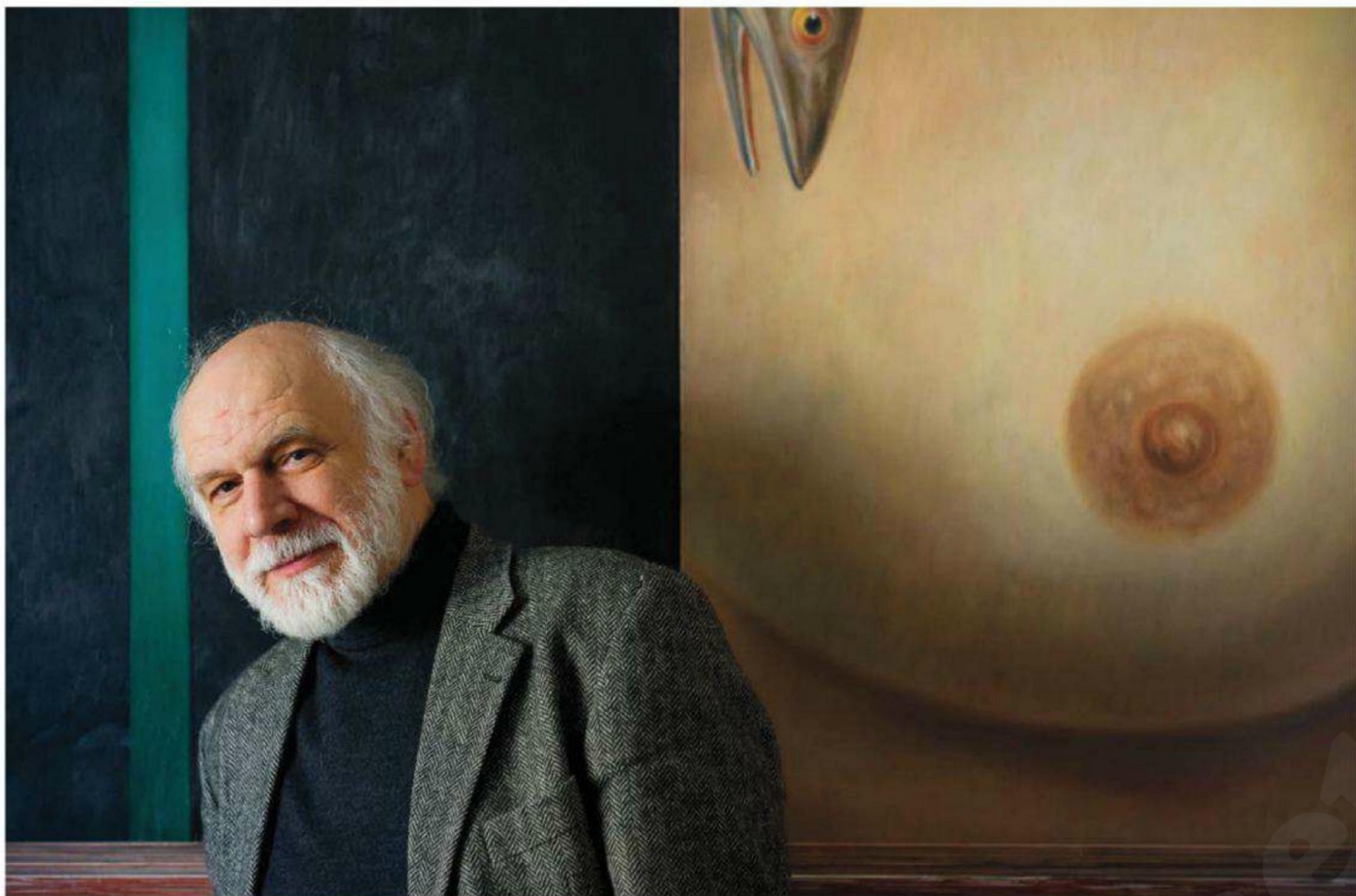
POPOVIĆ: Jesam, s njim sam izlagao 1982. U to je vrijeme on već bio star i bolestan, vrlo teško se kretao. Vidjevši moje radove dopustio je da se na plakat zajedničke izložbe objavi reprodukcija mog rada i dao je posebno odobrenje da se na plakatu otisne njegov karakteristični temperamentno napisan potpis.

Salvador Dali umjetnik je kojega posebno cijenim i o njemu sam pisao više puta. Povodom stogodišnjice njegova rođenja uradio sam ciklus radova inspiran njegovim likom. Ciklus sam nazvao „Ole Dali“. Ti su radovi, osim u Zagrebu i Dubrovniku, izlagani u Trstu, Bariju i Barceloni. Uz svu svoju ekscentričnost (koja je često puta smišljena, smisljena i namjerna), Salvador Dali je osoba briljantne likovne inteligencije i jedan od najobrazovanijih umjetnika svog doba. „Jedina razlika između mene i luđaka je ta što ja nisam luđak“, poznata je njegova izjava. On je bio svjestan svoje superiornosti. Zbog toga je znao reći: „Meni koji znam crtati kao Rafael, sve je dopušteno“.

PLAYBOY: Osim Dalija, vaše radove posebno je cijenio pokojni papa Ivan Pavao II.

POPOVIĆ: Jedan od najvećih i najdražih komplimenata koje sam dobio za svoje djelo bio je onaj pape Ivana Pavla II. Kada mu je na audijenciji u Vatikanu jedna visoka hrvatska delegacija 1994. poklonila moju sliku „Raspeće“ iz ciklusa Corpus mysticum, Papa je izjavio: „Impressionante, impressionante“. Zatim je, prema riječima patera Tončija Trstenjaka koji je bio u delegaciji, rekao svom tajniku da mu sliku stavi sa strane jer je želi naknadno pažljivo pogledati. Ove riječi pohvale nisu mi važne samo zato jer ih je izrekao veliki vjerski i duhovni autoritet, nego zbog toga što ih je izrekao Karol Wojtila, pjesnik i dramski umjetnik koji posebno osjeća umjetnost, naročito sakralnu.

PLAYBOY: Jedan ste od 15 svjetskih umjetnika, likovnih kritičara i filozofa kojima se papa svojedobno obratio u svom pismu umjetnicima. Što je u njemu pisalo? Jeste li mu odgovorili?

POPOVIĆ: Njegovo pismo govori o humanizmu ljudske prirode koja se oplemenjuje i afirmira kroz vjeru i umjetnost. U vremenu poremećenih vrijednosti, duhovne površnosti i „kulture smrti“, Papa poziva na duhovni angažman u umjetnosti, citirajući misao Dostojevskog kako će ljepota spasiti svijet. Napisao je i da je Bog poslao svoga sina Krista na zemlju da pomogne čovjeku pronaći put do sebe samog. Papi sam odgovorio da smo svjesni da umjetnost ne može promijeniti svijet, ali da ga može humanizirati, dati smisao čovjekovom postojanju i i na neki način vratiti čovjeka sebi samom. To je, pisao sam mu, kao traženje Svetog grala koji se ne nalazi nigdje drugdje nego duboko u svima nama. Međutim ta potraga, taj put kompliciran je i zamršen, a bez umjetnosti, filozofije i vjere čovjek se lako izgubi.

PLAYBOY: Povodom obilježavanja 2000 godina kršćanstva, pozvani ste da slike iz ciklusa „Corpus mysticum“ izložite u Rimu.

POPOVIĆ: Bez lažne skromnosti, bilo je to veliko priznanje za moj rad i najljepši ambijent u kojem sam ikada izlagao. Prva od tih izložbi bila je u crkvi Sant'Andrea al Quirinale, remek djelu Berninijeve renesansne arhitekture, druga u galeriji za sakralnu suvremenu umjetnost pri bazilici Santa Maria del Popolo i treća u Panteonu.

PLAYBOY: Jeste li religiozan čovjek?

POPOVIĆ: O mojem poimanju vjere i religije govorim kroz svoja djela. Odnos čovjeka prema Bogu najljepše je izrazio jedan crnogorski svećenik iz Njegoševa doba u sljedećoj molitvi: „O ti Biće Beskonačno; bez Početka i bez Kraja... Početak si sam osnovo, a kraj svega u Tebi je“. Nisu li ovo ujedno i postulati moderne kvantne fizike?

PLAYBOY: Biblija je vaša velika inspiracija. No od svih biblijskih tema najviše vas zaokuplja Kristova muka i umiranje. Zbog čega?

POPOVIĆ: Biblija je knjiga koja svojom kompleksnošću i bogatstvom predstavljala uistinu nepresušno izvoriste za likovnu inspiraciju. Od svih biblijskih motiva oduvijek me najviše zanimao lik Isusa Krista, njegovo žrtvovanje, raspeće i smrt na Golgoti. Prvi radovi iz ciklusa Corpus mysticum nastali su krajem sedamdesetih, a on do dana današnjeg još nije završen. Radovi iz ciklusa prvi put su izloženi u Rimu '85. i '86. Kristova muka je tema kojoj se umjetnik može vraćati čitav život.

Fascinacija prizorom stradanja na Golgoti potječe još iz mog djetinjstva kada sam u kućnoj biblioteci, u jednom njemačkom ilustriranom leksikonu, otkrio reprodukciju raspeća njemačkog kasnogotičkog slikara Mathiasa Grünewalda. Prizor izmučena Kristova tijela izobličena od boli, što umire

u najstrašnijim mukama, naspram mračnog neba Golgote, ostavio je na mene dubok trag, neizbrisivi ožiljak na moju svijest i moje biće. Pitao sam se kako to da Bog može umrijeti na tako okrutan način i kako to da je On koji je svemoguć i bespomoćno prikovan na križu. Moje shvaćanje pojma raspeća i načina kako i zašto sam taj motiv uprizoravao u mojim kompozicijama, detaljno sam opisao u knjizi Corpus mysticum.

PLAYBOY: Mnogi vjernici i crkvenjaci tvrde da je Corpus mysticum mračan, da ste raskomadali Krista i od Golgote napravili mesnicu. Što mislite o tim tvrdnjama? Je li ciklus svojevrsna umjetnička provokacija?

POPOVIĆ: Nije, nipošto! O tome također pišem u spomenutoj knjizi. Razlamanje Kristova korpusa ili unošenje fetusa u sveti motiv nije posljedica nikakve umjetničke slobode, nego se zasniva na misteriju svojstvenom motivu raspeća. Raspeće je vrlo kompleksna tema. Kristova smrt na križu nije bila konceptualna. Bilo je to stradanje u svoj svojoj surovosti i brutalnosti. Proces umiranja zbivao se u mukama, bolovima i neopisivoj patnji. Zato me i zanimao medicinski aspekt razapinjavanja, što se točno događa tijelu koje umire na križu. Već sam u mnogo razgovora rekao da moje slike raspeća nisu slike pred kojima bi se čovjek molio. One imaju svrhu potaknuti

čovjeka na razmišljanje o sebi i svojoj smrtnosti. Tko nije spoznao mrak Golgote, teško će shvatiti svjetlost Uskrsnuća.

PLAYBOY: Zbog čega vam je smrt opsesija?

POPOVIĆ: Teško mi je precizno odgovoriti na ovo pitanje. Karakter stvaralaštva što izlazi iz dubine umjetnikova bića kompliciran je i zamršen jer dolazi iz iracionalnih dubina autorove osobnosti i nemoguće ga je precizno odrediti. Smrt je kao tema gotovo kontinuirano prisutna u mojim radovima - od prvog crteža dvorca opsjednutog duhovima umrlih, pa do najnovijeg ciklusa „Misterij Luče mikrokozma“. Možda je to zato jer smo svi mi na neki način određeni smrću. Postoji jedna egzistencijalistička misao koju često citiram kad mi postave ovakvo pitanje a glasi: „Čovjek je počeo živjeti tek onda kada je postao svjestan svoje smrtnosti.“

Zagonetku smrti možemo postaviti i na širi plan. Kada pogledamo povijest umjetnosti, djela inspirirana stradanjima, tragedijama, uništenjem i umiranjem, za umjetnike su izazovnija i zanimljivija od motiva koji donose radost, lirski i pastoralni ugođaj ili govore o sreći. Dramatični i mračni sižeji daju više mogućnosti za estetsku vrijednost djela. Upravo zato se Picassova „Guernica“, inspirirana ratnim masakrom, smatra najpopularnijom i najvažnijom slikom 20. stoljeća. Shakespeareove drame prepune su krvi i zla, a slove kao najveća književna ostvarenja od Kristova rođenja na ovamo. Zbog toga mi je teško dati decidan odgovor na ovo pitanje. U svakom slučaju, u pravu ste - smrt je moja opsesivna tema. Zvuči paradoksalno, ali kao što sam već spomenuo - kroz smrt čovjek afirmira svijest o životu i svoj njegovoj ljepoti.

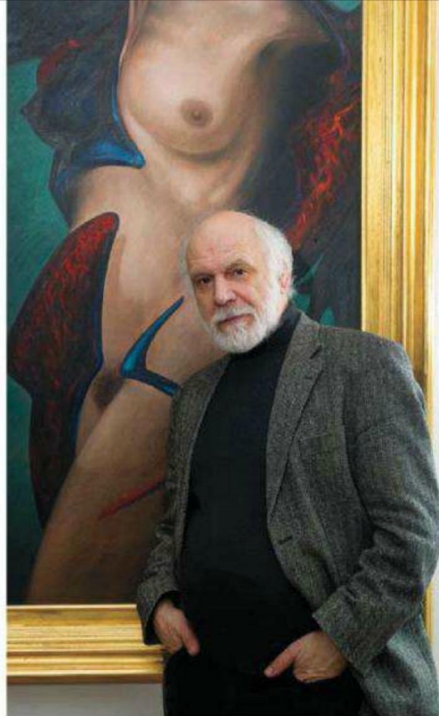
PLAYBOY: Aristotel je o tome govorio u „Ars poetici“ pod pojmom *katahrsis*, Nietzsche na nešto malo drugačiji način u u „Rođenju tragedije“...

POPOVIĆ: I suvremeni filozofi zaokupljeni su temom smrti. Moj omiljeni filozof u studentskim danima bio je Emil Cioran. On je prezirao život i veličao smrt, zagovarajući samoubojstvo. Kada su ga pitali zašto se onda sne ubije i vlastitim primjerom potvrdi svoju filozofiju odgovorio je: „Bez ideje o samoubojstvu, odavno bih se ubio“.

U umjetničkom smislu rečeno, smrt je u funkciji života, u funkciji kreacije. Umjetnost je način da se smrt nadvlada.

PLAYBOY: Osim *thanatosa* veliku inspiraciju nalazite i u *erosu*. Kako to da ste se odlučili razgoliti biblijske žene?

POPOVIĆ: Ostvario sam tri tematske cjeline inspirirane biblijskim ženama: Juditom, Salomom i Marijom Magdalene. Sve su one na na svoj način intrigantne, svaka je na svoj način fatalna. U njihovim sudbinama postoji zanimljiv spoj erotizma i smrti te ih on bitno

Zagonetku smrti možemo postaviti i na širi plan.

Kada pogledamo povijest umjetnosti, djela inspirirana stradanjima, tragedijama, uništenjem i umiranjem, za umjetnike su izazovnija i zanimljivija od motiva koji donose radost, lirski i pastoralni ugođaj ili govore o sreći

obilježava. Ljepota ženskog tijela, fina erotičnost puti u kontrastu je s odrubljenom glavom vojskovođe Holoferna kod Judite, glavom Ivana Krstitelja položenom na Salominom pladnju i ljudskom lubanjom u krilu lijepe Magdalene koja kao da promatraču šapće: „Memento mori“.

Osveta, požuda i preobraćenje je ono što se odnosi na ove tri biblijske žene. Judita se sveti oholom asirskom vojskovođi koji prijeti uništenjem njezinog naroda. Zavodi ga svojom ljepotom i dok on spava nakon ljubavnog čina, odsijeca mu glavu.

Lijepa princeza Saloma kao nagradu za svoj zavodnički erotski ples traži glavu asketskog proroka Ivana Krstitelja koji je, prema jednoj verziji biblijske priče, odbio njene ljubavne ponude. Magdalena doživljava duhovni preobražaj, preobraćenje te od lijepe zavodnice i bludnice postaje svetica i svećenica širenja ranog Kristovog nauka.

PLAYBOY: Za uprizorenje erotičnosti biblijskih žena koristili se tehniku akta i žive modele, samosvjesne i uspješne suvremene žene. Kako ste došli na tu ideju?

POPOVIĆ: To sam učinio da bih na neki način osuvremenio motiv, dao biblijskim likovima sugestivnost kroz utjelovljenje u modernu ženu. Da bude što autentičnije, osim crteža i slika, uradio sam i serije fotografija. Ono što ove biblijske žene simboliziraju ima univerzalno značenje. I u našem svijetu prisutna je požuda, osveta, preobraćenje i blizak odnos *erosa* i *thanatosa*. I danas u svijetu žive brojne Judite, Salome i Magdalene. O tome sam govorio na početku našeg razgovora. Utjelovljenje Judite pronašao sam u psihologinji Petri Vrkljan, za Magdalenu pozirala mi je glumica Dora Lipovčan...

PLAYBOY: Ipak, najveću prašinu zbog svoje popularnosti, podigla je Severina Vučković u „ulozi“ Salome. Zašto ste izabrali baš nju?

POPOVIĆ: Severinu sam odabrao iz vrlo jednostavnog razloga. Smatrao sam da nisam mogao naći idealniju osobu koja svojom pojavom, izgledom i kretnjama može bolje utjeloviti ovaj biblijski lik. Senzualnost, erotičnost, ljepota tijela i oblina, elegancija u kretnjama, kićenost u nakitu i odijevanju, odlike su biblijske Salome koje sam našao i kod Severine. Upravo su to one vrijednosti koje kod Salome donose vrhunac, u kontrastu s krvavom odsiječenom Krstiteljevom glavom položenom na srebrni pladanj. Spoj lijepog i odbojnog u motivu erotizma i smrti, za mnoge je bio šokantan. Mislim da ovaj motiv Salome odgovara postmodernom senzibilitetu. U koncipiranju kompozicije više koristim priču Oscara Wilda nego onu biblijsku. U Wildeovoj priči princeza ljubi mrtva Ivana usta jer ih nije mogla ljubiti dok su bila živa. U Bibliji je pak Salomina morbidna želja ustvari spletka njene majke koja se na taj strašan način željela osvetiti Ivanu Krstitelju.

PLAYBOY: Jeste li bili zahtjevni prema svojim modelima?

POPOVIĆ: Severina je vrlo profesionalna i bilo mi je zadovoljstvo surađivati s njom. Prije snimanja imali smo nekoliko razgovora o motivu i o tome na koji način bih želio da ga ona izrazi pozirajući mi. U poziranju došlo je do izražaja i njeno kazališno iskustvo iz riječkog HNK. Uostalom, scena u kojoj Saloma pleše pred kraljem Herodom i njegovim dvorjanima, neka je vrsta biblijske estrade. Zato je moj performans koji je Severina izvela ispred muzeja Mimara na otvorenju izložbe imao puno smisla. Zgrada Mimare podjećala me na Herodovu palaču, a podrumski prostor koji je pretvoren u galeriju odgovarao je Herodovu podrumu u kojem je, prema Wildeovoj priči, Krstitelju odrubljena glava.

Za vrijeme seansi Severina je bila strpljiva

va i izvrsno smo surađivali. Jednom se nije dobro osjećala, gotovo joj je bilo pozlilo, ali ja sam inzistirao da nastavimo raditi. Čak sam je u jednoj za nju napornoj pozi potegao za kosu, nanijevši joj dodatnu bol. Poslije mi je bilo krivo što sam tako posupio, ali rezultat je bio izvanredan.

PLAYBOY: Dio tih radova izlagali ste i u Parizu. Kakve su bile reakcije?

POPOVIĆ: Na izložbi u pariškoj galeriji Lavignes Bastille izloženi su radovi pod nazivom „Lica“. Tu su, osim portreta Kafke, Sartrea, Dalija, Picassa i Brigitte Bardot, izloženi i portreti Oscara Wildea na kojima dominira Saloma. Posebno mi je drago da su za najavnu fotografiju ove izložbe u prestižnom pariškom magazinu za suvremenu umjetnost „Art Actuel“ odabrali upravo Salomu sa Severinom.

PLAYBOY: Kako ste uklopili fotografiju u slikarstvo?

POPOVIĆ: Sve fotografije koje sam radio sa Severinom nisam radio kao fotograf nego kao slikar. Određujući Severinine poze za kompoziciju kadra unaprijed sam vodio računa o dijelovima koji će biti oslikani akrilikom. Dakle, radi se o kombinaciji fotografije i slikarstva. Svaka kompozicija je unikatna.

PLAYBOY: Osim biblijskih žena, uradili ste seriju slika posvećenih još jednoj fatalnoj ženi, Marilyn Monroe, koja je, između ostalog krasila i naslovnicu prvog broja Playboya davne 1953. Zašto je i vas očarala magika Marylin Monroe?

POPOVIĆ: Njoj sam posvetio cijeli ciklus kolaža, slika i grafika. Ona me posebno privlačila, na određen način moj je tipičan model. Ljepota osjenčana tragikom, ekstaza koju prožima bol - elementi su na kojima se zasnivaju moji portreti holivudske dive. Većina suvremenih slikara prikazivala ju je kao nenadmašan seks simbol, zanosnu ljepoticu koja opčinjava muški svijet. Mene je više zanimala tamna strana njezine zvijezde, njena tragična ličnost i sudbina.

Koliko god da je dobro komunicirala sa svijetom, samoj sebi je u isto vrijeme izmicala što ju čini modernom tragičnom junakinjom. Poznato je kako je Marilyn болоvala

od depresije. Kada sam imao izložbu ovoga ciklusa u Beču, izložbu je posjetila grupa psihijatar koji su u Freudovom gradu imali kongres upravo o depresiji. Zanimalo ih je kako je „njihovog pacijenta“ prikazao jedan umjetnik. Rezovi i deformacije na licu moje Marilyn Monroe nisu bili u svrhu avangardne umjetničke prakse i šokiranja publike. Oni su metafore njenog unutarnjeg tragičnog i nesretnog bivstva. Aureola njezine slave lebdi nad rasapom njenog otuđenog bića. Otudenog od sebe same.

PLAYBOY: Slovitte i kao sjajan portretist. Godinama je hrvatska administracija naručivala od vas portrete europskih državnika. Zna li tko sve od slavni državnika ima vaš portret?

POPOVIĆ: Portreti nisu moja primarna disciplina, ali sam ih uradio pozamašan broj, uglavnom po narudžbama. Ured bivšeg premijera od mene je naručivao portrete državnika koji su se darivali u svečanim prilikama. Radio sam tako portret Angele Merkel, Sarkozyja, Manuela Barossa, Silvija Berlusconi... Realistički sam portetirao i operne dive Ružu Pospis-Baldani, Ljiljanu Molnar-Talajić, Luciju Aliberti. Radio sam i transformirane portrete Kafke, Andyja Warhola, Dalija.

PLAYBOY: U jednom ste intervjuu izjavili kako vam je portret Dražena Petrovića najuspješniji portret koji ste napravili? Zbog čega baš Draženov portret?

POPOVIĆ: Istina, jako sam zadovoljan kako je ispao Draženov portret koji danas visi u Olimpijskom muzeju u Lausanni. Taj portret neka je vrsta psihološkog portreta koji u sebi objedinjava slavu i tragiku Dražena Petrovića, slično kao i kod Merlinka. Kompozicija je koncipirana na temelju tri Draženova portreta koji se stapaju u jedan. Tako na platnu naslikani krik pobjede postaje i krik smrti s elementima razbijenog koša što slici daje dinamiku, tragiku i snažnu simboliku.

PLAYBOY: Veoma se cijene i vaši kazališni plakati, nedavno objavljeni u zajedničkoj monografiji. Što vas je uopće potaklo da se okušate u slikanju kazališnih plakata?

POPOVIĆ: Svojedobno sam uradio cijeli niz plakata, najviše za Hrvatsko narodno kaza-

lište u Zagrebu. Radio sam plakate za operu, dramu i balet. Krajem osamdesetih i početkom devedesetih bilo je u trendu da hrvatski slikari rade plakate za kazališne predstave. Tako me jednog dana, mislim da je to bilo 1989. godine, kontaktirala gospođa Jasna Jakovljević i pozvala na suradnju. Raditi plakat za neku kazališnu predstavu bilo mi je izazovno i zanimljivo. Kako kreirati u jednoj slici siže onoga što se izvodi na pozornici, a da ne bude ilustracija redateljeve zamisli? Zanimalo me kako likovnim sredstvima fiksirati ono što čini suštinu određenog djela, bio to Faust ili Hamlet, Carmen ili Tosca.

PLAYBOY: Goran Višnjić poželio je kupiti original vašeg plakata za Hamleta. Zašto mu ga niste htjeli prodati?

POPOVIĆ: Goran je želio kupiti taj plakat jer je u toj predstavi igrao glavnu ulogu, no neka djela jednostavno ne prodajem. Ipak, obećao sam mu da ću taj original, budem li ga ikada prodavao, prvo ponuditi njemu.

PLAYBOY: Planirate li uskoro neku izložbu ili novi ciklus?

POPOVIĆ: Trenutno radim na ciklusu radova „Harmonija“ koji će biti izložen početkom lipnja u zagrebačkoj galeriji Forum. Planiram i novu inozemnu izložbu krajem sljedeće godine u Parizu.

PLAYBOY: Vaš zadnji ciklus „Misterij Luče mikrokozma“ bavi se motivima iz filozofskog spjeva „Luča mikrokozma“ najvećeg crnogorskog pjesnika i vladara Petra Petrovića Njegoša. Je li to vaš svojevrsan povratak crnogorskim korijenima?

POPOVIĆ: Moj rad na ciklusu o Njegošu ima jednu, rekao bih, emotivnu, obiteljsku dimenziju. S moje rodne kuće u Cetinju vidi se planina Lovćen na kojoj Njegoš počiva u Meštrovićevom mauzoleju. Svaka kuća u Crnoj Gori imala je upečatljivi portret markantnog i naočitog vladike Njegoša, tako da je on na neki način član svake crnogorske obitelji. A Cetinje, samo po sebi, mikrokozmos je mog bukoličkog djetinjstva.

PLAYBOY: Vaši preci su također povezani s vladikom Njegošem?

NASTAVAK NA STR. 124

JUNGSKY

Jung Sky d.o.o.
web: www.jungsky.hr
e-mail: info@jungsky.hr
mob: +385 99 4322 420
tel: +385 1 3834 771
fax: +385 1 3834 268

POSLOVNI I PRIVATNI LETOVI
- POVOLJNO, PRAKTIČNO, UGODNO, SIGURNO

PANORAMSKI LETOVI
- VEĆ OD 200 kn PO OSOBI

SIGURAN I LIJEP DOŽIVLJAJ
LETENJA I PUTOVANJA

MATEJA GAŠPAR

Pred objektiv Romea Ibriševića, ustrajnog "čistača prirode" (vidi uvodnik, str. 6), stala je Osječanka Mateja. I ne bi to bio naš Romeo, da je nije odmah zamislio kao rendžericu u nekom našem nacionalnom parku kako pozorno pazi da netko nemaran tamo ne ostavi kakvu automobilsku olupinu. Otud i proba za buduću Matejinu uniformu - zelena beretka, šeširić, prsluk...

SNIMIO **Romeo Ibrišević**

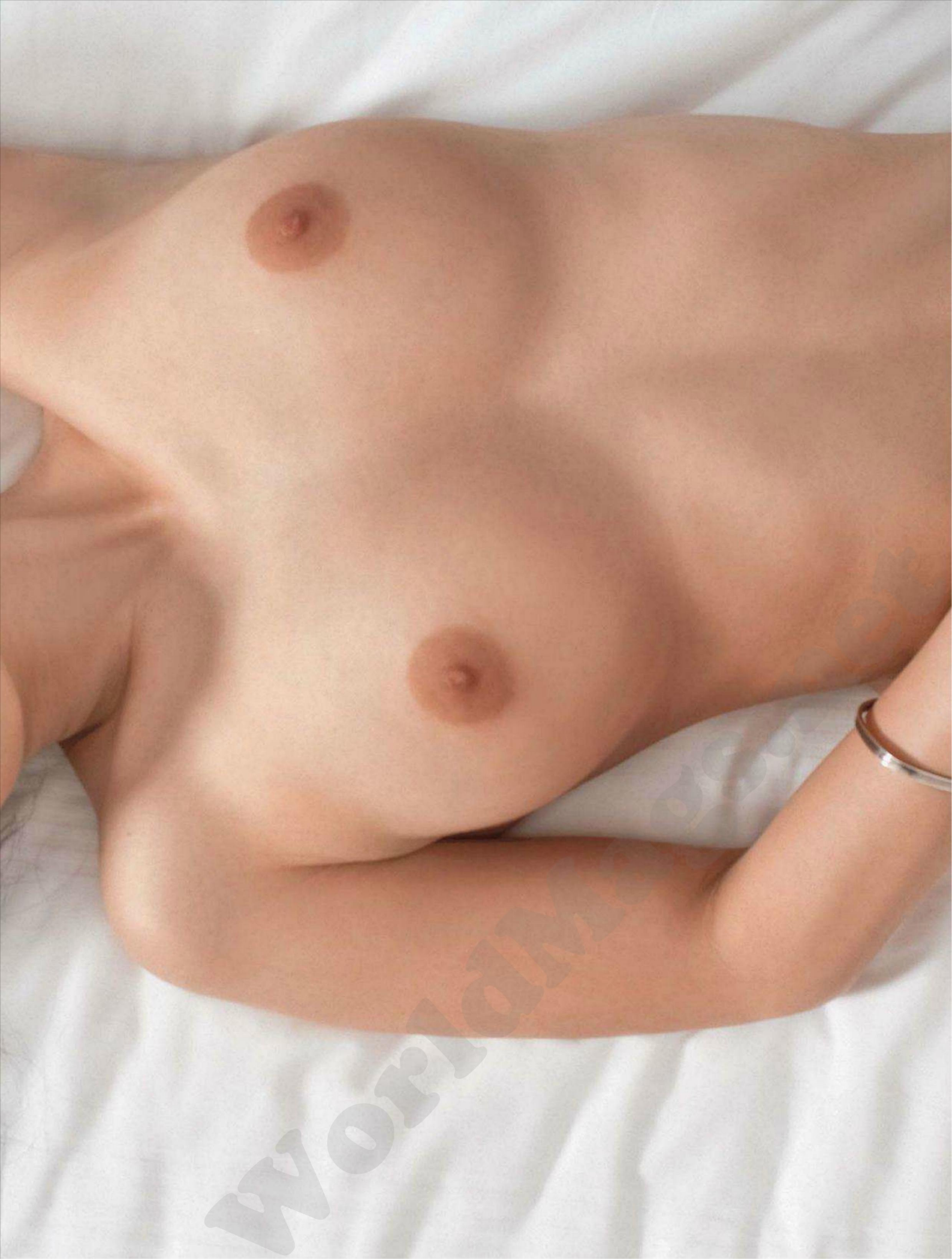

Mateja Gašpar

15.9.1988. / Osijek

83 / 64 / 82

160 cm / 50 kg

VOLI čokoladu, fotkanje, kave s prijateljicama, ljeto, šetnju, uživati u životu!

NE VOLI licemjerje

AMBICIJE napredovati u svakom pogledu, i dalje raditi kao model i uspjeti u tome, s vremenom osnovati obitelj, ali za to još imam vremena

PUTOVANJE IZ SNOVA Karibi s dečkom, barem mjesec dana :), posjet američkom Playboyu - silno me zanima kako to tamo izgleda

Novi oblik seksa na radnom mjestu:
- Sjedneš na stolicu, noge digneš na stol, lagano ih raširiš i gledaš kako te posao jebe!

Ugluho doba noći Mujo se vraća s posla, a na vratima ga čeka uznemireni sin Mujica:
- Babo, babo, imamo fantoma u kući.
Utrči Mujo u kuću, Mujica za njim, a Fata sjedi i štrika:
- Će je taj fantom Mujice?
- Eno ga u ormaru!
Otvori Mujo ormar, unutra Haso potpuno gol, a Mujo će ljut:
- E, Haso, matere ti, stvarno nisi normalan, dolaziš mi noću u kuću i vako gol golcat, plašiš mi dijete.

Zašto plavuše uvijek imaju praznu bocu piva u frižideru?
- Zato što bi mogao navratiti gost koji ne želi ništa popiti.

Ukinu, Martina potpuno mirno pita prijateljicu:
- Čuj, što da radim, onaj tip do mene onanira.
- Ma, pusti budalu.
- Ali, kako da ga pustim kad to radi s mojom rukom - zbunjeno će Martina.

Evo kako izgleda logičan redoslijed:
- Oh, ne dodiruj me!
- Oh, ne dodiruj!
- Oh, ne!
- Ohh!

Zašto je Aladin ostavio svoju djevojku?
- Pročitaj ime unazad!

Upoznatoj ludnici ulazi doktor u sobu i zatiče dva pacijenta u neobičnim položajima. Jedan sjedi i okreće zamišljeni volan, a drugi leži gol u krevetu, na trbuhu i miče se gore-dolje:
- Što ti radiš? - pita doktor prvoga
- Vrooom, vrooom, vozim kamion do Barcelone!
- A što ti radiš? - pita drugoga
- Eeee, dok je on na putu za Barcelonu, ja mu ševim ženu!

Nakon dugog nećkanja, Bara se konačno odvaži pitati Lojza:

- E, Lojzek, kaj ti misliš o krizi na Kosovu?
- Da ti prav velim - jebe mi se!
- Je, pak i meni, samo nis' znala kak bi te pitala!

Šale se unuci s djedom i stave mu viagru u čaj.
Iznenada djed nekud ode, a onda se vrati sav zapišan:
- Djedice, zašto si sav upišan? - zbunjeno će unuci
- Ma, djeco moja, krenem ja na malu nuždu, izvadim ga vidim da nije moj i vratim ga fino u gaće! - mirno odgovori djed

Što kaže plavuša kad vidi koru od banane 20 metara ispred sebe?
- Sranje, sad ću opet pasti!

Razgovaraju Joža i Bartol:
- Onda Bartol, kak ti je u braku?
- A, nikak. Mislil sam da bu mi Štefa kuhala kak moja mama, a ona cuga kak moj tata!

Prepiru se baka i unuk, a baka će unuku:
- Ajde, sakrij se, evo učiteljice, došla je jer danas nisi išao u školu!
Unuk mirno odgovara:
- Sakrij se ti, ja sam im javio da si ti jutros umrla!

Obilazi vlasnik tvornice pogone i zatekne mladog radnika u totalnom neradu:
- Mladiću, zašto ti ne radiš?
- Šefe, boli me glava!
- Mene kad boli glava, odem doma, kresnem ženu i kao nov sam. Nakon nekog vremena gazda opet sretne mladića, koji sada radi kao lud:
- I onda mladiću, jesam li bio u pravu?
- Potpuno u pravu šefe, znao sam ja da ste vi pametni, ali da vam je žena tako draga i susretljiva, to nisam znao!

Dolazi muž kasno doma, legne u krevet pa se počne mazno stiskati uz ženu.
- Joj dragi, ne mogu večeras, boli me glava.
- Pa što vam je danas, kao da ste se sve dogovorile - uzrujano će muž.

“Otkako ste moja osobna trenerica izgubio sam 7 kilograma, ženu i kuću!”

15 NAJRUŽNIJIH FILMSKIH LIKOVA

PIŠE
IVICA
PROFACA

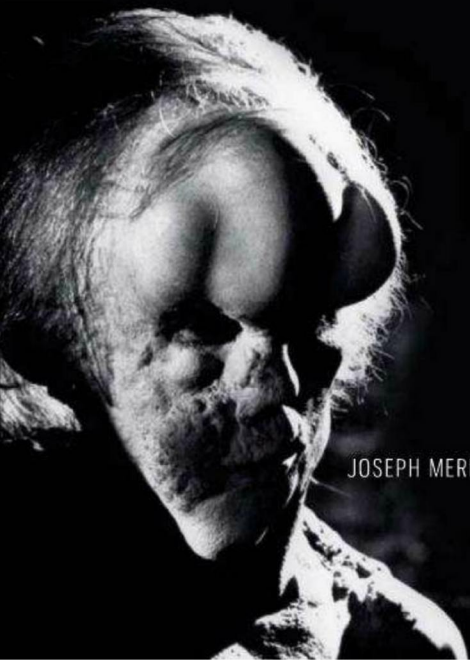
Donosimo vam naš izbor 15 najružnijih likova koji su ikad prošli filmskim platnom, plašeći nas, tjerajući da zatvaramo oči i nemoćno otvaramo usta od užasa. Dobrodošli u svijet filmskih lica koja samo njihova majka može voljeti!

Film se nekako pretvorio u industriju ljepote, dovoljno je pogledati izvještaje i osvrte s dodjele Oscara - daleko više tinte, vremena, misli i snage potroši se na opise haljina glamuroznih zvijezda nego na ocjene nominiranih i nagrađenih filmova. Nekako je važnije - podsjetimo se primjera s ovogodišnje dodjele - koliko je puta Angelina Jolie iskoristila onaj visoki izrez na haljini da pokaže svoje savršene noge, nego kakva joj je bilo koja uloga.

Pa opet, kroz cijelu povijest filma naredala se - i obilježila tu povijest - cijela plejada likova koje po vanjskom izgledu moramo nažalost proglasiti ružnima, makar ponekad bili i dobrog srca. Neki od njih su, naravno, i zlikovci kojima je fizički izgled samo podcrtao ružnoću

karaktera. Bilo je - i još ima - među tim likovima i onih koje su igrali glumci koje nikad ne bismo nazvali filmskim divama i frajerima, mnogo češće nam ih je u kolektivno pamćenje upisala briljantna maska, pa čak i sam način glume. Bilo je epizodnih likova, ali i onih koji su svojim izgledom i prirodom nosili i neke od najvažnijih djela sedme umjetnosti.

Donosimo vam pregled i izbor 15 najružnijih likova koji su ikad prošli filmskim platnom, plašeći nas, tjerajući nas da zatvaramo oči i nemoćno otvaramo usta od užasa. A nekima smo se baš i grohotom smijali, jer su to od nas tražili. Dobrodošli u svijet filmskih lica koja samo njihova majka može voljeti!

JOSEPH MERRICK

IGOR

Aileen Wuornos

Teško je i zamisliti transformaciju kakvu je doživjela jedna od najljepših žena suvremenog filma Charlize Theron igrajući ulogu ubitačne Aileen Wuornos u filmu Čudovište. Istinita priča o bivšoj prostitutki pogubljenom zbog ubojstva šestorice muškaraca - nakon što je jedan od njih silovao - lijepoj je glumici donijela slavu i 17 glumačkih nagrada, među njima i Oscara. Aileen je u filmu oronula u svome ludilu, i svakom svojom crtom lica pokazuje svoj stravični karakter. A to što je za ulogu izabrana baš prekrasna Južnoafrikanka - osim što se pokazalo briljantnim marketinškim trikom - možda je baš imalo za cilj pokazati kako je malo potrebno da se nezemaljska ljepota pretvori u noćnu moru iz pakla.

Alien Queen

"Get away from her, you bitch!" Sjećate se te rečenice koju zlokobnoj kraljici krvoločnih svemirskih bića u Alien 2 izgovara Ripley (Sigourney Weaver)? Biće koje je obilježilo jedan od najznačajnijih filmskih znanstveno-fantastičnih serijala svakako zaslužuje mjesto u ovom društvu, makar je kreacija s dizajnerskog stola velikog H.R. Giger. Doduše, teško je tu pričati o ružnoći u kategorijama kako je mi obično poimamo - a što ako je "mama" na svojoj planeti zapravo seks-simbol? No, kako mi živimo na Zemlji,

ovo jest jedna istinski ružna kučka. Kad vidite kako joj se sluz cijedi iz čeljusti, i kako nezadrživo dolazi do plijena jedino što gledatelju padne na pamet jest otrčati kući i zagrliti vlastitu mamu.

Anton Chigurh

Da bi netko bio čudovište, ne mora nužno biti nakaza. Dovoljno je imati čudovišni karakter. I, dobro, grozomornu frizuru. U filmu "Nema zemlje za starce" braće Joela i Ethana Cohena nastalom po romanu Cormaca McCarthyja Javier Bardem samo se uz pomoć kose i licem na kojem se ne miče nijedan mišić pretvorio u jednog od najstrašnijih filmskih antijunaka koji su ikad hodali platnom. Chigurh je nemilosrdni plaćeni ubojica u kojem nema ni trunke suosjećanja prema drugim ljudskim bićima. Opisao je kao psihopatski ubojica, ali ipak ima ugrađen bizarni moralni kodeks - ubija i kad

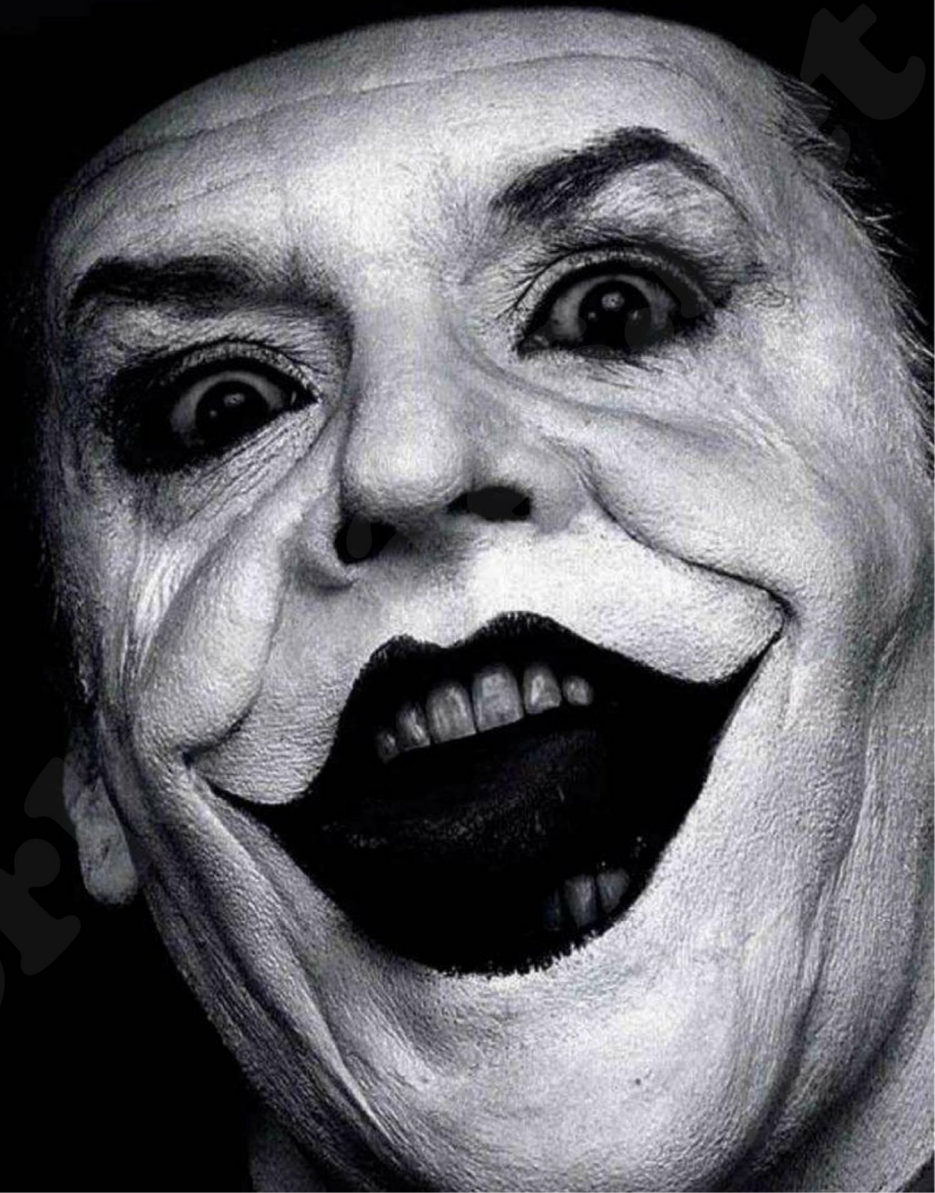

ALIEN QUEEN

PALPATINE

JOKER

Teško je, doista teško i zamisliti, a kamoli naći strašniji lik od ubojice tinejdžera nastanjenih u Ulici brijestova

mu ubojstvo nije naručeno, dovoljno je da on sam smatra da je netko tako nešto "zaslužio".

Čeljust

Znate li tko je Richard Kiel? Glumio je u više od četrdeset filmova, pojavio se u skoro isto toliko televizijskih filmova i serija. Pa opet, svi će na njegovu pojavu na ekranu vrlo vjerojatno reagirati podsjećanjem na lik kojeg je utjelovio samo dva puta: "Vidi, ovo je Čeljust!". Visok čak 218 centimetara Kiel je doista izgledao čudovišno, pomalo nalik na starog sovjetskog košarkaša Vladimira Tkachenka. Još kad su mu u "Špijunu koji me volio" i "Moonrakeru" u usta ubacili čelične zube, dojam je bio potpun. Pa opet, nije mogao izaći na kraj s Rogerom Mooreom.

Čovjek slon

Napokon jedan dokaz da ljepota - ma kakva nečija vanjšina bila - ipak dolazi iznutra. Joseph Merrick je živio u Londonu 19. stoljeća, i zbog svog izobličnog lica u tadašnjem viktorijanskom društvu bio prozvan Čovjek slon, kako se zove i film Davida Lyncha iz 1980. Ma koliko želio samo normalno živjeti, Merrick je uvijek ostao izopćenik, pa čak i predmet eksploatacije i ruganja u cirkuskim predstavama u kojima je morao sudjelovati. Poželi čovjek da ovi koji su mučili Merricka u snovima sretnu, recimo, Freddyja Kruegera.

Frankenstein

Vjerojatno nitko više i ne zna koliko je glumaca igralo najpoznatije čudoviše horror filma. Stvor kojega je osmislio i medicinskim eksperimentima realizirao istoimeni luđi znanstvenik ipak je najpoznatiji u interpretaciji Borisa Karloffa, prema kojem su se "crtale" sve kasnije verzije. Došao je iz literature, iz pera Mary Shelley, a zapravo se pogrešno naziva Frankenstein - to je ime njegovog tvorca, u knjigama se o čudovištu govori samo kao o "stvoru". Ma kako se zvao, tom "modernom Prometeju" je i u knjizi, pa kasnije na filmu i televiziji jedna stvar zajednička - teško će natjerati neku ženu da ga zavoli.

Freddy Krueger

Teško je, doista teško i zamisliti, a kamoli naći strašniji lik od ubojice tinejdžera nastanjenih u Ulici brijestova. Freddy je u mladosti linčovan zbog ubojstva djeteta, da bi se potom vratio iz pakla spaljenog lica i s noževima na rukama ne bi li se osvetio djeci onih koji su u linču sudjelovali. A i zbog čistog vlastitog užitka u ubijanju. Pritom, ne vraća se u stvarnost, nego se klincima pojavljuje u najstrašnijim snovima. Nikakvi drukčiji snovi i ne mogu biti kad se u njima pojavljuje Freddy. Uspjeh serijala nadmašio je sve druge u svijetu horrora, i Petak 13 i Noć vještica, a sve zbog naizgled bizarne želje gledatelja da se stalno i stalno vraćaju Freddyju. Sve je dobro dok je on na platnu, bitno je da se ne uvuče u snove.

Igor

Teško je savladiva bizarna navika da ružnoća bude pomalo i smiješna, a kad dolazi od genija komedije kakvi su redatelj Mel Brooks i glumac Marty Feldman, onda

FREDDY KRUEGER

AILEEN
WUORNOS

PIGVIN

joj se ne treba ni odupirati. U Frankenstein junioru - sjajnoj parodiji na ranije spomenutu priču o čudovištu iz laboratorije - Igor je vjerni sluga profesora Frankensteina, a kad se prvi put pojavio s onim izbuljenim očima i grbom koja stalno mijenja mjesto stvarno je bio senzacija. No, kako izgled ponekad vara, tako je i u ovom slučaju Feldmanov lik zapravo sasvim dobar momak.

Jabba the Hutt

Ratovi zvijezda - posebno tri prva snimljena nastavka - toliko su nabijena citatima i asocijacijama na filmsku povijest da je teško oteti se dojmu kako je i veliki ljigavac Jabba The Hut kojemu se Han Solo obraća za uslugu zapravo nekakav "svemirski mafijski kum". Ničega privlačnog u toj tjelesini, naravno, nema, pa tako ni šarma Marlona Branda ili Ala Pacina, no Jabba je dovoljno moćan da uspije zarobiti čak i princezu Leiu i natjerati je da sjedi uz njega u oskudnom kostimu iz 1001 noći. A kad tako koristi svoju moć, onda je podjednako gadan i iznutra.

Joker

Kad se istog lika uhvate dvije velike filmske zvijezde, neizbježne su usporedbe među njima - tko je bolje dočarao psihi, tko bolje izgleda, tko je bolje obilježio film... Baš to dogodilo se s Batmanovim arhineprijeteljem, zlim kriminalcem Jokerom, kojega su oživjeli Jack Nicholson i Heath Ledger. Kod prvoga Joker je kikitavi ludak, kod drugoga mnogo mračniji, ali podjednako su se uspješno poigrali onim što Joker u pričama o "čovjeku šišmišu" predstavlja. Histerični smijeh leđi krv u žilama, a šale koje izvodi

ANTON
CHIGURH

obično završavaju nečijom smrću. Osim toga, kao oružjem se najčešće i služi "zezalicama" poput igraćih karata čiji rubovi su pretvoreni u oštrice, buketa umjetnog cvijeća iz kojih prska cijanid, cigara koje doista eksplodiraju u lice... Iza nakaznog smijeha, ukratko, krije se psihopat.

Lord Voldemort

Kao što je Charlize Theron morala glumiti Aileen Wuornos, tako je i Ralph Fiennes postao gospodar tame u serijalu o Harry Potteru. "Onaj čije ime se ne govori" je svoj strašni izgled sa zmijskim nosom i licem bijelim poput krede zadobio nakon pre-

JABBA
THE HUTT

FRANKENSTEIN

više "igranja" sa čarolijama. Zanimljivo je to dvojstvo Harryja i njegovog najvećeg neprijatelja, kroz cijeli književni i filmski serijal njih dvojica kao da su dvije strane iste medalje, dobro i zlo, i ništa između. Srećom, na kraju je ipak - na sveopće iznenađenje - pobijedilo dobro. Dok Voldemorta netko opet ne oživi.

Nosferatu

U većini filmskih verzija priče o Drakuli, transilvanijskog zlotvora vidimo kao elegantnog, zgodnog plemića, neku vrstu srednjo-

europskog Jamesa Bonda. No, prvi filmski prikaz bio je potpuno suprotan. Njemački ekspresionistički redatelj Friedrich Wilhelm Murnau svog je grofa Orlocka oslikao kao koštunjavu nakazu štakorskih ušiju, potpuno bez kose, i s izbačenim očnjacima. Glumac Max Schreck nametnuo se tako svojim štakorskim izgledom kao istinski arhetip vampira kojega je više od pedeset godina kasnije jednako uspješno oživio još jedan superstar ružnoće Klaus Kinski.

Palpatine

Neki stare dostojanstveno, ponekad im čak čini i dobro, no zli Palpatine definitivno nije među njima. Kad se serijal Ratovi zvijezda gleda kronološki, a ne redoslijedom snimanja, Palpatine je u početku samo korumpirani političar užtogljenog izgleda britanskog zemljoposjednika. Da se priča ne odigrava u

dalekom svemiru, mogli bismo ga zamisliti u lovu na lisice u Downton Abbey-u. Prijevare i opacine svih vrsta od njega su kasnije napravili cara - pogledati Imperij uzvraća udarac i Povratak Jedijs - ali su mu istodobno na licu ocrtala sve ono što krasi i njegov karakter. Postoji u stvarnoj povijesti jedna više nego odgovarajuća paralela čovjeka koji je prvo bio član parlamenta, pa kancelar, i na kraju vođa, da ne kažemo *Führer*.

Pazuzu

Glumica Linda Blair bila je obična djevojčica kad je 1973. odigrala ulogu Regan, opsjednute curice u slavljenom Istjerivaču đavola. Zahvaljujući briljantnoj masci, slatko dijete bucmaštih obraza pretvaralo se u lice s kojim bi i majka imala problema voljeti ga. Kako je demon Pazuzu postajao silovitiji, tako su se i stvari s Regan pogoršavale, pa je svuda unakolo bljuvala juhu od graška, promuklim glasom izgovarala najgore psovke, ili vrtjela glavom poput vrtuljka. Srećom, egzorcistička "operacija" je uspjela.

Pingvin

Oswald Cobblepot ili jednostavnije Pingvin je imao tu nesreću da se pojavi u istoj epizodi Batmana kao i zanosna Michelle Pfeiffer u mačjem kostimu, ali svejedno ga je teško zanemariti i zaboraviti. Genijalni Tim Burton je u svojoj verziji priče o Gotham Cityju Pingvina učinio još grotesknijim nego je to bio u stripovskom originalu, a onda je to sve sjajno odradio Danny de Vito, pokazavši nevjerovatnu slojevitost stanovnika gradske kanalizacije, gdje su ga kao bebu zbog deformacije ruku odbacili roditelji. 🦇

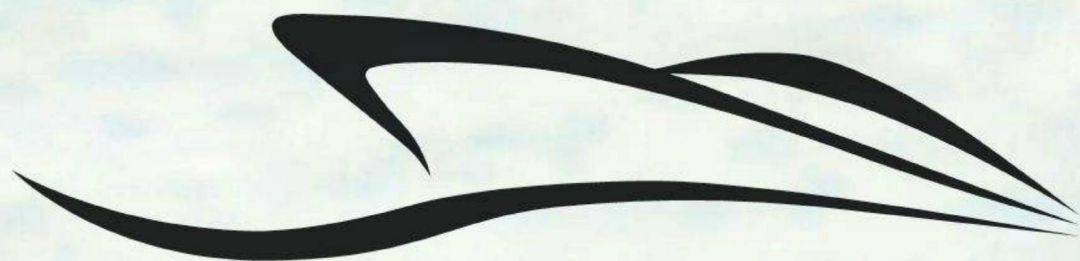
Glumica Linda Blair bila je obična djevojčica kad je 1973. odigrala ulogu Regan, opsjednute curice u slavljenom Istjerivaču đavola. Zahvaljujući briljantnoj masci, slatko dijete bucmaštih obraza pretvaralo se u lice s kojim bi i majka imala problema voljeti ga

LORD
VOLDEMORT

NOSFERATU

PAZUZU

ČELJUST

14. Croatia **Boat Show**

Split **Auto Show**

Nauticus
SHOW

3 SAJMA U
JEDNOM

SPLIT, 17.-22.04.2012.

Član / Member of:
IFSSO THE
WORLD'S LARGEST
BOAT SHOWS

www.croatiaboatshow.com

ORGANIZATOR / ORGANIZER

SLUŽBENI HOTEL
OFFICIAL HOTEL

SLUŽBENA ODJEĆA
OFFICIAL CLOTHES

MEDIJSKI PARTNERI / MEDIA PARTNERS

MEDIJSKI POKROVITELJI / MEDIA COVERAGE

POKROVITELJI / SPONSORS

U Hrvatskoj aktivno djeluje petnaestak jačih detektivskih agencija, koje su članovi Udruge privatnih detektiva Hrvatske. **Nina Skorup** je istražila tko kod nas i zašto najčešće poseže za njihovim uslugama

DETEKTIVSKE PRIČE

SNIMIO
VJEKOSLAV
SKLEDAR
/ CROPIX

Zaboravite strategije i operative Holmesa, Poirota ili Bonda - u stvarnosti i još hrvatskoj, detektivsko-špijunske priče izgledaju nemalo drukčije. Kako živimo u državi u kojoj je mehanizam državnih institucija uglavnom farsa, iako postoje da štite građane i njihova prava, žrtve ili svi oni koji se tako osjećaju, sve češće, u najrazličitijim slučajevima, posežu za angažiranjem privatnih detektiva, ljudi koji će utvrditi istinu, kakva god da jest.

Stvarnost detektivskog života, reći će svaki dosljednik branše, prvenstveno je timski rad koji zahtijeva ljudske, tehničke i mehaničke resurse podijeljenih detektivskih uloga, barem u postavljanju "dijagnoze" pojedinog slučaja. Povrh toga, prilikom provođenja složenijih i kompleksnijih „obrada“ koriste se stručna znanja s područja prava, kriminalistike, psihologije, informatike, *intelligencea*, osiguranja, medicine, forenzike i ekonomije.

U Hrvatskoj aktivno djeluje petnaestak jačih detektivskih agencija, koje su članovi Udruge privatnih detektiva Hrvatske. Veći broj agencija na tržištu, a time i utrka na konkurentskoj stazi, utječu na podizanje kvalitete "usluga", što svakako ide u prilog i klijentu koji angažira detektiva odnosno agenciju. Najveći broj privatnih detektiva regrutira se nakon umirovljenja ili odlaska iz policije i sigurnosnih službi, što bi po *defaultu* trebala biti garancija za otvaranje šampanjca nakon riješenog slučaja.

Ako su vam zaposlenici maznuli podatke iz kompa, oni će to riješiti uz pomoć kompjuterske forenzike, utvrdit će i DNK osobe forenzikom "vulgaris", ako ste krivo optuženi, prikupljat će dokaze vaše nevinosti, rješavat će i gospodarski kriminalitet uz revizore i ekonomske stručnjake. Ako ste, recimo, pokušali pokrasti osiguravajuću kuću, ući će u trag i nevidljivome, pratit će vas i uhvatiti i ako svakojako varate, skužit će ako vas prisluškuju, naći će uljeza u igri istine odraslih, štitit će vaše intelektualno vlasništvo u svim scenarijima, *you name it, they got it!*

Mario Frlan (36), diplomirani kriminalist, jedan od najmlađih kompetentnih detektiva države, vrsni je i ambiciozni, nabrijani *ex cop inspector* koji je tajno pratio, suzbijao organizirani kriminal i zlouporabe droga pri Ministarstvu unutarnjih poslova RH. U Protuobavještajnoj agenciji obavljao je poslove iz nadležnosti agencije kao časnik, a danas je osnivač i vlasnik detektivske agencije **Sirius** koja rješava slučajeve svih žanrova osim SF-a. Po tvrdnji detektiva Frlana,

MARIO FRLAN
(36), DIPLOMIRANI
JE KRIMINALIST,
OSNIVAČ I VLASNIK
DETEKTIVSKE
AGENCIJE "SIRIUS"

IAKO MNOGI DETEKTIVI ISTIČU KVALITETNU SURADNJU S POLICIJOM I DRUGIM DRŽAVNIM TIJELIMA, ISTINA JE DA SE TA SURADNJA ZASNIVA NA PRIVATNIM POZNANSTVIMA UNUTAR OKVIRA MOGUĆE I ZAKONSKE SURADNJE - PRIZNAJE FRLAN

recesijsko doba radi više za pravne osobe nego za fizičke:

- Kod zahtjeva pravnih osoba radi se o puno kompleksnijim istragama koje se odnose uglavnom na zaštitu poslovnih interesa stranke sa sigurnosnog aspekta. Poduzetnici najčešće koriste usluge detektiranja počinitelja inkriminiranih radnji, provjere lojalnosti zaposlenika, kandidata prilikom zapošljavanja, lažnih bolovanja, protupri- slušnih pregleda prostora, poligrafskih testiranja, raznih vještačenja, izrade sigurnosnih prosudbi i istraživanja konkurencije putem *business* i *competitive intelligencea*, što će reći - industrijske špijunaže...

Što se pak tiče fizičkih osoba, radi se uglavnom o rješavanju kaznenih djela iz domene gospodarskog i organiziranog kriminaliteta, imovinskih delikata, pružanja asistencija prilikom vođenja raznih sudskih postupaka i sporova, utvrđivanju bračne nevjere, traženja nestalih osoba i utvrđivanja dnevne rutine kretanja djece (zavidna komunikacija između roditelja i potomaka, oh da!).

IMOVINSKI DELIKTI čine 70 posto Frlanova posla, što će reći da se najviše bavi krađama, pronevjerama (na štetu poslodavaca), iznudama i utajama. Jedan slučaj preuzimaju sva tri detektiva agencije Sirius: uzimaju što više podataka, vode preliminarne razgovore, postavljaju taktiku i oslanjaju se i na pokoji faktor sreće. Maksima glasi: "U što manje vremena, sa što manje resursa, do što boljih rezultata!"

Frlan odbija preuzeti slučaj ako je izvjesnost rješavanja manja od 70%. Tada klijentu konkretno navodi objektivne razloge nedovoljnih parametara zbog kojih niti ne ulazi u igru. Motivacija mu je, naravno, na kraju otvoriti šampanjac.

I još kaže:

- Kao u športu, volim pobijediti, a pobjeda sama je pokretač zbog kojega sam uspješan.

Prema njegovim riječima, državne institucije u pravilu ne koriste usluge detektivskih agencija, ali agencije u svom radu surađuju s raznim državnim institucijama, a najviše s policijom. Kod istraga u kojima se rješavaju kaznena djela i gdje se traga za njihovim nepoznatim počiniteljima, detektivske agencije u koordinaciji s djelatnicima policije sudjeluju u više kriminalističkih obrada. Takav pristup rješavanju kaznenih djela u velikom broju slučajeva završava uspješno, na obostrano zadovoljstvo.

Takozvani "slobodni strijelac", čovjek bez

ZA RAZLIKU OD ŽENA KOJE IMAJU SNAŽNU INTUICIJU, MUŠKARCI SU „MUTAVI“ I U 50% SLUČAJEVA NISU U PRAVU KAD SUMNJAJU DA IH PARTNERICE VARAJU

imena u ovoj priči, detektivski radi za više agencija i za neimenovane tvrtke:

- Iako mnogi detektivi ističu kvalitetnu suradnju s policijom i drugim državnim tijelima, istina je da se ta suradnja zasniva na privatnim poznanstvima unutar okvira moguće i zakonske suradnje. No, kao i u svim segmentima društva, postoje i sive zone. Pojedinci koji su sposobni i znaju detektivski posao, djeluju pod paravanom u interesu određenih društava, tvrtki, odvjet-

ničkih ureda i agencija koje prisvajaju njihov rad. Privatni detektivi bave se poslovima koji su jednim dijelom unutar njihovih ovlasti, ali se bave i prikupljanjem informacija načinima koji izlaze izvan okvira njihove djelatnosti. Govorimo, jednostavno, o zakonu tržišta. Ako netko traži određenu informaciju koju ne može dobiti od državnih tijela (jer je ta informacija ili zaštićena ili je državna tijela ne žele dati), privatni detektiv će doći do nje legalnim ili ilegalnim putem iz izvora koji su ili zakoniti ili ne. Informacija bi, naravno, trebala biti provjerena, ali smo svjedoci da u mnogim slučajevima to nije baš tako. Usto, nemali broj informacija usmjeren je na blaćenje ili rušenje integriteta određenih fizičkih osoba ili tvrtki.

Detektivski poslovi smiju se obavljati samo na temelju sklopljenog ugovora u pisanom obliku između detektiva i stranke, te na temelju posebne punomoći stranke.

- Specifičnost posla je u tome što ne postoje dvije istovjetne situacije, dva ista slučaja, već je svaki predmet drukčiji. Za uspješno rješavanje slučaja - uz znanje, poznavanje pravila struke i iskustvo - ključne stavke su kreativnost i mogućnost improvizacije u novoj situaciji. U poslovnom odnosu detektiva i stranke najvažniji su diskrecija, konspirativnost i povjerenje i upravo iz tog razloga ne može se govoriti o referentnoj listi, imenima zadovoljnih klijenata i tvrtki, kao ni o konkretnim slučajevima - rezolutno će Frlan.

S DRUGE STRANE, *ad hoc* samoprovzvani "slobodni strijelac" nepobitne kompetencije i relevantnosti, govori kako se u raznim oglasima pojavljuju osobe koje se predstavljaju kao detektivi, iako to nisu:

- Nude usluge po jeftinijim cijenama, jer nisu registrirani niti imaju obaveze agencija, a i njihovi postupci su lažni.

Navodi nam primjer u slučaju nevjere:

- Taj navodni detektiv prati muža za kojeg žena sumnja da je nevjeran. Prolongira vrijeme praćenja, pa ne iznosi informacije koje je saznao jer tako dobiva na vremenu, konačno, na novcu. Naplaćuje direktno, na crno. U pojedinim situacijama takva osoba, kada utvrdi bračnu nevjeru, iste podatke koristi i za ucjenu. Nalazi se s u preljubu uhvaćenim mužem, baca pred njega argumente uslijed kojih muž pristaje otkupiti dokazne fotografije. Tako naplaćuje s obje strane, prezentirajući da bračne nevjere nije niti bilo. U tom slučaju žena je sretna jer je muž "ne vara", muž je sretan jer se ništa nije saznalo i „detektiv“ je sretan jer je duplo zaradio.

Detektivska satnica je oko 200 kuna, fejkovi sigurno naplaćuju manje. Naravno, kod ovlaštenih agencija ovakvih prevarantskih slučajeva nema. One stoje iza svog posla i odgovaraju za informacije jer u suprotnom gube ne samo ugled, stranke i posao, nego i - licencu.

Što se tiče utvrđivanja bračne nevjere, u većini slučajeva žene su u pravu i sumnje su im opravdane:

- Žene imaju snažnu intuiciju i precizno mogu odrediti o kojoj se osobi, ljubavnici radi, iz koje sredine je ta veza (posao, šport, izlazak...). Točno mogu odrediti kritično vrijeme i mjesto sastajanja i još niz kvalitativnih podataka koji olakšavaju istragu. Muškarci su „mutavi“ i u 50% slučajeva nisu u pravu kad sumnjaju da ih partnerice varaju - govori Frlan.

Za sve one koji sumnjaju, Frlan iznosi detektivsku sintezu jasnih znakova prevare:

**PODUZETNICI NAJČEŠĆE
KORISTE USLUGE PROVJERE
LOJALNOSTI ZAPOSLENIKA,
PROVJERE KANDIDATA PRILIKOM
ZAPOSŁJAVANJA, LAŽNIH
BOLOVANJA, PROTUPRISLUŠNIH
PREGLEDA PROSTORA,
RAZNIH VJEŠTAČENJA, IZRADE
SIGURNOSNIH PROSUDBI,
ISTRAŽIVANJA KONKURENCIJE...**

- Fizičko i emotivno udaljavanje, dekoncentracija na bilo koju zajedničku temu, nervoza, apatija, skrivanje mobitela, brisanje poruka i poziva, nova imena ili šifre u imeniku telefona, skrivanje za vrijeme razgovora na mobitel i slanja poruka, stišavanje ili uklanjanje zvuka za dolazne pozive i poruke, iznenadni duži ostanci na poslu, česti i neobičajeni odlasci na službeni put, česte bespotrebne laži, zaboravljanje važnih datuma, zanemarivanje obitelji i djece, novi interesi

ukusi i stavovi, potreba za vlastitim prostorom, više vremena provedenog pred kompjuterom, nove "vještine" u krevetu, pretjerana i neobičajena posvećenost izgledu i higijeni. A i sve bliske osobe primjećuju da sa njim/njom nešto nije u redu...

Klijenti, govori Frlan, ponekad imaju nerealna očekivanja, s obzirom da ne poznaju dovoljno legislativu, taktičko-tehničke metode detektivskih istraga, standarde i kriterije struke, kao ni detektivsku etiku:

- U nekim slučajevima uspijemo artikulirati i prilagoditi zahtjeve klijenta u granicama mogućeg, dok u ekstremnim slučajevima moramo odbiti klijenta i nagovoriti ga da odustane od nerealnih i neprimjerenih zahtjeva. Tu bilježimo cijelu paletu upita od kojih su neki duhoviti (oženjeni muškarci traže da im se prate ljubavnice da vide jesu li im vjerne ili imaju veze i s drugim muškarcima), neki su bizarni (možete li nekoj osobi učiniti bilo kakvu štetu ili zlo), drugi su ozbiljni, ali su iz domene zdravstvenih poremećaja, poput paranoidne shizofrenije (osobe žele istražiti, truje li im netko hranu, postavljaju li im susjedi prislušne uređaje u stan i tome slično), a neki su čak iz domene znanstvene fantastike (ulazi li im netko kroz električne instalacije ili kroz ključanicu u stan)...

"Bili ste potpuno u pravu, gospodine. Vaša žena doista je nimfomanka"

PLAYBOY CLUB U SVEMIRU

Zamislite najluđi party na Zemlji.
A sad zamislite da je taj party odletio
sa Zemlje. Dobrodošli u raj na nebu!

PIŠU A.J. BAIME & JASON HARPER
ILUSTRACIJE THOMAS TENERY

MJESTO RADNJE: Kozmodrom America, stožer Virgin Galactica u vjetrovitoj pustinji New Mexica

VRIJEME: nekoliko minuta nakon podneva, jednog jesenskog dana 2010

Oko 500 ljudi, među kojima je i drugi čovjek na Mjesecu Buzz Aldrin, te nekoliko desetaka budućih mušterija Virgin Galactica sjede i slušaju milijardera i osnivača kompanije, Sir Richarda Bransona, kako im priča o novim svemirskim granicama. Odjednom

se na nebu pojavljuje vizija. U početku je izgledala poput točkice, metalizirana struktura od koje se odbija sunčevo svjetlo nekoliko tisuća metara visoko. A onda, dok se spušta poput neke goleme ptice od bjelokosti, otkriva se: svemirski brod Virgin Galactica - WhiteKnightTwo, tri trupa spojena dugim krilom, veličine osmijeha na Bransonomom licu.

- Ovo je povijest. Stvaramo je sada i ovdje - kaže on.

Kad je letjelica sletjela, prvi privatni koz-

modrom je kršten...

Na početku prve svemirske utrke ranih šezdesetih, Hugh Hefner je počeo otvarati Playboy klubove i objavljivati kultne futurističke teme u svom časopisu. I tako, u praskozorje nove svemirske utrke, kad se korporacije utrkuju koja će prva poslati u svemir civile željne užitaka, stvorili smo prve prizore kako bi izgledala nova svemirska meka.

Uz pomoć futurista i aeronautičkih znanstvenika, uključujući glavnog dizajnera

Virgin Galactica Adama Wellsa, mi zamišljamo kako bi izgledao Playboy klub u svemiru. Uzmite svoju ekskluzivnu ulaznicu na party koji je izvan našeg svijeta...

Playboy Club u svemiru bit će smješten na stanici u zemljinoj orbiti, kao na kruzeru. Jedna od ideja je kruženje oko Zemlje, ali bi stanica mogla putovati i oko drugih nebeskih tijela.

- Doslovce biste mogli napraviti krug uz tamnu stranu Mjeseca - kaže Virginov dizajner Wells.

EKSTERIJER

Brod će se sastojati od stacionarne superstrukture na kojoj će vladati nulta gravitacija, a vanjski prsten će se centrifugalno vrtjeti stvarajući umjetnu gravitaciju. Ljudi će u klub odlaziti raketom, a teret će se doslovce "ispaljivati" prema postaji. Kako kaže futuristički mislilac Thomas Frey iz instituta DaVinci - "Možemo proizvesti topove dovoljno velike da ispaljuju predmete u svemir" (pogledajte "granate" s teretom iza zečjeg uha na slici gore). Ljudi ne bi izdržali takvu gravitacijsku silu, ali bi to bilo idealno za opskrbu. Naravno, postojat će i prozori za uživanje u pogledu prema nebu.

↑ RESTORAN

Zamislili smo da će restoran imati gravitaciju, da izbegnemo kaos.

- Malo je ljudi kojima se hladan izgled interijera, kao u Ratovima zvijezda, čini privlačnim - kaže Frey.

Zato će interijeri biti topli i elegantni. Prema Freyovim riječima, hranu će proizvoditi neke vrste organskih štampača, na koje će biti priključene gomile organskog materijala. Stan Kent, znanstvenik koji je radio za NASA-u, a danas je u Boeingovom odjelu za proizvodnju satelita, kaže da će u restoranu posjetiti prozirni baloni s nultom gravitacijom u kojima će se uzgajati biljke kojima će svjetlost dolaziti od sunca i ogledala.

U nekima će biti i ribe, jer pod vodom nema potrebe za gravitacijom

← KLUB

Plesni klub je jedina prostorija bez prozora, tu će se gostima nuditi psihodelično iskustvo nulte gravitacije. Na zidovima će biti trampolini tako da će se ljudi moći odbacivati unaoколо, sudarajući se kao pred pozornicama na rock koncertima. Wells je zamislio i hvataljke, poput paukove mreže, po zidovima, tako da se ljudi mogu odmoriti i promatrati druge u akciji. Zečice će s jet-motorima na leđima posluživati posude s pićem, kaže Kent. DJ će, pak, davati ritam sa središnje pozornice, uz zvjezdani light show.

→ HOTELSKI APARTMAN

Kad već spominjemo nebeska tijela, spa-vaonice će služiti kao prvi seksi apartmani bez gravitacije. Kent koristi naziv "orbitalna dvorana užitaka" (ODU). Pravila fizike nulte gravitacije natjerat će nas na ponovno pisanje Kama Sutre. Ogromni prozori nudit će pogled na Zemlju. Frey sugerira i postavljanje digitalnih zidnih slika koje će se mijenjati prema raspoloženju gostiju.

No, seks u svemiru iziskuje i nešto vježbe. Kent ističe da svaka akcija traži i adekvatnu protuakciju.

- Ako prodrete u nekog i ne pridržavate se, ona bi mogla odletjeti na drugi kraj sobe.

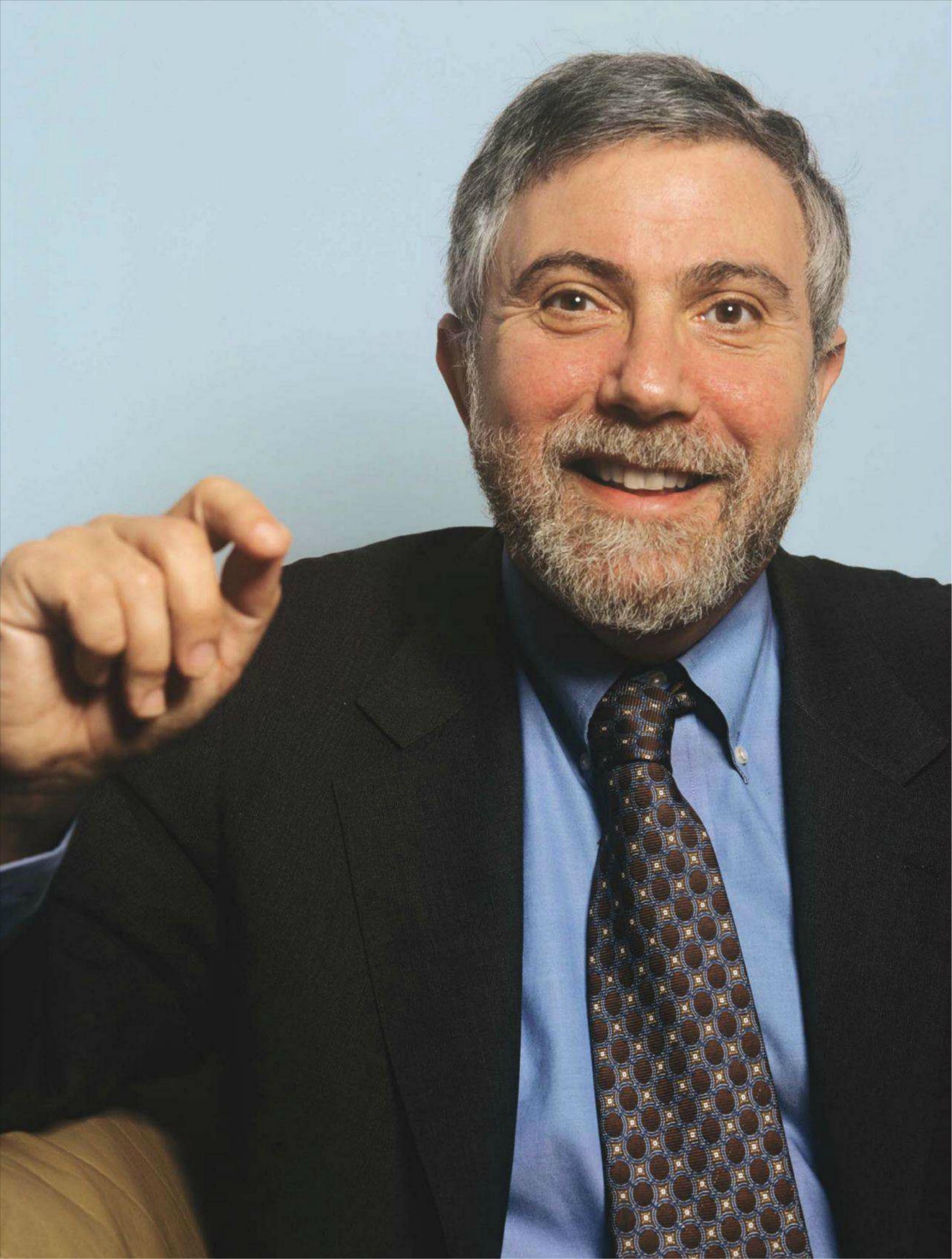
↓ KOCKARNICA

Na kraju, došli smo i do kockarnice. Naravno, tamo će biti 3D video igrice. Ili golemi rulet na kojem je sam igrač kuglica koja skakuće po brojevima? A tek lansirna rampa za bungee jumping kroz svemir pri brzini od tisuću kilometara na sat?

Tu je, naravno, i bar. Kako kaže Frey, "umjesto naručivanja pića stavite ruke na šank i posebna polja preuzimaju vaše tijelo i mijenjaju vam perspektivu".

- Na taj način možete potaknuti svoj mozak i postati superinteligentni. Umjesto poglupljenja koje donosi alkohol, idete u suprotnom smjeru - postajete instant-Einstein.

Paul Krugman

razgovarao **Jonathan Tasini**

*Kad netko pokuša zamisliti dobitnika Nobelove nagrade za ekonomiju, malo bi ih odoljelo iskušenju da "nacrtati" lik prema uvriježenim predrasudama. Naravno, kao i sve predrasude i ove su pogrešne, a najbolji dokaz za to je **Paul Krugman**. U znanosti je dosegao vrh - predaje na sveučilištu Princeton, dobitnik je brojnih priznanja, okrunjen je Nobelom 2008., i općenito se smatra ponajvećim ekonomskim autoritetom današnjice zbog svojih teorija o međunarodnoj trgovini i uzrocima krize.*

No, njegov utjecaj je mnogo širi od toga, najviše zahvaljujući briljantnoj kolumni koju u New York Timesu piše od 1999. Konzervativci su ga u vrijeme Georgea W. Busha smatrali pristranim demokratom, čak i socijalistom, no ni Barack Obama nije sasvim sretan s onim čime ga Krugman "udara", i to nakon što ga je podržavao u kampanji. Ipak, Obama ga za razliku od Busha itekako sluša, jer je Krugman glas vojske liberalnih Amerikanaca nezadovoljnih Obaminim rješenjima u razor-noj krizi koja je krenula iz njihove zemlje.

Krugman je guru onih koji smatraju da se iz krize ne može izaći beskrajnim rezanjem troškova, nego - nalik Rooseveltovom New Dealu - zapošljavanjem na javnim radovima, investicijama i otvaranjem novih radnih mjesta. Žestoki protivnik stvaranja umjetnih

vrijednosti u svijetu financijskih špekulanata, jedan je od rijetkih ekonomskih teoretičara te klase i ugleda koji su podržali pokret "Okupiraj Wall Street" i snažno se zalaže za strogi nadzor poslovanja financijskog sektora.

Krugman nije jedan od onih koji će vas optimistički tapšati po leđima i govoriti "sve će biti u redu". Njemu je globalna ekonomija platno na kojem slika depresivnu sliku, ali istodobno i poziva na akciju koja sve može izvući iz mulja u kojeg smo upali. Krugman, naravno, glavnu pažnju usmjerava na SAD, no ne treba biti preveliki ekonomski genij da bi se shvatile moguće analogije s drugim nacionalnim ekonomijama, pa i hrvatskom.

01 Stalno slušamo debate o tome jesmo li u depresiji ili recesiji. Dakle, gdje je Amerika: u recesiji, depresiji ili nečem trećem?

Recesija je službeno okončana u lipnju 2009., jer su tada industrijska proizvodnja i BDP, ali ne i zapošljavanje, ponovo počeli rasti. No, rekao bih da smo još u depresiji, volim je nazivati "manja depresija". Nije tako loša kao Velika depresija iz tridesetih, ali joj je slična, jer traje dugo. Sad smo već četiri godine na udaru visoke nezaposlenosti i loših ekonomskih šansi za većinu ljudi. Ako ostanete bez posla, šanse da ćete naći novi su male, zbog čega je broj dugotrajno nezaposlenih na razini koju nismo vidjeli od tridesetih godina prošlog stoljeća.

U ekonomiji se danas događaju stvari koje su po mnogo čemu nalik onima iz 1937., i tada je politika morala raditi puno više na zapošljavanju. Ako nezaposlenima pribrojite ljude koji ne traže aktivno posao i one koji rade skraćeno, iako bi željeli raditi puno radno vrijeme, stopa nezaposlenosti raste na 16 posto. Ja sam pripadnik klase u kojoj ne mogu

snimio
**David
Rose**

čuti previše osobnih užasnih priča, ali ih ipak čujem. Ljudi moje dobi, 58-godišnjaci, ostali su bez posla i čini im se da nikad neće naći drugi. Imamo i mlade ljude izašle s fakulteta s dobrim kvalifikacijama koji ništa ne mogu naći, ne mogu započeti svoj život. Većini Amerike je danas puno lošije nego im je bilo prije četiri godine.

Najvažniji razlog zbog kojega trebamo biti ljuti je što se to nije trebalo dogoditi. Mi doista imamo "alate" kojima to možemo spriječiti. Kad bismo odbacili političke predrasude i loše ideje koje nas uništavaju, za 18 mjeseci bismo se mogli vratiti u stanje koje možemo ocijeniti kao puno bolju ekonomiju.

02 Dakle, Amerikanci danas pate - a ne bi trebali - zbog političkih igrača koji ne povlače prave poteze?

Tako je. Pomalo sam požalio zbog opaske da bismo začas postigli punu zaposlenost kad bi se suočili s prijetnjom iz svemira zbog koje bismo trebali izgraditi obranu. No, to je istina. Zašto na isti način ne bismo popravili svoj kanalizacijski sustav i izgradili još jedan tunel ispod rijeke Hudson umjesto da se borimo protiv zamišljenih svemirskih napadača?

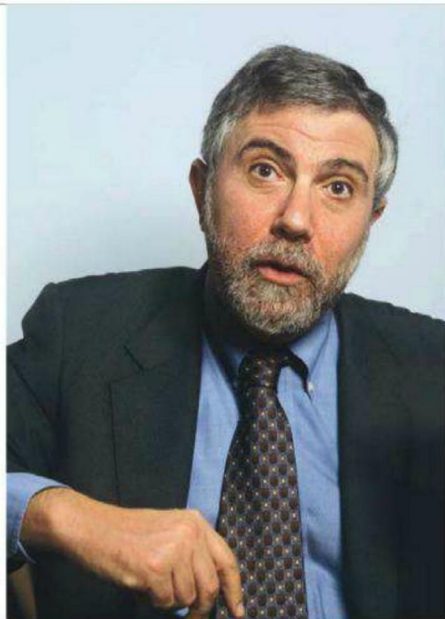
Svi u svijetu, osim nas, mnogo ulažu u infrastrukturu i obrazovanje. Ovo je zemlja koja je izgradila kanal Erie i mrežu autocesta. Kanal Erie je bio golemi javni infrastrukturni projekt kojega nisu financirali privatnici, niti javno-privatno partnerstvo. Možete li zamisliti nešto takvo u današnjoj Americi? I sve to samo zato jer smo prihvatili pogrešne ideje. Uvijek smo govorili o klasičnim problemima latinoameričkih država u kojima nesposobnost postizanja političkog konsenzusa sprječava svaku mogućnost stvaranja učinkovite ekonomske politike. Danas smo to mi. Pritom, postoji i ogromna nejednakost. Na mnogo načina SAD danas nalikuju klasičnim problematičnim latinoameričkim zemljama.

03 Za vrijeme financijske krize i posebno nakon nje, mnogi su okrivljavali obične Amerikance jer su kupovali kuće koje su bile preskupe. Je li to doista uzrok financijske krize?

Naravno da nije. Oni su to radili jer su vjerovali da će cijene nastaviti rasti. Nije strašno kupiti kuću uvjeren da ćeš je, ako sve bude u redu, moći otplatiti ili prodati i tako se riješiti hipoteke. Naravno, ponekad ljudi žele ostvariti korist tako što postaju neodgovorni ili špekulirajući na financijskom tržištu. No, ovo nije takva priča. Ovo je samo divovska verzija klasičnog balona od sapunice.

04 Što je s ulogom Wall Streeta?

Ako pitate zašto su ljudi kupovali te kuće, odgovor je - zato što im je novac

„Ja sam pripadnik klase u kojoj ne mogu čuti previše osobnih užasnih priča, ali ih ipak čujem. Ljudi moje dobi, 58-godišnjaci, ostali su bez posla i čini im se da nikad neće naći drugi. Imamo i mlade ljude izašle s fakulteta s dobrim kvalifikacijama koji ništa ne mogu naći, ne mogu započeti svoj život. Većini Amerike je danas puno lošije nego im je bilo prije četiri godine

postao dostupan. Zašto im je novac postao dostupan? Stvoren je cijeli mehanizam koji je rizične kredite prikazivao kao sigurne, a prisutan je bio i element pohlepe. Ljudi su gurnuti u hipoteke za koje im se tvrdilo da ih si mogu priuštiti zato što nisu mogli shvatiti "sitna slova".

U stvarnosti je bilo sasvim drukčije. Novac je lako cirkulirao, a regulatora nije bilo ni na jednoj strani Atlantika. U SAD-u se provodila sustavnija deregulacija, nije bilo nikoga tko bi rekao - čekajte, ovo je besmisleno! Sumnjam da je mnogo ljudi shvaćalo kako će se sve loše razvijati. No, svakako je bilo onih koji su svjesno "sjekli zavoj" i ulazili u rizike koji su bili mnogo veći nego je itko želio priznati.

Ljudi u financijskom biznisu često rade po modelu "meni glava, rep neka drugi gube". Zato su otišli s ogromnim otpremninama, jer

sve počiva na tome da je dovoljno nekoliko godina održavati makar privid visoke profitabilnosti, a kad se sve sruši napustiš olupinu kao bogataš.

05 Ima li u svemu elemenata kriminala, bi li netko trebao završiti u zatvoru?

Teško mi je vjerovati da nije bilo kriminala. S obzirom na razmjere, netko je sigurno prekršio zakone. Netko bi trebao u zatvor jer su se zakoni kršili, ali i zbog problema nedostatka odgovornosti. Nešto se strašno dogodilo i nitko nije odgovoran. Javnost je bijesna, a zbog nekažnjavanja je mnogo tog bijesa usmjereno na pogrešne mete.

06 Pokretu "Okupiraj Wall Street" mnogi prigovaraju nedostatak jasne poruke. Što mislite o tome?

Mislim da je OWS odigrao sjajnu ulogu. Nije nam trebalo popis 10 zahtjeva, trebao nam je netko tko će reći da je car gol. Kad se katastrofa približavala, ljudima je trebalo dati neki signal, simbolički putokaz koga trebaju kriviti. Obama je pomogao stvaranje političkog čudovišta koje ga je sad i samoga ugrizlo. Ako ne uperite prst u ljude koji su stvorili problem, onda će na kraju prst biti uperen u vas. Tridesetih godina je napravljen iskreni pokušaj da se kaže tko su zapravo zlikovci. Ovoga puta se centri političke moći strašno plaše da će se Wall Street naljutiti na njih.

07 Trebaju li reforme udariti po bankarima? Je li ono što je loše za Wall Street dobro za Amerikance?

Udio financijskog sektora u ukupnoj ekonomiji se udvostručio u dva desetljeća prije krize. Ono što je prije bila spora, dosadna djelatnost, najednom je postalo divovsko. Teško je reći da je to bilo dobro za Ameriku i da su ti ljudi radili išta korisno. Govorilo se da oni preusmjeravaju štednju građana u proizvodne svrhe, ali to se nije događalo. Moralo je postojati nešto što će financije učiniti manje profitabilnim i privlačnim. Ljudi osjećaju da su bankama dali sav taj novac i da nisu dobili ništa zauzvrat, što doduše ipak nije točno. Nije puno izgubljeno na taj način, ali bi stvari bile puno lakše za objašnjavanje da je američka vlada privremeno preuzela vlasništvo nad Citibank ili Bank of America. Stvari bi postale puno jasnijima, i Wall Street bi danas bio mnogo manje arogantan jer bi znao da ako tražiš od poreznih obveznika da ti spašavaju biznis, onda to više ne može biti tvoj biznis.

08 Rekli ste da su ljudi često brkali sanaciju banaka i stimulativne mjere za otvaranje radnih mjesta. Je li

Obama propustio poslati točnu poruku i objašnjenje?

U najmanju ruku je nedostajalo uvjerenja. Obamin inauguracijski govor je imao nešto od kejnzijske retorike, ali je onda rekao da svi trebamo biti spremni podnijeti žrtvu. Do neke mjere žrtva jest potrebna, ali ne bi li ljudi koji su cijelu generaciju opljačkali poput bandita i u žrtvi trebali biti u prvim redovima?

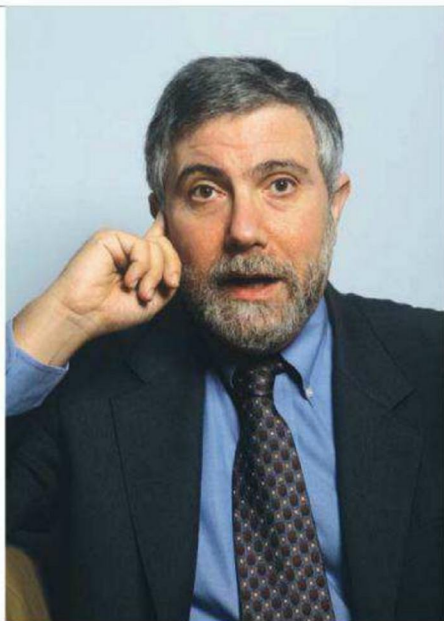
Problem je što ako želimo izaći iz mulja moramo više trošiti. Nije stvar u tome da se troši manje. Imamo neiskorištenu radnu snagu sa znanjem i voljom za rad. Imamo tvornice koje ne rade. Nije stvar u tome da stalno govorimo da netko treba patiti, nego treba biti spreman otvoriti slavine. Pomalo je šokantno što ta fraza o "zajedničkoj žrtvi", koju svi izgovaraju kad žele zvučati ozbiljno, ulazi u rječnik svih, čak i predsjednika. To je glavni razlog zašto smo još u mulju.

09 Dakle, umjesto da pričamo o zajedničkoj žrtvi, slogan bi nam trebao biti "potroši više i pomoz ljudima"?

A što mislite o "Pokrenimo opet ovu zemlju"? Uvijek sam spreman propagirati ekonomiju teških rezova pod pravim okolnostima, ali ovo nije vrijeme za to. Problem s našom ekonomijom je što bi ljudi rado kupovali stvari, ali ne znaju imaju li dovoljno novca. Želim zamijeniti nejednakost konceptom Male depresije, gdje je ključna stvar potaknuti potrošnju. Mogli bismo se lako vratiti na staze na kojima smo bili 2007., što nije idealno ali je puno bolje nego se uopće ne oporaviti. U to vrijeme nismo bili sretni, ali nismo bili ni u katastrofalnoj situaciji kao danas. Ja bih želio - bar što se tiče raspodjele prihoda - povratak na 1973., ali se, bar za početak, vratimo na razinu zaposlenosti iz 2007.

10 Bili ste iznenađeni i razočarani kad je predsjednik propustio priliku da puno snažnije stimulira ekonomiju 2009. godine?

Obama je po mnogo čemu čovjek establishmenta. Cijela slika o njemu kao izvanrednoj figuri je bila više utemeljena na stilu nego na sadržaju. Ako ste istinski slušali što je govorio, a ne kako je govorio, mogli ste čuti umjerenog, opreznog tipa koji je sklon razmišljanju u stilu washingtonske elite, centrist u smislu u kojem se u Washingtonu nekoga smatra centristom. U predizbornoj kampanji je govorio o rezovima u sustavu socijalne sigurnosti, to je način na koji se u našoj današnjoj političkoj kulturi pokušava zvučati ozbiljno. Nije bio dovoljno distanciran da bi shvatio da je cijela naša politička kultura potpuno suluda.

” Moji roditelji su imali rođaka koji je bio prilično bogat, i članovi obitelji bi mu išli po savjet i za svoje bračne probleme, smatrajući da tako uspješni poslovni čovjek, mora biti mudar čovjek. Ako ste bogati i uspješni, ljudi misle da znate sve

11 Na desetu godišnjicu napada 11. rujna napisali ste: "Ono što se dogodilo nakon 11. rujna je duboko sramotno, i mislim da čak i ljudi s desnice to znaju, željeli to priznati ili ne. Maltretiranje je trebalo biti izdvojeni incident, a umjesto toga je postalo trajni problem. Lažni heroji poput Bernieja Kerika, Rudyja Giulianija i Georgea W. Busha pojurili su profitirati na užasu. Napad je bio iskorišten za rat koji nije imao veze s napadom, a kojega su neokonzervativci željeli iz potpuno krivih razloga."

Tim komentarom ste zapalili vatru, ali niste ustuknuli. Čak ste podsjetili na svoje ranije napade na Bushovu administraciju i njihove odluke nakon 11. rujna, riječima da nema ničega na što ste u svom životu više ponosni.

Nisam mogao propustiti desetu godišnjicu bez da podsjetim ljude što se zapravo dogodilo, i kažem "hej, nisam zaboravio". To je bilo istinski užasno vrijeme, u kojem se većina naše političke klase loše ponašala i ne smijemo to gurati pod tepih. Toga se trebamo sjećati. Bilo je to čudno vrijeme, a

sve je bilo još teže jer su svu poštu u New York Timesu otvarali parom zbog straha od antraksa. Dobivao sam velike kuverte pune ljepljivih papira, i većina ih je sadržavala strašne napade. No, na neki način sam mislio da ako pregrmim takvo vrijeme, onda me više ništa ne može ugroziti.

12 Demokrati su 2006. osvojili Kongres, a 2008. su zavlada i Bijelom kućom. Činilo vam se da zemlja skreće ulijevo, ali kako onda objašnjavate ono što se dogodilo 2010., kad su republikanci opet osvojili Kongres?

Ako ekonomija ide ukrivo, a vi ste vladajuća stranka, bit ćete kažnjeni. Roosevelt je imao sreće pobijediti 1932., kad je ekonomija bila u kolapsu, a onda se opet kandidirao 1936., kad je ekonomija bila u novom zaletu. Kako je 2010. ekonomija bila na nizbrdici, vladajuća stranka je dobila jaki udarac. Kad sam vidio da stimulativne mjere nisu ni izbliza adekvatne potrebama, zabrinuo sam se da će birači kazniti demokrate, i to se dogodilo.

Ako Obama bude opet izabran, demokraci zabilježe dobar rezultat na kongresnim izborima i zdravstvena reforma preživi, to će značiti da je nešto vrlo važno ipak postignuto. Ne treba biti cilj dobiti izbore, nego promijeniti društvo. Još uvijek dajem Obami dobre šanse za reizbor, u anketama se drži puno bolje nego bi to bilo očekivano s obzirom na stanje ekonomije.

13 Obama je želio biti zapamćen kao osoba promjene, ali njegovo oslanjanje na financijski sektor Wall Streeta nije bilo bitno različito od Clintonovog. Bivši ministar financija i čelnik Citibank Robert Rubin i njegovi istomišljenici i dalje su utjecajni u Bijeloj kući...

Možda čak i više. Dok se Obama borio za demokratsku nominaciju, veliki dio Wall Streeta ga je podržavao. Nakon sloma 2008. možda je trebao naći novi krug savjetnika. No, u tom se trenutku najviše oslanjao na Rubinovu ekipu. Oni jesu na strani demokrate, ali Obama se trebao okrenuti prema progresivnijim savjetnicima. Činjenica da je Obamina administracija dugo prihvaćala predsjednika JPMorgan Chasea Jamieja Dimona kao izvor mudrih savjeta govori da ništa nisu shvatili. Dimon može biti divno, toplo ljudsko biće, ali ljudi poput njega su dio problema.

14 Je li sanacija auto-industrije bila ispravan potez?

Jest, i danas sam još uvjereniji u to. To je velika, važna industrija, s mnoštvom zaposlenih, i ako ona propadne slijedi razaranje ekonomije. Bilo je jasno da je trebalo donijeti odluku jesmo li spremni likvidirati te kompa-

nije. Čini mi se da ima puno više argumenata zašto to ne bi trebalo napraviti. To je regionalno koncentrirana industrija koja podržava mnoštvo drugih stvari.

Ako General Motors propadne, onda će propasti i njegovi dobavljači, i povući za sobom ostatak auto-industrije. To je bio pravi primjer kad je potrebna vladina intervencija.

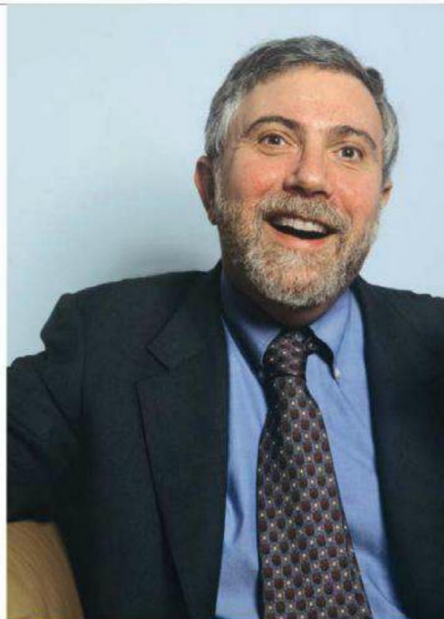
15 Može li se naša moderna ekonomija pojednostaviti kao sukob strategije visokoplaćenih poslova u General Motorsu i loše plaćenih u Walmartu, između proizvodnje i trgovine?

Mislim da smo mi napravili izbor, premda nismo bili sasvim svjesni da ga radimo za loše plaćene Walmartove poslove, koji ne moraju biti takvi. U boljem zakonskom okruženju, megakorporacija s više od milijun zaposlenih trebala bi imati i sindikat koji će se izboriti za pristojne plaće. Da reaganovska pravila igre nisu dopustila stvaranje takvih tvrtki u kojima poslodavci mogu činiti što god poželes da blokiraju sindikalno organiziranje, imali bismo drukčiji rezultat. Dio histeričnog protivljenja sanaciji auto-industrije dolazi baš zbog toga što smo spašavali dobro plaćene radnike s poslovima koje štite sindikati.

Vrijeme New Deala je donijelo smanjenje imovinskih razlika i pretvorilo nas u zemlju srednje klase baš zahvaljujući sindikatima. Pregovaranje o višim plaćama za svoje članove nije njihov jedini posao. Oni imaju utjecaja i na ljude koji nisu sindikalno organizirani. Zbog toga je gušenje sindikata izvan javnog sektora važan čimbenik zašto više nismo zemlja srednje klase. Obično se kaže da ne možemo imati sindikate u modernoj globaliziranoj ekonomiji. Ali onda shvatite da ima razvijenih zemalja u kojima oni funkcioniraju. Najveći gospodarski rast imali smo u 25 godina nakon 1947., što je vrijeme jakog sindikalizma i visokih poreznih stopa. Ovo što se sad događa je samo izlika za rušenje standarda američkih radnika.

16 Umjesto toga, sada imamo rastuću bogatu elitu. Predsjednici kompanija ranije su zarađivali 35 puta više od prosječnog radnika, danas 243 puta. Jeste li šokirani time što su korporativni šefovi pretvoreni u bogove?

Danas kad nekoga nazovete "bogataš", optuže vas za huškanje na klasnu borbu, jer biste ih trebali nazivati "stvaratelji radnih mjesta". Ono što je najvjerojatnije jest što je veliki dio stvarno visokih zarada povezan s Wall Streetom. Činjenica da ti tipovi još uvijek sebe smatraju pokretačkom snagom

našeg ekonomskog uspjeha je nevjerojatna. Kompanije ne mogu biti uspješne bez cesta, mostova, obrazovnog sustava i drugih stvari koje vlada gradi za njih. Čak i neki jako bogati ljudi, poput Warrena Buffetta, govore nešto slično tome. Bill Gates je znao govoriti: "Zamislite da možete birati hoćete li se roditi u Americi ili u Etiopiji. Koliki dio svog bogatstva biste bili spremni dati da vam bude dopušteno roditi se u Americi?"

S obzirom na sve blagodati življenja i poslovanja u ovako naprednoj zemlji, kako možete biti sigurni da je sve što ste postigli samo vaša zasluga? I kako onda netko može misliti da nema nikakvih obveza da takve blagodati i uzvrat? Ako pogledate uistinu velike prihode, njih ne dobivaju predsjednici velikih korporacija, nego veliki brokeri na Wall Streetu. Što oni zapravo rade i zarađuju li toliku plaću? Mislim da je u posljednjih 15 godina trebalo više paziti na podivljali finansijski sustav koji je omogućio nekim ljudima koji su vjerojatno smanjili nacionalno bogatstvo da zarade veliki novac u tom procesu.

17 Pisali ste da zemlja nije tvrtka, i da menadžeri ne znaju voditi gospodarstvo. Zašto se onda mnogi, a posebno izabrani dužnosnici, klanjaju svemu što kažu poslovni lideri?

Moji roditelji su imali rođaka koji je bio prilično bogat. Članovi obitelji išli bi mu po savjet i za svoje bračne probleme, smatrajući da tako uspješni poslovni čovjek mora biti mudar čovjek. Ako ste bogati i uspješni, ljudi misle da znate sve. No, vještine potrebne za vođenje poslova su umijeće smanjivanja troškova i tjeranje mušterija od konkurenata. Vođenje posla, čak i velikog posla, nema nikakve veze s vođenjem ekonomije.

18 Potpredsjednik Joe Biden je nedavno napisao da "uspješna Kina

može našu zemlju učiniti uspješnijom." Je li Kina ekonomski saveznik ili neprijatelj?

To nije tako jednostavno. Ako neka zemlja odluči držati nisku vrijednost umjetno niskom i kupovati mnogo naših obveznica, može se reći da škodi našoj proizvodnji. S druge strane, na taj način kamate ostaju niske, a s njima i naši troškovi života. U današnjim uvjetima, s masovnom nezaposlenošću i potpunim izostankom političkih poteza da se to ispravi, Kina nam pričinjava štetu. Nema dvosmislenosti - u ovom trenutku Kina je naš neprijatelj.

Kompanije poput Walmarta koriste Kinu zbog jeftine radne snage, ali nije problem u tome što je Kina zemlja niskih plaća, nego u tome što umjetno održavaju trgovinski suficit. Kad bi Kina pustila slobodno formiranje tečaja svoje valute, Walmart bi vjerojatno svedeno kupovao mnogo kineske robe, ali bi nestao značajan utjecaj na svjetsku ekonomiju.

19 Grčka i Italija su u finansijskom kaosu. Jesu li euro i Europska unija mrtvi? Je li to za nas dobra ili loša stvar, i treba li nas uopće biti briga?

Oni su na rubu. Trebaju im drastične akcije poput tiskanja mnogo novca, ali je jako dvojbeno da će se na to odlučiti. Šanse da će doći do raspada eurozone iz koje bi bili istjerani veliki igrači, ne samo Grčka, su manje-više 50:50. To neće ubiti Europsku uniju, jer ona nije isto što i euro, ali će joj nauditi. I da, trebali bismo brinuti o tome. Mi želimo jaku, uspješnu demokratsku Europu. Kad su u pitanju temeljne vrijednosti, oni su naši najbolji prijatelji na svijetu. Ako Europa propadne, to će i nas učiniti izoliranima i slabijima.

20 Smatraju vas sumornim, ali čim vam netko spomene grupu Arcade Fire, vi se razgalite.

To je zanimljivo. Postoji mnogo sjajnih bendova, stalno otkrivam nove, hvala ti Bože na YouTubeu. S Arcade Fire je najvažniji njihov potpuni izostanak cinizma. Ponekad želim biti takav, no ako ne mogu, bar mogu gledati druge da se tako ponašaju. Uglavnom sam slušao radio stanice s glazbom iz šezdesetih i sedamdesetih, Fleetwood Mac su mi bili moderni. Kad su Arcade Fire osvojili svoje Grammyje, rekao sam "što je sad ovo?" Bio sam šokiran, dakle postoji i danas dobra glazba, nije sve stalo kad sam napunio 35 godina.

Ta me spoznaja otvorila, Arcade Fire su samo oni koji mi donose najviše radosti. Rade predivne stvari, kao i Feist ili The New Pornographers koji su možda tehnički bolji od Arcade Fire. Ali koga briga? Svi su dobri. A da budem iskren, strašno mi se sviđaju žene iz Arcade Fire.

**Hoću
JACKPOT!**

Igraj brzo i lako
na kiosku Tiska i
blagajni Super i Maxi Konzuma

KONZUM

Hrvatska Lutrija

TISAK

U POTRAZI ZA ZABORAVLJENIM NAMIRNICAMA

Peter Gilmore, jedan je od svega nekoliko svjetskih *chefova* koji se svrstavaju u pokret prirodne kuhinje (*Nature Based Cuisine Movement*), malu skupinu koju predvodi René Redzepi i njegova kopenhagenska Noma, najbolji restoran svijeta prema San Pellegrino listi. **Velimir Cindrić** posjetio je Gilmoreov restoran Quay u Sydneyu...

Peter Gilmore je opsjednut čovjek. Njegova uporna strast prema probiranju savršenih namirnica već ga godinama vodi po svim krajevima Australije. Na Tasmaniji je, recimo, pronašao dobavljača koji mu svježe cvjetove wasabija u Sydney šalje u poštanskoj omotnici. Bespoštedno goni uzgajivače iz zabitih krajeva da uzgajaju crnopalčane svinje, rijetke vrste pilića i pataka, samo da njihovo meso stigne do njegovih tanjura. Poput manijaka pretražuje banke sjemena svog mogućeg voća i povrća, a u svome vlastitom vrtu eksperimentira sa sadnjom gotovo izumrlih vrsta.

Jedna farma s organskim uzgojem, koju pomno nadzire, opskrbljuje ga kineskim artičokama, minijaturnim ljubičastim lukom, autohtonim ljubičicama, bijelim mrkvama, bijelom boražinom, rijetkim vrstama graha i cvjetovima mrkve, ružmarina i graška, dok druga za njega uzgaja ezoterično začinsko bilje i eksperimentira u potrazi za savrše-

nom mješavinom salate. Isto tako, opsjednut je potragom za nagrađivanim primjercima janjetine iz etički uzgajanih krda, a jedna ribarska ekipa za njega australskim morima traži rijetke vrste riba i rakova.

I sve to samo zato da bi u svome restoranu Quay posluživao savršena jela od savršenih australskih namirnica. Dakako da su tu njegovu opsjednutost savršenstvom i tražanje za namirnicama koje će iznenaditi i najiskusnije svjetske gurmane, već odavna prepoznali najmjerodavniji u svijetu. Peter Gilmore, naime, jedan je od svega nekoliko svjetskih *chefova* koji se svrstavaju u pokret prirodne kuhinje (*Nature Based Cuisine Movement*), malu skupinu koju predvodi René Redzepi i njegova kopenhagenska Noma, najbolji restoran svijeta prema San Pellegrino listi.

I ostali najistaknutiji predstavnici, Andoni Aduritz (restoran Mugaritz, San Sebastian) i Massimo Bottura (Osteria Francescana, Modena), svojim trećim i četvrtim mjestom sjajno kotiraju na toj listi, a 26. mjesto Quaya može se objasniti tek time da u Sydney

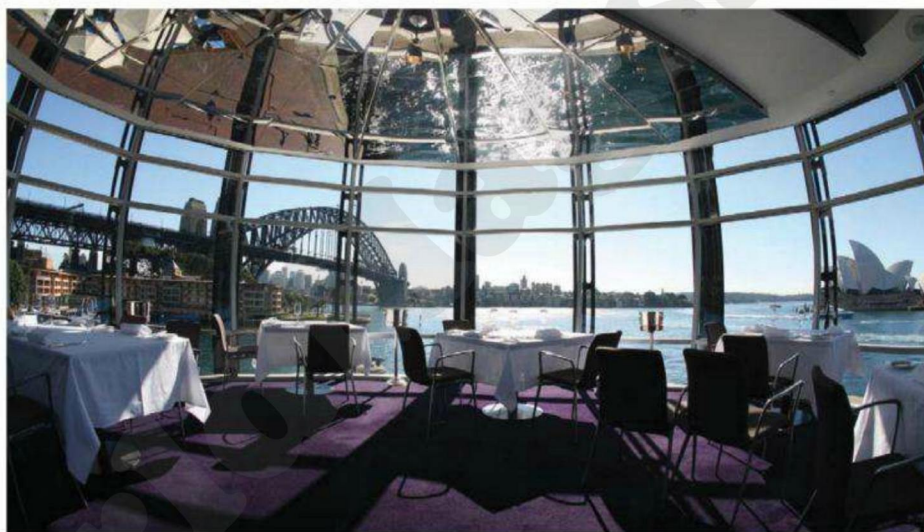

ipak putuje premalo glasača koji odlučuju o poretku na spomenutoj listi. No, to je ipak dovoljno da ovaj restoran na spomenutoj priredbi već dvije godine uzastopno osvaja titulu najboljeg restorana Australazije.

- Do prije šest-sedam godina nisam ni znao da postoji San Pellegrino lista, a sada je Quay stalno pun i zasut rezervacijama iz cijeloga svijeta. Uspjeh koji je restoran postigao u posljednje tri-četiri godine nešto je čemu se možda nadate, ali što realno ne možete očekivati. Kad onda odjednom stigne, to je predivno iznenađenje - kaže nam Peter Gilmore dok sjedimo u glavnoj sali Quaya u zgradi terminala prekooceanske putničke plovidbe, iz koje, kroz ostakljene plohe, puca pogled na dvije sidnejske ikone - Harbour Bridge s jedne i Operu s druge strane luke.

OVAKAV USPJEH GILMORE NIJE MOGAO NI sanjati u doba kada je sa 16 godina započeo pripravnički staž u Manor House Restorantu u trendovskoj četvrti Balmain. Već s 19 zaputio se u Europu, gdje ga je prvenstveno

privukla mladenačka znatiželja i avanturistički duh, a nešto malo i europska kuhinja. Oko tri godine proveo je u Londonu, a putujući Europom otvorili su mu se novi vidici i dobro ga pripremili za izazove koji su ga čekali po povratku u Sydney.

KROZ OSTAKLJENE PLOHE U GLAVNOJ SALI RESTORANA QUAY, PUCA POGLED NA DVIJE SIDNEJSKE IKONE - HARBOUR BRIDGE S JEDNE I OPERU S DRUGE STRANE LUKE

SKLAD OKUSA I TEKSTURA: ŠUMSKE JAGODE S MOUSSOM OD VANILIJE I KUGLICAMA ŽELEA OD JAGODE (1), LAGANO POŠIRANA JUŽNOAUSTRALSKA SIPA, HOBOTNICA I PEČENI CONSOMMÉ OD SIPE S JAJČANOM KREMOM OD ČEŠNJAKA (2) I JUTARNJA SALATA OD ROTKVICE S UKISELJENOM CIKLOM I CILINDROM OD KOZJE SKUTE (3)

3

1

2

U sljedećih nekoliko godina iskustvo je skupljao u manjim restoranima u Sydneyu i oko njega, sve dok ga 2000. godine, kao *chefa* kuhinje restorana De Beers u Whale Beachu, sat vožnje izvan grada, nije zapazio gastro kritičar Terry Durack i pripisao mu prestižne dvije kuharske kape u Good Food Guideu. Kako su vlasnici De Beersa upravo u to vrijeme odlučili prodati restoran, Gilmore je morao potražiti novo mjesto.

- Odlučio sam poslati ponudu za posao u dva-tri sidnejska restorana, od kojih je jedan bio Quay. Vlasnika Leona Finka zainteresirala je ponuda, jer je razmišljao o korijenitim promjenama u svom restoranu koji je s maksimalne tri kuharske kape tada spao na samo jednu. Leon mi je dao otvorene ruke, veliku kuhinju i brojnu ekipu, što je bilo dovoljno da u godinu dana restoranu vratim tri kuharske kape - objašnjava Peter.

SALATA S 40 SASTOJAKA

Baš kao što je kulinarški svijet 2008. nestrpljivo iščekivao kuharice Fat Ducka i Alinea, uz El Bullija, godine najvažnija izdanja tzv. molekularnog pokreta, u listopadu 2010. njihovu su pozornost privukle dvije biblije pokreta prirodne kuhinje - kuharica Nome René Redzepija i Quay Petera Gilmorea. Obje su postale praktičnim manifestom stila koji slavi namirnice. No, to slavije lako će zakomplicirati život hobi kuhara koji se lati kuharice Quaya. Recept jedne od salata, primjerice, popisuje 40 sastojaka, a druge pak četiri vrste ljubičica. Gilmore je, naime, odbio pojednostavniti originalne recepte.

- Ima i jedan recept za šparoge s oko 15 vrsta začinskog bilja i cvjetova, ali to će jelo biti ukusno i sa samo dvije-tri začinske trave. Ova je kuharica, prije svega, tu da inspirira. Ali, ako netko želi napraviti, recimo, Quay Chocolate Cake, moći će to, makar za pripremu potroši i četiri sata. Dobro, ne baš četiri, već osam. Ali će imati isti okus kao u Quayu - smješka se Peter.

Gilmore poput manijaka pretražuje banke sjemena svog mogućeg voća i povrća, a u svome vlastitom vrtu eksperimentira sa sadnjom gotovo izumrlih vrsta

Osim najviših ocjena u Good Food Guideu, Gilmore je Quayu 2003. i 2005. pri-skrbio i titule restorana godine, ponajviše zahvaljujući stilu koji se, umjesto tada popularnih molekularnih tehnika, zasnivao na

raznovrsnosti koju nudi priroda te namirnicama zanimljivih tekstura i okusa.

- Da budem potpuno iskren, taj sam stil tek počeo razvijati po dolasku u Quay i makar sam u tih godinu dana puno napredovao, to još nije ni izbliza bilo slično ovome što danas radim. No, ni sada moj stil još nije posve definiran, jer je razvoj proces koji nikada ne prestaje. Ja stalno učim i dalje se mijenjam - tvrdi Peter.

SLJEDEĆE ČETIRI GODINE posvetio je pretvaranju toga stila u posve originalan kulinarški izričaj koji je trijumfirao 2009. dotad nezabilježenom dvostrukom titulom restorana godine dviju konkurentskih gastro vodiča - Good Food Guidea i Australian Gourmet Guidea!

Gilmore je u svemu imao i sreću da se stil, koji je polako razvijao već desetak godina, poklopio s kurentnim svjetskim trendom prirodne kuhinje, stasalom u doba zalaska molekularnog pokreta. Naime, te iste 2009., Quay se pojavio i na San Pellegrino listi najboljih 50 svjetskih restorana, a filozofija mu je bila slična onoj René Redzepija i njegove Nome, koja se upravo popela na treće mje-

NAŠ SURADNIK IMAO JE ZADOVOLJSTVO KUŠATI
NAJPOZNATIJI GIMOREOV DESERT - SNJEŽNO JAJE I
PRITOM GLEDATI FASCINANTNU SIDNEJSKU OPERU

sto te liste i prijetila vrhu (koji će osvojiti naredne 2010.). U središtu te filozofije nalazila se priroda kao inspiracija te zaboravljene i rijetke vrste namirnica čiji su okusi i teksture pušteni da govore sami za sebe. Gilmoreov jelovnik gostima je nudio gotovo nepoznate sorte voća i povrća, rijetke ribe, rakove i morske plodove, ukomponirane u moderna i vrlo originalna jela, prezentirana na jedinstven način.

- Čitava ta filozofija u mom je slučaju reakcija na svijet u kojem danas živimo. Supermarketi nam nude lažnu raznovrsnost proizvoda, koja se kod voća i povrća uvijek svodi na dvije-tri prevladavajuće sorte. A svaka od tih vrsta zapravo ima više stotina sorti, od kojih su mnoge strukturom i okusom neusporedivo superiorne masovnim koje se nude. Isto je i s mesom i ribom. Najlakše je prodati jeftinu, masovno uzgojenu ribu i piletinu. Duboko vjerujem da se ljudi zapravo žele vratiti vremenima kad su imali puno više izbora i kad je na tržištima vladala raznovrsnost, dobu kad ste nešto kupovali zbog predivnih okusa koji su vam se sviđali ili baš za neku namjenu. To je za mene bio jedan razlog. Drugi je bio taj da sam, kao i svaki *chef*, težio raskošnijoj paleti, izboru namirnica koje će mi omogućiti da radim nešto posebno, svoje. Ja ne čekam da te nove, bolje i neobične namirnice vidim kod drugih ili da mi ih netko ponudi, već sam trgam za njima... S druge strane, na mene je utjecalo i to što sam kod kuće uredio vrt i zaljubio se u uzgoj povrća. Kad sam krenuo pretraživati kataloge sjemena, shvatio sam koliko različitost nudi priroda, dakle stvari koje postoje odavna, samo što su ih ljudi

prestali uzgajati. Tada sam počeo intenzivno raditi s uzgajivačima, eksperimentirati sa stotinama predivnih zaboravljenih sorata. To mi je omogućilo da u kuhanju rabim puno više namirnica nego do tada i osmislim čitav niz novih, posve originalnih jela - objašnjava nam Peter.

Tijekom godina Gilmore je sastavio svoj krug uzgajivača i dobavljača zaboravljenih i rijetkih namirnica. Berridale farma za njega uzgaja voće i povrće po narudžbi, uglavnom superiorne sorte koje vade iz zaborava, ali i iznimno rijetke vrste, koje pak služe samo za prestiž i jedinstvenost (to danas nastoje svi

SNJEŽNO JAJE

Gilmore je svoj najpoznatiji desert, **Snow Egg**, usavršavao sedam godina. Svoj put to je jelo započelo kao granita od kokosa u kombinaciji sa sladoledom od ruže, a tek kasnije u igru je ušao i poširani beze.

- U trgovini za profesionalne kuhare naišao sam na polukružne kalupe od silikona i u njima napravio beze, izdubio mu sredinu, napunio sladoledom i onda spojio dvije polukugle. Tako dobiveno jaje položio sam na podlogu od granite, no nešto je još nedostajalo. Nakon nekoliko pokušaja, došao sam na ideju rabiti šećer od žita, koji se ne lijepi za zube, kao snijeg. Tako je nastao zanimljiv desert, koji se u kombinaciji okusa granite i sladoleda mijenja zavisno od sezone - jagodna guava, dud, jackfruit, bijela breskva... - objašnjava Peter.

Pripremiti Snow Egg, prilično je komplicirano, pa je to bio idealan izazov dvojici finalista australskoga *MasterChefa*, koji su za njega imali dva sata.

- U Quayu imamo čitavu ekipu koja priprema Snow Egg, ali mislim da bi ga moj slastičar Angus Jones mogao sam pripremiti za jedan sat - tvrdi Gilmore.

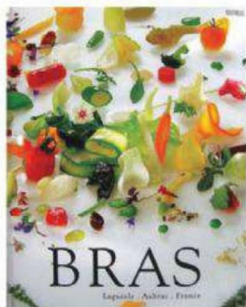
imalo ambiciozniji *chefovi*). June Harman na svojoj farmi salate (*The Salad Farm*) za Gilmorea uzgaja na desetke egzotičnih vrsta salata, dok Richard Gunner i njegova tvrtka Feast Fine Foods opskrbljuje Quay savršenim primjercima etički uzgojenih janjaca posebnih pasmina.

POZNATI UZGAJIVAČ GOVEDA David Blackmore (dobavljač više slavnih svjetskih *chefova*) u Quay šalje svoj vrhunski *wagyu beef*, a ribarska ekipa Uarra Fisheries za Gilmorea traga za neobičnim morskim delicijama.

Sve te jestive dragulje Peter pretvara u jela koja se temelje na skladu okusa, principu što je preuzeo iz japanske kuhinje, te igri tekstura. Usprkos tome što rabi suvremene kulinarske tehnike, Gilmore se, kao i čitav pokret prirodne kuhinje, odmiče od gastronomije inspirirane znanostu i fokus preusmjerava na raznovrsnost prirode. Zato je jelovnik Quayu, prije svega, parada namirnica u njihovu punom sjaju, dok su tehnike manje-više nevidljive. Tanjuri su puni zani-

NASTAVAK NA STR. 126

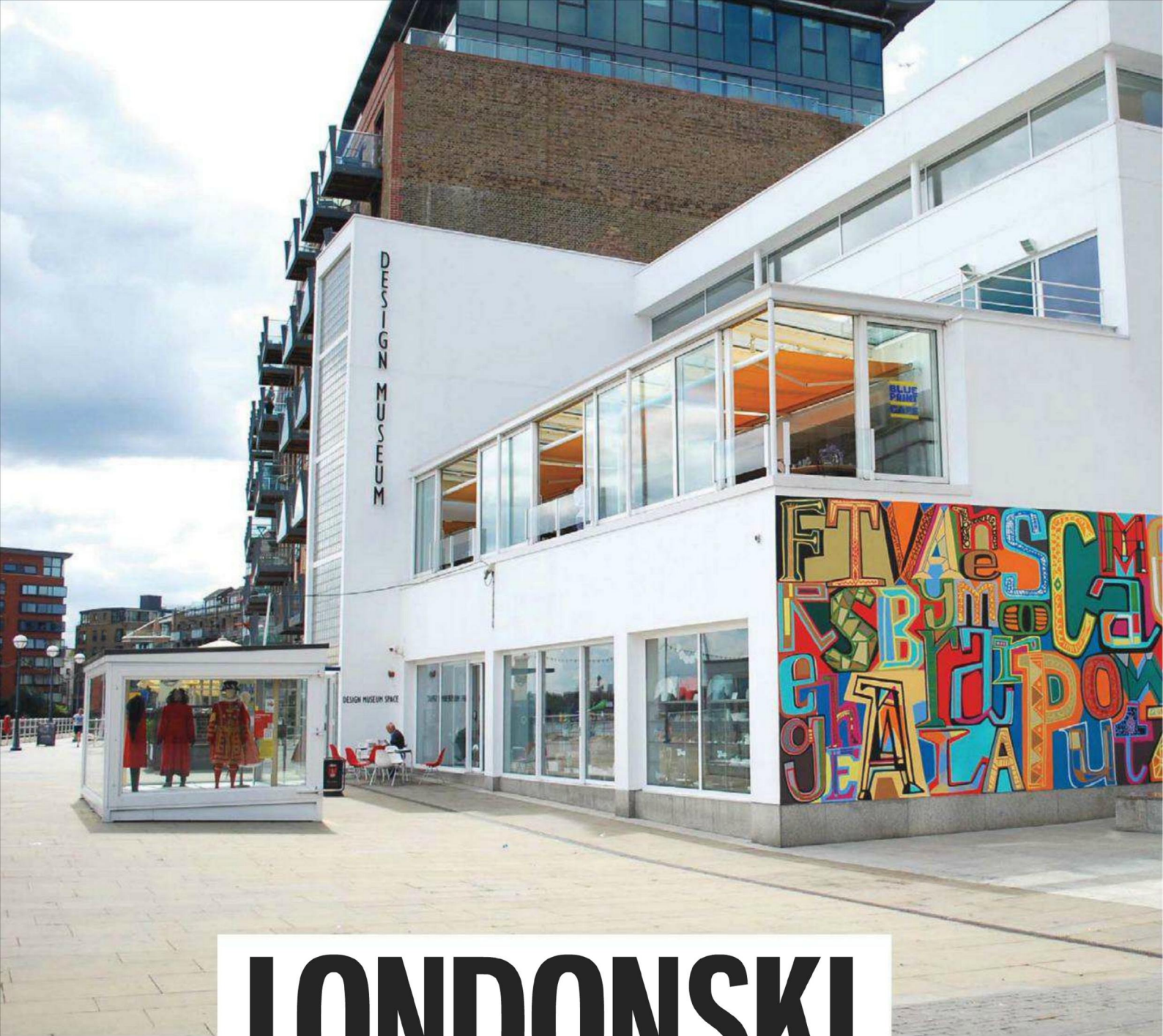
Zaboravljene ili rijetke namirnice, sorte voća i povrća, neuobičajene vrste riba i rakova, pasmine ovaca, svinja i goveda, sve je to snažno utjecalo na Gilmoreov stil i danas se nalazi na njegovom jelovniku

MICHEL BRAS KAO INSPIRACIJA

Svaki iskusni gurman koji dulje prati svjetsku gastro scenu, u Gilmoreovu će načinu prezentacije prepoznati utjecaje legendarnog francuskog *chefa* **Michela Brasa** (restoran Laguiole u oblasti Aveyron s tri Michelinove zvjezdice). Bras je svojim prepoznatljivim organskim oblicima jela utjecao na mnoge *chefove*, posebno one prirodne kuhinje.

- Ne bih rekao da je moj stil prezentacije jela isti kao i Michela Brasa, ali me inspirirala njegova filozofija uporabe lijepog povrća. Možda se sličnost javila kad sam napustio geometrijsku, simetričnu prezentaciju i priklonio se organskome, odnosno pokušao podražavati prirodno. Mislim da je moj stil prezentacije, po eleganciji i zen kvaliteti, bliži onom René Redzepija ili Andonija Aduritzu - kaže Peter.

LONDONSKI MUZEJ DIZAJNA

U nekadašnjem skladištu banana uz rijeku Temzu, smjestio se **Design Museum**. To je jedan od najuzbudljivijih i najkreativnijih londonskih muzeja, čija se kolekcija neprestano širi i obogaćuje. Stoga će se 2014. godine preseliti na novu lokaciju, u prestižnu londonsku četvrt Kensington

PIŠE IVANA KOVAČIĆ

GODIŠNJE KROZ MUZEJ PROĐE OKO 200.000 LJUDI, A S OBZIROM DA NE PRIMA SREDSTVA OD MINISTARSTVA KULTURE, ULAZ SE NAPLAĆUJE. CIJENA NIJE PREVISOKA - 10 FUNTI

FOTO ASHLEY WOODFIELD

FOTO LUKE HAYES

pravi mali dragulj, a nalazi se nešto istočnije, prema *Tower Bridgeu*, dobrih 20-ak minuta pješice od najbliže stanice podzemne. Šetnja južnom obalom Temze u maglovito zimsko predvečerje odvela me ulicama Dickensovog *Olivera Twista*, između visokih skladišta s kraja 19. stoljeća načičkanih uz obalu Temze. To je područje poznato pod imenom *Shad Thames*, a razvilo se u viktorijansko doba, kada su izgrađeni veliki hangari za skladištenje začina, egzotičnog voća i drugih namirnica dopremanih brodovima.

U ovom ugođaju 19. stoljeća snimani su i mnogi poznati filmovi, primjerice „*Oliver*“, prema knjizi Charlesa Dickensa, zatim „*Čovjek-slona*“ iz 1980., „*Žena francuskog poručnika*“, „*Riba zvana Wanda*“ s John Glee-sonom te noviji filmskih uradci poput „*Dnevnika Bridget Jones*“ i „*Trči debeli, trči*“.

Kako su sedamdesetih godina prošlog stoljeća skladišta u *Shad Thamesu* zatvarana, tako su se otvarale nove mogućnosti prenamjene tih fantastičnih, velikih prostora. Upravo ovakva mastodontska zdanja industrijskog doba pružaju neslućene mogućnosti za suvremeni *remake*. U tome se posebno iskazao jedan od najcjenjenijih britanskih arhitekta i dizajnera, **Sir Terence Conran**

CIJENJENI BRITANSKI ARHITEKT I DIZAJNER
TERENCE CONRAN KUPIO JE NEKADAŠNJE SKLADIŠTE BANANA I 1989. GODINE PREUREADIO GA U MUZEJ DIZAJNA

Umega metropoli poput Londona čovjek svaki put otkrije nešto novo. Njegov uzbudljiv ritam, spoj modernih tendencija i tradicionalnog stiha, njegova multikultura i inspirativnost upravo nas tjera da mu se svako toliko vraćamo. U ovoj godini kada ugošćuje Olimpijske igre, London se posebno dotjerao, poput magnetski privlačne, zanosne žene prije izlaska.

Za nedavnog posjeta britanskoj metropoli, prijatelji su mi preporučili muzej na južnoj obali Temze kojeg do sada još nisam posjetila. Ne, ne radi se o *Tate Modernu* koji je apsolutni „must“ za svakog tko se nađe u Londonu, ovaj muzej koji sam sada naučila posjetiti predstavlja

kojega laskavo nazivaju „čovjekom zaslužnim za revolucionarnu izmjenu britanskih domova“. Taj perspektivni kreativac poduzetnog duha, prije više od pola stoljeća počeo je s dizajniranjem namještaja, keramike i naslovnica časopisa. Nakon duljeg boravka u Francuskoj, otvorio je u Londonu svoj prvi restoran (*Soup Kitchen*) u kojem su se prodavale juhe, espresso kava, francuska peciva, sirevi i kolači. Potom je uslijedio još jedan restoran te cijeli niz zalogajnica pariškog tipa (*brasserie*) koje će u idućih nekoliko godina promijeniti prehrambene navike Londončana.

Potom Conran otvara trgovinu *Habitat* koja će se vrlo brzo proslaviti svojim asortimanom modernog namještaja i *cool* kućnih potrepština s naglaskom na tadašnju pop kulturu. Conran je Britance izveo iz učmalosti tradicije i ponudio europsku estetiku i moderan dizajn pristupačan svačijem džepu.

Stvorio je inspirativne interijere s *Bauhaus* naslonjačima, *Braunovim* svjetiljkama i mnogim drugim novitetima zbog čega ga smatraju jednim od najutjecajnijih britanskih dizajnera interijera 20. stoljeća.

Svestrani Conran jednako je uspješno uređivao interijere i eksterijere, pa je tako obnovio terminale zračnih luka kao što su *Heathrow* i američki *JFK*, ali i unutrašnjost *Concorde* aviona - i to sve do najsitnijih detalja poput jedaćeg pribora. Istodobno, u londonskom *Shad Thamesu*, u prostorima nekadašnjih skladišta otvorio je restorane od kojih su neki dobili i kulturni status - primjerice *Pont de la Tour*, *Butler's Wharf Chop House*, *Blueprint Cafe* i dr. Time je udario pečat novom tipu modernih restorana, jednostavnog dizajna i velikih svijetlih prostora.

OD '70-IH DO DANAS POČINJE uzbudljivo razdoblje za londonske arhitekte koji od bezličnih skladišta i relikta industrijske arhitekture stvaraju moderne urede i ekskluzivne stambene objekte, zadržavši njihova osnovna obilježja. Moglo bi se reći da je to razdoblje recikliranja postojeće „ružne“ arhitekture u nova, uzbudljiva zdanja prilagođena modernom čovjeku. Nadahnuti arhitekti **Herzog i de Meuron** pretvaraju tako nekadašnju termoelektranu na Temzi u jedan od najuzbudljivijih europskih muzeja današ-

U MUZEJU JE TRENUTNO SMJEŠTENO OKO 2000 IZLOŽAKA KOJI POKRIVAJU RAZDOBLJE OD RANOG MODERNIZMA S POČETKA 20. STOLJEĆA, DO SUVREMENOG DIZAJNA

njice - *Tate Modern*. U obližnjem *Shad Thamesu* niču restorani, moderni uredi, galerije i stanovi u dotadašnjim skladištima. Nazivi prema robi koja se ovdje skladištila zadržali su se do danas, pa šecujući nailazim na natpise poput *Vanilla&Sesame Court*, *Tea Trade Wharf*, *Cinnamon Court*, *Ginger Court*...

U uzbudljivom razdoblju renovacije napuštenih prostora unutar povijesnog *Shad Thames*, Terence Conran kupio je nekadašnje skladište banana i 1989. godine ga preuredio u **Muzej dizajna**. Bio je to prvi takav muzej u svijetu, a njegov interijer uređivao je sam Conran, izabравši modernistički stil tridesetih godina.

Muzej dizajna danas je jedan od najuzbudljivijih, najkreativnijih londonskih muzeja, čija se kolekcija neprestano širi i obogaćuje. U njemu je trenutno smješteno oko 2000 izložaka koji pokrivaju razdoblje od ranog modernizma s početka 20. stoljeća do suvremenog dizajna. Zbirka nas upućuje u povijest masovne proizvodnje i uključuje namještaj, svjetiljke, kućne aparate, grafički dizajn i drugo. Godišnje kroz muzej prođe oko 200.000 ljudi, a s obzirom da ne prima sredstva od Ministarstva kulture, ulaz se naplaćuje. Cijena nije previsoka - 10 funti (oko 90 kuna). Sredstva od ulaznica ulažu se u daljnji razvoj muzeja kojemu u svakom slučaju ne nedostaje ideja i noviteta.

Na samom ulazu u muzej nalazi se kafić i primamljiv muzejski dućan s bogatim izborom dizajnerskih predmeta - od čestitki, igračaka za djecu, do odjeće i namještaja s potpisom. Čak su i WC-i u prizemlju originalnog dizajna. Osmislio ih je Australac **Marc Newson** i danas su jedna od muzejskih atrakcija.

Na prvome se katu nalazi *Blue Print Cafe*, također jedan od Conranovih restorana s impresivnim pogledom na Temzu i Tower Bridge. Tu je i velik izložbeni prostor u kojem su dosad gostovala slavna imena poput **Manola Blahnika**, dizajnera obuće, te **Petera Savillea**, renomiranog grafičkog dizajnera. Brojnim znatiželjnicima ovdje će se sljedećih mjeseci predstaviti **Christian Louboutin**, francuski dizajner ekstravagantnih ženskih cipela s vrtoglavih petama koje obožavaju Madonna, Lady Gaga i Victoria Beckham.

Na drugom katu nalazi se stalni postav s izlošcima povijesno-revolucionarnog dizajna koji je uvelike promijenio životni stil tijekom 20. stoljeća. Tu je, između ostalog, crvena telefonska govornica iz 1936. koju je osmislio engleski arhitekt **Sir Giles Gilbert Scott**, *Trip trap* drvena dječja sjedalica danskog dizajnera **Petera Opsvika** iz 1972., *Anglepoise* stolna svjetiljka, *Moulton* bicikl iz 60-ih, *Sony Walkman* iz 1979. kojeg se neki od nas sjećaju s velikom dozom nostalgije.

Tu je i prepoznatljiv M1 prometni znak s britanskih autocesta s uočljivom plavom

MUZEJ ĆE SE 2014. GODINE PRESELITI U PRESTIŽNU LONDONSKU ČETVRT KENSINGTON

FOTO ALEX MORRIS VISUALISATION

pozadinom i bijelim slovima. Znakove za vođenje prometa, tzv. smjerokaze osmislio je 1960. godine duo **Calvert-Kinneir**, a u upotrebi su i danas, 50 godina kasnije.

Među izlošcima je i britanska automobil-ska ikona *Austin Mini* iz 1959. koju je dizajnirao **Alec Issigonis**. On je, redukcionišući dizajn, pokušao maksimalno iskoristiti unutarnji prostor legendarnog Minija koji i danas uživa kulturni status među ljubiteljima oldtajmera.

Jedan od novijih izložaka je AK-47, automatska puška čiji je izumitelj Rus **Mihail Kalašnjikov**. Od 1947. godine kada je nastao, Kalašnjikov je korišten u ratnim sukobima širom svijeta, a u upotrebi je i danas. Pretpostavlja se da je presudio stotinama tisuća ljudi, pa je samim time i najkontroverzniji izložak muzeja. Kalašnjikov je 2003. godine u jednom intervjuu izjavio kako mu je osnovna namjera bila dizajnirati pušku u svrhu zaštite svoje zemlje. Ne njegovom voljom, puška koja nosi i njegovo ime, uskoro je postala jedan od najjačih ruskih izvoznih proizvoda te je korištena u mnogim ratovima u svijetu. Njezin tvorca ju je usporedio s duhom iz Aladinove svjetiljke - jednom na slobodi, ona se jednostavno otela kontroli.

OSIM STALNIH IZLOŽBI i gostujućih dizajnera, Muzej dizajna organizira radionice, predavanja, projekcije, kreativne aktivnosti za djecu i posebna događanja. Također je zanimljivo da se prostori unutar muzeja mogu zakupiti za vjenčanja i razne prigode, a s obzirom na izrazito atraktivnu lokaciju uz Temzu, s pogledom na *Tower Bridge*, to je postalo vrlo popularno među imućnijim pojedincima ili tvrtkama. Ponuda za proslavu vjenčanja obično uključuje ceremoniju vjenčanja uz šampanjac i kanapee te večeru od tri slijeda s vinom i glazbom u *Blueprint Cafeu* u rasponu od 13 do 25 tisuća funti za 120 uzvanika.

Svake godine muzej raspisuje natječaj za nekoliko perspektivnih mladih dizajnera, koji će tijekom razdoblja od godine dana uživati financijsku i promotivnu potporu muzeja. Mnogi mladi dizajneri uspješno su se afirmirali upravo zahvaljujući ovom programu Muzeja dizajna.

Također, svake godine muzej objavljuje nominacije za najperspektivnije dizajnere u sedam kategorija: arhitekturi, digitalnoj tehnologiji, namještaju, grafičkom dizajnu, proizvodima široke potrošnje i transportu. Ove godine, između ostalih, nominirana je **Sarah Burton**, dizajnerica Alexandra McQueen-a koja je izradila znamenitu vjenčanicu Kate Middleton, zatim **Barber Osgerby** za olim-

FOTO PHILIPPE GARCIA

20 LOUBOUTINOVIH GODINA

Madonna, Victoria Beckham, Dita Von Teese i Lady Gaga - to su samo neke od obožavateljica Louboutinovih ekstravaganantnih cipela. Krajem ožujka otvorena je izložba ovog francuskog dizajnera koji je svoju fascinaciju prema vrtoglavo visokim petama razvio još dok je kao dječarac radio u pariškoj operi-kabareu Folies Bergere. Tamo je pomažući u garderobi razveseljavao pariške starlete i zabavljačice svojim kreacijama iz mašte.

Louboutinov zaštitni znak su crveni potplati i iznimno visoke i tanke pete na kojima mogu hodati samo one najhrabrije. Usprkos tome, najgorljivije Louboutinove obožavateljice imaju po nekoliko stotina njegovih modela, a prema evidenciji samog kreatora, jedna od njegovih poklonica ima više od 6000 pari (!), no radi diskrecije nije želio otkriti njezin identitet.

Prije nekoliko godina, slavni francuski dizajner održao je sa svojim prijateljem, američkim redateljem Davidom Lynchom zajedničku izložbu pod nazivom „Fetiš“ u kojoj Lynch kroz foto objektiv predstavlja, po prvi put u javnosti, Louboutinove fetiš modele. Te cipele možda i nisu za nošenje, ali u svakoj slučaju raspiruju maštu. Louboutinov najdraži model iz te serije je model sijamskih cipela, spojenih na peti. Cipele se izložbe „Fetiš“, također se mogu razgledati u Muzeju dizajna...

Izložba otvorena sve do 1. srpnja slavi 20 godina Louboutinovog rada: od prve trgovine koju je otvorio u Parizu do današnjeg statusa dizajnera svjetske slave.

Na izložbi će biti prikazan presjek ukupnog Louboutinovog kreativnog stvaranja - kroz dizajn cipela za nastupe slavnih osoba, cabaret i svakodnevnu upotrebu, ali i kroz umjetnost i arhitekturu kojima se Louboutin također s užitošću bavi.

Posjetitelji će imati uvid u sam proces nastajanja njegovih kreacija, od inicijalnih nacrti i prvih prototipa, pa sve do proizvodnje u tvornici. Louboutinove cipele su sinonim stila, glamura, elegancije, strasti i ženstvenosti i sigurno će posjetitelje izložbe, a posebno ženski dio, ostaviti bez daha.

Prošle godine izašla je i biografija o slavnom dizajneru čiji je prolog napisao John Malkovich i koja se može kupiti u trgovini Design Museuma.

pijsku baklju na igrama u Londonu ove godine, te novi londonski velodrom. Pobjednici u svih sedam kategorija bit će proglašeni 24. travnja.

S obzirom na veliki broj dosadašnjih dizajnera koji su izlagali ili su se na bilo koji način predstavili u muzeju, na web stranici designmuseum.org/design navedeni su svi koji su dosad pridonijeli bogatoj kolekciji i programima izložbi u muzeju. Ovdje možete pročitati biografiju svakog od zastupljenih dizajnera, upoznat se s njihovim radom i budućim projektima i planovima.

Perspektivni direktor muzeja, ujedno i poznati britanski arhitekt **Deyan Sudjic**, čiji su roditelji s prostora ex-Jugoslavije, prošle je godine najavio novi korak za muzej. Naime, budući da bogata kolekcija predmeta suvremenog dizajna neprestano raste, a izlagački prostori unutar muzeja vrlo su ograničeni te ne dopuštaju širenje (kako izložbenog prostora, tako i mogućnosti ostvarivanja dodatnih sadržaja i programa), muzej će se 2014. godine preseliti na novu lokaciju, u prestižnu londonsku četvrt Kensington. U ovoj četvrti kulture, kako ju neki nazivaju,

već se nalaze brojni muzeji poput znamenitog Natural History Museuma, Science Museuma, Victoria and Albert Museuma...

Za novu lokaciju izabrana je zgrada nekadašnjeg Instituta Commonwealtha koja više nije u funkciji. Dizajn potpisuju inovativni britanski arhitekt **John Pawson** te danska arhitektonska tvrtka OMA (*Office for Metropolitan Architecture*). Ovaj projekt vrijedan 80 milijuna funti znatno će prodonijeti prezentaciji postojeće kolekcije kao i proširivanju programa muzeja čime će učvrstiti njegovu ulogu vodećeg svjetskog muzeja u području moderne arhitekture i industrijskog dizajna. Sam Terence Conran, utemeljitelj muzeja, spreman je uložiti 17 milijuna funti u novi projekt. Procjenjuje se da će preseljenjem na novu adresu broj posjetitelja narasti na nevjerojatnih 500.000 godišnje!

Stoga, ako još niste obišli Muzej dizajna na sadašnjoj lokaciji, u nekadašnjem skladištu banana, ovo je posljednji trenutak da to učinite. Izložba Christiana Louboutina koja se upravo otvorila, uz skorajšnje Olimpijske igre, trebala bi biti sasvim dovoljna motivacija za posjet britanskoj prijestolnici. **Y**

A photograph of a person lying down, possibly on a couch or bed, with their arms crossed. They are wearing blue jeans and a dark, long-sleeved sweater. The background is dark and out of focus. The text "GLUMAČKI VIRTUOZ" is overlaid in white, serif font, with a small "v" above the "A" in "GLUMAČKI".

GLUMAČKI
VIRTUOZ

Za vrijeme Akademije u više je navrata htio odustati od glume, ali nije. Još kako dobro da nije: danas je **RAKAN RUSH Aidat**, sa samo 34 godine, među vodećim hrvatskim kazališnim imenima, istinska zvijezda naših pozornica

PIŠE
NINA
SKORUP

SNIMIO
DRAŽEN
PAJTLAR

NAJBOLJI, KAŽU MNOGI, NAJBOLJI od svih. Rakan Rushaidat je odmalena u klubu nadarenih. Iniciran je u ZeKae-Movom dramskom učilištu da bi, bez predumišljaja, upisao Akademiju, prošao put s mačetom i bičem u ruci, vjerujući samo u posvećen i predan rad na sebi, bez presedana.

Danas, u svojoj trideset i četvrtoj, otvoren, brz, precizan i snovito talentiran, suvereni je vladar kazališne scene, filmskoga platna, konačno, virtuoz glumačkog umijeća i stoga vlasnik nagrada najboljeg u svim žanrovima, formama i izazovima.

U angažmanu je dječjeg kazališta „Trešnja“, a trenutno živi 13 različitih predstava 35 puta mjesečno i izvan matič-

ne kuće, istovremeno već duboko smješten u probe dva kratkometražna i dva dugometražna filma, još i u dvostrukoj ulozi tate, scenskoj i životnoj, ne mrzeći istinu, upravo suprotno, o da.

Ne vjeruje u sudbinu pa kaže:

- Čovjek može imati sreće s vremena na vrijeme, ali tu sreću navuče na sebe. Svi ljudi koji su na mene ostavili traga su veliki radnici, skloni istraživanju, i oduvijek sam uvjeren da treba samo užasno puno raditi i eksperimentirati. Dosta sam vremena mislio kako je sasvim normalno dugo „biti na nuli“. Dugo sam bio i previše samokritičan, preoštar prema sebi, veći dio Akademije bio sam i jako frustriran jer

sam dobivao uloge kroz koje se nisam mogao izraziti, čak i u svojim ranim danima kazališta uvijek sam bio član nekakvog kora, držao bih koplje, nosio tace... Ljudi su me tako i doživljavali, sporedno, očito sam imao i takav karakter, stalno sam radio probleme propitivanjem, bunio sam se, možda sam pritom imao i agresivan pristup, pa su možda i zato uzimali... Na filmu sam, kasnije, često igrao likove koji nose ogromnu krivnju, ali ja sam takav, a postoji više razloga za to...No, mislim da to nije ništa izvanserijski, svi smo iskompleksirani zbog nečega, svi nosimo određenu količinu boli zbog nečega, i drago mi je da se mogu baviti poslom kroz kojeg uviđam odakle to sve dolazi.

Za vrijeme ADU htio je odustati od glume u više navrata, ali jok. I dalje je vodio svoje borbe, u lokvama znoja i liptanju krvi, prošavši sve - od betonskih podruma, eksperimentalnog teatra, plesača, nebrojenih glumačkih seminara i metoda, klasičnih drama, sporednih uloga, do scena svih HNK-ova u zemlji. I u jednom momentu su se stvari otvorile, sve je samo krenulo...

OD HLAPIĆA DO LOJTRICE

U kazalištu Trešnja, Rakan trenutno igra u osam predstava (Oliver Twist, Alisa, Čudnovate zgrade šegrta Hlapića, Pinocchio, Veli Jože, Mirakul za malene, Princeza i žabac i Rent a friend). U EXITU glumi u već legendarnim „Kaubojima“ te u „Ja tata“ i „To samo Bog zna“, u ITD-u nastupa u lani višestruko nagrađenoj predstavi „Mrzim istinu“ i napokon u KNAP-u već godinama briljira u „Smislu života gospodina Lojtrice“.

„Da, snimao sam i reklame, trebao mi je novac... Ne znam, doduše, što bi se trebalo dogoditi da uđem i u sapunice jer tu ne vidim nikakvu kvalitetu

- Na trećoj sam godini radio ispit maski i ta maska koju sam stavio na lice mi je odjednom dala neviđenu slobodu. Uspio sam progovoriti, pustio sam van sve frustracije, i neke su se stvari naglo otvorile. Netom kasnije, na četvrtoj godini, dobio sam apsolutnu slobodu u ulozi Čaruge. Tu sam totalno puk'o, jer mi se događalo nešto što mi se nije događalo sve četiri godine na ADU... I onda je došao Matko Raguž i dao mi sat i pol na sceni

da sve pustim van, da divljam, i tu se dogodio EXIT i pravac nezavisnog kazališta, suvremeni teatar. Nekako sam ostao na tom putu i nekako mi je dobro.

Odlično, rekli bismo.

Pet godina bio je slobodnjak s čvrstim uvjerenjem da bi svi glumci trebali biti slobodnjaci:

- Angažman nužno zatvara umjetnika i potpuno ga izolira, jer raditi s istim ljudima i unutar istog repertoara ograničava razvoj, zatvara. Ali vremena se mijenjaju i ja sam se promijenio. Uvidio sam umijeće i odgovornost bivajući dijelom jedne obitelji, prolazeći s istim ljudima jedan period, gledajući što se sve zbiva. Ako sam protiv angažmana, to je provokacija, ok, onda treba probati i angažman.

A reklame, a sapunice?

- Da, snimao sam i reklame, trebao mi je novac. Čitavog života me zanimaju stvari koje me previše smetaju, siguran sam da za to sigurno postoji razlog i kako bih vidio što je, bacam se u probleme da bih iskusio i vidio čega se zapravo bojim. Ne znam, doduše, što bi se trebalo dogoditi da uđem i u sapunice jer tu ne vidim nikakvu kvalitetu. Dobar scenarij je pola posla, podjela je opet pola posla, a način i sadržaj sapunica je vrlo zatupljujući, osim što je i glumački razvoj nemoguć. Dobra stvar je uvijek dobra stvar, prepoznaju je svi, kao recimo američku seriju „Žica“ koja je na toliko nivoa dobro promišljena, koja je zabavna i poetična, izvrsno odglumljena i napisana, ali istovremeno gađa i kritizira društvo pro-

NAGRADE, NAGRADE...

Za ulogu u predstavi "Istok" dobio je nagradu Hrvatskog društva dramskih umjetnika. Za ulogu Mira u predstavi "Komšiluk naglavačke" HNK-a Ivan pl. Zajc zaradio je nagradu Fabijan Šovagović. Dobitnik je priznanja Hrvatskog društva dramskih umjetnika - nagrade za najbolju mušku glumačku ulogu godine u predstavi "Smisao života gospodina Lojtrice". "Kauboji" su mu donijeli Nagradu Ivo Serdar za ulogu najbolje prihvaćenu od publike, nagradu Marul za najbolju glumačku izvedbu, pa onda i po drugi put nagradu Fabijan Šovagović za najbolju mušku ulogu. Za glavnu ulogu u filmu "Sve džaba" osvojio je nagradu "Srce Sarajeva".

govarajući o njemu. Takvu seriju, takvu razinu svijesti je i u svijetu teško postići, a kamoli tu. Trebamo sjesti i razmisliti o čemu zapravo govorimo kad govorimo i što radimo kad radimo. Zato sapunice u mom slučaju nikako ne dolaze u obzir.

Ovoliko uspješnom mu (i)pak ne pada na pamet napustiti hrvatski mulj:

- Ja sam tu gdje jesam, valjda postoji razlog da govorim o stvarima koje me se tiču i koje vidim oko sebe, na način na koji ih doživljavam, neki put pogrešno, neki put ispravno. Kazalište i gluma su i pitanje jezika, mentaliteta i identiteta jednog naroda i mislim da je to zanimljivo. Odlazak samo znači novac, karijerizam, to me ne zanima... Ja sam neki radnik u kulturi, ovdje, unutar nekog sustava, kakav god on bio, kakvi god ljudi bili, kakve god probleme imali, i mislim da je bitno da svatko nastoji biti 100 % u tome što radi... Ja sam samo glumčić koji na sceni u nekom nezavisnom kazalištu u zapadnom dijelu grada, može reći skupu od dvjesto-tristo ljudi ono što misli. I kao idealist po uvjerenju, mislim da to mijenja stvari, da to puno više mijenja stvari nego da odem i u nekoj koprodukciji snimim „Robocop 4“.

Posvećeno, fino, a kako ego?

- Tašt sam, nemojmo se zavaravati, imam ogroman ego, u takvom sam poslu, ne lažem sam sebi. Da bi čovjek izašao van pred tristo ljudi i bio potpuno opušten, progovarajući na neki način o svojim emocijama, mora imati velik ego, inače nije normalan. U početku nisam prihvaćao komplimente, jer sam se bojao da će me odvesti na krivi put. Preventivno sam odbijao svaku pohvalu jer sam vjerovao da me one guraju nazad, stoga sam molio za kritiku jer me ona sigurno tjerala dalje. Nakon nekog sam vremena shvatio da

sam postao autodestruktivan, što je stvaralo karakter čovjeka punog krivnje koji se konstantno kritizira, pa sam krenuo učiti kako pohvalu staviti na srce. Baš sam morao raditi na tome i još uvijek nastojim biti jako oprezan oko toga.

Kako osjeća „puls nacije u vremenu“?

- U brzini razmjene informacija, vrijednosti se kompletno mijenjaju, ljudi brže izgaraju, izloženi smo suludim promjenama. Pogotovo moja generacija koja je odrasla u socijalizmu kada su postojala i pisana i nepisana pravila ponašanja, kada se znalo gdje je kome mjesto. Ljudi su se, čini se, pogubili, jer su odjednom nestala ta nepisana pravila, jer ne znaju kako se postaviti u određenoj situaciji i jer ne znaju što treba učiniti da bi se čovjek ostvario u svojoj profesiji. Ponekad mi se čini da nitko živ više ne zna tko je... Kao da si ušao u samoposluživanje sa tisuću identiteta i tu moraš konkretno odabrati tko si, u svakom momentu donoseći odluke, što je zapravo užasavajuće jer je izbor ogroman.

Kako sebe doživljava u tom vrtlogu?

- Doživljavam se ovisno o danu, o periodu, ne mogu odgovoriti tko sam, to je jedan od bitnih razloga zašto se bavim ovim poslom. Ne bojim se, mislim da sam na dobrom putu, da na dobar način otkrivam tko sam, putem kazališta prvenstveno. Nekad žalim što se nisam više posvetio glazbi, kao klinac, možda nisam ni trebao, ali još uvijek imam te dječачke snove da bih na sceni najradije bio glazbenik. Glazba me prva počela otvarati u životu, glazba me prva utješila... Gitaru sam uzeo prvu, za njom i bas, pa trubu koju sam našao u kazalištu, i trombon koji sam dobio na dar. Na kraju sam oženio ženu koja je totalno u jazzu i koja mi je približila jazz i blues... Nekad sanjam da sviram trombon u New Orleansu, ponekad da sam trubač u NYC-u ili gitarist u nekom engleskom gradiću. O tome katkad eto sanjam, dok razmišljam što bi bilo da sam rođen negdje drugdje ili da sam imao više talenta za glazbu...

ROĐEN U JORDANU

Zahvaljujući ocu koji je sedamdesetih godina prošloga stoljeća došao u Hrvatsku i zaljubio se u jednu Hrvaticu iz Podravine, Rakan je 1977. rođen u Jordanu (za razliku od sestre koja je rođena u Hrvatskoj). No, Rakan se Jordana nimalo ne sjeća, jer je *happy family* preselila u Hrvatsku dok je malac imao godinu dana, a zemlja rođenja čeka njihov ponovni susret.

Konačno, on tata?

- Jedino je bitno da budem tu i da pružim podršku svom djetetu kroz koje god probleme bude prolazio, da mu pomognem da se razvije u kojem god smjeru vidim da će krenuti i da ga mogu u svakom trenu razumjeti. Siguran sam da će doći trenutak kada neću moći razumjeti njegov izbor jer sam pripadnik nekog drugog vremena, ali ću morati naći način da ga razumijem i ispoštujem. Nastojat

ću prenijeti na njega bitnost ljubavi, razumijevanja, poštenja, odgovornosti i predanosti.

Što kaže umjetnik o (umijeću) ljubavi:

- Ljubav je, između ostalog, i to da žena na tebe baci tanjur, a ti razvališ vrata i odeš van (smijeh), i to može biti zdrav odnos, kako da ne? Ali naravno, i svi oni divni trenuci o kojima govore pjesnici. Ljubav je poezija, a o poeziji je teško govoriti... Ima ona točna rečenica: „Talking about music is like dancing about

” Gitaru sam uzeo prvu, za njom i bas, pa trubu koju sam našao u kazalištu, i trombon koji sam dobio na dar. Na kraju sam oženio ženu koja je totalno u jazzu i koja mi je približila jazz i blues. . .

architecture“, mislim da je isto i s ljubavi. To su dva svemira koja se spajaju i to je ultimativna umjetnost ravna čudu.

I za kraj, prava zvijezda rođena pod sretnom zvijezdom, reći će:

- Čovjek ne bi smio biti nesretan. Ako je u većoj mjeri nesretan, nešto bi trebao mijenjati. Uvijek kad vagnem zapravo sam sretan i zadovoljan, i to mi je kompas. Mislim da sam donio dobre odluke u životu, sretan sam čak i s količinom bedova u životu. To je ta mjera bedova za koju mislim da je zdrava, da je okej, jer inače, jednostavno, nisi živ. 🍀

TEXAS HOLD'EM POKER • CARIBBEAN POKER • BLACKJACK • AMERICAN ROULETTE • ELECTRONIC ROULETTE • SLOT MACHINES • MINI PUNTO BANCO

0 - 24 h

Hotel **WESTIN** ZAGREB
www.casinocezar.com

CASINO CEZAR

Hotel Westin-Zagreb / Izidora Kršnjavoga 1/ Zagreb / Croatia/Hrvatska

Phone/Tel.+385 1 554 5271 / Email: info@casinocezar.com

Shuttle Service / Phone/Tel. +385 1 554 5271 / GSM: +385 91 3205 602

S LJUBAVLJU GA PROIZVODIMO OD 1825.

LAŠKO
S LJUBAVLJU GA
PROIZVODIMO OD
1825

JAKO DOBRO PIVO

SLAVNI CUGERI

VISKI, VOTKA, DŽIN...

Podjela cugera uglavnom se bazira na vinopije i pivopije, no kad krenemo u sfere žestokog alkohola, tek tada se ističu nijanse „otrova od osobnog izbora“. Zavirimo na trenutak u svijet poznatih, slavnih i moćnih, koji su i poput nas, običnih smrtnika, imali svoje preferirano piće koje im (je) život čini(lo) ugodnijim...

PIŠE RONALD RADOJEVIĆ

CUGA - ELIKSIR BOGOVA ili čovjeku dano prokletstvo? Pitanje je koje si postavljamo svaki put kad se budimo sa solidnim mamurlukom i tapkamo do kuhinje ne bi li usuli u sebe ogromne količine vode i popili „nešto za glavu“.

Pošteni mamurluk je neizbježan nusprodukt svakog poštenog pijanstva, svojevrsni porez koji plaćamo na užitke protekle dinamične večeri i na kojeg svaki pravi cuger gleda športski. Iako neu-mjerenost u piću brane i vjera i za to područje kvalificirani stručnjaci, ljudski rod od svog nastanka do danas, u većem ili manjem broju, s više ili manje žara, povremeno ili redovno, cuga.

Stara je i ofucana floskula da ne treba lokati, nego umjereno piti, što je svakako zdravstveno prihvatljivije i mudrije, no neosporna je činjenica da se epohalne dogodovštine i legendarne situacije obično rađaju u sumaglici alkoholnih para i ispražnjenih čaša, a ne nakon „deci vina poslije večere“. Naravno, nije preporučljivo dovoditi se u spomenuta stanja svakodnevno, no činjenica je da se u našim krajevima uglavnom blagonaklono gleda na sporadično alkoholiziranje, pa vas tako, ako baš niste incidentni pijanac, nitko u subotu uvečer neće krivo pogledati nakon poneke čašice viška.

No, ne piju svi ljudi ista pića. Podjela cugera se uglavnom bazira na vinopije i pivopije, no kad krenemo u sfere žestokog alkohola, tek tada se ističu nijanse „otrova od osobnog izbora“. Zavirimo na trenutak u svijet poznatih, slavnih i moćnih, koji

su i poput nas, običnih smrtnika, imali svoje preferirano piće koje im (je) život čini(o) ugodnijim...

Humphrey Bogart

Bogie je prije svega preferirao **škotski viski**, kojeg je rado konzumirao i na filmskom platnu. No, nakon nekog vremena počeo je piti martini, koktel s džinom i vermutom, te je bio uvjeren da ga je upravo ta promjena stajala glave. Navodno su mu posljednje riječi bile „Nikada nisam trebao prijeći sa scotcha na martini.“

BOGART JE
OMILJENI
ŠKOTSKI
VISKI RADO
PIO I PRED
KAMERAMA

Winston Churchill

Stari, dobri, debeli Winston također je obožavao škotski viski, a na njega se navukao na odsluženju vojnog roka u Africi. Naime, miješao je viski s vodom kako bi ju sterilizirao i prema vlastitim tvrdnjama to mu se vrlo brzo svidjelo, a piće je među vojnicima dobilo naziv Highball. Iako je vrlo rado pio i brendi, cuga broj jedan mu je ipak bio **Johnny Walker**, jer je bio dobar prijatelj sa Sir Alexanderom Walkerom. Volio je jesti, pušiti i piti, stoga je jednom prilikom napomenuo: „Uvijek zapamtite da sam ja više izvukao iz alkohola, nego alkohol iz mene.“

Frank Sinatra

Franky Boy je bio poznati cuger i u glamurnim barovima rijetko kad ga se vidalo bez čaše njegovog omiljenog burbona **Jacka**

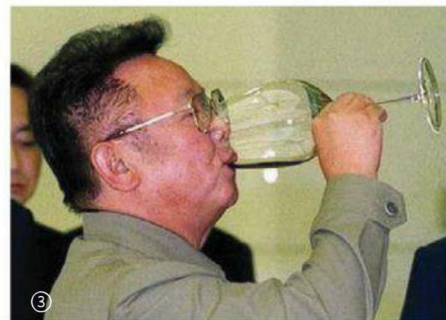

WINSTON CHURCHILL BIO JE DOBAR PRIJATELJ SA SIR ALEXANDEROM WALKEROM PA MU JE **JOHNNY WALKER** BIO CUGA BROJ JEDAN ①. **ERNEST HEMINGWAY** JE PIO SVE I SVAŠTA, NO NAJVIŠE KOKTELE MOJITO I DAIQUIRI ②. VELIKI VOĐA SJEVERNE KOREJE, **KIM JONG-IL**, BIO JE NAJVEĆI POJEDINAČNI KUPAC HENNESSYJA ③

Danielsa. Ali Sinatra je bio liberalan po tom pitanju, pa je tvrdio da je on za sve što čovjeku može pomoći da izgura večer, bila to molitva, tablete za smirenje ili boca Jacka Danielsa. Ipak njegova najpoznatija izjava o cugi bila je religioznog karaktera: „Alkohol je možda čovjekov najveći neprijatelj, no Biblija kaže - voli svoga neprijatelja!“

Ernest Hemingway

Poznati novinar i pisac pio je sve i svašta u životu, no najmiliji su mu bili kokteli s rumom, **Mojito** i **Daiquiri**. U vremena kad je bio manje solventan izmislio je i vlastitu metodu pijenja male količine ruma tako da rum drži pod jezikom te ga popije i istovremeno duboko udahne, kako bi dio ruma i alkoholnih para ušao u pluća i na brzinu ga opio. No, Ernesta ćemo ipak pamtit po nje-

govom Mojitu u La Bodeguiti i Daiquiriu u El Floriditi, poznatim kubanskim barovima.

Martin Luther King

Poznati borac za prava crnaca u Americi bio je pravi **vinopija**. Toliko je volio vino da je bio vrlo kritičan prema onima koji nisu uživali u piću bogova, stoga je jednom izjavio: „Onaj tko ne voli vino, žene i pjesmu, ostaje budala cijeli svoj život.“

Che Guevara

Iako često vizualiziramo Che Guevaru s kubanskom cigarom u ustima, bocom ruma u jednoj i puškom u drugoj ruci, to nije ni blizu istini. Štoviše, Che je dokaz da ne treba biti veliki pijanac, da bi bio velika faca. Naime, El Comandante gotovo uopće nije pio, uživao je u povremenoj čaši vina, a njegovo omiljeno piće bilo je **Yerba mate**, napitak od istoimene južnoameričke biljke slične čaju.

John Wayne

Najpoznatiji kauboj na svijetu ušao je u legendu ubijajući i indijance i pijance na filmskom platnu, no u privatnom životu nije bio čistunac prašnjavih čizama i znao je cijeniti prave stvari. The Duke je preferirao **Sauza Commemorativo**, tequila odležanu u hrastovim bačvama, u kojoj je rado uživao zajedno s oblinama Marilyn Monroe.

George Clooney

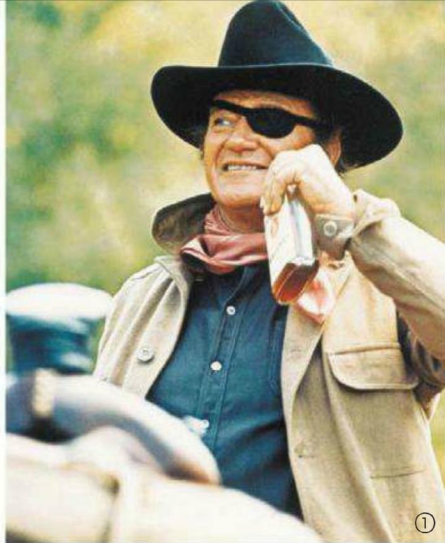
Iako ga možemo vidjeti na reklamama za martini, piće osobnog izbora donedavnog najpoželjnijeg neženje na svijetu je sasvim nešto drugo. Kada su ga u jednoj reportaži u njegovom kućnom mini baru pitali koje mu je omiljeno piće, počeo se izmotavati kako voli i ovo i ono, no na kraju je priznao da je velika šalica koju drži u ruci ispunjena votkom. U kadru se nazirala i otvorena boca **Moskovskaye**.

Kim Jong-il

U prosincu prošle godine, nakon 17 godina vlasti, preminuo je Kim Jong-il, veliki vođa Sjeverne Koreje, sin Kim Il-sunga osnivača države. Mnoge informacije o Kim Jong-ilu smatraju se nepouzdanima, poput one da je bio gori filmofil koji je posjedovao 20.000 video kaseti ili pak one da je obožavao NBA ligu, Jamesa Bonda i Elizabeth Taylor. No,

FRANK SINATRA U PLAYBOY CLUBU "ŠKICA" ZEČICE DOK ČEKA JACK DANIELS S LEDOM

①

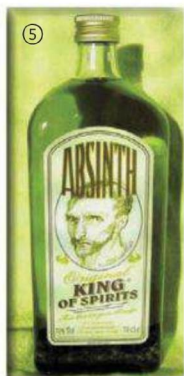

②

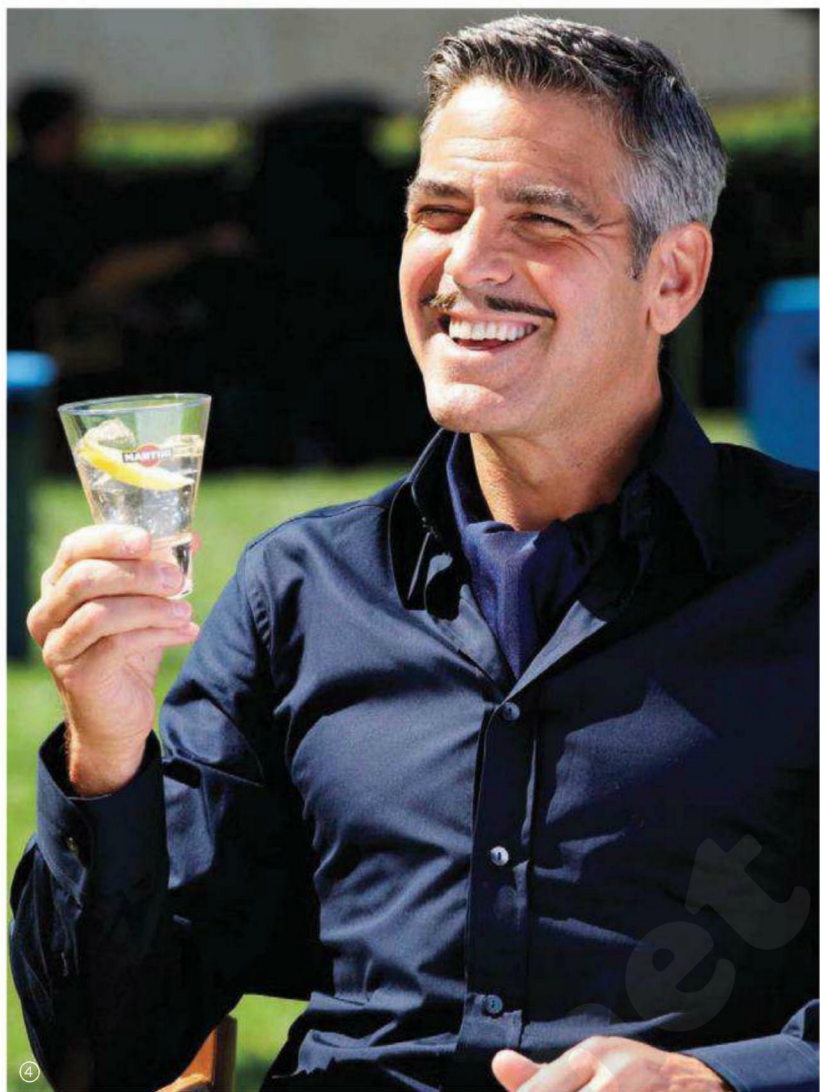

③

NAJPOZNATIJI KAUBOI **JOHN WAYNE** PREFERIRAO JE VRHUNSKU TEQUILU SAUZA CON-MEMORATIVO ①, **TIN UJEVIĆ** RAKIJU ②, DOK JE **JOSIP BROZ TITO** OBOŽAVAO CHIVAS REGAL ③. IAKO JE **GEORGE CLOONEY** ZAŠTITNO LICE MARTINIJA, JAVNA JE TAJNA DA NAJRADIJE PIJE VOTKU ④ **VINCENT VAN GOGH** TRAŽIO JE INSPIRACIJU U APSINTU, ČAK JE "ZAVRŠIO" NA ETIKETI JEDNE VRSTE - KING OF SPIRITS ⑤

⑤

④

kažu, sigurno je da je bio odličan igrač golfa i veliki, veliki zaljubljenik u - konjak. Koliko ga je volio, otkriva podatak da je bio najveći pojedinačni kupac **Hennessyja** na svijetu!

Scott Fitzgerald

Američki romanopisac i ikona jazz ere najviše je volio **džin**, kojeg je pio čistog ili u kombinaciji s vermutom u koktelu martini. Svoj stav prema alkoholu sazeo je u jednoj izjavi: „Ponekad poželim da sam sva ta dobra vremena prošao totalno trijezan, kako bi se mogao svega sjećati, no kad dva puta razmislim - da sam bio trijezan, ta vremena ne bi bilo vrijedno pamtiti.“

Frank Zappa

Legendarni jazzer i zajebant obožavao je **pivo**, štoviše smatrao ga je nužnim za međunarodno priznanje neke zemlje: „Ne može

postojati poštena država bez piva i zračne kompanije, pomaže ako imate neku vrstu nogometne momčadi ili nešto nuklearnog oružja, no prva stvar koja vam treba je ipak - pivo.“

Vincent van Gogh

Prethodnik europskog ekspresionizma tražio je svoju inspiraciju u **apsintu**, tada među umjetnicima popularnom i jakom alkoholnom piću koje se dobiva destilacijom raznih biljaka uključujući i psihoaktivnu *Artemisiu Absinthium*, zaslužnu za njegov psihodeličan učinak. Vrlo je vjerojatno da je ovo u mnogim zemljama zabranjeno piće utjecalo na njegova nenađmašna umjetnika djela, no i ekscese kao što je rezanje vlastitog uha i u konačnici - samoubojstvo.

Josip Broz Tito

„Najveći sin naših naroda i narodnosti“ jednostavno je obožavao **Chivas Regal**, visoko kvalitetni škotski viski, stoga su kubanska petit corona i čaša Chivasa u ruci s briljantnim prstenom postali njegovo trajno obilježje. Legenda kaže da je poslije jedne službene večere sjedio sa svojim prijate-

ljem Miroslavom Krležom i nekim političkim uglednicima te pijuckao viski. No, samo Krleža i on su pili Chivas, a ostali nešto jeftiniji Ballantines. Kada ga je Krleža pitao zašto i drugima ne da Chivas, Tito je odgovorio. „Da im dam piti Chivas, naučili bi što je dobro i sutra bi me išli rušiti.“

Tin Ujević

Najpoznatija barska mušica hrvatske književnosti, veliki boem koji se većinu života smucao po ćumezima i krčmama, najviše je volio piti **rakiju**. Priznati i veliki pjesnik tvrdio je da nikada niti jednu riječ nije napisao pijan, a mi, makar mu vjerujemo, ipak rado pamtimo onu: „Rakije, rakije amo, jer utjehe nema u vodi!“

Dalibor Matanić

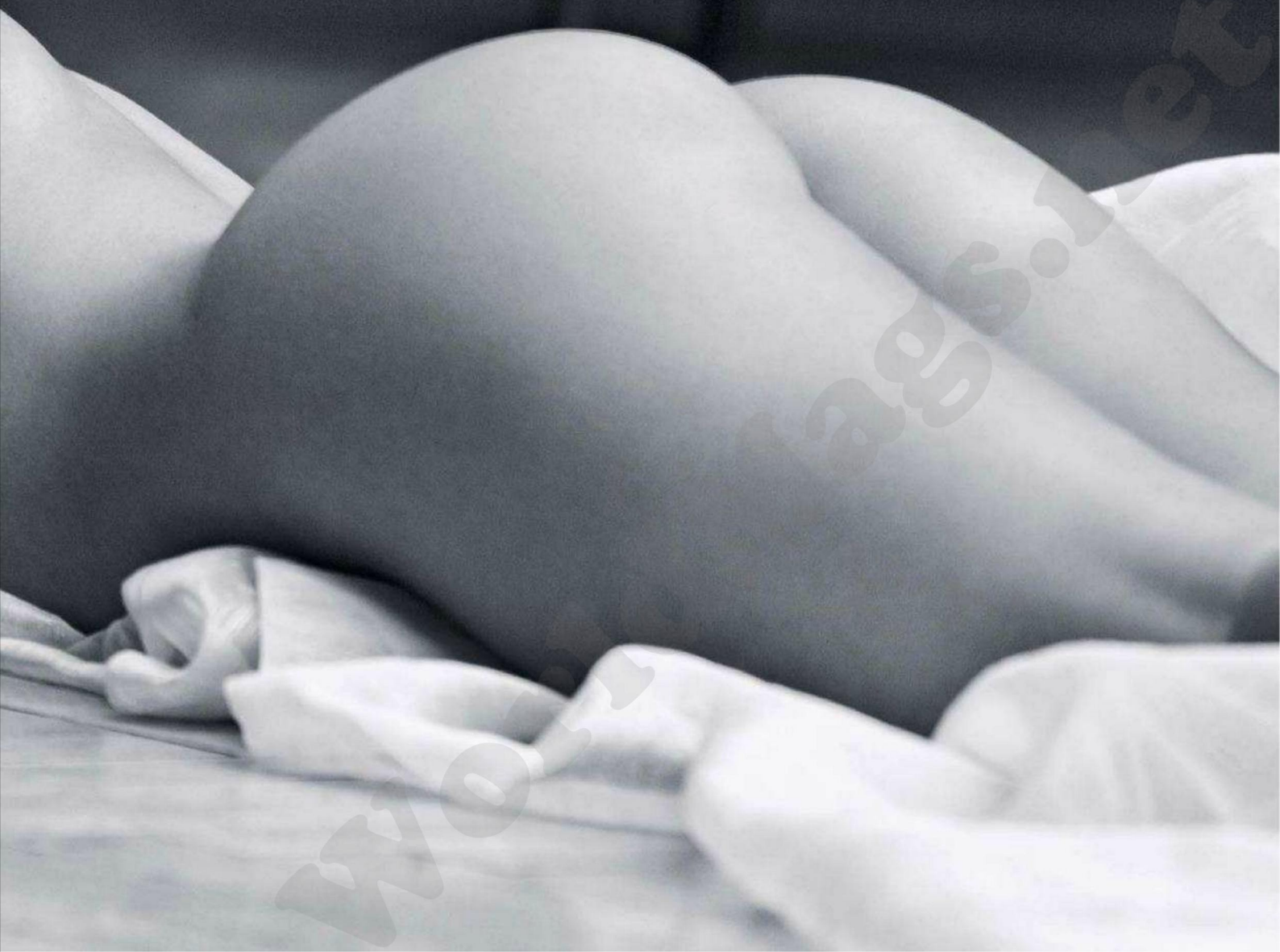
Poznati hrvatski režiser najradije se krijepi **postupom**, konkretno „Vinom za prijatelje“ koje proizvodi pelješki vinar Radan. „Iako smo statistički gledano više pivska, nego vinska nacija, danas se svi prave da razumiju nešto o vinu, to je moderno. Meni paše postup jer je snažnog okusa i djelovanja, tu nema filozofije.“ **V**

VIVIEN SÁSDI

Proljeće je stiglo. Dan je sunčan, gotovo dvadeset stupnjeva. Ali, Vivien nikako da se odluči odijenući i izaći na ulicu. Još će se malo rastezati, protezati i ušuškana u plahtu razmišljati kako će provesti dan.

SNIMIO **Pál Nánási**

Modna etiketa **MURA** u prošlosti je u nas bila sinonimom kvalitete i trajnosti, elegancije i poslovnog šika. Nakon nekoliko godina „u sjeni“, Mura se, s novim vlasničkim timom, pobjednički vraća i na hrvatsko tržište. Otvoren je luksuzni dućan u središtu Zagreba, a zaštitna lica su im Matija Dedić i Zoran Predin koji i privatno rado nose savršeno skrojena odijela brenda koji tek očekuje, ponovno, punu valorizaciju

TAJNA SAVRŠENOG KROJA

piše **Blanka Jurak**

DA JE U DIZAJNU ODJEĆE jedan od najtežih izazova kako skrojiti savršeno muško odijelo, znaju modni znalci, ali i zahtjevni muškarci koji žele i smatraju da imaju pravo na odijelo koje im stoji - kao saliveno. U krojenju odijela jedan je od najvažnijih čimbenika tradicija koja se tako brižno čuva na londonskom Saville Rowu, ali i u vrhunskim svjetskim modnim kućama. Možda i niste znali da ste noseći neko brendirano odijelo svjetski poznate etikete,

zapravo nosili odijelo nastalo u - Muri. Mura je slovenski brend tekstilne industrije a nastao je iz dvije male radnje još daleke 1925. godine upravo na tradiciji šivanja u Murskoj Soboti.

Stariji naraštaji sjećaju se Murine prestižne etikete koja je itekako bila na cijeni u vrijeme Jugoslavije, da bi se u današnjoj Hrvatskoj privremeno izgubila iz vida i oka javnosti, sve dok nedavno nije u velikom stilu otvorila vrata velikog dućana na prestižnoj adresi u samom sre-

dištu Zagreba. Mura se, dakle, vratila u igru, pa od direktorice **Tamare Škrlec** saznajemo kako Mura danas na tržište srednje i jugoistočne Europe donosi vrhunsku odjeću srednjeg i višeg cjenovnog razreda, a u svom stilu nastoji spojiti suvremene trendove i svevremensku klasiku.

U kolekcijama se posebno ističu muška i ženska odijela te kostimi za poslovne prilike, ali imamo i liniju odjeće za mlade. Misiju i osnovni cilj poslovanja

Mure - koji se odnosi na inovativnost tehnologija, kvalitetu materijala i vrhunski dizajn s naglaskom na ekskluzivnost - svojim poslovnim iskustvom podržava nova, specijalizirana vlasnička struktura, slovenska tvrtka AHA Moda u vlasništvu Mojce Lukančič i Nigela Buxtona - kaže Tamara Škrlec. Luksuzna novootvorena trgovina Mura u Gundulićevoj 15 u Zagrebu deseto je prodajno mjesto u Hrvatskoj gdje se mogu pronaći Murine kolekcije. Prisutni su u Splitu, Rijeci, Osijeku, Dubrovniku, Karlovcu, Varaždinu i Svetoj Nedelji, a Mura surađuje i s uglednim modnim kućama u Njemačkoj, Italiji, Francuskoj, Rusiji i Belgiji.

MURINE KOLEKCIJE namijenjene su ponajprije poslovnim muškarcima i ženama, ali ne isključivo. Osim preciznim krojenjem, ističu se i kvalitetom tkanina i elegantnim dizajnom koji prati i suvremene modne trendove. U Muri se ponose cjelovitom ponudom koju zaokružuju kolekcije: Mura muška i ženska kolekcija i e.mura muška i ženska kolekcija. U teškim vremenima koja nikoga na tržištu ne maze, u uvjetima hiperoduke jeftine mode uvezene odatvuda, najčešće proizvedene na Dalekom istoku, nerijetko na

Murine
kolekcije
namijenjene
su ponajprije
poslovnim
muškarcima
i ženama, ali
ne isključivo

brzinu i upitne kvalitete, posebno se teško nametnuti kvalitetnom odjećom.

Ipak, Mura se odlučila boriti, a ima i čime. Mura kolekcija ženske i muške odjeće donosi tzv. bazične odjevne komade koji su temelj svakog odjavnog stila i pogodni za daljnje individualno kombiniranje odjeće. Uklapa se u srednji cjenovni razred, a ističe se jednostavnim krojevima. Dio kolekcije ženske odjeće izrađen od visokokvalitetnih tkanina koju

odlikuju sofisticirani krojevi, uklapa se u viši cjenovni razred i često je biraju poslovne žene. One od odjeće očekuju da odgovara različitim situacijama, da se u njoj odlično osjećaju od jutra do večeri i da, usprkos nerijetko krutim modnim pravilima i kodeksima poslovnoga svijeta, ipak u toj odjeći mogu pokazati svoj istančan modni ukus.

Dio muške kolekcije predstavljaju odijela namijenjena modernim poslovnim muškarcima koji odabirom odjeće rado iskazuju svoj status. Elegantna odijela izrađena su od vrhunskih materijala, predstavljaju uspje-

šan spoj klasike i suvremenih trendova te se uklapaju u viši cjenovni razred.

E.MURA JE NAJMLAĐA Murina kolekcija koja je svojevrsni zaokret prema mladim ljudima koji kupuju svoju prvu poslovnu odjeću. Kombinacija inovativnosti i udobnosti te doza ekstravagancije ovu kolekciju čini odličnim odabirom za mlade žene i muškarce koji odjećom žele istupiti iz uobičajenog sivila i tisuću puta viđenih klasičnih krojeva. Baš je ta kolekcija najveći Murin iskorak i svojevrsan zaokret prema mladim kupcima. Nova je

vlasnička struktura pokazala da prepoznaje i važnost imidža, pa je iskoračila i prema suvremenim marketinškim uzusima. Tako su kumovima nove zagrebačke trgovine proglašeni proslavljeni glazbenici Matija Dedić i Zoran Predin. Pažljivo su odabrana upravo ova dvojica - jedan Hrvat i jedan Slovenac koji svojim impresivnim uspjesima, ali i međusobnom suradnjom, najbolje ocrtavaju novi, moderniji imidž Mure. Mura je glavni sponzor njihove koncertne turneje "Tragovi u sjeti", a glazbenici su izjavili da i privatno rado nose Murina odijela...

MURA OBJEDINJUJE INOVATIVNOST,
VRHUNSKU TEHNOLOGIJU, KVALITETU
MATERIJALA I VRHUNSKI DIZAJN

ČIST, NJEHOVAN, MIRISAN

MISIJA: PROLJETNO ČIŠĆENJE. NEMOJTE ZANEMARITI SNAGU PROLJETNOG SUNCA, ONO OTKRIVA SVE, PA I NAJMANJE MANE. OČISTITE SVOJU KOŽU, NAHRANITE JE, NJEGUJTE SE I FINO ZAMIRIŠITE. VRIJEME JE DA SE POKAŽETE U NAJBOLJEM SVJETLU!

PAYOT
HOMME OPTMALE:
RJEŠENJE
ZA DNEVNO
OSVJEŽENJE
KOŽE

SHISEIDO SNAŽNA REVITAZACIJA

Momentalno učvršćena koža, zategnuta, blistava, ojačana, tonizirana, vidljivo glatka... Dan po dan, ova krema energizira i minimalizira bore. Odlična je i za područje osjetljive kože oko očiju, a pomaže i kod prvih znakova opuštenosti kože lica. Bogata E vitaminom, koristi se nakon čišćenja i /ili brijanja i nanosi se pokretima prema gore.

PAYOT DNEVNA EMULZIJA

Hidratantna emulzija obnavlja i učvršćuje kožu te zaglađuje bore. Sadrži regenerirajući silicij, blagotvoran kolagen i elastin (smanjuje vidljivost postojećih bora i sprječava nastanak novih), te vitamine koji neutraliziraju djelovanje slobodnih radikala.

BIOThERM REVOLUCIONARNI T-PUR ZA ČISTU KOŽU

Masna i pretjerano sjajna koža problem je mnogih muškaraca, a nastaje zbog brojnih čimbenika. Iz Biotherma dolazi rješenje: T-Pur sadrži prirodni ekstrakt morskih algi s antibakterijskim djelovanjem, obogaćen cinkom protiv masnoće koji reguliraju sebum, djeluju antibakterijski i čiste nesavršenosti, a mineral perlit iz vulkanske stijene upija vlagu, u kombinaciji sa salicilnom kiselinom, termalnim planktonom i vitaminom E.

NIVEA OSVJEŽAVAJUĆE "SUPERBOBICE"

Jeste li znali da sočne "superbobice" - brusnica, borovnica, goji i acai - imaju višestruko više vitamina C od "uobičajenog" voća? U suradnji s vodećim nutricionistima, Nivea je ekstrakte "superbobica" uključila u svoje gelove za tuširanje koji pružaju intenzivno vitaminsko osvježanje za kojim toliko čeznemo nakon zime.

ULOLA PRIRODNO DO ZDRAVLJA

Ulola je jedinstvena kozmetika koja se u cjelosti proizvodi u Hrvatskoj, tradicionalnim načinom, od 100 posto prirodnih ekstrakata i biljnih ulja poput maslinovog, suncokretovog, kokosovog, palminog, sojinog...i bez testiranja na životinjama. Pilinzi, kupke za kadu, sapuni, kremice koje čuvaju i štite a nisu agresivne - savršene su za muškarce.

YSL ISTINSKI SLOBODAN L'HOMME LIBRE

Poznati francuski plesač i zviijezda njujorškog baleta Benjamin Millepied odnedavno je zaštitno lice trećeg iz trilogije Yves Saint Laurentovih muških mirisa - L'Homme Libre. Miris karakteriziraju note kalabrijskog bergamota, svježi listovi ljubičice, bosiljka i zvjezdanog anisa, ali i muškati oraščić i ružičasti papar, drvenaste note pačulija i vetivera, miris smole i tople kože.

PRIMAVERA PROLJEĆE U ROLL-ONU

Ovaj je energizirajući roll-on prava senzacija! Pruža potrebnu 24-satnu zaštitu, ali ne miriše prejako i ne sadrži aluminijske soli, a budući da nije antiperspirant, omogućava normalno znojenje. Glavni sastojak je eterično ulje limete koje budi kožu, organsko eterično ulje đumbira umiruje, dok ekstrakt kalamansija daje snažan antibakterijski učinak.

SLOBODAN
MUŠKARAC JE
ŠTANJE UMA -
KAŽU TVORCI OVOG
SUVRMENOG
MIRISA

SAMO ZA NJU

ODVEDITE
DRAGU U NOVI
CHANEL BOUTIQUE
U SRČU PARIZA.
ODUŠEVIT ĆE SE,
VJERUJTE!

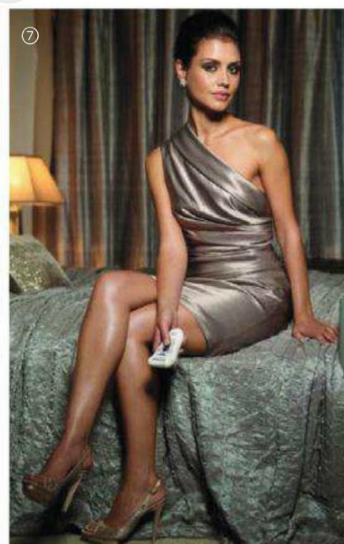

Proljeće. Ptice pjevaju. Sunce sja. A vi dragoj želite ugoditi, oraspoložiti je. Učiniti je sretnom, zadovoljnom, posebnom. Ma, budimo iskreni: želite joj se umiliti. Mi jamčimo uspjeh ako joj darujete pravi dar. Evo prijedloga...

① **ASUS** Jedan slatki lap-top iz nove Asus K serije (www.mikronis.hr) u atraktivnoj i zavodljivoj crvenoj boji ili pak upečatljivoj ružičastoj, pravi je izbor za vašu emancipiranu i zaposlenu dragu. ② **DELAROM OBJECTIF JEUNESSE** Krema koja pouzdano pomlađuje i osvježava. Budite taktični pri poklanjanju, ali vjerujte - bit će vam zahvalna. ③ **POSJET CHANEL BOUTIQUEU U SRČU PARIZA** Na 600 četvornih metara carstva, Karl Lagerfeld je poput umjetnika izložio torbice, cipele, nakit, satove, mirise, pret-a-porter i sve što je njenom srcu drago.

④ **CAUDALIE** Najfinija vodica 100 % prirodnog porijekla -

s 98% grožđane vode i 2% grožđanog soka dobivenih tijekom berbe grožđa. Samo najbolje za nju! ⑤ **BURBERRY BODY MIST** Bezalkoholna varijanta mirisa BODY pravi je pogodak za ljubitelje ovog bestsellera koji se vole osvježiti bez alkohola! ⑥ **LAKOVI ZA NOKTE LANCÔME** Nakon ruža Rouge In Love, Lancôme je otkrio svoj novi it-accessoires u "tehnikoloru": lak za nokte Vernis In Love. Novi must-have za suvremenu mladu ženu! ⑦ **PHILIPS** Da bi njene nožice bile glatke kao njeno lišće - poklonite joj izvrsni i nježni Philipsov epilator koji i nju i vas instantno rješava svih nepoželjnih dlačica. U bogatoj lepezi Philips proizvoda pronaći ćete, usput, poklon i za sebe.

Dimitrije Popović

NASTAVAK SA STR. 57

POPOVIĆ: Tako je. Moj predak, otac moga pradjeda, bio je kod Njegoša u službi. U Njegoševom muzeju na Cetinju, među eksponatima izložen je i jedan križ s ugraviranim Njegoševom posvetom mom pretku kao odanom Crnogorcu. Taj križ vladika mu je darovao nakon povratka iz Rusije. Također, čuvam jedan dokument s Njegoševim vlastoručnim potpisom. Riječ je o ugovoru što su ga Njegoš i moj predak sačinili oko zamjene zemljišnih dobara na Cetinju. Uzbudljivo je u rukama držati papir kojega je vlastoručno potpisao upravo Njegoš. Taj mi je vrijedni dokument poklonio moj rođak Pajo Jabučanin...

Inače, jedna od prvih kuća izgrađenih u Cetinju, neka vrsta prenoćišta, gostionice, danas bi se reklo motela, bila je vlasništvo mog pretka i Njegoševa brata koji su bili vezani kumstvom. Moj pradjed bio je maršal dvora kralja Nikole i kraljev savjetnik. Njegovi sinovi bili su u službi dvorske diplomacije i vojske. Jedan od njih bio je i moj djed.

PLAYBOY: Koliko često odlazite u Cetinje?

POPOVIĆ: Uglavnom jednom godišnje. Ljetni odmor provodim tamo. Šećem netaknutom prirodom cetinjske okolice i planinarim na Lovćen s Jagodom, njezinom sestrom i njenim mužem. To je jedan divan prirodni ambijent koji odmara i nadahnjuje.

PLAYBOY: Nedavno ste pisali predgovor knjizi „Ovoga nide nema“, posvećenoj cetinjskom humoru. U čemu se očituje specifičnost cetinjskog humora?

POPOVIĆ: Cetinjski humor kakarakterizira suptilna surovost. Nerijetko se nečija tjelesna mana, fizički nedostatak ili posljedica teške bolesti uzme za predmet humora. Primjer: Cetinjanin u invalidskim kolicima koji se ubrzano kreće niz niz ulicu bude upozoren od svog prijatelja: „Uspori brate, dolje iza čoška je policija uključila radar.“ Obojica bi se na to nasmijali.

Svaki je Cetinjanin svjestan stare izreke koja glasi „bolest je svačija“. Zato je onaj koji se šali na račun drugoga, u suštini svjestan da ono čemu se ruga može jednoga dana zadesiti i njega te ga napraviti novim predmetom sprdnje. A tvorac crnohumorne bravure spreman je potaknuti i sprdnju na svoj račun jer time sebi stvara svojevrsnu zaštitu. Prije će ocrniti sam sebe nego da drugima pruži to zadovoljstvo. Snagom vlastitog duha može amortizirati udar na osobnu nesreću.

PLAYBOY: Sa devetnaest ste godina napustili Cetinje zbog studija.

Kako se osjećate u Zagrebu? Fali li vam rodno Cetinje?

POPOVIĆ: U mojim godinama normalno je da se pojavljuje osjećaj nostalgije za minulim vremenima. No, Zagreb također osjećam kao svoj grad. Oдавde sam razvijao svoju profesionalnu karijeru. U Zagrebu sam se zaljubio, zasnovao obitelj, stekao drage prijatelje. Tu imam svoju vjernu publiku koja voli moj rad. S druge strane, Zagreb mi se sviđa kao grad, kao arhitektonska cjelina.

Jednom sam kao mlad kasno uvečer pratio Jagodu kući i shvatio da nemam ključeve od zgrade u kojoj sam stanovao. Nije mi preostalo ništa drugo nego da se do jutra šećem pustim zagrebačkim ulicama. Grad je spavao, ja nisam. Svitanja nad Zagrebom, pogotovo u rano proljeće, od tad pa sve do danas za mene su poseban doživljaj.

PLAYBOY: Smatrate li se hrvatskim ili crnogorskim umjetnikom?

POPOVIĆ: I jednim i drugim. Često znam reći da su korijeni drva mog života u Crnoj Gori, a stablo u Hrvatskoj.

PLAYBOY: Kako to da vaš sin Petar nije krenuo umjetničkim stopama?

POPOVIĆ: To njega trebate pitati... Jagoda i ja mislili smo da će Petar studirati na dramskoj akademiji. U srednjoj školi pokazivao je veliku sklonost prema glumi. U Privatnoj klasičnoj gimnaziji koju je pohađao, nastavnici su poklanjali puno pozornosti slobodnim aktivnostima učenika i Petar je bio jako angažiran u dramskoj sekciji. Sa školom je nastupao

nekoliko puta. Iz prve je prošao prijemni na Dramskom studiju u Londonu (*Drama Studio London*). Tamošnji stručnjaci iz kazališne umjetnosti savjetovali su mu da se posveti glumačkom pozivu. Međutim, nakon završene gimnazije, gluma ga je prestala zanimati te se odlučio posvetiti izučavanju moderne povijesti i međunarodnih političkih odnosa. Završio je studij međunarodnih odnosa u Beču, a nedavno je i doktorirao u Ljubljani. Trenutno završava svoju prvu knjigu.

Nažalost, uza sve kvalifikacije, preporuke i doktorat, naš sin je jedan od onih visokobrazovanih mladih ljudi u Hrvatskoj koji ne može naći posao. Vjerujem da ono što političari svakodnevno pričaju, kako zemlji trebaju sposobni i obrazovani mladi ljudi, nisu samo prazni deklarativni istupi. Vidjet ćemo...

PLAYBOY: Vratimo se još malo na vaš najnoviji ciklus „Misterij Luče mikrokozme“. Slike ciklusa nekako su kozmičke, pinkfloydovske, eterične. Zašto baš Njegoševa „Luča“? Zašto ne njegovo poznatije djelo „Gorski vijenac“?

POPOVIĆ: Njegošev ep „Luča mikrokozma“ jedno je od najmističnijih ogledala nesagledivosti ljudskog bića. Čovjek kao mikrokozmos ne može se sagledavati odvojeno od makrokozmosa. U osnovi, oni čine jednu nedokučivu, mističnu cjelinu. Razmišljanja o tome potakla su me na kreiranje ovog ciklusa koji će 2013. biti izložena u nekadašnjoj Njegoševoj palači Bilijardi u Cetinju povodom jubilarne 200 godišnjice njegova rođenja.

PLAYBOY: Ciklus „Luče“ ponovno se bavi mukom čovjekova bivanja, neki rado vi posjećaju na one iz kristološkog ciklusa...

POPOVIĆ: Kao i Corpus mysticum, i Njegoševa knjiga govori o odnosu čovjeka prema Bogu, mikrokozmosa prema makrokozmosu i obrnuto. Čovjek je vječno proklet, tragično biće. Njegov materijalistički dualizam ogleda se u padu duše, njenom utamničenju u ljudsko tijelo. Tijelo je okov, grobnica duše.

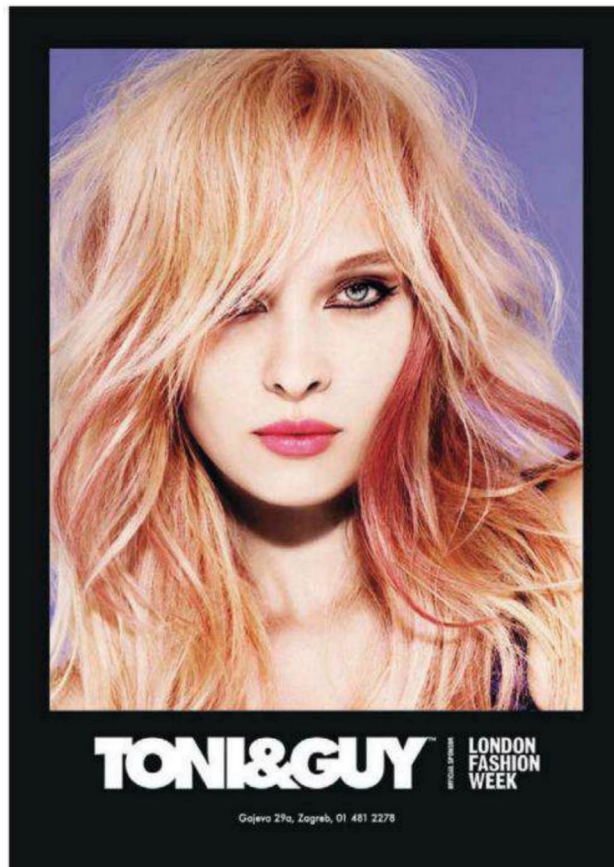
PLAYBOY: Ali duša ne može bez tijela, ili kako vi kažete, okova. „Okovi su tu da se brže leti“, rekao bi naš pjesnik Strahimir Kranjčević?

POPOVIĆ: Istina, čovjek je raspet između svijesti o krivici i mogućnosti spašenja. Ili kao što je Njegoš u „Luči“ sjajno napisao:

*„Duša ljudska jeste besmrtna
Mi smo iskra u smrtnu prašinu
Mi smo luča tamom obuzeta
Mučitelji jedan drugom mi ćemo biti
Svaki sebi ponaosob najveći“*

PLAYBOY: Njegoš u „Luči“ također kaže - „Čovjek čovjeku tajna je najveća...“

POPOVIĆ: Uistinu je tako. A otkrivanje te tajne kroz stvaralaštvo, umjetnost, filozofiju i humanizam smisao je i ljepota postojanja.

piše
**Aleksandar
Milenović**

Na partyju kod Dana

Danova tri kata kuće služila su samo za partyje. To si je mogao priuštiti čovjek koji spretnošću svojih ruku godišnje zarađuje 20 milijuna zelenih novčanica. S obzirom na takvu godišnju zaradu i opterećeni hrvatskim egotrip manirima, očekivali smo prepotentnog i užtogljenog tipa. No, Dan nas je oduševio...

Ale, pozvao nas je Dan Baker na party večeras - rekao mi je moj dragi riječki kolega, nešto iskusniji plastični kirurg. Upravo je završavao još jedan naporan dan na najvećem plastično-kirurškom kongresu na svijetu. Hotel Waldorf Astoria jedno je od nekoliko idealnih mjesta za održavanje takvog skupa, povijest i glamur New Yorka mogla se vidjeti na svakom koraku veelebnog hotela. Skromna skupina iz Hrvatske trebala se te večeri pridružiti najvećima. Nekoliko desetaka najboljih svjetskih plastičnih kirurga pozvano je na party kod Dana. Nikako se nismo mogli profesionalno svrstati u skupinu odabranih, ali sreća nam se te večeri osmjehnula...

Danova tri kata kuće služila su samo za partyje. To si je mogao priuštiti čovjek koji spretnošću svojih ruku godišnje zarađuje 20 milijuna zelenih novčanica. S obzirom na takvu godišnju zaradu i opterećeni hrvatskim egotrip manirima, očekivali smo prepotentnog i užtogljenog tipa. No, Dan nas je oduševio. Srdačan pozdrav s vedrim osmijehom odavao je iskreno oduševljenje što smo se odazvali njegovom pozivu. Svaki detalj u kući pomno je odabran. I ne samo to, svaki kat nudio je svoju priču. Šezdeset i trogodišnji estetski guru toliko je toga prošao u kirurgiji, da je svaki kat obilježavao jedan period u njegovoj profesionalnoj karijeri. Tako je na prvom katu postavio slike i skulpture koje su direktno ili asocijativno predstavljale lice. Na drugom su katu bile slike i skulpture ženskih dojki. Treći, zadnji kat bio je obilježen umjetninama s nosom kao osnovnim motivom.

IDEALNU SLIKU TEMATSKOG MUZEJA plastične kirurgije "narušavao" je jazz orkestar. Pažnju nam je privukla jedina ženska članica benda. Bila je plavuša moje visine, s nogama "do vrata" (tek djelomično pokrivenim oskudnom minicom), duge kose i s tijelom za Playboyevu duplericu. Svirali su fantastično, a plavuša je jednako dobro pjevala kao što je i izgledala. Možda sam si umislio, ali u jednom trenutku osjetio sam da su nam se pogledi sreli. Osmjehnula se, a ja sam uzvratilo i istog trenutka su me prošli trnci. Pomislio sam da je predobro, da bi bilo istinito. Naravno da se ovakav skup ljudi koji se bave ljepotom nije počivao samo na jednoj ljepotici. Konkurenciju plavuši s mikrofonom, dojmljivo su radile i dvije brinete. Aributima nisu zaostajale...

Trideset godina tradicije, vrhunski predavači plastične kirurgije, glamur koji prati najprofitabilniju medicinsku struku - samo su neke od karakteristika najpoznatijeg svjetskog skupa plastičnih kirurga. Nemali značaj skupu daju imena organizatora - Sharell Aston, Dan Baker, Thomas Rees... Da se bave nogometom nesumnjivo bi igrali za Barcelonu. Svaki od njih odličan je u svim segmentima estetske kirurgije, a u pojedinima najbolji.

Kada razgovarate s čovjekom kojemu je filmska Kleopatra Elisabeth Taylor stavila svoju neizmjernu ljepotu na raspolaganje, osjetite strahopoštovanje. S jedne strane neizmjerne stručnost, a s druge iznenađujuća jednostavnost.

Kombinacija koja krase velike koju nažalost rijetko srećemo na našim prostorima.

"The Cutting Edge" održava se uvijek u najboljim hotelima. Tako su se u zadnjih sedam godina koliko redovito posjećujem New York izmjenjivala imena Hiltona, Grand Hyatta i Waldorf Astorije...

U tih nekoliko dana pokušavam obići što više NY klubova, posjetiti što više brodvejskih predstava, sresti što više divnih ljudi koje taj grad krije. Na moju profesionalnu sreću, nema međutim tog događaja u NY koji bi me mogao izvući iz kongresne dvorane dok traje "The Cutting Edge". Kongres je koncentrat najboljih, najnovijih i najsuvremenijih svjetskih saznanja s područja estetske kirurgije. Trudite se da vam pažnja ni u jednom trenutku ne padne kako ne biste nesto propustili. Pauze su vam predugde, jer znate da je i sljedeći blok predavanja "state of the art" svjetske estetske kirurgije. Briljantni rezultati u vama bude želju da i svoj rad u svakom viđenom dijelu unaprijedite. Znae u svakom trenutku da bolji "push" za estetskog kirurga ne postoji...

I ne samo to: na njujorškom kongresu je i velika izložba najeminentnijih proizvođača - kako instrumenata tako i ostalih tehnoloških postignuća, poput lasera ili radiofrekventnih pomagala.

SVAKE GODINE POSTANEM BOGATIJI za poneki instrument koji su svjetski stručnjaci izmislili. U mislima jedva čekam kada ću ga upotrijebiti u poliklinici IMED. Sjajan osjećaj...

Sigurno prvo pitanje koje mi se postavlja kada se vratim s takvog skupa je što novo nudi moderna estetska kirurgija. Slikovito rečeno, sigurno je da nitko od svjetskih plastičnih kirurga neće dobiti Nobelovu nagradu za medicinu. Nema u estetskoj kirurgiji senzacionalnih otkrića. Ono što je karakterizira je stalni napredak u kirurškoj tehnici i tehnologiji. Trendovi u estetskoj kirurgiji već nekoliko godina idu prema manje invazivnim zahvatima, prema tzv. konzervativnoj kirurgiji. Velike i spektakularne operacije polako se zamjenjuju manjima. Uzrok tomu, djelomično vidimo u brzini života koji nameće brzi oporavak nakon manjih operativnih zahvata, a dijelom je razlog u činjenici da su konzervativne metode (botox i hijaluronska kiselina) sve zastupljenije kao jedan vid osobne higijene svake žene, a sve više i muškarca.

Svjetski trendovi se sve brže prenose i u Hrvatsku, pa je danas bilo koja metoda dostupna gotovo istodobno kad i u najnaprednijim zemljama. Slobodno možemo reći da se profil pacijenata i njihovi zahtjevi ne razlikuju znatno u Hrvatskoj od ostatka svijeta. Fileri (hijaluronska kiselina) su danas apsolutno najtraženiji zahvat. Tretmani čela i periokularne regije s toksinom, ne zaostaju znatno. Upotreba masnog tkiva u različite svrhe konturiranja tijela je u ekspanziji. Ostali zahvati koje nazivamo kirurškom estetskom kirurgijom danas se manje traže, ali su u poodmakloj dobi i u ekstremnijim slučajevima neophodni...

Peter Gilmore

NASTAVAK SA STR. 97

mljivih oblika i boja, a nizovi jela dobro promišljeni i gotovo dramaturški osmišljeni.

Iako Quay nudi menije za ručak (125-145 AUD) i večeru (165 AUD), posjetitelju s drugog kontinenta u najboljem restoranu Australazije ne preostaje drugo negoli naručiti degustacijski (220 AUD) i prepustiti se doživljaju od osam reprezentativnih sljedova. Taj meni obično počinje sirovim ribljim jelom, od kojih smo mi kušali ono najpoznatije - Sea Pearls, odnosno pet „bisera“ od ribe, morskog puža (*abalone*), raka, moruzgve i vlasulje, sve različitih tekstura i kombinirane sa začinskim biljem, jestivim cvijećem i ribljom ikrom.

- Jednoga dana u muzeju sam vidio izložbu morskih bisera, za koje nisam znao

da mogu biti tako različitih veličina, oblika i boja. Inspiriran time, različite sam morske namirnice oblikovao kao bisere i tu ideju razradio u dugom procesu pokušaja i pogreški, sve dok nisam došao do savršene kombinacije - objašnjava Gilmore.

Nakon toga slijedi obvezni lagano posirani jastog (*rock lobster*) te jedno jelo od svinjetine, primjerice confit obrazine ili, u našem slučaju, carsko meso s tankim reznjevima morskog puža i japanskih gljiva.

- Carskim mesom sam se igrao već desetak godina. Imao sam jedno jelo u kojem sam ga kombinirao s jakopskim kapicama, meduzom i gljivama, i onda kombinacije mijenjao više puta. Ideja se temelji na kineskom principu kombiniranja mesnih i morskih proteina, a naglasak je na kombinaciji čvrste teksture morskog puža i svilenkaste teksture tofua i japanskih gljiva - kaže Peter.

NAKON JELA OD PERADI (prsa goluba ili slično), Gilmoreov degustacijski meni u pravilu vrhunac dosiže jelom od *wagyu* govedine, nekad s tasmanским wasabijem i *millefeuille* od kreme aromatizirane malinama i ružama, a nekad s pudingom od crne čokolade i *consommé* od govedeg repa ili pak nečim trećim. Taj je slijed pomno uravnotežen i usmjeren isključivo na slavljenje vrhunske namirnice, nakon čega meni završava s dva desertna sljeda, od koji je jedan obvezno klasik restorana - *Snow Egg*, malo remek-djelo na kojem se rado okušavaju i ambiciozniji kuhari-hobisti (vidi okvir).

Onome tko kuša Gilmoreova jela, brzo će postati jasno zašto Quay tako dobro kotira na svjetskoj ljestvici restorana. Svemu, dakako, već smo spomenuli, ne odmaže ni filozofija vrlo slična ostalim predstavnicima trendovske prirodne kuhinje.

- Da, svi mi koji se povodimo tom filozofijom imamo sličnosti u radu i razmišljanju. René je recimo usredotočen na divlje namirnice, dok mene više zanima suradnja s uzgajivačima. Nije mi presudno da baš sve namirnice potječu s određenog područja, prvenstveno zato jer je Australija iznimno velika zemlja. Dakle, sličan nam je pogled na prirodu i raznovrsnost koju ona nudi, kao i to da na tanjuru slavimo namirnice - kaže Peter.

Da ta filozofija danas suvereno vlada vrhom gastro scene ne dokazuje samo vodeće mjesto Nome i visoki plasmani ostalih spomenutih restorana, već i to da se na nju već nadovezuju i novi *chefovi* širom svijeta. Brazilac Alex Atala iz restorana D.O.M. u Sao Paulu (7. na San Pellegrino listi) i Peruanac Gastón Acurio iz restorana Astrid y Gastón u Limi podižu je i na socijalnu razinu, uključivanjem amazonskih indijanaca i peruanskih seljaka i ribara u sustav proizvodnje namirnica namijenjenih vrhunskim restoranima.

Da bi marketinški podupro trendovsku filozofiju, Quay je svemu pridodao i ekološku notu (u bogatoj i sretnoj Australiji teško je dodati socijalnu) spašavanja visokovrijednih i organoleptički superiornih namirnica.

- Da se ne rabe, sve bi te prekrasne namirnice, koje je možda teže uzgojiti ili im treba dulje vremena, postupno izumrle. Većina njih danas je zaboravljena, pa ih nekoliko *chefova* poput mene spašavaju od zaborava, opskrnosti i nestanka. Upravo te zaboravljene ili rijetke namirnice, sorte voća i povrća, neuobičajene vrste riba i rakova, pasmine ovaca, svinja i goveda, sve je to snažno utjecalo na moj stil i danas se nalazi na mojem jelovniku. A to su neiscrpnii izvori, i mislim da imam vrlo kreativnog posla za nekoliko života - zaključuje Peter Gilmore.

“Doista, zar vam ne nedostaje vođenje NBA momčadi!?”

Opijum za mase

Nekad Pele u Brazilu, a zatim Diego Maradona u Argentini i cijeloj Latinskoj Americi, odavno su doživjeli svjetovne „beatifikacije“, a nešto slično u Europi i cijelom svijetu u posljednjem desetljeću doživljavaju Leo Messi i Cristiano Ronaldo, ili u Hrvatskoj Zvonimir Boban, Davor Šuker i Luka Modrić

piše **Slaven Leticia**

Religija je opijum za mase. Ta se najpoznatija misao Karla Marxa iz njegove knjige „Prilog kritici Hegelove filozofije prava“ često pojavljuje i u verziji „Religija je opijum za narod“ koja je vjernija njemačkom izvoriku „Die Religion ist das Opium des Volkes“.

Prije nekoliko mjeseci, tu sam misao, pomalo iznenađen, pronašao u publikaciji u kojoj je nisam očekivao: u kratkoj studiji Europske središnje banke koja je bavi problemima europske recesije, krize eura i europske dužničke krize.

Autori te nevelike publikacije (51 stranica), objavljene pod naslovom „Marx protiv Webera: utječe li religija na politiku i ekonomiju“, Christopher Basten i Frank Betz, dokazuju tezu kako religija nije, kako je tvrdio Marx, nikakva iluzija, lažna svijest i narodni opijum, već presudno važna odrednica ekonomskoga i političkoga ponašanja pojedinaca i cijelih naroda (ako vas zanima što piše u spomenutom knjižurku, slobodno virtualno „prošecite“ do ove mrežne stranice: www.ecb.int/pub/pdf/scpwps/ecbwp1393.pdf)

Na temelju ozbiljnoga empirijskog istraživanja kojeg je provela agencija ESB u zapadnoj Švicarskoj, usporedbom ekonomskog ponašanja katolika i protestanata (istraživanje su proveli u katoličkom kantonu Fribourg i protestantskom Vauda), autori su osporili poznati stav Karla Marxa kako ekonomski uvjeti života („baza“) određuju ljudsku i društvenu svijest („nadgradnja“). Dokazali su da „nadgradnja“ zapravo određuje „bazu“, da je bio u pravu njemački politički ekonomist i sociolog Max Weber koji je u svom kapitalnom djelu „Protestantska etika i duh kapitalizma“ tvrdio suprotno: da kultura, posebice religija, utječe na ekonomiju i način ekonomskog života ljudi. Da utječu na našu radnu etiku, marljivost, produktivnost, sklonost štednji, potrošnji, investiranju, racionalnom ili neracionalnom gospodarenju.

Osobno bih, da sam bio na mjestu eksperta ESB-a, otišao korak dalje, pa bih kazao kako internet i druge suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije sve više određuju ljudske misli i osjećaje, a time i našu sklonost ili nesklonost marljivom radu, strpljivoj štednji, rizičnom poduzetništvu, besposlici i dokolici, potrošnji i svemu drugome što čini ekonomski život pojedinca, obitelji i nacije.

DA JE MAX BIO U PRAVU, a da Marx nije, to baš i nije neka vijest, a nije ni tema ovog kratkog eseja. Njegova je tema fenomen rađanje i nezaustavljivog širenja novoga „opijuma za narod“ - nogometa - koji se u Europi i cijelom svijetu

u nekoliko posljednjih desetljeća pojavljuje kao surogatna „svjetovna religija“.

Taj je izraz vrlo davno skovao slavni filozof Jean-Jacques Rousseau u svojoj knjizi „Društveni ugovor“ iz 1762. godine, a njime je izražavao sve zajedničke duhovne, duševne i moralne vrijednosti ili „dogme“ na kojima se gradi neka država i društvo: sloboda, jednakost, pravenost, snošljivost, bratstvo, poštenje, istinoljublje itd.

Iako vodeći crkveni i vjerski autoriteti smatraju da je pridavanje svjetovnim, ovozemaljskim stvarima attribute religijskog, bezboštvo i bogohuljenje, izraz „civilna (svjetovna) religija“ pronašao je u suvremenoj sociologiji kulture i politike široku primjenu.

A da je vrhunski nogomet, klupski i posebice nacionalni, u Hrvatskoj, Europi i cijelom svijetu postao novim „opijumom za mase“, baš i nije teško empirijski dokazati. U svijetu koji su suvremeni mediji odavno pretvorili ne samo u „globalno selo“, kako je tvrdio kanadski znanstvenik, prosvjetitelj i teoretičar suvremenih medija, posebice televizije, Herbert Marshall McLuhan, već i u „globalnu obitelj“, vrhunski nogometaši i klubovi pretvaraju se ne samo u zvijezde-uzore, već i predmete iracionalnog divljenja i obožavanja.

Nekad Pele u Brazilu, a zatim Diego Maradona u Argentini i cijeloj Latinskoj Americi odavno su doživjeli svjetovne „beatifikacije“, a nešto slično u Europi i cijelom svijetu u posljednjem desetljeću doživljavaju Leo Messi i Cristiano Ronaldo, ili u Hrvatskoj Zvonimir Boban, Davor Šuker i Luka Modrić.

VRHUNSKA NOGOMETNA NATJECANJA odavno su postala znatno više od puke igre! Europska Liga prvaka, europsko prvenstvo i, posebno Svjetsko prvenstvo, magnetski privlače stotine tisuća ljudi na stadione i milijarde pred male ekrane. Ta natjecanja oslobađaju najbolje i najgore ljudske strasti i emocije. Nogometne momčadi - klubovi i nacionalne reprezentacije - imaju svoje mitove, simbole, slavne i tragične naracije, odore, slogane, obrede, relikvije i memorabilije. Nogometaši i njihovi „vjernici“ čestu nadu i ufanje traže kod Svevišnjega: križaju se, kleče, okreću pogled prema nebu ili, preplavljeni praznovjerjem, ne žele prijeći ulici s crnom mačkom na putu, križaju prste ili kucaju u drvo kako bi odagnali zle sile.

Za svoje navijače Dinamo je „svetinja“, iz koje svakodnevno - sloganima, vikom, transparentima i grafitima - pokušavaju otjerati nesretnoga Zdravka Mamića koji je za njih inkarnacija Sotone, Zloga. Viču mu i pišu: „Odlazi iz svetinje!“

Gotovo sva velika klupska i nacionalna navijačka plemena postaju tako sljedbe i sekte koje se čas prijateljski i snošljivo, čas neprijateljski i razorno, pa i nasilnički i ubilački, odnose prema protivničkim i neprijateljskim (!) sljedbama i sektama.

Silnu emocionalnu moć današnjega nogometa, možda ću donekle ilustrirati nekim statističkim pokazateljima koje sam nedavno izguglao. Uz ispriku svim vjernicima, usporedit ću broj mrežnih stranica koje sam pronašao za pravoga Boga, Isusa Krista (438 milijuna stranica), njegovu majku (Blaženu Djevicu Mariju - 198 milijuna) i nove nogometne „bogove“: Leo Messi - 209 milijuna i Cristiano Ronaldo - 231 milijun. Popularnost ostalih najpopularnijih svataca, primjerice, sv. Josipa (48 milijuna) ili sv. Franje Asiškoga (12 milijuna), desetostruko ili stotruko je manja od one „sv. Lea“ ili „sv. Cristiana“.

ČAK SU I NAŠI NACIONALNI „SVECI“ (za primjer uzimam Luku Modrića koji ima 8,3 milijuna stranica) višestruko popularniji od, primjerice, predsjednika Josipovića (1,4 milijuna), našega najpoznatijega blaženika Alojzija Stepinca (samo 112.000 stranica) ili navodno besmrtnog Miroslava Krležu (oskudnih 414.000).

Ti uzgredni podaci puki su simptom znatno širega fenomena: udaljavanja europskog ljudstva od vjere i Boga. Najpoznatija kontinentalna anketa Eurobarometar iz 2005. pokazala je da prosječno tek 52% stanovnika EU-a „vjeruje u Boga“, a 27% vjeruje u neku vrstu duha ili životne snage, dok 18% ne vjeruje ni u Boga, ni u bilo kavu nadnaravnu snagu (3% nije željelo odgovoriti).

Najbolji i najslavniji europski i svjetski nogometaši nisu zasad potpuno zauzeli „ispražnjeno“ Božje mjesto, ali su odavno postali uzori i predmet žudnje roditelja čija djeca nogometne lopte nagone po cijele dane kao mali vragovi grešne duše. Sama djeca i, još i više, njihovi očevi, pri tom vjeruju da će jednog dana postati Messiji, Modrići ili Olići.

Najljepše žene (ne, nužno, i najpametnije) umjesto negdašnjih snova o prinčevima, sada sanjaju o ljubavi i braku s nogometnim zvijezdama. Druge mlade djevojke slijede nogometaše kao što su nekada njihove bake u stopu slijedile rock zvijezde tipa Johna Lennona ili Elvisa Presleya.

Nesretni Marx zasigurno se okreće u grobu: ne samo da ga je, nakon smrti, pobijedio Max Weber, već nije naslutio da će narod - sklon ovisnosti od pravim i lažnim bogovima - na prijelazu iz XX. u XXI. stoljeće, za vlastite bogove izabrati - nogomet i nogometaše.

Piaggio Beverly
Sport Touring 350

ATRAKTIVAN I ELEGANTAN

Najprodavaniji skuter visokih kotača, s više od 300.000 prodanih primjeraka, dominira tržištem već cijelo desetljeće. Sada, uz segment urbanih, obuhvaća i segment športskih skutera kombinirajući performanse, udobnost te užitak u vožnji u jedinstvenom modelu

PREDSTAVLJEN JE Beverly Sport Touring 350 - skuter koji je atraktivan, odlučan te u isto vrijeme elegantan. U njemu je udruženo svo iskustvo i najsuvremenija tehnologija Piaggio Grupe po pitanju sigurnosti, performansi i pouzdanosti.

Beverly Sport Touring prvi je model Piaggio Grupe opremljen novim pogonskim agregatom od 350 cm³, razvijenim kako bi se održala snaga motora od 400 cm³ uz kompaktnost, ekološku prihvatljivost i troškove

održavanja koji su usporedivi s onima na agregatu od 300 cm³.

Novi Sport Touring prvi je skuter na svijetu koji koristi ABS sustav kombiniran s ASR sustavom protiv proklizavanja te time pruža maksimalnu sigurnost u kritičnim situacijama i lošim uvjetima na cesti.

S novim Beverly Sport Touringom predstavljen je novi jednocilindrični, četverotaktni, pogonski agregat 350 s četiri ventila, elektronskim ubrizgavanjem i hlađenjem

tekućinom. Riječ je o tehnološki najsuvremenijem motoru kojeg Piaggio Grupa koristi za skutere.

PERFORMANSE SU USPOREDIVE s motorom od 400 cm³, s maksimalnom snagom od 33,3 KS i maksimalnim okretnim momentom od 32,2 Nm. Te brojke postavljaju novi Beverly Sport Touring u sam vrh svoje klase.

Odlične su i informacije o ekonomičnosti. Zahvaljujući novom pogonskom agregatu, Beverly Sport Touring u prosjeku troši 3,3 l na 100 km te pruža autonomiju veću od 330 km. Izvrsne performanse motora nadopunjava iznimno učinkovita šasija koja pruža vrhunsku agilnost, preciznost i užitak u vožnji.

Što se tiče sigurnosti, novi Beverly Sport Touring ne boji se konkurencije uz snažni kočni sustav koji je u samom vrhu klase. Prednja kočnica koristi disk promjera 300 mm te plutajuću čeljust s tri klipa dok je na stražnjem kotaču disk promjera 240 mm.

Beverly Sport Touring prvi je skuter na tržištu opremljen ABS/ASR paketom za optimalnu upravljivost i u najkritičnijim situacijama, poput iznenadnog proklizavanja, naglog ubrzavanja i kočenja. ASR sustav u kombinaciji s ABS sustavom dovodi aktivnu sigurnost na još višu razinu.

**ZAHVALJUJUĆI NOVOM
POGONSKOM AGREGATU, BEVERLY
SPORT TOURING U PROSJEKU
TROŠI 3,3 L NA 100 KM TE PRUŽA
AUTONOMIJU VEĆU OD 330 KM**

Upečatljiv i elegantan stil novog Beverlyja Sport Touring proizlazi iz skladne evolucije prepoznatljivog stila Beverly obitelji. Postignuta je ravnoteža između profinjene jednostavnosti, tipične za talijanski dizajn i novih detalja u športskom duhu.

Već na prvi pogled ističe se zatamnjениm vjetrobranom koji uz naglašavanje športskog

duha pruža zaštitu od vjetra. Umjesto kromiranih detalja korištena je satinirana završna obrada što uvećava kompleksnost detalja i daje skuteru odlučniji, športsko-elegantni karakter. Novi su i kotači s pet dvostrukih krakova u sjajno crnoj boji.

PUTNI KARAKTER NOVOG Beverlyja dolazi do izražaja u brojnim detaljima koji pružaju maksimalnu udobnost u vožnji. Među njima je sjedalo u dvije razine (što je oduvijek karakteriziralo Beverly), dostupno u dvije boje (crvena i crna, u skladu s unutarnjim oplatom), s ekskluzivnim šavovima koji podsjećaju na unutrašnjost luksuznih športskih automobila.

Baš poput ostalih članova Beverly obitelji, i novi Beverly Sport Touring skriva raskošni prostor ispod sjedala. Prostor je osvijetljen te je jedan od najvećih u svojoj klasi, a u njega mogu stati dvije Jet kacige s viziorom ili jedna Flip-up kaciga uz dokumente koji imaju svoj određeni prostor.

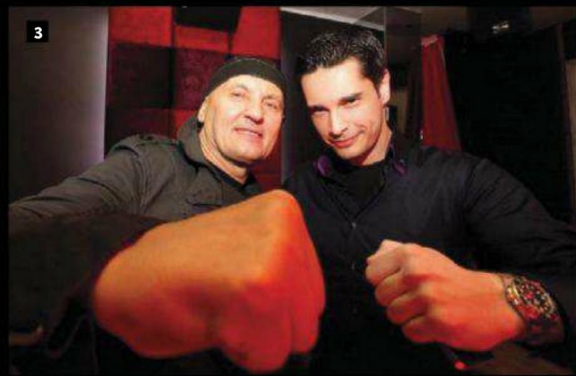
Jedinstven izgled ovog modela kompletan je s ekskluzivnim izborom kombinacija boja koje naglašavaju oblik i športski karakter skutera.

U kombinaciji s novom srebrnom cometa mat bojom (koja dodatno naglašava športski karakter skutera) te s crnom cosmo, korištena je crvena boja unutarnjih oplata i sjedala, dok je uz klasičnije boje (plava midnight, crvena antares i bijela luna) korištena crna boja unutarnjih oplata i sjedala.

**BAŠ POPUT OSTALIH ČLANOVA
BEVERLY OBITELJI, I NOVI
BEVERLY SPORT TOURING
SKRIVA RASKOŠNI PROSTOR
ISPOD SJEDALA**

Playboy odsad i na webu

Sedamnaestog ožujka, u novom zagrebačkom klubu Cranberry, Soraja Vučelić "pustila je u pogon" portal playboy.hr

piše
Neven Roginić

NAKON VIŠEMJESEČNIH PRIPREMA, tisuća linija programskog koda, peglanja po Photoshopu i organizacije web redakcije, konačno smo pustili u rad portal playboy.hr.

U playboyevskom stilu organizirali smo predstavljanje weba u obliku malog Playboy partyja u novootvorenom zagrebačkom klubu **Cranberry**. Web je pustila u pogon Soraja Vučelić koja se i ovog puta rado odazvala našem pozivu.

Na portalu vas očekuju brojne teme iz svijeta Playboy protagonista: recenzije automobila, gadgeta, pića, luksuznih satova, vrhunskih turističkih destinacija, ukratko - *lifestyle* teme koje će vas ostaviti bez daha. Saznajte što su u intervjuima za Playboy govorili najpoznatiji političari, glazbenici, filmske zvijezde i športaši.

Uživajte u izabranom štivu naših poznatih kolumni-

sta, ali i onih koji će to tek postati. Nismo izostavili ni galeriju domaćih i stranih ljepotica u kojima ćete moći uživati. Portal će omogućiti i *online* prijavu svim djevojkama koje žele postati plejmejtice koje će krasiti naslovnice magazina ili weba.

Naravno, bit ćete u prilici prvi se upoznati s temama najnovijih brojeva Playboy magazina, a omogućit ćemo vam i da u kratkim crtama prolistate izabrane teme i prije same kupnje.

Posebno izdvajamo i mogućnost pretplate na digitalno izdanje tiskanog magazina Playboya, kojeg ćete uskoro moći čitati i na iPhone/iPad platformi, a užurbano radimo i na digitalizaciji kompletne arhive.

PROMOCIJA JE ORGANIZIRANA U NOVOOTVORENOM ZAGREBAČKOM KLUBU **CRANBERRY** (1) **SARA VUČELIĆ SORAJA** SLUŽBENO JE PUSTILA U POGON PLAYBOY.HR (2) **LUPINO I NEVEN ROGINIĆ** SIGURNI SU U USPJEŠNOST DUGOOČEKIVANOG PLAYBOY PORTALA U HRVATSKOJ (3)

FOTOGRAFIJE:
INDEX.HR I CROPIX
(MARKO TODOROV)

cranberry

INDEXHR®

Cuore
KINKY FASHION

HOTEL HOLIDAY
ZAGREB

Playboy.hr - vaša top online destinacija!

MITSUBISHI L200

Snagator za posao i obitelj

Ističemo da za ovaj tip vozila tvrtke mogu koristiti pravo na 100% porezno priznati odbitak, a s njime mogu upravljati i osobe mlađe od 24 godine

TRADICIJA PICK-UP VOZILA u Mitsubishi Motorsu duga je točno 66 godina. Još davne 1946. godine proizveden je prvi primjerak trokolice nazvane Mizushima koja bilježi nosivost od 400 kilograma. Sljedeća važna godina u razvoju pick-up automobila bila je 1959. kada Mitsubishi s modelom A10 premješta motor naprijed te povećava korisnu nosivost na 475 kilograma. Godine 1967. predstavljen je Colt pick-up s nosivošću 600 kg, a već 1978. stiže prvi model nazvan L200, u Japanu poznat kao Mitsubishi Forte s nosivošću od jedne tone.

Slijede tri generacije koje dodatno učvršćuju imidž, pa je Mitsubishi L200 godinama bio najpopularniji uvozni pick-up u SAD-u, a 2006. je čak osvojio i prestižnu nagradu Raider kojom pokazuje u kolikoj mjeri zadovoljava ukus američkih kupaca.

Novim modelom Mitsubishi se nastoji nametnuti i na ostalim tržištima, pa se za četvrtu generaciju L200 kaže da je stvoren po ukusu europskih kupaca. Drugim riječi-

ma, kupci na starom kontinentu cijene prostranost i upotrebljivost ovakvih vozila, ali ne žele prevelike dimenzije. Drage su im i tehnološke poslastice, te kvalitetna i vozna svojstva. Novi L200, primjerice s krugom okretanja od samo 11,8 metara, prilično odmiče od dosadašnjeg mjerila ovih lakogospodarstvenih vozila.

Dojmljiv izgled pick-upa iz kuće s tri dijamanta, definitivno je inspiriran pobjedničkim Pajerom Evolution koji bilježi 12 pobjeda na najprestižnijoj pustinjačkoj utrci Rally Dakar.

Novi L200 predstavlja modernu interpretaciju Mitsubishi Motors pick-up vozila s nosivošću od jedne tone, prema europskom ukusu. Po pitanju komfora, tehničkih karakteristika, 4x4 pogona i sigurnosti, na razini je koju danas imaju sva moderna SUV vozila. Na EURO NCAP testu pasivne sigurnosti, L200 je lakoćom osvojio četiri zvjezdice za sigurnost.

Iako pick-up, Mitsubishi L200 jedan je od sedam novih modela koje je Mitsubishi Motors Corporation predstavio u protekle

OVO JE VOZILO KOJE KOMBINIRA SNAGU I ROBUSNOST S LJEPOTOM PICK-UP VOZILA

tri godine, pokazavši i na taj način snagu svojeg novog oblikovanja.

Novim modelom popularne L200 serije, Mitsubishi nastoji zadržati titulu najpopularnijeg pick-up vozila u Europi. Stoga su za krajnje korisnike pripremili pregršt korisnih rješenja. Posve je novi sustav stalnog pogona na sva četiri kotača nazvan Superselect, nova je kontrola proklizavanja pogonskih kotača, kao i sustav elektronske stabilnosti vozila, što je presedan među pick-up vozilima.

NOVOST JE I DIZELSKI Common rail motor koji sad zadovoljava strogu Euro 5 normu. Iz obujma od 2,5 litre u slabijoj verziji s Invite paketom opreme razvija 136 odnosno 178 konjskih snaga u jačoj, opremljenijoj Intense/Instyle verziji, uz okretni moment od 314 Nm u slabijoj, odnosno 400 Nm u snažnijoj verziji (350 Nm s automatskim mjenjačem). Takav stroj ne nudi najveću snagu u klasi, ali s omjerom 10,6 kilograma po jednoj konjskoj snazi svakako nudi najbolji korisni omjer.

Uz uvijek jednak tlocrt karoserije, Mitsubishi L200 nudi dva različita karoserijska oblika: Club Cab i Double Cab. Osim izgledom, najveće se razlike bilježe dužinom teretnog prostora, koja se kreće od 150 do 180 cm. Nosivost je do punih 1050 kilograma, dok težina prikolice može biti čak 2,7 tone, a oba tipa karoserije omogućuju utovar i Euro paleta.

Stabilnost tržišta pick-up vozila u Europi ponovno je sve je veća. Godine 2011. zabilježen je porast potražnje za ovim tipom automobila. U toj masi potrošača koji sve više kupuju automobil koji im bolje zadovoljava životne potrebe, Mitsubishi bilježi udio od 16,4 posto uz tendenciju rasta.

Dodamo li tim uspjesima i podatak o gotovo 200.000 prodanih primjeraka aktualne L200 serije u proteklih pet godina, uspjeh je još veći, te je posve jasno zašto je Mitsubishi aktualni europski lider u segmentu pick-up vozila.

JAMNICA | JANA UVJERLJIVI BROJ 1

U jedinstvenom QUDAL (Quality meDAL) istraživanju kvalitete, koje je u Hrvatskoj proveo Centar za istraživanje tržišta GfK, **Jamnica d.d.** osvojila je dva QUDAL certifikata i to u kategorijama: „Kupovne vode – gazirane“ i „Kupovne vode – negazirane“.

U prvoj kategoriji Jamnica je osvojila uvjerljivo prvo mjesto: hrvatski potrošači dodijelili su joj čak devet puta više glasova za kvalitetu nego drugoplasiranoj gaziranoj vodi. U kategoriji negaziranih voda, prvo mjesto osvojila je pak Jana koja je dobila sedam puta više glasova nego drugoplasirana voda.

Jamnica d.d. je najveći hrvatski proizvođač mineralnih i izvorskih voda te bezalkoholnih pića s tradicijom duljom od 180 godina, pa tako i ne čudi što je, upravo u navedenim kategorijama, osvojila prva mjesta s tolikom razlikom ispred konkurenata.

Rezultati provedenog istraživanja ujedno su i dodatna potvrda vodeće pozicije Jamnice d.d. na tržištu, ali i povjerenja koje joj svakog dana pružaju potrošači njenih sve prepoznatljivijih brendova.

REDATELJ
SAMO M. STRELEC

PLATONOV ILI DRAMA BEZ NASLOVA

Bojana Gregorić Vejzović, Živko Anović, Filip Šovagović, Dijana Vidušin, Ivana Rošić, Zoran Gogić... – samo je dio glumačkih imena koja će zaigrati u zadnjoj ovosezonskoj premijernoj predstavi u „Gaveli“. Riječ je o najstarijoj sačuvanoj drami A.P. Čehova, Platonov ili Drama bez naslova. Prva izvedba na je rasporedu 19. travnja, a redatelj je Samo M. Strelec, inače stalni suradnik kazališta u Frankopanskoj (već je, primjerice, punih pet godina na reportoar

Gavelle njegova „Četvrta sestra“).

Egzistencijalno-ljubavni zaplet, melodramatski obojan, u čijem je središtu mladi i za žene fatalni učitelj Platonov (Živko Anović), u svom je „osjećaju života“ vrlo suvremen. Platonov je inteligentan, ali izgubljen, lucidan, ali nesposoban donijeti odluku, razočaran svijetom čiji smisao ne vidi i ljudima čije postupke ne razumije. Sve „avanture“ njemu kao da se događaju slučajno, čak se može činiti i protiv njegove

volje – supruga mu zbog toga pati, ljubavnice su iznenađene tek kad otkriju da postoji još jedna, a on sve to kometira lakonski autoironično: „Bolje da sam ih ubio u naletu strasti, na španjolski način, nego da ih uništavam malo-pomalo, na ruski.“

Spoj Don Juana i Hamleta, lik je to koji uništava i sebe i sve što mu pride, dok gledatelj istodobno navija za njega i gnuša ga se, ne shvaćajući ne vidi li ili ne želi vidjeti što čini onima koji ga vole.

CESAR MILLAN: “KAKO ODGOJITI SAVRŠENOG PSA”

Cesar Millan poznati je stručnjak za pse čije uspješne metode rehabilitacije problematičnih pasa možete gledati i na tv-ekranima. Slavni televizijski šaptač psima širom svijeta ima vojsku obožavatelja, bilo da je riječ o stručnjacima za dresuru pasa ili pak o nama, vlasnicima pasa.

Nakon uspješnice „Šaptač psima“ stiže knjiga s obiljem korisnih savjeta za odgoj sretnog, zdravog i uravnoteženog psa. Za milijune ljudi koji žele u svoj svijet (i svoj dom) dovesti psa, kao i za one koji su to nedavno učinili, Cesar Millan tvrdi: „Da, možete odgojiti savršenog psa!“

Sve, naime, počinje primjerenim odgovorom u ranoj dobi, a Cesar će vam, na temelju svog dugogodišnjeg iskustva, odgovoriti na najčešće postavljana pitanja i povesti vas prema prekrasnoj

dugogodišnjoj vezi s vašim kućnim ljubimcem. Uz njegove savjete stvorit ćete najbolje okruženje za uravnoteženog psa i izbjeći probleme s ponašanjem u budućnosti.

Što očekivati u svakoj fazi razvoja vašeg psa, osnove pravilne prehrane, važnost cijepjenja (i ne pretjeranog cijepjenja), stvaranje savršene poslušnosti od prvog dana putem pravila, postavljanja granica i smireno-samouvjerenog pristupa, savjeti kako izbjeći najčešće pogreške u odgoju štenaca i mladih pasa, jedinstvene vježbe i igre koje će izvući ono najbolje u svakoj pasmini, samo su neke od tema obrađenih u ovoj knjizi, nezaobilaznom štivu za svakog (budućeg) vlasnika psa. Hrvatski prijevod djelo je Ivane Bahun.

Nakladnik: „Algoritam“

BOSCHOVA PERILICA ZA SUĐE

Možda je došlo vrijeme da za svoju kuhinju nabavite novu perilicu posuđa. Ako je tako, eto prave prilike: možete li zamisliti da kupite perilicu posuđa uz koju dobijete 10 godišnje jamstvo protiv hrđanja unutrašnjosti? Bosch vam od sada daje upravo takvo jamstvo, a uz to i doživotno jamstvo AquaStop od izlivanja vode. Perilica **Bosch SGV-53B23EU** ima 5 programa pranja, 4 temperaturna pranja, samočišćeći filter i pere do 12 kompleta posuđa. Kupnjom ove perilice riješit ćete se dosadnog kućanskog posla, a nećete morati misliti na kvarove, popravke i dodatne troškove. Odlična vijest iz Technomarketa je da ovu perilicu od sada možete kupiti za samo 3.399 kuna i tako uštediti čak 1.051 kunu.

PRETPLATI SE, UŠTEDI I OSVOJI POKLON - LUKSUZNI PLAYBOY KALENDAR ZA 2013.!

PLAYBOY HRVATSKA od prošle godine ima novog izdavača, tvrtku M 14, koja je ujedno, već dvadeset godina, izdavač luksuznog JET-SET MAGAZINA.

Želite li se pretplatiti na hrvatsko izdanje ovog prestižnog magazina, ispunite kupon za pretplatu i pošaljite ga na našu adresu poštom, faxom ili e-mailom.

Uz godišnju pretplatu na PLAYBOY krajem godine na vašu će adresu stići posebni dar - PLAYBOY kalendar za 2013.!

Pretplatu (u iznosu od 349,00 kn ili 82 eura za inozemstvo) moguće je realizirati općom uplatnicom, virmanom, American Express ili Diners Club karticom (mogućnost plaćanja na 6 beskamatnih rata).

PLAYBOY HRVATSKA • M14 d.o.o. • Preradovićeve 23, 10000 Zagreb
tel: 01/481 16 44, fax: 01/455 23 67 • pretplata@playboy.hr

✂

HRVATSKA

Ime i prezime
(ili naziv tvrtke)

Godišnja pretplata na Playboy od broja 178 / svibanj 2012. /

OIB

Kontakt telefon

Mjesto

Poštanski broj

Ulica i kućni broj

American Express kartica broj

vrijedi do

Diners kartica broj

vrijedi do

Plaćanje gotovinom / virmanom / internet bankarstvom

Vlastoručni potpis ili žig poduzeća

PLAYBOY

ČEŠKA

WELLNESS DESTINACIJA

Kriza je? Smještajni kapaciteti zjape prazni? Evo kako je jedna austrijska turistička destinacija odlučila reklamirati se u češkom izdanju Playboya - **Tereza i Markéta** masiraju jedna drugu, peru se izvorskom vodom, nanose ljekovite pomade po raznim dijelovima tijela. Dovrtljivi Austrijanci sad u reklamnim materijalima moraju uz četiri zvjezdice dodati i - pet zečeva!

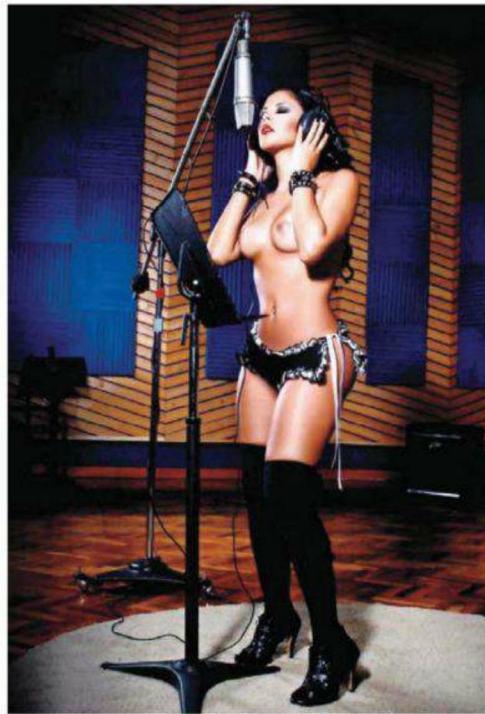

MEKSIKO JOŠ JEDNA ZVIJEZDA TV SAPUNICA RAZGOLITILA SE SAMO ZA PLAYBOY.

JACKELINE ARROYO ULTRA JE POPULARNA U DOMOVINI (KAO GLUMICA I KAO MODEL), MJERA STANDARDNIH ZA LATINO LJEPOTICE. NISMO VJEROVALI DA ĆEMO OVO IKAD IZGOVORITI, ALI JEDVA ČEKAMO - REPRIZU!

POLJSKA SUPERMODEL MONIKA PARTYKA NIJE IMALA NIKAKVIH PROBLEMA NA SNIMANJU ZA PLAYBOY. KAŽE KAKO JE U SVIJETU MODE SKIDANJE ISPRED KAMERE SASVIM PRIRODNO, ČINI TO GOTOVO SVAKI RADNI DAN. RADO BI VIDJELI I NAŠE TOP MODELE U OVAKVOM IZDANJU :)

KOLUMBIJA

PAŽNJA! SNIMA SE!

Kolumbijski kolege novi su broj posvetili glazbi - **Clara Diago** praši po gitarama i bubnjevima, **Marcela Caciedo** uhvatila se mikrofona, a sve nadgleda **Andrea Rincon** i šarafe po gumbićima. Kako to zvuči, zapravo ni ne želimo znati, ali definitivno izgleda dobro!

SAD BRUNO MARS IMAO JE TU ČAST DA POSTANE TEK DESETI MUŠKARAC KOJI SE POJAVLJUJE NA NASLOVNICI AMERIČKOG PLAYBOYA. SVAKA ČAST BRUNEKU, ALI NAMA JE DALEKO ZANIMLJIVIJA SEKSI BRINETA KOJA MU PRAVI DRUŠTVO. TO JE **RAQUEL POMPLUN**, STUDENTICA BIOKEMIJE KOJA GODINAMA VJEŽBA BALET. SANTANINA "SAMBA PA TI" PJESMA JE UZ KOJU ČETE IMATI PRILIČNO VELIKE ŠANSE ODVUĆI JE U KREKET, A DOBRO ĆE VAM DOĆI I BIJELI BMX 325I, NJENO OMILJENO VOZILO.

ELOISE BROADY

TRAVANJ 1988.
SNIMIO STEPHEN WAYDA

Ova lijepa Teksašanka jedna je od Playboyevih djevojaka koje su nakon pojavljivanja na duplerici ostvarile zavidne karijere, o njoj je Barbara Walters snimila posebnu emisiju, kao i kanal "E" Entertainment. Prvi put se udala već s 15 godina, no brak nije potrajao. Uspješnu karijeru modela zamijenila je glumačkom - debitirala je u filmu *Songwriter*, uz Willieja Nelsona i Krisa Kristoffersona, bila je dvojnica Kim Basinger u filmu *Nadine*, slijedila je rola u popularnom *Dallasu*... Ovih dana završava film *When Angels Sing*, u kojem se ponovno pojavljuje uz Nelsona i Kristoffersona. Eloise je cijeli život vrlo aktivna i na humanitarnom planu.

MISS APRIL
PLAYBOY'S PLAYMATE OF THE MONTH

LAKOĆA POSTOJANJA U ISTRI

Osjećate je u zraku
- na tajanstvenim
obroncima, u
jadranskom povjetarcu,
mirisnim maslinovim
uljima i svježim
usklađenim vinima -
okusite je u ovoj biranoj
Malvaziji, limunasto
žute jasnoće i svježine
poljskog cvijeća,
ravnoteži voća i
mineralnosti.
Savršeno suha uz
jela od ribe, dovoljno
suptilna za sireve
i pršut, vino je to
istarskoga stola i lakoće
postojanja u Istri.

VINA
LAGUNA

www.lakocapostojanja.com

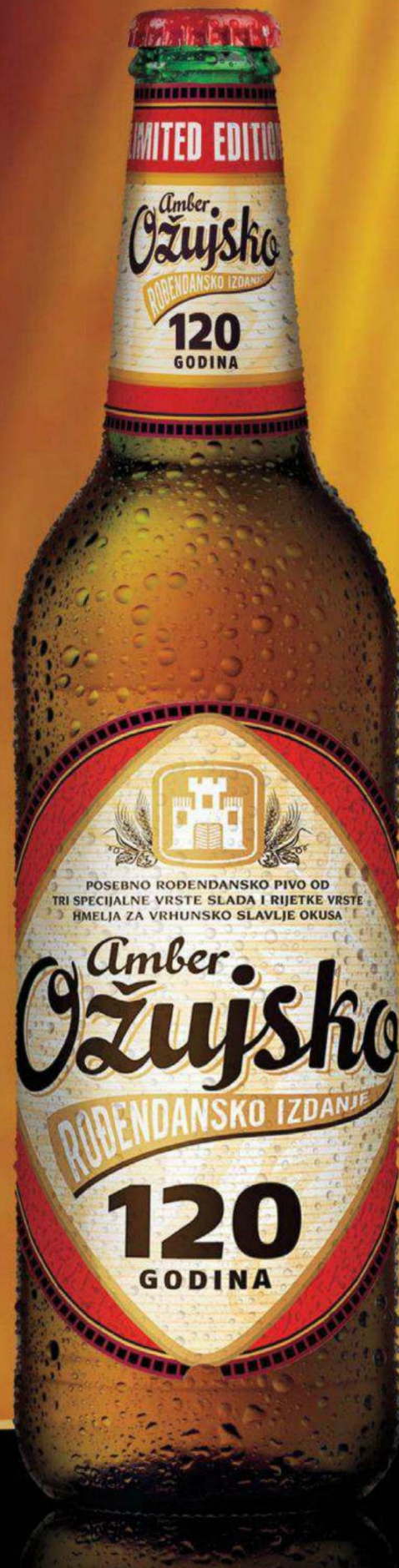
Proslavite Žujin rođendan s nama!

Zakon br. 120.

Posebno pivo za posebnu priliku.

Amber
Ožujsko
ROĐENDANSKO IZDANJE
120
GODINA

Povodom našeg 120. rođendana, odlučili smo vam prirediti vrhunsko slavlje okusa i pružiti priliku da nazdravite nečim zaista vrhunskim. Riječ je o posebnom izdanju Ožujskog u ograničenoj ediciji, spravljenom od tri specijalne vrste slada i rijetke vrste hmelja koji čine izuzetno lager pivo duboke crvenkasto-zlatne boje i glatkog baršunastog okusa. A uz poseban okus, ide i posebno pakiranje s retro etiketom u duhu Žujine tradicije!

RAZMISLI
KAD PIJEŠ, NE VOZI

ŽUJA JE ZAKON!

od 1892.